TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

SONBAHAR

BÖLGE KURULTAYLARI

ADANA-İZMİR
İSTANBUL

4

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO: 89

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

SONBAHAR BÖLGE KURULTAYLARI

ADANA
İZMİR
İSTANBUL

TÜRK-İŞ
Bilgi M
Tarih:.....
Demirbaş No:..
Tasnif No:..3.3.1.8.7.4.SON 1976

331.874
SON
1976
1140

Ağaç—İş Matbaası 1976 — Ankara

Sayfa

3. Bölge Kurultayında konuşan delege listesi 89
Halil TUNÇ, Türk-İş Genel Başkanı 90
Ali Rıza AKKEMİK, Yol-İş Genel Başkanı 107
Emin KUL, Türk Deniz Ulaş-İş Genel Bşk. 109
Faruk AKARKARASU, Bes-İş Genel Başkanı 115
Ah met KURT, Likat-İş Genel Başkanı 117
Şakir URHAN, Selülöz-İş İzmir Baş Temsilçisi 121
Cavit AKPINAR, Liman Dok Gemi-İş Temsilcisi 122
Mehmet TOKLU, Muğla ve çevresi Maden-İş Bşk. 124
Abdullah ÇAKIREFE, Soma Maden-Iş Genel Bşk. 127
Şerafettin AKOVA, DYF-İş Genel Başkanı 130
Mustafa ŞAHİN, Deri-İş Genel Başkanı 135
Necati DEVRİM, Türk Harb-İş Ege Bölgesi Bşk. 144
Erdoğan BALCI, Hava-İş Genel Başkanı 149
Doğan ÜSTKANAT, Tez Büro-İş Genel Başkanı 153
Metin ÖNEM, Ege DYF-İş Bölge Başkanı 157
Orhan SALDIRAN, Soma Tes-İş Başkanı 159
Turhan LAÇ İN, Ege Bölgesi Tes-Iş Başkanı 163
Seyfettin ERKOL, Çimse-İş Genel Başkanı 165
Mecit DEĞERLİ, Likat-İş İzmir Şube Bşk. 171
Hacı Doğan GÜZEL, Türkiye Sağlık-İş İzmir Şb. Bşk. 173
Naci PİŞKİN, Petrol-İş İzmir Şubesi Delegesi 179
Yusuf KOÇANOĞLU, Çimse-İş Turgutlu Şb. Bşk. 183
Kenan DURUKAN, Türk Haıb-İş Genel Başkanı 189
Şükrü YENİHAN, Ağaç İş İzmir Şb. Bşk. 198
Hüseyin BURMALI, Ağaç-İş Dursunbey Şb. Bşk. 201
Cemil BAKINDI İzmir Oleyis Temsilcisi 201
Orhan ERÇELİK, Tes-İş Fed. Genel Başkanı 205
Ayten KARADOĞAN, Tarım-İş Manisa Şb. Bşk. 212
Nihat SÜLENBAZ, Tek Gıda-İş Mrk. Şb. Gnl. Sek. Yrd. 214
Orhan YÜKSEL Türkiye Gazeteciler Sen. İzmir Şb. Bşk. 222
Mustafa BAŞOĞLU, Sağlık-İş Genel Başkanı 226
İ. Hakkı Süren, Türk Metal-İş İzmir Şb. Bşk. 234
İbrahim ÇETİNBAŞ, Türk Metal-İş İzmir Şb. Sek. 236
Hikmet ALÇAN, Şeker-İş Susurluk Şube Bşk. 237
Hüseyin PALA , Tümtis Genel Başkanı 239
Zeki DEMİRKIRAN, Tümtis Şube Yöneticisi 246
Vahap GÜVENÇ, Teksif Genel Sekreteri 250
M. Sadık ŞİDE, Türk-İş Genel Sekreteri 254
İstanbul Bölge Kurultayı 263

ADANA
BÖLGE KURULTAYI
18-19 Ekim 1975

TÜRK - İŞ 4 NCÜ BÖLGE İŞÇİ KURULTAY'INDA KONUŞAN SENDİKACILARIN AD VE SOYADLARINI GÖSTERİR LİSTE

Sıra		Teşkilâtı	Görevi
1	— Kaya ÖZDEMİROĞLU	Türk - İş	Genel Eğitim Sekreteri
2	— Hüseyin ELBEK	Türk - İş	Bölge Temsilcisi
3	— SADIK ŞİDE	Türk - İş	Genel Sekreter
4	— Nevzat KELLELİ	Basın - İş	Şube Sekreteri
5	— Gazi ATEŞ	Seyhan DYF - İş	Başkan
6	— Mustafa ŞAHİN	Deri - İş	Genel Başkan
7	— Mustafa İLGÜN	Kauçuk - İş	Şube Sekreteri
8	— Yurdacan ÇELİK	Kristal - İş	Şube Başkanı
9	— Sakip BULUTLU	Likat - İş	Şube görevlisi
10	— Abdullah SERDAROĞLU	Metal - İş	Başkan
11	— Ali DEMİR	Oleyis	Şube Sekreteri
12	— Orhan URALDI	Teksif	İşyeri Temsilcisi
13	— Ahmet DAŞ	Oleyis	Şube Başkanı
14	— İlhami PARLAKDEMİR	Şeker - İş	Genel Sekreter
15	— Münip TEPECİ	Petrol - İş	Şube Başkanı
16	— Halil İbrahim GÜLDÜR	Sağlık - İş	Şube Eğitim Sekreteri
17	— Kenan DURUKAN	Türk Harb - İş	Genel Başkan
18	— Durdu BAŞKURT	Tarım - İş	Şube Başkanı
19	— Celâl ÖZKIYIKÇI	Tekgıda - İş	Şube Başkanı
20	— Şerafettin AKOVA	DYF - İş	Genel Başkan
21	— Rıfkı DEMİRCİ	Tekgıda - İş	Şube görevlisi
22	— Ahmet Hamdi KANBER	Tekgıda - İş	Şube Sekreteri
23	— Seyfettin ERKOL	Çimse - İş	Genel Başkan
24	— Zeynel TUGARGÖR	Tekgıda - İş	İşyeri Temsilcisi
25	— Bayram Ali SAYDAM	Teksif	İşyeri Temsilcisi
26	— Binali YAĞIŞAN	Tarım - İş	Genel Başkan
27	— Ahmet ASLAN	Ges - İş	İşyeri Temsilcisi
28	— Fikret DUVAN	Tes - İş	Başkan
29	— Zeki KİŞİAL	Türk Harb - İş	Şube Başkanı
30	— Abit ŞİMŞEK	Türkiye Genel - İş	Genel Sekr. Yrd.
31	— Ramazan DOĞRU	Yol - İş	YSİ - İş Başkanı

Kaya ÖZDEMİR, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri :

Değerli Arkadaşlarım,

Bu kurultayda'da öyle ümit ediyorum ki sizlerde konuşurken, umumî sosyal, ekonomik görüşlerinizi rahatlıkla dile getireceksiniz. Bu günkü çalışma süremiz saat 18.00'e kadar. Ben önce sizlere saat 10.00'dan şimdiye kadar teşrif eden değerli konuklarımızı ve bu şehiri temsil eden değerli misafir arkadaşları takdim edeceğim.

Hüseyin ELBEK, Türk-İş Dördüncü Bölge Temsilcisi :

Sayın konuklar,

Türk - İş'imizin değerli yönetim ve icra kurulu üyeleri, muhterem basın ve TRT mensupları, Bölge teşkilatlarımızın kıymetli yönetici ve temsilcileri,

Türk-İş 4 ncü Bölge İşçi Kurultay'ına hoş geldiniz der, hepinizi bölgemdeki işçi arkadaşlarım adına saygılarımla selamlarım.

Türk-İş yönetim kurulu kararı gereğince yapılan Türk-İş büyük işçi kurultayının akabinde başlatılan ve bugüne kadar tamamlanan 4 adet ilkbahar bölge kurultay'larından sonra, geriye kalan 3 adet sonbahar bölge Kurultaylarından birincisi bugün, bu salonda Türk-İş 4 ncü Bölge İşçi Kurultay'ı olarak çalışmalarına başlamak üzeredir.

Değerli arkadaşlarım; Türk-İş 4 ncü Bölge işçi kurultayı değişik özellikler ve özlemler manzumesi olarak devam edecek ve böyle sona erecektir. Bu kurultayın toplandığı Adana ili ve bölge sınırlarımız içerisinde bulunan Antalya, Gaziantep, Hatay, İçel, Kahramanmaraş ve Niğde illeri, ülkemizin önemli ve dikkati çeken bir bölgesini oluşturmaktadır. Ekonomik yönden hızla gelişmekte olan bu bölge, diğer bölgelerin aksine, hem endüstriyle ve hem de tarımsal özellikleri bünyesinde toplamaktadır. Sanayii ve tarımı bölgemizde eş değere haiz sektörler olarak kabul etmek gerekir. Ülkemizin hızla değişen ekonomik, sosyal ve siyasal şartlarının bir sonucu olarak sanayi sektörü işverenleri, değişen ülke şartlarına azda olsa uymayı kendileri için zorunlu görürler iken, tarım kesiminde maalesef hâlâ ağalık zihniyeti hüküm sürmekte ve tarım işçileri elan bu zihniyetin kurbanı olmaktadırlar.

Kıymetli arkadaşlarım, yine bu kurultay, ilk olarak bölgemizde ortaya konmuş ve maalesef bugüne kadar SSK yöneticilerinden bir cevap alamadığımız SSK tedavi kurumlarının islahı, işçi arkadaşlarımıza daha mükemmel hizmet sunmayı amaçlayan önerilerimizin gerçekleşmesi istikametindeki çözüm yollarını da belirleyecektir.

Büyük bir öneme haiz olan ve değerli fikirlerin ortaya konacağı Türk-İş 4 ncü bölge işçi kurultay çalışmalarının, ulusumuza ve Türk İşçi hareketine yararlı gelişmeler getirmesini diler, hepinizi saygı ile selamlarım.

M. Sadık ŞİDE — Türk-İş Genel Sekreteri :

Sayın Basın Mensupları ve Misafirler Çukurovanın değerli Sendikacıları ve İşçi Temsilcileri,

Bütün davaları hep beraber çözeceğiz. Ancak, bunu birlik ve beraberlikle yapmak mümkündür, sendikacılıkta da öyle. Bizler, sizlerin desteği olmadan birşey yapamayız. Çalışanların beraberleşmesi Türk-İş'in ana prensipleri içerisinde olmalıdır. Türk-İş politikaya ağırlığını korsa, kendisine üye olmayan küçük esnafı da beraberine alır. Sayın Elbek; burada bölgeyi ilgilendiren genellikle tarım sektöründe çalışanların derdini anlattı. Türk-İş, memleketi düşünmek zorundadır. Egoistliği red etmektedir. Topyekün Türk toplumunu düşünmek zorundadır. Yalnız memleketin büyük çoğunluğunun menfaatleri, çalışanların menfaatleri ile beraber yürüyecektir. İşçilerin menfaatleri ile beraber yürüyecektir. Çünkü inandığımız felsefede topyekün milletin refahı içerisinde işçinin refahını görüyor ve böyle düşünüyoruz. Bu memlekette yalnız başımıza değiliz. Toplum olarak yaşıyorsak yanımızdaki komşunun aç yatmasına zaten insanlığımız itibariyle, dinimiz itibariyle razı olmamıza imkanımız yoktur.

Sayın arkadaşlar, ben uzun konuşmayacağım. Ülkemizin çok önemli bir merkezi olan Adana bölgesindeki bu kurultaydan çok şeyler bekleniyor. Kurultay'daki fikirlerinizi bir kongre havasında değil, gayet açık ve rahatlıkla söyliyebilirsiniz, bu konuları hürriyetçi demokrasi çizgisi içerisinde, ister (A) partisinden ister (B) partisinden olunuz, sukûnetle dinlemeye alışık ve bu olgunluğa ulaşmış olan bir toplum karşısında konuştuğunuzu unutmayınız. Biz, arkadaşlarımızı iyice dinlemeye hangi fikirde, yalnız bu hangi fikir

derken kasdettiğimiz hiçbir zaman ((sağ-sol tartışması), (faşist-kominist tartışması) değil bunlar, bizim konumuzun dışında. (A) partisinden (B) partisinden görüşlerini burada hangi fikirde olurlarsa olsun söyleyeceklerdir. Karşı partiden olan arkadaşlarımız büyük bir anlayışla dinleyecek, neticeye ancak öyle varacak. Biribirimize tahammül etmeyi iyi bildiğimiz ölçüde başarı bizimdir. Hepinize saygılar sunarım.

Nevzat KELLELİ, Basın-İş Sendikası Mersin Şube Sekreteri :

Sayın Türk-İş Mensupları, Sendika Liderleri,

Basın ve TRT görevlileri, Basın-İş Sendikası İçel ve Adana şubeleri adına hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Arkadaşlarımız,

Sendikamızın bağlı olduğu üst kuruluşumuz Türk İş'de bizimde içinde bulunduğumuz Türk İşçi topluluğunu yakından alakadar eden olaylara nasıl baktığımızı anlatacağız :

Türk-İş yürütme ve yönetim kurullarının geçtiğimiz günlerde alışageldiğimiz klasik tutumundan sıyrıldığını daha dinamik ve aktif bir hüviyete büründüğünü gördük. İşveren kesiminde kuşkuyla izlenen bu uyanış kamu kesiminde yeterince olgunlaşmadığından hayretle karşılandı. Şimdiye kadar bu çeşit eylemleri DİSK gibi ideolojik bir kuruluşun icra ettiğini sananlar TÜRK-İŞ'deki bu gelişmeye ilk önce bir anlam veremediler. Ve daha sonra çeşitli yorumlarda bu olayı müsbet veya menfi eleştiriye tabi tuttular. Aslında TÜRK-IŞ'in takındığı tavır bir ihtiyacın zaruretidir.. Dünya'daki, Türkiye'deki ve topluluğumuzu meydana getiren işçi kitlesinin tabanındaki gelişmeleri TÜRK-İŞ gibi bir kuruluşun görmemezlikten gelmesi düşünülemezdi.

Yaygınlaşan lokavtlar,

İşçi - memur ayrımının kesinleşmemesi,

Kıdem tazminatları,

İşçi emeklilerinin durumu,

Asgari geçim indirimi,

Ve 24 ilkenin gerçekleşmesini sağlayacak ekonomik ve sosyal konuların meclislerde ele alınması, bunlar işçinin yıllardır bilinen istekleridir. Ancak bu defa bu istekler istek olmaktan çıkıyor. Bir eyleme, uyarıya dönüşüyordu. Türk-İş'in İzmir'de gerçekleştirdiği ikaz grevi yapılırdı, yapılmaz dı tartışmalarına artık bir son veriyor, işçi kitlesini küçük görenler onu ürkek ve korkak sananlar Türk işçisini gereğinde neler yapabileceğini göremiyenler TÜRK-İŞ' in yeni uyanış rotasında gerekli cevabı alıyorlardı..

Büyük bir başarı ile sonuçlanan bu ilk uygulamanın neticesi ne olursa olsun peşi bırakılmamalıdır. Ve bu gereklidir. TÜRK-İŞ demokratik bir uğraşın içine girmiştir. Ulus için demokrasi için bu uğraşını daha da etkin bir ölçüde sürdürmesi lazımdır. Batı ülkelerinde böyle bir direnişin sonucu hükümetlerin istifasına kadar giden bazı örnekleri sıralamak mümkündür. Ancak Türkiye'mizde henüz gelişme çağında olan bu tür davranışlar ve uyarıya olanak sağlayan bazı konular bizim istediğimiz ölçüde hemen çözümünü sağlamak mümkün değildir.. Yeni direnişler ve genel grevler yapılsa dahi sonuç pek değişmeyecektir. Kendi maaşlarını bugünkü tempo içerisinde ışık hızıyla değiştiren parlementerler en ufak bir misalle lokavt yasasını kanunlardan çıkartmayacak işçi-memur ayrımını kesinleştirmeyecek İYAK-MEYAK gibi çok önemli konular yine askıda kalacak ve işçinin alın terinde büyük katkısı olacağı saptanan asgarî geçim indirimini çıkartmayacaklardır. Türkiye'de en etkili ve en güçlü bir sivil örgüt olan TÜRK-İŞ yukarıda saydığımız gerçekler içinde kendisine yeni bir yön ve yeni bir görüş açısı vermek mecburiyetinde kalmıştır. Halkımızın demokrasiye inancı, özgürlüğe bağlılığı tartışılmaz. Bunların tüm kuralları ile işlemesi, mutluluğun bu düzen içinde geniş ölçüde var olduğuna inanması ve bunun devamının sağ'anması bir yerde biz işçi topluluğunun görevidir..

Fonksiyonel yapısı itibariyle her zaman işçi istekleri, halkın istek ve arzularıyla bağıntılı kalmıştır.. Teşkilatlanmamış veya teşkilâtlanması önlenmiş bazı topluluklarsa, örgütlenmiş işçilere tanınan haklar düzeyinde, hükümetlerde kendi memurlarına aynı imkanları tanımak mecburiyetinde kalmıştır.

Demek oluyorki, Türk işçi topluluğundaki gelişmeler vatandaş topluluğunun bütün kesimlerinde değişik ölçülerde yansıyor. Bunun çok daha adil ölçülerde ve milli gelirin dağılımındaki eşitlik ilkelerine bağımlı düzen TÜRK-İŞ'in görüşünde ve onun 24 ilkesinde yatmaktadır..

Genel kanaat olarak bütün sorunlar aynı noktada birleşmektedir. Hayat pahalılığı, gelir dağılımındaki adaletsizlik, fazla vergi ödeme, işsizlik, iş güvenliğinin olmaması, grevlerin kısıtlanması lokavtların yaygınlaşması, kıdem tazminatlarının güvenceye alınmaması ve hepsinden önemlisi hala sosyal güvenlikten yoksun milyonlarca vatandaşın bulunması gibi inkar edilemiyecek kadar belirgin duran hakikatler. İşte bunlar tüm işçinin yani tabanın kendi sesidir. Bütün bunları sıralayan işçi elbette sadece iyi bir sözleşme yapmakla meselelerinin tamamen çözümlenmeyeceğini anlamıştır.

Hayat pahalılığına dur diyeceklerin ülkeyi yönetenler olduğuna, vergilerin yasalarla düzenlendiğini, iş güvenliğinin iş kanunu, sendikalar kanunu ile ilgili bulunduğunu, kıdem tazminatlarını güvence altına alacak şekilde çıkarmaya yetkili olanlar elinde olduğunu bilmektedir. İşsizliğin gelir dağılımındaki adaletsizliğin, sosyal güvenlikten yoksun insanların ülkeyi yöneten kişiler ve bunların takip ettikleri politika ile çok yakından ilgisi bulunduğunu artık anlamaktadır...

Nüfusu 40 milyona varan Türkiye'de TÜRK-İŞ topluluğunun sahip olduğu oy potansiyeli sosyo-ekonomik alanda ağırlık noktası ve mutlaka dengeyi sağlamada hesaba katılacak bir varlık olacaktır.

İşçinin siyaset yapmasını arzulamayan ve dün olduğu gibi bugünde önüne set çekmeye çalışanlar artık biliyorlarki değişen üretim ilişkilerinin yarattığı yeni bir diriliş var. İşçiler artık eski partizan tutumlarından arınmaktadırlar. Kendisinin, özellikle ulusunun çıkarları doğrultusunda, yeni ufuklar yaratmak ve bilinçle, yapacağı siyasetle, demokrasinin kaderini tayin etmek istemektedir. Yukarıdan beri saydığımız bu yüce görevleri Türk İşçisi yüklenmek istemektedir. Yine büyük bir tevazu içinde bu bütünleşmeyi sağlamanın tarihsel sorumluluğunu da TÜRK-İŞ'den beklemektedir. Çünkü bu görüşleri benimseyen işçilerin büyük çoğunluğu Türk-İş camiası altındadır. Konfederasyonumuz en kısa süre içerisinde kendini yenileme ve bu görevi üstlenmek zorundadır. Çalışanların mutluluğu ve örgürlükçü demokrasinin geleceği bu hareketin başarısına bağlıdır.

Tüm işçiler, Atatürkçülüğü lafla örüimüş bir giysi olarak değil, sosyo-ekonomik alanda olduğu gibi siyasal alanda da bağımsızlığı ilke edinen gerçek Atatürkçü ve milliyetçilerin uğraşı olarak zafere ulaştırmak arzusundadır.

BÖLGE GÖRÜŞÜMÜZ

1 — Genel eğitim (sendikacılık bilimi üzerinde),

2 — Üç ayda bir Türk-İş'e bağlı kuruluşların başkan ve sekreterleri ile toplantılar yapılması,

— Ayda veya iki ayda bir bölge veya içindeki illerde Türk-İş'e bağlı icra ve yönetim kurullarında il sorununun ve genel sorunların müzakere edilmesi,

4 — Türk-İş iç bünyesinden çözümlenmiş konfederasyona bağlı ikinci kuruluşlarla birleşim sağlanmalı,

Saygılarımızla

Gazi ATEŞ, Seyhan Demiryolu İşçileri Sendikası Başkanı :

Muhterem Arkadaşlar :

Türk İşçi hareketi 1946 yılından bu yana önemli başarılar elde etmiştir. Sendikalar işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmalarına en ileri katkıda bulunmuştur. Bu nedenle dün mahkemeye baş vuranlar, bugün işçi olması ile iftihar ediyor.

Türkiye'nin Ekonomik ortamı işçilerin aleyhine gelişirken işverenler, birleşmenin açık örneklerini vermeye başladılar, bir eli ile verdiğini diğer eliyle alabilmek için derlenip toplanmaktadırlar. Ekonomik ve siyasi alanda birleşen işverenler işçilerin bölünmelerine veya en asgari ölçüde birleşmemelerinde çeşitli yollar deneyerek Türk-İşçi hareketini dar boğaza itmektedirler.

Bize faydalı olacak çizgide birleşmemizi engelliyen çeşitli çevrelerin çıkarlarına mani olunmalıdır. Ülkenin menfaati ile çalışanların refaha ermesi için sendikaların çizdiği yoldan yürümemiz gerekirken, sağ ve sol kavgası vermemiz yanlış bir harekettir.

Türk-İş (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) amacımızı 24 ilkede saptamış ve bunu Türk Sendikacıları benimseyerek kabul etmiştir. 24 ilkeyi gözden geçirdiğimizde, bunların hiçbiri Toplu Sözleşme yapma ile elde edilmesi mümkün olmayan ancak demokratik parlementer düzende işçilerin parlementoda söz sahibi olmaları ile mümkündür. Bunun için parolamız; «işçiler birleşiniz ve sizi sömürenlere imkan vermeyiniz» olacaktır.

Son zamanlarda gelişen olaylara bir göz atacak olur isek, Türk-İş hareketinde ağırlığı olan TÜRK-İŞ'in (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) yer, yer yaptığı kurultayları ile kendilerine yeni bir yön verme gayretleri anlamlıdır.

Türkiye'deki kavram edepsizliğini de belgelemesi bakımından önemlidir. Ortada bir gerçek vardır, lâf değil icraat, Türk işçisi icraata prim vermekte ve gönül bağlamaktadır. Nitekim aşırı uçlardan bilhassa marksist burçlardan estirilen bölücü, vatana ihanete varan rüzgâı gürültüleri güçsüz kişilerin boyunlarını kırabilmiş, onları marksist putun önünde secdeye vardırmıştır. Ne varki, kamu oyu önünde Türk-İş'te var olmayan doğum sancıları abartan ve bundan ideolojik çıkar bekleyenler DİSK mensuplarıdır. DİSK'e bağlı sendikalardaki işçiler, DİSK'in her geçen gün artan gayri millî davranışlarından tedirgin olmaktadır.

Muhterem Arkadaşlar :

İşçi bilmektedir, işçiden yanayız nutku ile işçiyi aldatmak isteyenlerin amacı işçinin davasını dejenere etmek, işçinin inançlarını bozmak, sonunda onu köle haline getirmektir.

Her türlü bölücü, marksist davranışları devrimci lafı ile kamufle edenlerin, kominizme hizmet edenleri ise devrim kahramanları şeklinde tanıtnların maksatları bilinmektedir. Kendilerinden olmayanları sarı sendikacı masalı ile karalayanların kime satıldıklarını TÜRK-İŞÇİSİ çok iyi görmektedir. Disk tehlikeli dönemeçtir.

Türkiye'de dengeli ve adil bir milli gelir dağılımı yoktur.

Türkiye'de istikrarlı bir ekonomik politikanın varlığı da söylenemez. Türkiye'de dar gelirli ve millî gelirden en az pay alan işçi kesimidir. Ekonomik, sosyal ve kültürel dengenin nasıl sağlanabileceğinin bilincinde olan işçi kesimidir. O halde gruplaşmak, kutuplaşmak yerine dağılmaktan kurtulup, kendi ve ülke çıkarlarında TÜRK-İŞ'te birleşmek işçilerin görevidir. Vazifesine müdrik insanlar cesurdur. Görevden kaçmaz; görevden kaçanları Türk Sendikacılık tarihi suçlu kılacaktır.

Dar gelirli işçilerin temsilcileri esasen ülke ve çalışanların açısından nelerin gerekli olduğunu saptamıştır. Çeşitli zamanlarda yapılan Genel Kurullarımızda onaylanan ve ekonomik, kültürel ve sosyal simgemiz haline gelmiş olan TÜRK-İŞ'in ilke ve amaçları yolumuza gereken ışığı tutabilir. Önemli olan bu ilkelerin uygulaması için gereken ışık yakılsın ve yakılmalıdır. Saygılar sunarım.

Mustafa ŞAHİN, Deri-İş Genel Başkanı :

Teyp bandındaki arızadan dolayı; konuşmalar deşifre edilememiştir. Özür beyan ederiz.

Mustafa İLGÜN, Kauçuk-İş Sendikası Adana Şube Sekreteri :

Değerli Kurultay delegeleri, üst kurul yetkilileri ve sayın basın ve TRT mensubu arkadaşlar, hepinizi Sendikam Kauçuk-İş adına saygı ile selâmlarım.

Kurultayların daha sık yapılması temennisi ile sözlerime başlarken tüm emekçi mümessillerini bir arada görmekten duyduğumuz kıvancı belirtmeyi ve bana bu konuşma fırsatını verenlere teşekkür ederim.

Arkadaşlar, gerek dünyada, gerekse Türkiye'de çalışan emekçi kesimin dertleri, sorunları vardır ve bu bir yere kadar doğaldır. diyoruz. Fakat biz şuna inanıyoruz ki, toplumsal sorunlar, doğallığın dışında önlenebilir, çaresi bulunabilir bir takım soyut nesnelerdir Bu, tarihten beri süregelmiştir.

Sorun çok, halledilebilir sorun çok. Günümüz sorunlarının çoğunluğu toplumsaldır, yani sosyo-ekonomiktir. Zorluklar da, zaman aşama yaptıkça, yanına yeni yeni zorluklar alarak karşımıza çıkmaktadır. Bu zorlukları gidermek için toplumdaki, kendiliğinden oluşan guruplar arasındaki sürtüşmeler, mücadeleye dönüşüp, çoğunluğu çözülebilmektedir.

Tarih varolduğundan beri de, bu oluşu mve gelişimler olagelmiş olduğunu hepimiz biliyoruz.

Mücadele vardır diyoruz, neyin neyle, kimin kiminle mücadelesi vardır? Çoğulcu toplumların var oluşundan beri toplumda sosyo-ekonomik nedenlerle bir takım guruplar birbirlerine alternatif olmuşlardır. Günümüz onun devamıdır. Şunu belirtmek isterimki, İLKEL KOMÜNAL TOPLUMLARDAKİ emek ve emekçi, günümüz emek ve emekçisi ile kıyaslanamıyacak kadar farklıdır. Bu doğaldır diyoruz. Şöyleki, medeniyetin bu denli ilerlemesinden önceki devirlerde çalışanların yani emekçi kesimin sorunları günümüzle bir midir? Hayır, değildir ve olamaz da, O zamanın emekçisi daha rahattı bizlerden. Biraz evvel de vurguladığım gibi zaman aşaması, devamlı aşama kaydettikçe işçi sınıfına yeni yeni sorunları da be-

raberinde getirmektedir. O zamandan beri bireysel mücadelenin faydasız olduğunu anlayanlar birlik olmuşlar, örgütler kuramamışlardır. Çünkü o zamanın özgürlük anlayışı buna engeldi, mani olunabilirdi. Rejim önvermezdi.

O zamandan beri bizde ve tüm dünyada eylemler olmuştur. Ülkemizde ilk defa işçi eylemlerine 1835 yıllarında rastlanır. İlk direniş FESHANE işçilerinin direnişidir, ilk mücadele verenler onlardır. Esasen Türk işçi sınıfının mücadelesi ve örgütlenmesi bazı belirgin ve tarihsel dönemlerden geçmiş bulunmaktadır. Bu oluşum ve aşamaları şu şekilde zamana göre sıralayabiliriz.

1 — 1835-1923 Yılları arası OLUŞUM DÖNEMİ

2 — 1923-1946 Yılları arası GELİŞİM DÖNEMİ

3 — 1946-1960 Yılları arası ÖRGÜTLENME DÖNEMİ

4 — 1961-1975 Yılları arası REFORM DÖNEMİ

Olarak nitelendirilebilir. Her türlü düşünce ve kanaatin ötesinde Türk işçi sınıfı ve Türk sendikacılığı 1947 yılından itibaren yasalarımızın güvencesi altına alınarak örgütlenme aşamasını geliştirmiş ve günümüze kadar ulaşabilme olanağını bulabilmiştir. Anayasada 1963 de güvence altına alınabilen 274 ve 275 sayılı kanunla Türk sendikacılığı ve buna bağlı olarakta Türk işçi hareketi en belirgin bir şekilde aşamalar kaydetmiş oluşumlar yapmıştır. Bu tarihten önce türlü faşizan oyunlarla örğütlenme çabalarına engel olmak isteyenler işçi sınıfının verdigi mücadelenin önünde eriyip gitmişlerdir. Ve ülkemiz üzerinde sosyo-ekonomik sorunları sınırlı ölçülerle de olsa söz ve etki sahibi olabilmişizdir. Mücadelemiz mücadele alanlarını dahada genişletmektir.

Baştan da vurguladığım gibi çoğulcu toplumlarda sınıflar vardır, inkâr edilemez objektif görülebilir haldedir. Bu oluşum doğaldır. Bu sınıftan oluşumuzla iftihar ediyoruz. Mensubuyuz bunu inkâr edemeyiz. Tarafsız değilizdir, sınıfımızın işçi sınıfının tarafındayız, taa içindeyiz. İşçi sınıfının mücadelesi vardır, olacaktır da. Ülkemizde sermayedar egemen kesim kendi varlığının farkında olduğu gibi, azınlığı teşkil ettiğini bildiği gibi, kendisine karşı mücadele verenin bir sınıf olduğunu ve o sınıfın çoğunluğu teşkil ettiğini bildiği içindir ki ülkemizde sınıflar olmadığını bir takım meta fiziksel soyutlamalarla işçi sınıfı üzerindeki tahakkümünün devamını sağlama yoluna gitmektedir. Gene bürokrat çevreler bilirlerki işçi sınıfı mücadelesinde bilinçlidir ve kaybedecek sadece zincirleri

vardır. Halbuki o çevrelerin kaybedecek çok şeyleri vardır. Bu mücadelemiz sürecektir. Taki insanca insana yaraşır şekilde yaşamayı elde edene kadar.

Yalnız işçi sınıfı mücadelesini bilinçli yapmalıdır. Mücadele alanları geniştir bizim için, tek yönde değil çoğulcudur, öyle olmalıdır.

İşçi sınıfı sınıfının mücadelesinin,

1 — Ekonomik alanda mücadele etmeli ve bilincine varmalıdır.

2 — Siyasal alanda mücadele etmeli ve bilincine varmalıdır.

3 — İdeolojik alanda mücadele etmeli ve bilincine varmalıdır.

Bu mücadele ferden olmaz örgütlenmek şarttır. Yasalar altında güvencesi olan sendikalarda teşkilâtlanıp, örgütlenip, bu alanda mücadelesini toplum olarak kuvvetlice yapmalıdır. Sendikalar işçinin sadece ekonomik çıkarlarını temin etmekten öte siyasi ve ideolojik mücadelede de işçi sınıfı ile kenetlenmelidir.

Fakat çeşitli aşamalar kaydetmiş olan Türk sendikalizmi halâ işçi gözünde ve gene kendi sendikal özünde sadece mücadelesini ekonomik olarak sürdüren bir teşekkül olmaktan kurtulamamıştır. Bu mücadele alanının dar olması demektir.

Sendikalarımızın siyasî ve ideolojik birer mücadele örgüt olmanın zamanı gelip çatmıştır, hatta geçiyorda.

İşçi sınıfı emeğinin karşılığını almak için sermaye ile ekonomik mücadele verir. Bunun yanında parlementoda emeği baltalayan istismar eden parlamenterlerin karşısına, emeği koruyan işçi köylü, memur ve esnaf haklarını koruyan parlementeri ve onun siyasi kuruluşunu desteklemelidir. Bu alanda, siyasi alandada mücadele vermelidir. İşçi sınıfı tarafsız olamaz. Türkiye'mizde ezilen, sömürülen varsa bunlar bütündür, çoğunluktadır. Belli bir sınıf tarafından eziliyor, horlanıyor sömürülüyor demektir. O sınıfın karşısında bir sınıf teşkil etmek zorundadır, buda doğaldır. Bunun içindir ki mücadelesini yürütebilmesi için siyasi de olsa tarafsız olamaz. Politikanın dışında kalamaz. Buna istinaden bağlı bulunduğumuz Büyük TÜRK-İŞ büyük yanılgıya düşerek izlediği PARTİLER ÜSTÜ POLİTİKA günümüzde geçersizdir, çağ dışıdır, vazgeçilmelidir. KAUÇUK-İŞ sendikası olarak, tüm sendikalarımızın belirli amaçlara ve hedeflere yönelmiş ve ülkemizin ulusunun kalkınmasını öngören hızlandırıcı görüş ve tedbirlerin acilen saptanarak uygulamaya geçilmesini hız-

landıracak çalışmalara katılmayı öngörmekteyiz ve temenni etmekteyiz.

Türk-İş olarak görüş ve hedefler açıklandıktan sonra sorunların doğal olmadığı ortaya çıkacaktır. Tüm sorunlar bir bir çözülecektir. Büyük bir çoğunluğu bağrına basan Türk-İş kuvvetlidir ve bu kuvvetinden yararlanarak içinde bulunduğumuz Türk işçisinin sosyo-ekonomik yanında siyasi sorunlarını da otomatik olarak çözümlemiş olacaktır. Türk-İş kuvvetlidir dedik, onu bu hale getiren Sayın Merhum SEYFİ DEMİRSOY'u rahmetle anıyoruz. O'nun, büyük işçinin, büyük liderin zamanından beri benimsenen partiler üstü politika görüşü, Türk-İş bünyesinde gene tezat teşkil ediyordu. Çünkü yandaşları bu kurala uymuyor, belli siyasî partilerden Parlamentoya giriyorlardı.

Durum devam ediyor. O halde neden halâ Partiler Üstü Politika? Tekrar ediyorum, T. Kauçuk--İş sendikası ülkemizdeki sosyo-ekonomik ve siyasi mücadeleyi sürdürmeyi bir görev bilir ve ülke işçi sınıfının sorunlarının halledilebileceğine yürekten inandığımızı belirtmek isterim.

Sendikalarımızın kendilerine düşen ülke ve ulusal çapta tarihsel görevlerini yapabilmesi ve sınıfsal sorumluluğun bilinci içinde ve gücünün dinamizmine kavuşmuş olarak kardeş işçi kuruluşları ile birlik ve beraberlik içinde bulunması gerektiğine inanıyoruz ve temenni ediyoruz. Buna rağmen sendikalarımızın özellikle bu içimizde de şu an var, sendikalarımızın ve sendikacılarımızın yine kendi içinde ihanet edilmektedir. Bir şeyden bahsedeceğim, Türk-İş 4.cü böige olarak, bağlı sendikaların Adana Şube Başkanları her ay bir kaç kez toplanır ve birlik beraberlikten, yardımdan bahsedilir. Katılıyoruz bu düşüncelere. Buna rağmen içimizden biri ihanet eder, etmiştir de. Alternafitimiz olan DİSK'in üyesi olan ve Adana'da Şubesi bulunan bir sendika ile ortaklaşa çalışmaktan geri kalmaz, işçi üzerinde oyunlar oynar, oynamıştır. O şahıs şu anda içimizde, kurultaydadır. Böyle adamların, böyle sendikacıların Türk-İş'te yeri yoktur, olmamalıdır. Burada olupta, bu ithamlarımdan alınmayanlar, haysiyetsizdir, onları, kurultayı terk etmeye davet ediyorum. Arkadaşlar yanılgılar içinde, tezatlar içinde bulunan Disk, bugün işçi olmaktan çok din-dil ve ırk mücadelesi yapanların militan topluluğudur, iyi tanıyalım (örnek var)

Bünyesinde, çoğunluğu bulunduran Türk-İş'den işçi olarak, üyesi sendikalar olarak, isteklerimiz vardır. Bu alanda Türk İşçi Hareketine katkıda bulunacağına inanıyoruz. Eğitime ağırlık verilsin, basın ve yayın organları arttırılsın, kooperatifçiliği hızlandırılsın ve

bu alanda aşamalar yapsın, işçilerin öz ihtiyaçlarını giderebilmek için pazarlar açılsın.

Bunların tümünü yapmaya Türk-İş muktedirdir. Ayrıca 1475 sayılı iş kanununda değiştirilen kıdem tazminatında konulan fon kanunu reddedilsin, kanun metni yasalaşmasın. Türk-İş bünyesinde işçi sınıfına zıt olan, emeği yozlaştıran şahıslar vardır, arındırılsın,

Sözlerime son verirken yapılan kurultayın Türk işçi hareketine hayırlı olmasını diler, teşekkür ederim. Saygılarımla. 18.10.1975 Cumartesi.

Yurdacan ÇELİK, Kristal-İş Sendikası Mersin Şube Başkanı :

Sayın Divan, Sayın Basın Mensupları, TÜRK İşçi Hareketi'nin Işçi Temsilcileri, şahsım adına, cam sanayii işçileri adına hepinizi saygı ile selamlarım.

Değerl arkadaşlarım, bu gün toplanmış olan kurultayın mahiyeti kişilerin deşarj olması için mi yoksa bu güne kadar açılan yaraların sarılması ve yıllardır ezilen halkımızın sömürülen işçilerimizin ıstıraplarına çare aramak için mi burada toplanmış bulunmaktayız.

Değerli arkadaşlarım, Anayasamız sınıfların Eşitliği ilkesini benimsemiştir.

Fakat Türkiye'mizde bu eşitlik bozulmuş işveren lehine işlemekte olduğu ortadadır. Yapılan Toplu iş sözleşmeleri bu bozuk düzende faydalı olmamakta çalışanları huzursuz güvensiz etmektedir.

Bu gün ülkemizde çıkarcı ve sömürücü çevrelerin Türk-İş'e ve Türk işçisine karşı başlatmış oldukları çirkin saldırıların gün geçtikçe yoğunlaştığı açık seçik ortadadır.

Neden Türk İş'e ve Türk İşçisine bu saldırılar yapılıyor. Çünkü Türkiye'de bilinçlenmiş bir kuvvetin birlik halinde bir çatı altında toplanması yıllardır halkımızı ve çalışanları sömüren çıkarcı çevrelere geçmişlerin hesabının sorulacağı artık sahte düzen kürücü politikacıların ve para babalarının sömürü uyutma saltanatının yıkılacağı korkusu çekenler Türk İş ve Türk işçisini böl, parçala yut politikasını sürdürmek istedikleri hepimizce malumdur.

Türk İş'in, Türk İşçisinin seçkin kişileri gerçekleri bilen ve gören birlikten kuvvet doğar ilkesine inanan bu bütünlüğü sağlayarak sömürücülerin ve bölücülerin karşısına bir bütün halinde çıkarsak halkımızın çalışan kişilerin menfaatlerinin korunacağı inancı ve bilincine eren bizler bu saldırılara verecek cevabımız yokmudur? Yoksa burada neden ve niçin toplanmış bulunuyoruz?

Yıllardır uyutulan sömürülen ve yoksulluğa açlıkla başbaşa bırakılan atalarımızın evlatları olarak bu günün huzursuz geleceği karanlık TÜRKİYE'sini gördüğümüz için burada toplanmış bulunmaktayız.

Değerli arkadaşlarım Türk İş'e ve Türk işçisine saldırılar düzenleyen para babaları ve onların siyasi maşaları eğer halkımıza vermiş oldukları vaatlerin üçte birini yerine getirmiş olsalardı bu gün Türkiye'mizde işsizler ordusu olmayacaktı. Dinini, dilini bilmediği yabancı diyarlara doğup büyüdüğü bu güzel vatanını Ayşe'sini, Mehmed'ini bırakıp gitmeyecekti.

Dünün Almanya'sı dünün Hollanda'sı ve misali devletler bir tarafta yarım asırlık Türkiye Cumhuriyeti devleti Almanya ve Hollanda'ya işçi göndermek orada çalışan işçilerden gelecek dövizlerle TÜRKİYE'MİZİ kalkındıracağız hayali ile avutulmaktayız.

Peki bu milleti kimler yoksulluğa, açlığa işsizliğe geri kalmışlığa itmişlerdir. Senin ak pak oylarını alan millet vekilleri işçisinin alın terinin karşılığını vermediği paraları ile desteklediğ parlementerler halkımızı bu duruma itmişlerdir.

Bu durumu gördüğümüz ve bildiğimiz için mücadelenin içine girmiş bulunmaktayız. TÜRKİYE'nin ve temsil ettiğimiz işçilerin sorunlarını yapacağımız toplu iş sözleşmeleri ile halledileceği sanılmamalı. Üç milyon kişinin çalıştığı on milyon kişinin işsiz olduğu bir ülkede huzur olmaz, özgürlük olmaz ve aç insan özgür değildir. Bu memleket kalkınıyor denilemez.

Değerli arkadaşlarım, bu güne kadar tenkidini yaptığımız partiler üstü politikamıza da değinmek istiyorum. Geçmişini ve geldiği yeri bilmeyen, unutan toplumlar yok olmaya mahkümdür. Türk İş'in değerli yöneticileri Türk İş'in kurulduğu ve kat ettiği geçmiş dönemlerine bir göz atalım. Yeni kurulmuş olan Türk-İş işçiyi bir çatı altına toplayabilmek için zorla üye kayıt ederken yeni yeni kuvvetlenirken Türk-İş'in bir partiyi destekliyorum demesi Türk Sen-

dikacılığını doğmadan öldürmek olurdu. Çünkü bu gün bile Sendikalara karşı olan sendikacılığı yok etmek için yukarda bahsettiğim çirkin oyunları tezgâhlayan çıkarcı kişiler o zaman da vardı.

O zamanın siyasî ortamında bir parti başkanının dahi konuşması kısıtlandığı bir dönemde Türk-İş'in vermiş olduğu en mükemmel karar partiler üstü politika olmalıydı ve olmuştur da. TÜRK İş'in partizanca bir tutum içine girerek bir partiyi desteklemiş olsa idi Türk işçisine en büyük kötülüğü yapmış olur du ve bu gün burada toplanma imkanını bulamazdık.

Şimdi ise bir partiyi destekleme veya desteklememe gücüne sahip oldu. Bunu sayın başkanımız basında birkaç defa açıkladı. Sayın başkanımız Kıbrıs gezisinden dönerken vermiş olduğu demeçte işçiye en yakın olan bir partiyi destekliyoruz beyanatını vermiştir.

Fakat bu bir halk partisine sadece oy vermekle yetinilmemeli. Bu gün halk partisinin etrafına kümelenmekte olan çıkarcıları değil, kendi aramızdan çıkaracağımız faziletli kişileri parlementoya gönderdiğimiz zaman ancak arzuladığımız ülke kalkınmasını, refah ve huzuru sağlayabiliriz.

1973 Seçimlerinden sonra Türkiye'mizde siyasi ve Ekonomik istikrarsızlığın olmadığını, geri kalmışlığın verdiği huzursuzluğun neticesi kurulu bir düzende seçmiş olduğumuz yöneticilerin gelişmekte olan dünya teknolojik ve ekonomik kalkınmasına uymamasından ileri gelmektedir.

Kendilerini yenilemeyen ülkenin sorunlarına çözüm getiremeyen yöneticiler kendi çıkarlarını ve saltanatlarını sürdürebilmek için tutmuş oldukları maşaları ile halkımızın ve işçilerimizin üzerine saldırtmakta oldukları açık seçik her gün gözler önüne sergilenmektedir.

Değerli arkadaşlarım yukarda bahsettiğim konuların istenilen düzeye getirilebilmesi için Türkiye'de en güçlü kuruluş olan Türk-İş ve Türk-İş topluluğunu meydana getiren siz sayın Türk İşçisinin değerli yöneticilerine görev düşmekte olduğuna inanmaktayım.

Kendi içimizde kısır çekişmelerle sadece çıkarcıları sevindirmekte ana ve acil sorunlarımızın halli zorlaşmaktadır.

Hepimiz kanunların yetersizliğinden şikayet etmekteyiz. Fakat kanunların meclisten çıktığını bildiğimiz halde mecliste bizi temsi-

len kaç kişinin olduğunu bilmemekteyiz. Veya bildiğimiz halde ne yapacağımızı bilmemekteyiz.

Değerli arkadaşlarım Büyük millet Meclisinde 450 millet vekilinin içinde işçiyi temsil eden sadece 3 millet vekilinin bulunduğu bir gerçektir.

Türk'e Türk'ten başka dost olmadığına göre işsiz gezen, çalışan veya ezilen halkımızın ızdıraplarını bu yaşantıyı yaşamayanlar, aç kalmayanlar Meclisde dile getiremez, getirmek istese de veya o görünümü vermek istese de buna da scsyete politikası denir.

Burada konuşmama son verirken beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Sakıp BULUTLU, Likat-İş Sendikası Mersin Şubesi Temsilcisi :

Sayın Sendika Ülküdaşlarım : Hepinizi Mersin Likat-İş Sendikası mensupları adına saygı ile selamlar, sizlere selam ve sevgilerimi sunmak bahtiyarlığına erişmenin mutluluğu ile huzurunuza gelmiş bulunmaktayım.

Muhterem arkadaşlar : Bugün burada fikirlerimizi söylemek için toplanmış bulunmaktayız. TÜRK-İŞ'in geleceğinin sermaye karşısında daha kuvvetli ve bilinçli olması, benim kadar sizlerinde arzusudur, zannederim. Zaten bu toplantının da amaçlarından birisi de budur. Bu konuyu biraz daha derinleştirdiğimizde; 1947 sendikacılığı ile 1975 sendikacılığı arasında tarifi imkânsız gelişmeler olmuştur. Fakat bu gelişmeler esnasında Türk işçisi bu ulaşıma kendiliğinden gelmemiş, buna kan ve göz yaşı neden olduğu gibi, geçmişteki ve bugünkü birçok sendika yöneticilerinin emeği inkar edilemez. Bu uğurda ölenlere tanrıdan rahmet diler, emeği geçenleri ise huzurunuzda saygı ile anarım.

Bugünkü ortamda benim hakkım budur deyip, duracakmıyız? Hayır arkadaşlar, az kazançla çok kazanç - Emek ve Sermaye - menfaat yönünden mutlak çatışma halinde olduğuna göre, biz işçiler de saflarımızı daha da sıklaştırıp bugünkü emeğimizin değerini daha da yüceltmeye çalışacağız. Bugünden yarına emin adımlarla gidebilmemiz için tek vucüt halinde TÜRK-İŞ etrafında bir asker gibi emirlerine itaatta kusur etmememiz icap eder.

Muhterem arkadaşlar : 274 ve 275 sayılı kanunlarla birlikte çekof sisteminin gelişi memleketimizde bir sendikacılık enflasyonuna

yol açmıştır. TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar, DİSK'e bağlı sendikalar, MİSK'e bağlı sendikalar, müstakiller ve ne idüğü belirsiz levha sendikalarını hepimiz biliyoruz. Bunların hangisinin topluma ve işçiye fayda sağladığı malümunuzdur. TÜRK-İŞ haricinde hiçbir işçi kuruluşuna inanmıyorum. C.H.P.'den kopan ve doğan partiler ne ise, TÜRK-İŞ'ten kopan sendikalar'da aynıdır. siyasi kanaatleri ne olursa olsun, ben şahsen içimizden ayrılanların bir gün mutlak TÜRK-İŞ çatısı altında toplanacaklarından eminim. İşçinin bölünmesinden sermayenin ve sermaye yanlısı partiler bir müddet daha kazançlı çıkacaklarsa da, bu ümitleri çok sürmeyecektir. Bugün burada TÜRK-İŞ'in siyasi yönden takip edeceği konu ve TÜRK-İŞ'in bütünleşmesi konusunda herkes fikirlerini açık açık söyleyecek. Şunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız, Çocuklar daima meyva veren ağacı taşlarlar, işte TÜRK-İŞ'te işçi lehine çıkan bütün kanunlarda emeği geçtiği içindir ki bazı basın ve gerekse TÜRK-İŞ'in karşısındaki kuruluşlar TÜRK-İŞ'i daima tenkit etmektedirler. Kafanın ıstırabı, gövdenin ıstırabından daha kötüdür, işte TÜRK-İŞ'in karşısındaki kuruluşların kafaları ıstıraplıdır.

Muhterem arkadaşlar : TÜRK-İŞ bünyesi içerisinde sosyal demokratlar diye adlandırılan sendikalar TÜRK-İŞ'i bir siyasi partinin dümen suyuna sokmak istemektedirler. Bu çatının altındaki arkadaşlarımızın siyasi kanaatleri ne olursa olsun evvela TÜRK-İŞ bünyesi etrafında yukarıda da arzettiğim gibi TÜRK-İŞ'e bağlı birer teşkilât olarak onu desteklememiz icap eder, yoksa TÜRK-İŞ bugün C.H.P.'den yarın A.P.'den veya diğer bir partiyi desteklemek suretiyle dönek veya kaypak bir siyaset mi takip edecek? Öyle ise A.P.'li ve C.H.P.'li sendikacılar ayrılsınlar, bu partilere hizmet eder mahiyette sendika ve federasyonlarını kursunlar. Sendika, Federasyon ve hatta Konferasyon yöneticileri dahi bugün ne TÜRK-İŞ' de ne de DİSK'teki yöneticiler aynı siyasi kanaatte olmadıklarına göre TÜRK-İŞ genel başkanı nasıl kalkarda (X) partisini destekliyoruz şeklinde beyanat verir.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde bildiğim sendikacı, işçi 7 millet vekillerinden AP. ve CHP. millet vekilleri vardır. Hadi beyler biri sağda, biri solda olan bu işçi millet vekillerini dahi aynı siyasi kanaatte göremiyoruz.

Sendika Yöneticilerinin ve işçi Millet Vekillerinin siyasi fikirleri birbirini tutmazken, tabanda milyonları teşkil den işçi kitlesine hangi yönetici kalkarda oyunu şu partiye ver diye hükmeder? Bu

gücü ve kuvveti hangi yönetici kendi şahsında bulur? Çok özür dilerim, işçi topluluğunu koyun sürüsü mü zannediyorlar. Evvelâ üst kademedeki yöneticiler fikir birliğine varsınlar ondan sonra sendikalar kanununun emrettiği %5 eğitim fonu ile tabanı eğitsinler, taban bilinçlensin ki, o zaman bu işler belki olur; yoksa bugünkü ortamda işçiye şu veya bu partiye oyunu ver şeklindeki emri bir işçinin tutacağını zannetmiyorum.

Misalmi İstiyorsunuz? Daha dün denecek kadar yakın bir zamanda 506 sayılı Kanunun 123 maddesini tadil eden 1517 sayılı Kanunla (SAĞLIK TESİSİ KURMA ve SÖZLEŞME YAPMA YETKİSİ) Meclisten çıkmış, işçinin menfaatine dahi bu kanunu hazmedemiyen ilâç sanayii temsilcileri 30 parlementerleri, kendi menfaatleri yönünden alet etmek için 1517 sayılı kanunun iptali yolunda Anayasa Mahkemesine baş vurdular. O tarihlerde TÜRK-İŞ teşkilatına önemlidir ibaresini koyarak bu parlementerlerin seçilmemesi için kampanya açılmasını emretmişti. Fakat ne oldu, bu kişiler yine mecliste mebus ve senatör oldular. Daha evvelce de zannedersem 274 ve 275 sayılı kanunların meclisten geçişi sırasında TÜRK-İŞ'in kara listeye aldığı mebuslar vardır. Onların da halen bir kısmı meclistedir. Niye birbirimizi aldatıpta TÜRK-İŞ'i siyasete alet etmek istiyoruz. Türk işçisi siyaset canbazları gibi dönek değildir. Sizlere 8 EKİM 1965 C.H.P. İstanbul Mitinginde şimdiki C.G.P.'si genel başkanı sayın TURHAN FEYZİOĞLU'nun konuşmasından bir paragraf aktarayım. Bu paragrafı AP. genel başkanı sayın SÜLEYMAN DEMİREL için söylemişti.

Kominstlik ithamı ile saldıran A.P. lideri şaşıracak bir körlük içerisindedir. Fakat millet kör değildir, Demirel'in altındaki kır atın, Dadaloğlu'nun Köroğlu'nun atı değil mobilin atına benzediğini söylüyordu. Şimdi Turhan FEYZİOĞLU CHP.'li bir müdet sonra CHP. den menfaatinin bittiği yerde kopup CGP.'li, şimdiki basında çıkan söylentilere göre AP. ile birleşme yönünde. Bunun daha açık bir misali; C.K.M.P. partisinin genel başkanı Sayın OSMAN BÖLÜKBAŞI partisinden aday olacak kimselerden mebus seçildikten sonra partiden istifa edenlerin mebusluktan da istifa edeceklerine dair noterden vekaletname almıştı, fakat Millet Partisinden mebus seçilip, bir müddet sonra A.P.'ye geçen Millet Vekiline BÖLÜKBAŞI'nın basın toplantısında yapmış olduğu hücumu hepimiz hatırlarız.

Biz işçiler siyaset canbazları gibi dönek değiliz; TÜRK-İŞ yöneticileri zamanı gelince elbetteki bu topluma bir yön verecekler-dir. «Sabırla nezaket birleşince, güç doğar» atasözüne inanarak

bugünkü TÜRK-İŞ'in yöneticilerinin sabır ve nezaketlerinden dolayı güçlü olduğumuzu unutmamak gerekir.

Muhterem arkadaşlar : Bir Danimarka atasözü ile biraz da DISK'e değinmek isterim. (Küçük BALIK ÖLÜNCEYE KADAR HEP BALINA OLMAYI ÜMİT EDER) İşte DİSK'te kendini TÜRK-İŞ gibi büyük bir kuruluş olmayı ümit ediyor. Bunun içindir ki sık sık TÜRK-İŞ'e çatmakta ve TÜRK-İŞ'in partiler üstü politikasını da tenkit ediyor. (Adalet Güneş gibi yerinde durur ve geri kalan her şey onun çevresindedir.) İşte TÜRK-İŞ daima yerinde duracak, diğer kuruluşlar ise TÜRK-İŞ'in etrafında döneceklerdir. TÜRK-İŞ'e istedikleri kadar saldırsınlar, TÜRK-İŞ yöneticileri ıyi olmaz yaralar gibi, iyi olmaz düşünceler vardır prensibi ile diğer kuruluşlara saldırmamaktadır. DİSK'e ve TÜRK-İŞ'in karşısındaki diğer kuruluşlara yüklenmek istemiyorum. Çünkü birgün mutlak birleşeceğiz ve sermaye karşısında bir kuvvet olduğumuzu göstereceğiz. Yoksa unutmamak lâzımki ağzında bal olan arının kuyruğunda da iğnesi vardır.

Muhterem arkadaşlar : Birazda, TÜRK-İŞ'in tutum ve davranışına değinmek isterim; 274 sayılı sendikalar kanununun değişik 1317 sayılı kanunla 9 ncu maddesine göre iş kolları yönetmeliği, iş kolu sıra numarasına göre 36 iken, bu iş kolu sıra numarası 34,e düşürülmüş ve nihayet 34. sıra numarada TÜRK-İŞ bünyesinde kurulu Genel-İş sendikası muntazaman aidat ve vecibelerini yerine getirirken 5 TEMMUZ 1975 tarih 15286 sayılı resmi gazetede yayınlanan 34. sıra nolu işkolundaki belediyelerin hizmetleri dahilinde enerji, kara taşıtmacılığı, sağlık işkollarına giren işler dışındaki tüm belediye hizmetlerine ilişkin işler ile bu yönetmelikte yer almayan işlerde çalışıpta sendikalar kanununa göre iş niteliği taşıyanlarca yapılan işler diye Genel-İş'i bölmek suretiyle, Genel-İş bünyemizden bir Genel Kurul kararıyla ayrılmıştır. Hani sendikacılık prensibinde kafa kasa birliği vardı; ne oldu TÜRK-İŞ yöneticileri iş kolu 34 sıra numarasını tadili ile kazancı ne oldu? Bir zamanlar Alman sendikacılığı gibi Türkiye'de iş kolu sayısının 16. ya düşürülmesi söz konusu iken biz bazılarına ödül verirken bazı kuruluşları da parçalamaya kalkıyoruz. Öyle ise TÜRK-İŞ'ten de şunu istemek hakkımızdır.

Iş kolu 27 sıra sayıda ardiye ve antrepoculuk işkolunda 24. sıra sayıda bulunan Demiryolu taşıtmacılığı işyerlerinde görülen her türlü işler derken 27. sıradaki Sendikamız işkolunda (DEMİRYOLU TAŞITMACILIĞINA AİT YÜKLEME, BOŞALTMA, ANBAR-

LAMA VE DEPOLAMA İŞLER HARİÇ) demek suretiyle sendikamızın hakkına tecavüz edilmiş olmuyor mu.

Sayın TÜRK-İŞ Yöneticileri : Bugün de 34 işkolunu 16 işkoluna indirin İşkolu 5. sıra sayıda Gıda Sanayii, 6. sırada Şeker Sanayii bunların haricinde 9. sırada Ağaç Sanayii, 14. sırada Çimento ve toprak 15. sırada Cam Sanayii, 18. sırada İnşaat gibi birçok işkolları birbirleriyle ilgili olmasına binaen neden birleşmezler? TÜRK-İŞ yöneticilerinin bu konuda çabaları nedir? Yoksa TÜRK-İŞ yöneticilerinin hesaplarına gelmediği yönde sendikaları parçalamak, küçültmek TÜRK-İŞ'e ne kazandırır? Öyle tahmin ediyorumki, TÜRK-İŞ yöneticileri bu sorularımı elbetteki cevaplandıracaktır. İşkolları yönetmeliğine bir göz attığımız zaman TÜRK-İŞ yöneticilerinin mensubu oldukları işkolu 5. sırada Gıda Sanayii işkolunu ne kadar geniş tutmuşlar? Acaba TÜRK-İŞ yöneticileri bu işkolundan gelmemiş olsalardı, bu iş kolu bu kadar geniş olurmuydu? TÜRK-İŞ'ten temennimiz 274-1317 sayılı kanunu 9/4 maddesindeki işkolları yönetmeliğinin, Çalışma Bakanlığı yetkisinden alınarak 1317 sayılı kanuna bir fıkra eklenerek, 16 işkolunda sendikaların faaliyet göstermesi şeklinde meclisten kanun çıkarılması en büyük temennimizdir. Yoksa Bakanlığın ve TÜRK-İŞ'in keyfi hareketleri ile anlaşarak işkollarını iptal ve tadil edilişleri neticesinde danıştayın kararları bizleri üzdüğü kadar yönetecileri de üzdüğü kanısındayım.

Muhterem arkadaşlarım : Benden başka geride konuşacak arkadaşlarımı da düşünerek sözlerime burada son verirken birlik ve beraberliğimizin bozulmamasını temenni eder, hepinizi Likat-İş sendikası mensupları adına saygı ile selamlar mutlu yarınlar dilerim.

Abdullah SERDAROĞLU, Türk Metal Sendikası Adana Şube Başkanı :

Sayın Divan

Türk-İş'in Değerli Yöneticileri

Kıymetli Basın Mensupları

Ve Güney Bölgesinin Mümtaz Sendika Temsilcileri

Hepinizi Teşkilatım Metal-İş adına Saygı ve Muhabbetle selamlarım.

Aziz Arkadaşlarım,

Mensubu olmakla kıvanç duyduğumuz üst teşkilatımızın yapmakta olduğu bölge toplantılarının geç te olsa faydalı olduğuna inanmaktayız. Çalışanların tek güvencesi olan sendikaların ve onların bağlı olduğu üst teşkilatların zamanla güç durumlara düştüğü ve bu güçlüklerin neler olduğunu, nereden geldiğini birlikte görüşüp müzakere etmek ve önerilerde bulunmak çok isabetli bir yoldur.

Bu konuda bizden ileri bulunan ve sanayi kesimi daha çok gelişmiş ülkelerde de buna benzer durumlar olmuştur. İşçinin bilinçlenmesi ve yöneticilerin aklıselimi ile bu gibi dar boğazlardan geçilmiştir. Yurdumuzda da aklı selimin galip geleceğine ve bugün sendikacılığımızın içinde bulunduğu dar boğazdan kurtulacağına inanıyoruz.

Muhterem arkadaşlar,

Şunu kesin olarak belirtmek isteriz ki, bugün Türkiye'de işçi kesimi, bir çoklarının gıpta ile baktığı bir topluluksa, bugün Türkiye'de geniş bir sendikal hürriyet varsa, bunların hepsini Türk-İş'e borçluyuz. Türkiye'de verilen her işçi hakkının altında Türk-İş'in imzası vardır. Türkiye'deki her büyük işçi hareketi Türk-İş tarafından yaptırılmış, ve kimsenin burnu kanamamıştır.

Bugün Türkiye'de demokratik nizamın en büyük güvencesi ve bütün medeni dünyanın takdir ettiği teşkilât Türk-İş'tir.

Bu hususu böylece belirttikten sonra, son günlerde neden bazı çevreler, hatta bir kısım Üyelerimiz bile Türk-İş'e yan bakmakta ve onu tenkit etmektedir. Dolayısıyla bizi tenkit etmektedir.

Muhterem arkadaşlar,

Kanaatımızca, sanayi kesiminin gelişmesi ve çalışanların teşkilâtlanması sonucu sendikalarımız iktisadî bir kuvvet haline geliyorlar. Bizlere 15 yıl önce sendikal bir seminerde ders veren değerli zenci hoca Thomas Pozi, sendikalar önce iktisadî güç olmak zorundadır. İktisaden güçlü olan sendikalar zamanını iyi tayın etmek şartiyle, siyasi güç haline gelerek durumlarını daha iyiye götürürler, demişti.

Bizdeki şimdiki durum da, o safhaya yaklaşılmış olduğunu gösteriyor. Fakat bizim Türk-İş ve Yöneticileri, mevcut Ana Tüzük ve kongre kararları muvahacesinde Partiler üstü prensibini hâla savunmak durumunda bırakılmaktadır. Bu da koca Türk-İş'e puan kaybettirmekte ve sendikal ahlaktan yoksun kimselere konuşma fırsatı vermektedir.

Grev ve lokavt - Toplu sözleşme yasaları görüşülürken sesleri çıkmayanlar, Sigorta Hastaneleri devlete devredilirken susanlar, asgari ücret tanziminde dili boğazına kaçanlar, Türk-İş, işçi lehindeki yasalara karşı çıkan parlamenterleri kara listeye alıp ön seçimlerde kazandırmadığı günlerde nerelerde idiler?

Değerli Sendika Temsilcileri,

Herkimki bir işkolunda bir sendika varken ikinci sendikayı veya ikinci Konfederasyonu kurmuştur, bizce o işçiye ihanet ediyor demektir. Sendikalar Demokratik müesseselerdir. Hiç kimsenin babasının çiftliği değildir. Oraya seçimle gelinir seçimle gidilir. Türk-İş'te öyledir. Her seçim kaybeden bir sendika kurarsa her siyasi parti kendinden yana sendika kurdurmağa kalkarsa durum böyle olur ve bu durum da işçiden yana değildir.

Ancak, Türk-İş'in de kendisini yenilemesi ve asrın gereklerine uygun olarak tüzüğünde bazı değişiklerin yapılması kanaatındayız.

Ayrıca, eğitime önem vermesi, kendisine bağlı teşkilâtlarla daha fazla işbirliği yapması lazımdır. Yasaların kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak, tek geliri olan üye aidatlarını direk bordrodan kestirmesi lazımdır.

Muhterem arkadaşlar,

Bugün Türkiye'de vergi adaleti yoktur. Mevcut iş yasaları içinde işçi aleyhine, sendikalarımız aleyhine, hükümler mevcuttur. İş kanunun 14. maddesi, 275 sayılı yasanın 19. maddesinin 1. fıkrası. Bilhassa bu fıkra sendikanın grev hakkının doğduğu an, işverene lokavt hakkı doğuyor. Dünyada bu kadar saçma ve işçi aleyhine hüküm olamaz. Bu maddenin, iş şartlarını kendi lehine değiştirmek isteyen tarafa grev lokavt hakkı verilmelidir, şeklide düzeltilmesi mutlaka gereklidir.

Ayrıca, miadı dolduğuna inandığımız «Partiler üstü Politika» edebiyatının bırakılıp, gerektiğinde siyasi güç olma ve bu gücün nasıl kullanılacağının Ana tüzüğe dercedilmesi lazımdır.

Sayın arkadaşlar,

Konuşmamın sonuna gelirken Rahmetli Başkanım Sayın Seyfi Demirsoy'un işaret ettiği şekilde sözlerime son verir, hepinizi tekrar saygı ile selamlarım. «ANKARA'DA HÜKÜMET VARSA - ANKARA'DA TÜRK-İŞ TE VARDIR» ve ebediyen kalacaktır. 18.10.1975.

Ali DEMİR Oleyis Sendikası Akdeniz Bölgesi Şube Sekreteri :

EDIRNE'DEN ARDAHAN'DAN ÇANAKKALE'DEN SİNOP'DAN, TÜRKİYE'NİN DÖRTBİR BUCAĞIN'DAN ÇOLUĞUNUN ÇOCUĞUNUN NAFAKASINI KAZANABİLMEK İÇİN ÇUKUROVA'YA VE GÜNEYE ÇALIŞMAK ÜZERE TOPLANMIŞ BULUNAN BAĞRI YANIK, ELİ NASIRLI İŞÇİ KARDEŞLERİMİN SAYIN TEMSİLCİLERİ...

Yüce Kurultayımızı Divanı ile, başkanı ile, misafirleri ile Emniyeti ile basını ile, üyeleri ile hürmetle ve muhabbetle selamlarım.

Muhterem İşçi Kardeşlerim : Ülkemizde Türkiye Cumhuriyeti Hukuk Devleti vardır, hükümeti vardır, çalışanı vardır, çalıştıranı vardır. Çalıştıran işinin karşılığı para verir, çalışan para alır ve bu da hükümetin yaptığı kanunlarla düzenlenmiştir. Bu kanunlara her iki tarafı da saygılı olması şarttır.

Şüphe yokki, çalışanlar, yasalara harfiyen uymakta ve fevkâlâde saygılı olmaktadırlar.

Ancak çalıştıranlar, yani patronlar hiç de öyle sanıldığı kadar, yasalara saygılı değillerdir. Eğer saygılı olsalardı, hükümetin çıkardığı kanunları uygularlardı ve ona saygılı olurlardı. Uygulamadıklarına göre saygılı değiller, demektir.

Patronlar, kanunları hiçe sayarak çalışan işçiyi sigortasız çalıştırır, kaçakçılık yapar, işçinin hayatını tehlikeye sokar, kaçak işçi çalıştırarak devletten vergi kaçırır, Kanunları hiçe sayarak kanunsuzluk yapar ama, hükümet onun yakasına yapışmaz,.

Bu tarafta işçi patronun yaptığı bu haksızlıklara ve de kanunsuzluklara karşı çıktığı zaman hemen polis gelir, yakasına yapışır, götürür, mahkeme cezalandırır.

O halde Türkiye'de sermayenin ve de patronun hamisi milli cephe iktidarı vardır, ama hükümet yoktur. Eğer varsa, kendi yaptığı kanunlara sahip çıkmalıdır, bugüne kadar, sahip çıkmamıştır. Isbatı ise bildiğimiz kadarı ile Antalya'dan Antakya'ya kadar uzanan Akdeniz şehrinde çalışıpta, iş kanunundan ve de asgari ücretten yararlanamıyan, en azından elli bin insan vardır. Bu işçilerin haklarını kim koruyacaktır. Kendileri bu haklarına sahip çıkamamakta ve haklarını koruyamamaktadırlar. Sahip çıkacak olsalar, anında kendilerini kapı önünde bulmaktadırlar. Nerede kaldı, hak. adalet, hürriyet, ve de özgürlük.

Özgürlük diyoruz, ve sıralıyoruz : Sendikalaşma özgürlüğü, İnsanca yaşama özgürlüğü, ticaret özgürlüğü, çalışma özgürlüğü,

konuşma ve fikir özgürlüğü ve arkasından, sendika kurma özgürlüğü. Yukarıda saydığımız, özgürlüklerin hepsi de elde edilinceye kadar, uğrunda ölmeye değer bir meseledir. Zira her birinin insanca yaşama hususunda fevkalâde değeri vardır. Ancak sendika kurma özgürlüğünün, diğer özgürlüklerden, ayrı bir yanı vardır. Çok dikkatle kullanılmadığı takdirde, bu özgürlük, Türk işçi hareketine ve geleceğine büyük bir felâket hazırlamış olacaktır.

Var olmak, ya da yok olmak, bukadar önemlidir. Bu özgürlüğü kullanmak, çok sendika kurmak, cılızlaşmak, bazılarına ekmek kapısı, temin etmekten öteye gitmemektedir. Yine bazıları çok sendika olursa, olursa, rekabet olur, savunmasını yapmaktadırlar. Kanaatımca sendikalar, biri, biriyle rekabet edecek, birer, ticaret hane, şirket ya da banka değildirler. Bugün teşkilatlar, inadına cılızlaşmışlar, ve güçlü işverenin kolayca yutabileceği birer, lokma haline gelmişler, biri birleriyle mücadeleye girerek, mensupları olan işçileri biryerde, unutur olmuşlardır.

Neden? Türkiye'de sendikalardan başka hiç bir kuruluşun, aynı amaçla 2 ncisine müsaade edilmez. Örneğin dernekler, Ticaret Odaları, vs. Neden? İşverenlerin ikinci bir konfederasyonu yoktur, neden? İşveren sendikaları alabildiğine çoğalmaz. Çünkü çoğalırsa, işe yaramıyacağını, patronlar bilmektedirler.

Muhterem İşçi Kardeşlerim : Bugün Türkiye'de Türk İşçi hareketine karşı böl, parçala ve yönet politikası saklıdır ve işçiler, bu oyuna gelmişler, işverenler tarafından sinsice hazırlanan bu oyunla işçi teşekkülleri, birbirlerini parçalama kavgasına girmişlerdir. Aslında bu hareket faşizan zihniyetin, böl, parçala, yönet oyunundan başka hiç bir şey değildir.

Oynanan bu sinsice oyuna gelerek, teşkilatlarından ayrılıp gidenler, eğer samimi olsalardı, yönetici ile, bünyede mücadele ederler ve onu bertaraf ederlerdi. Ama olmazdı. Çünkü kendilerine kolayından bir mevki lazımdı. Ya değilse, Türk işçisi onu hiç ilgilendirmiyordu. Bugüne kadar Türk işçisi vatan, millet, Sakarya nutuklarını çok dinledi.

Devrimci İşçi sendikaları konfederasyonu, DİSK'inde samimi olduğunu kabûl edeyimki bugünkü şartlara göre hakkını, hukukunu, az çok alabilen, işçilerin çalıştığı ve toplu iş sözleşmelerin, yapılmış olduğu işyerlerini, hayalî vaadlerle karıştırmayı, işçiyi aslı, esası olmayan, konuşmalarla teşvik edip, kandırmayı, sonunda da sokak ortasında yapayalnız bırakarak, kaçmayı bıraksın da, hiç

kanunun girmediği toplu sözleşme düzeninin gitmediği yerlerde çalışan işçilere yardıma koşsunki, o zaman Disk'in samimi olduğunu anlıyalım. Şimdiki halde DİSK katiyetle samimi değildir ve siyasilerden Sayın Necmettin Erbakan'a ve onun yönettiği partisine, benzemektedir. Sayın Güneydoğu Anadolu, OLEYİS bölge Şube başkanı Ahmet Daş'ın dediği gibi.

İşveren kesiminde bazı yağcıların, Türk-İş'e dil uzatarak sayın genel başkan Halil Tunç'u ahlak kurallarına uymayan sözlerle, isyancı, patrona Halil'e benzettiği sıralarda söylemiş olduğu avur, zavur sözlerdeki yakınmaları gibi...

Burada sayın Halit Narin'e bir iki söz söylemeden geçemiyeceğim. Patrona Narinler'e bir cevabım var. Biz Türk işçileri geleneklerini, göreneklerini ve atalarının sözlerini kutsal sayan onurlu bir ulusun, evlatlarıyız.

Kasten geri bırakılmış, fakir halk yığınlarının çocukları olmak ayıp değilse eğer, utanılır başkaca bir ayıp yanı yok.

Savaşta Asker, Barışta Rençber, olmaktan onur duyan, Türk İşçisini şahsında temsil eden, Türk-İş genel başkanı Halil Tunç'a bir atasözünü unutuşundan ötürü küskündük. Tabandaki bizler, atalarımız : Er kişi boşuna çekmez, kılıcını,. Kansız kılıç utandırır kınını; demişlerdi. İşçinin kılıcı da genel GREV'di, her zaman çekilmezdi, çekilemezdi. Hele en önemlisi şayet çekilmeyecekse çekerim Ha; denilmezdi. Aksi halde, ne kılıcın etkisi kalırdı, ne de çekerimli sözlerin ciddiyeti. Oysa Tunç her seferinde, söylemiş, çekmemişti. Bunaydı TÜRK-İŞ'e küskünlüğümüz. Ama bugün bu kılıç, İzmir'de çekilmiş ve Türk İşçisinin kalbine serinletici su nihayet serpilmiştir.

Demokratik ülkelerde, sık sık raslanan, ancak, Türk işçisinin pek benimsemediği Genel GREV en son çare idi : Nefsini müdafaa yolunda ve toplumun, hak verdiği ölçüde, Yasasallık kazanırdı. Zira Türk işçisinin topluma saygısı, yasalara olan saygısından daha az değildi.

Grev değil görev : Patrona narinlerce halâ vaveylası koparılan İzmir'deki eylem, aslında bir genel GREV değildi., Türk İş'i ve Türk işçisini temsil eden Tunç'un tabanın sesine uyup, yerine getirmek zorunda kaldığı bir görevdi. Bireylerin, tek başına haklarını aramasi, nedenli doğal, hakları ise, yüzbinlerce işçiyi temsil eden bir kuruluşun temsil ettiği kişilerin haklarını savunma çabası da başlıca görevi idi.

Neydi bu eylemin amacı ve adı?

Sermaye sınıfının buyruğundan çıkamıyan, siyasal çevrelerin, çalışan büyük bir kesimi hiçe sayması, aldatması ve oyuna getirmeye çalışmasına duyulan öfkenin centilmence bir ifadesiydi. Sadece 8 saatcık ve sadece ve bir ilde sessiz sedasız bir gösteriydi.

Ama efendim, genel GREV anayasa'ya aykırıiii.,

Tamam : Genel GREV yapıldıysa eğer, sadece tek ilde ve sadece 8 saatcık bir sessiz GÖSTERİYE ne genel GREV denir, ne de GÖSTERİ anayasamıza aykırıdır.

Amma Velâkin : 8 Saatcık kâr'dan zarar etmeye dayanamıyan, sayın patronların temsilcisi patrona Halit Narin'e göre, doğal ki; Genel GREV sayıla...;

Kanlı isyancılığı, saldırganlığı, Halil Tunç'un şahsında Türk işçisine (Çirkin bir anlamla) patrona Halil'liği reva gören patrona Halit Narin'e, patronalığılı daha yaraşır, bulduğumuz için (Hiç dokunmadan) aynen iade ederiz.

Zira sermayedarlıkla hiç bir ilişkisi olmayan, Türk işçisine patronalıklık hiç yaraşmaz ama, sermaye savunucusu olan bay Narin'e patronalılık daha bir afili yaraşır.

Patrona Narin'e sormak gerekir; Hani siz GREV'e karşı LOKAVT hakkımızdır, diyordunuz? Hadi buyurun, sermaye gücünüze dayanarak, siz de 8 günlüğüne bir genel LOKAVT yapıversenize? Ama yapamazsınız; Yapamazsınız, zira sermaye çalıştırmamayı ve bir saatlik bile kârdan zarar etmeye dayanamassınız da ondan yapamazsınız.

Demek oluyorki, işçinin emeğini bugünlük satmıyacağım, hiç değilse 8 saatcık sırtıma kimseyi bastımıyacağım, demesi suç oluyor ha? Evet, batısal değil ama patronsal Demokrasilerde bu da gayet normal...

Bu patronasal onur kırıcı suçlamalamalarla, kırgınlık yaratmaya ne gerek vardı? Anlayışla karşılayıp, bu 8 saatcığı bir bayram saymak daha erdemce olmazmıydı?

Halifei Ruyi Zemin : Patrona Narin, devlete ve hukukçulara da yol göstermecilik yapıp : Bu davranış kamu düzeni bakımından GREV hukukunun cezalandırdığı bir suçtur; deyip, yüce hükmünü de konduruyor., Cezası Hapistır...

Biz de bu patronasal kavramlara sadece habistir diyoruz., Bu 8 saatlık gösteriye dayanamıyan patronalara ister istemez, ne o acıttımı diye sormak zorunda kalıyoruz.

Patrona Narin, sermaye sınıfının iktidarı olarak gördüğü ve bildiği M.C. Hükümetine emir buyurma yetkisini de buluyor, kendisinde : İzmir Valisi görevinden alına... Belediye Başkanının icabı düşünüle... Sendikacılar Hapsedile ve de efendim asıla... Eh, asılaki, patrona Narin, KASILA...

Padişah, Halifei Ruyu Zemin Vahdettin'misin AA Mübarek,? Yoksa Sadrazamın sol kanadımısın?

Anlıyamadık, Türk işçisinden ne Ali Galipler, ne Molla Saitler çıkmadı, ama daha dün sermaye sınıfının Gerede'de tezgâhladığı ANZAURİ saldırganlığın yarası henüz tap taze, kapanmadı. Kimmiş patrona Halil'liğin örneğini verenler, toplum biliyor.,

Çelişkiye bakın :

Patrona Narin bir yandan, büyük zararlara uğradığından dem vururken, bir yandan da yılışkan bir yağcılıkla bakın ne diyor, Demokrasiye bağlılığını her vesile ile ifade eden, Asil (Her hal işçilikle Asil demek istiyor) işçilerimiz.

Bu hareketi desteklemedikleri (Patrona Narin'in hüsnü kuruntusuna göre) davranışları ile isbat etmişlerdir. Genel GREV'e katılan işyerleri ve işçiler (Dikkat buyurun) yüzde beş civarındadır. diyor.

İyi ya, işte demek GREV başarıya ulaşmamış, büyük zararlar da doğmamıştır. Ee nediye yırtınıp duruyor öyle ise, sayın patrona Narin Beyyy.,

Çelişkiye Bakın :

Patrona Narin Beyin buyurduğu gibi Türk işçisinin demokrasiye bağlı, yasalara saygılı olduğu bir gerçek ve her tür saldırganlığı da nefretle karşılar. Zira Türk işçilerinin en büyük özelliği her şeyden önce insanlığı sevişidir.

İnsan olmayanın ne Yasası, ne de tasası olur mu?

Ama işçilerin toplu sözleşmelerle ilgili yasal GREV hakkının çeşitli GREV kırıcılığı ve siyasal iktidarların yardımı ile GREV ertelemeleri ile baltalayıp yasalara saygısızlığın örneğini kimler vermiştir?.

Hangi GREV veya erteleme sırasında, işçiler tarafından patronların burnu kanatılmıştır. Ama patrona Narinler, fabrika kapı-

larında işçileri bal gibi kurşunlatmış ve de otomobillerine ezdirmişlerdir. Söyleyin şimdi bakalım, yasalara saygısızlar kimdir; anarşi yaratanlar kimdir? Kanlı patrona Halil'ler ya da Halit'ler?

Demek her iğrençlik bitti, sıra Türk işçisine, patronalığa reva görmeye geldi sıra öylemi adres yanlışlığı var, beyler, mahrecine aynen iade ola...

Türk işçisi sırtından geçinmelere göz yummuştur. Yummaktadır da; Ama sırttan, hele sermaye sırtından, geçinmelere hiç yanaşmamıştır.,

Avuçlarımızın nasırları, Sermaye çaputu, yıkamalardan değil, kazma sallamadan, yüzümüz, hak yemek ve halkı sömürmekten kararmadı; yüzümüzün, TUNÇ'luğu güneş yanışı, çalışamayan NARİN kişileri, sermaye çalıştırıp, sırttan geçinip ve teşvik tedbirleri numarası ile devlet hazinesine el atma çabasındadırlar. Türk işçileri devlet hazinesine, karınca kararınca, emeği ile bir katkıda bulunma savaşındadırlar. İşte devlet sevgisinde aramızdaki farklılık budur.

Daha evvelce bahsettiğimiz, sinsice hazırlanmış, faşizan zihniyetin, perde arkasında, Türk işçisini böl, parçala, yönet zihniyetine karışan ve devamını sağlamak için, fevkâlâde çaba harcıyan patronaların oynadıkları oyun, bugün, su yüzüne çıkmıştır artık...!

Maddi bakımdan çok güçlü bazı Faşizan zihniyetli işverenlerin karşısında dimdik ve kuvvetli olabilmek için küçük ve cılız teşkilatlara, bölünmek yerine güçlü kuvvetli olabilmek için bir çatı altında kalmak ve kafa, kasa birliği yaparak Türk işçisi toplanmalıdır.

Belki burada toplandık ama, bizi yöneten Türk İş bize gerektiği kadar sahip çıkmadı; o halde ne yapacağız? Türk-İş'ten ayrılıp, Mülk-İş'e, kişe, kişe, kişe, yani aslında bir yere gitmekten daha ziyade kendi kendimizi, kendi kurmuş olduğumuz, teşkilatımızda, kendi kendimizi, kişelemekten öteye, başkaca hiçbir şey yapmış olmıyacağız. Çünkü yarın gittiğimiz yerde de bugünkü söylediğimizi, söyleyecek olursak, bu defa gidecek yerimiz kalmıyacaktır.

Bu bir gerçektir. Gerçektir, zira Türk-İş'i var eden bizleriz. bizler Türk-İş, Türk-İş bizler demektir. Gitmek, davaya ihanetten başka bir şey değildir.

Yöneticiler, bizlere faydalı olamıyorsa, onlar gitmelidirler.

Türk-İş'ten istenilenler nedir? Evvelâ bunu kendimize bir kere olsun sorma ihtiyacını duymak gerekir. Bazı menfaatçiler, Türk-İş'

in eylemci kuruluş olmadığı için ondan ayrılmak gerektiğini savunuyorlar.

Bugüne kadar hangi teşkilât genel merkezi, her hangi bir yerde, eyleme geçmişde, Türk-İş desteklememiş? Bugüne kadar hangi mahalli teşilât her hangi bir yerde eyleme geçmiş de, Türk İş engelleme temayülü göstermiştir? Hayır diyoruz, hiç bir zaman böyle utandırıcı bir olay olmamıştır. Aksine Türk İş demokratik usullerle yapılan eylemleri yakıp yıkma, milli servete zarar verme hareketleri haricinde daima desteklemiş ve bizzat, tatbik etmiştir. Örneğin İzmir hareketi, bir tek olay olmamış, bir tek insanın burnu kanamamıştır. Bütün bunlara rağmen burada Türk-İş'e düşen, bir çok görevler vardır. Örneğin bir takım mahalli kuruluşlar, bazı hoşa gitmeyen, çirkin uygulamalarla, işçinin nefretini kazanmış ve o işçinin başka bir sendika arama ihtiyacı doğmuştur.

Önerilerimiz odur ki, bu hususta Türk-İş fevkâlâde denetçi olmalıdır, (Gerekli tüzük tadilatı yaparak) bir sendikada işçinin hak ve hukuku aranmamış da ezilmiş ise, Türk-İş'e baş vurulduğunda bu hakları alınmalı ve ezilmekten kurtarılmalıdır ki, TARIHE GÖMÜLMÜŞ olan sayın Merhum genel başkan SEYFİ DEMİRSOY'un «ANKARA'DA HÜKÜMET VARDIR, ANKARA'DA TÜRK İŞ VÂRDIR» sözleri dün olduğu gibi bugün de Türk İş'de anlamını bulsun.,

Savaşta asker, Barışta Rençber, olmaktan Onur Duyuyoruz.

(Tüm İşverenleri katmıyoruz) Patrona Halil'lilik Patrona zihniyetlilere armağan olsun... Saygılar Sunarım.

Orhan URALDI, Teksif Sendikası Adına İşyeri Temsilcisi :

Değerli işçi temsilcileri, TRT ve basın mensupları; 4 ncü bölge işçi kurultayına hoş geldiniz der, Türk işçisine Türk toplumuna hayırlı ve uğurlu olmasını candan temenni ederim.

Buraya kurultayda dertlerimizi dile getirmek için bütün kardeşlerim hep beraber toplanmış bulunuyoruz. Bunula beraber, bende kendi müessesem adına ve Teksif camiası adına yapılan işleri muameleleri biraz olsun dile getirmek istiyorum. Ben Özbuçak fabrikasında çalışmaktayım. Biliyorsunuz ki bir senelik bir dönem zarfında, zamanında bir referandum yapılmıştır Adana'da. Yalnız Özbucak fabrikası bu referandumda kaybetmiştir. Bu olağan şeylerdir. Yalnız şunu söylemekte fayda vardır. ki, arkadaşlar üzülerek söy-

leyeyim. Tekstil sendikası bizim dertlerimize deva olmuyor. Gerçek budur. İnanmıyorsanız gidin sorun, soruşturun. Birçok haklarımız kısıtlandığı gibi elimizdeki haklarımız bize hâlâ verilmedi. Ben buraya Teksif'in yağcılığını yapmak için gelmedim. Yalnız hakikati bilmenizi sadece istiyorum. Şöyleki; biz referandumu niçin yaptık. Acaba bize karşı sendika birşeyler getirebilir mi? Maalesef hiç aradığımızı bulamadık. Arkadaşlar, bizim sorunumuz şahsi sorunumuz değil toplumun sorunudur. Onun için beni biraz dinlerseniz herhalde hepimiz için hayırlı ve uğurlu olur.

Teşekkürler ederim.

Ahmet DAŞ, Oleyis Sendikası Güneydoğu Anadolu Şubesi Başkanı :

Sayın, DİVAN

Değerli, Konuklar

Kurultayı izlemekte olan saygı değer arkadaşlarım.

Sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlarım.

Türk-İş'in son iki seneden bu yana düzenlediği bölge toplantı ve kurultaylarında Türk işçisi ve liderleri büyük ölçüde yararlanmıştır.

İşte yararlanmamız için büyük risklere katlanarak bir yeniside bugün burada düzenlenmiştir.

Değerli arkadaşlarım.

Bize yararlanacağımız bu kurultayı düzenliyenlere bu nedenle Türk işçisinin bir kısmının bir araya gelerek kaynaşmasını sağlayanlara teşkilatımız adına içtenlikle minnet duygularımızı sunarken en az bizler kadar kurultayı düzenliyenler ve Türk-İş'in yöneticilerinin de özgürlüğün var olduğuna inandığımız bu toplantılarda yararlandıklarını ve yararlanacaklarına eminiz.

Biz «Kuş kuşun yüzüne öter.» «Seven Dost Doğru Söyler.» Halk söylevlerinden hareketle Türk işçi sınıfının bütünlüğü ve Türk-İş'in başarısı bakımından ayrıca kurultay deyiminden yararlanarak Türk-İş'in 24 ilkesinin gerçekleşmesi yönünde noksanlıklarını örnekler vererek eleştirmeyi uygun görüyoruz.

İlke — 2 —

Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümünde yer alan hükümlerin mümkün mertebe kısa zamanda tam olarak uygulanması ve Anayasa hükümlerinin işlerliğini sağlamak için iktidar ve muhalefet partilerini çalışmaya yöneltmek için Türk-İş'in etkin gücünü göstereceği belirtilmektedir.

Oysa Türk-İş bu güne değin bu ilkenin gerçekleşmesi doğrultusunda ödevini yapmamış hatta ihlal etmiştir. Örneğin : Anayasamızın 42 nci maddesi «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir... Devlet işsizliği önleyici tedbirleri alır... der. Bu hüküm karşısında hükümet aksine uygulamalar yaparak işçi sınıfının iş güvenliğini ortadan kaldırıp, işsizlik ordusunu çoğaltarak, vatandaşların kendi ülkesinde ülkesizler durumuna sokulması karşısında Türk-İş kendi gücünü kullanmamıştır.

İlke — 3 —

«... Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması, devletin şeklinin değiştirilmesi, Atatürk devrimlerinin ve demokrasinin tahribi amacına yönelen her türlü akıma karşı bütün gücü ile mücadele etmek temel görevlerinin başında gelir...»

12 Mart muhtırası, 19 Mayıs 1975 Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerinin ertelenmesi, 12 Ekim 1975 seçimleri öncesi bazı parti liderlerine yapılan faşizan saldırılar, birçok yasal toplantıların bazı gruplar tarafından basılması, resmi bayramlarda bazı siyasi partilerin anıtlara çelenk koymaması, devlet müesseselerinde vatandaşta iş temini için namaz kılma gibi laikliğe aykırı niteliklerin aranması, gibi hususlar Türk-İş tarafından Atatürk ilkelerine ve Demokratik düzene karşı görülmemiş olmalı ki ilke doğrultusunda bir girişimi görülmemiştir.

Anti parantez belirtmek zorundayız ki, sayın TUNÇ bu hususlaki bir demecinde Atatürk düşmanlarını gördüğünüz yerde susturun demiştir, bu demeci Türk işçi sınıfını gerçek temsilcileri tarafından gururla karşılanırken, Türk-İş'in yozlaşmış bazı yöneticileri tarafından hoş karşılanmamış olmalı ki sayın TUNÇ'a bu tür davranışlarını sürdürdüğü taktirde ekonomik yönden Türk-İş'in geleceğinin iyi olmayacağını hatırlatarak sayın TUNÇ'u susturmayı başarmışlardır.

İlke — 4 —

«İşçiler ve geniş halk topluluklarını sosyal, ekonomik ve siyasal tam bir özgürlük içinde tamam olarak uygulanması için yaygın

ve yoğun eğitim seferberliğine girişecektir. Türk-İş cehaletle mücadeleyi ve halkın kültür seviyesinin yükseltmeye yardımcı olmayı görevleri arasında sayar.

Ancak ilkedeki halk deyimi köylüleri kast ettiği saygı duyacağımız bir ifadedir. Ne yazık ki köylünün, Türk-İş tarafından aldatıldığını söylemeye hakkı yoktur. Çünkü Türk-İş temsil ettiği işçilerede eğitim deyimini bu tür kurultaylarda söylemiş, hiç bir işçiye gerçek eğitimi götürmemiştir. Türk-İş'in bu eğitim müessesesi Türk-İşçisinin yüzkarası olmuştur. Türk-İş'e bağlı işçilerden almış oldukları maaşlarla geçinen eğitim yöneticileri, ödevlerini unutup, işçi sınıfına ters düşen bazı siyasilerin Türk-İş'in varlığından da yararlanarak sözcülüğünü yapmaktadırlar.

İlke — 5 —

«Devlet kesiminde aşırı merkeziyetçilik ve siyasi müdahalelerin önlenmesi, işçilerin bütün işyerlerinde yönetime katılması, kardan ve verim artışından pay almalarının sağlanması doğrultusunda güçlüklerin bertaraf edilmesini, Türk-İş, ilkeleri arasında sayar.»

Malesef bu ilkeye rağmen işçi kârdan ve verim artımından pay almadığı yönetime, ilkede belirtildiği şekilde etkin olarak katılmadığı gibi, bilhassa son MC hükümeti tarafından siyasi müdahaleden de öte siyasi kıyıma uğramıştır. Fakat Türk-İş'in bu hususta etkin tedbirlerine rastlanmamaktadır. Yalnız unutmamalıyız, bizim dışımızda Türk-İş'in tedbirini herkes biliyor ve ben de bu kurultay da ilan ediyorum. Türk-İş'in tedbiri olaylar karşısında SUSMAK OLMUŞTUR.

İlke — 7 —

«Tarım işçilerini kısa zamanda tarım iş kanununa kavuşturmayı amaçlar.

Hepimizin bildiği gibi yıllar geçmesine rağmen henüz bu kısa zaman bitip tarım iş kanununda çıkmamıştır. Yalnız tarım işçilerine yetersiz asgari ücret tesbiti yapılmıştır. Bu vesile ile yine köyün aslan (?) yiğit (?) ağaları tarafından himmetler yapılarak ücretler tesbit edilmektedir.

İlke — 8 —

«Mümkün, olduğu kadar bütün işçilerin iş kanunu kapsamına alınmaları, kıdem tazminatını aynen korumak ve işverenlerce ödemeye devam edilmek şartı ile işsiz kalacak işçiler için işsizlik sigortası kurulması ve bu hususların süratle gerçekleştirilmesi, Türk-İş'çe sağlanacaktır.»

Bu ilke okuduğumuz gibi bazı tefsirlere muhtaç duruma gelmiştir. Örneğin : Bütün işçiler iş kanunu kapsamına alınsın cümlesi yerine «bütün işçiler bir iş kanun kapsamına alınsın» denmelidir. Çünkü Deniz-İş, Basın-İş ve iş kanunu gibi Türk İşçi sınıfını kökende birbirinden soyutlamayı amaçlayan bu hüküm karşısında bazı kesimin özellikleri nedeni ile hükümetler tarafından imtiyazlar tanınmıştır. Buna karşın diğer bir kesime ise aynı hükümetler tarafından haklarının yasalaştırılması bile çok görülmüştür. Ayrıca kıdem tazminatının aynen korumak cümlesi bir tutuculuk anlamı taşımaktadır. Muhakkak ileriye doğru kıdem tazminatları yükseltilecektir. Bu ilkenin ilgili kurullarca yeniden incelenerek saptanması en uygunu olacaktır.

İlke — 9 —

Toprak reformunu ön görmektedir.

Ancak Urfa'da yapılan adeletsiz toprak reformu uygulamasına Türk-İş gerekli tepkiyi gösterememiş, zannederim şu anda yerinde de bir incelemesi olmamıştır.

İlke — 10 —

«Orman köylüsünün insanca yaşamasını sağlamak ister»

Fakat; yine ormanlardan da Terakki kereste firmaları yararlanır bazı sapıkların ormanları cayır cayır yakması ve bu nedenle yapılan TRT deki açıklamalar namuslu orman köylüsünün onurunu zedeler ve Türk-İş ses çıkarmadan bekler.

İlke — 11 —

«Yurdumuzun az gelişmiş bölgelerine yatırım sağlanmayı amaçlar» Ancak siyasi alandaki bazı şey oğlu şeyler ulaşımın eşşekle yapıldığı illerden habersiz, İstanbul'a ikinci boğaz köprüsünü vaad ederken Türk-İş'in tutumu da yine malümdür.

İlke — 12 —

«Adil bir vergi reformunu amaçlar»

Bu hususta Türk-İş'inde etkili teşebbüslerde bulunmasını saptar.» Ancak gerektiğinde belgeler mevcuttur. 40 bin TL. günlük ciro yapan işyerleri günlük 10-12 bin TL. işletme vergisi vatandaştan tahsil ederken maalesef aylık 3.000 TL. vergi olarak vermemektedirler. Bu çok önemli bir sorun sendikacı arkadaşlar iyi bilirler bu gün vergi yükü yalnız ücretle çalışanlar ve çok az da namuslu esnaf kesimi tarafından taşınır naldedir. Artık bunlarda taşıyamaz olmuşlardır. Bütçenin birde YAHYA beslemesi bu kesimin ödeme gücünün

üstüne çıkmıştır. Türk-İş görevinden de öte vergi ödeyen bu güçsüzlere acımalı demokratik açıdan gerekli eylemi koymalıydı ve koymalıdır.

İlke — 13 —

«Kredi dağılımının eşitliğini sağlamayı Türk-İş'in görevleri arasında sayar»

Hayalî şirketlere milyonlar verilirken yukarıda belirttiğimiz vergi yükünün altında güçsüz kalan işçi, küçük esnaf ve köylülerin tek imza ile 25 kuruş bile kredi alamıyacağı bu bozuk sistem hale değiştirilememiştir. Belki Türk-İş'in bazı yöneticileri bu kredi sisteminden yararlanıyorlar bu bizim meçhulümüz ayrıca bu ilkede zaten işçinin krediden yararlanacağı da belirtilmiyordur.

Ilke — 15 —

«Dış ticaret düzeninde üreticilerin ürünlerini aracısız ihraç etmelerini sağlamayı Türk-İş'in görevlerinden saymaktadır,» Şu durumda iç ticarette bile evvel Allah MC hükümetinin sayesinde üreticimiz ürününü aracısız satamamaktadır ve Sayın Türk-İş'te sadece ilkeyi kabüllenmekten öteye gitmemektedir.

İlke — 16 —

«Petrol ve madenlerimizin geniş ölçüde devletleştirilmesini ve yabancı sermayeye fırsat verilmemesini sağlamak Türk-İş'in yine görevlerinden olduğunu belirtir.

Gel görki bırakın yabancılara fırsat vermemeyi, Mobil ve BP Türk Milletinin kendi öz malı olan petrolünü vermemekle tehdit e. der. MC hükümeti bu şirketlerin devletleştirilmesine çok kısa bir süre kalmasına rağmen devletleştireceği yere taltif ederek zam verirken Türk-İş'in bu hususta tutumu da bizlere GAM verir.

DEĞERLİ ARKADAŞLARIM.

Yukarıda saydığımız soyut eksikliklerimizin üzerinde ciddiyetle Türk-İş yöneticileri durur ve gerçekleştirirlerse, bu gün Türk-İş'in gücünden habersiz olan amaçları FAŞİZME UŞAKLIK etmekten ileri gitmeyen, hattâ EMPERYALİZMİN yerli işbirlikçilerinin bekçiliğinden başka bir özelliği olmayan MİSK'in de basın aracılığı ile kamu oyunda bir çeşit gözüken, kendi teşkilat uygulamasından tamamen bir başka olan bütün kaypaklığına rağmen bazı çevrelerce Devrimci olarak tanınan fakat gerçek devrimcilikle hiç bir nitelikleri bağdaşmayan Türk-Işçi sınıfının tarihinde en büyük ihaneti bulunan DİSK'inde

Bu zararlı faaliyetlerinin sonu olup Tüık - İŞÇİ SINIFI Türk-İş çatısı altında birleşecektir.

İlhami PARLAKDEMİR, Şeker-İş Genel Sekreteri :

Sayın Başkan

Değerli Basın Mensupları ve Misafirler, Sevgili Arkadaşlar, ben sizlere önemli saydığım birkaç konudan bahsedeceğim. Karaborsacıların, kaçakçıların, aşırı derecede vergi sömürücülerinin arasında bizler Türkiye'de en medeni şekilde, en namuslu şekilde vatandaşlık görevimizi ifa ediyoruz. Dün burada bir arkadaş konuşurken yüzde kaç vergi verdiğimizi; nasıl bir memleket özlemi çektiğimizi, hiç fazla bir şey söylemeden., ne etkin şekilde vatandaşlık görevimizi anlattı. Bu uğurda hizmet eden işçisi, memuru, hizmetlisi bu görevi yapmaktadır. Ya milyon kazananlar ne yapıyor? Biraz az kazansınlar. İşverenler konfederasyonu başkanı, bundan otuz sene evvel, yirmi sene evvel bir tek tezgâhı var iken bugün yirmi sekiz tane büyük fabrikanın sahibi. Sizler yirmibeş senedir çalışıyorsunuz, yirmi senedir çalışıyorsunuz, Acaba başınızı sokacak bir eviniz var mı? Akşam eve et götürmeye eliniz titremiyor mu? Sigara almak için Türkiye'de karaborsacıya gittiğiniz zaman Tekel sigarasını karaborsa olarak satıldığını soran yok. Bunlar bu memleket evlâtlarının görevidir. Kötülerle mücadele etmek hepimizin en kutsal görevi olmalıdır. Bugün Türkiye'yi artık kendi toprakları içerisinde dahi bazı konularda yolsukluğa bırakmak isteyenler var. Amerikan ambargosu, Türk işçi hareketi bu konuları görmemezlikten gelmiyor. Hükümet edenlerimizi uyarıyoruz. İhracaat konusu var. Kendi topraklarımız üzerinde kendimizin haşhaş ekimine dahi Amerikan kongresi müdahale ediyor. Yani Amerikan gençleri esrar içiyor, eroin içiyor, diye biz haşhaşı ekiyoruz memleketimizde, biz niye eroin içmiyoruz? Biz niye esrarı içmiyoruz? Demekki kendi vatandaşına sahip olmayanlar Türkiye'nin mukadderatına, Türkiye'nin bağımsızlığına etki yapmak istiyorlar. Silâh ambargosu kısmen kaldırıldı. Biz doğu blokuna döndük beyler, batıyı kaybettik. Doğu blokunun bir sistemi vardır. Hep kendi çevresine duymuş yakınlık. Batı blokunda kendi çevresindekilere de tanımış yakınlık. Hiçbir millet bir başkasına yardım ederken halkına hiç vefasızlık etmez. Biz zamanında efendiliğini yaptığımız milletlerin köleliğini yapıyoruz. Bir işçi arkadaşımız Almanya'daki işçilerden bahsetmişti. Biz bir zamanlar o memlekette yaşayan insanların efendisi o toprakların sahibi olan insanların eline bıraktık. Bu hale niye geldik? Bu hale gelmemizin başlıca sebepleri, benim kanaatim, biraz fazla uyuduk, biraz fazla gevşedik, biribirimize düştük. Geçenlerde yapılan o devrimci işçi sendikaları, Disk'in genel kurulunda bir delege kalkıpta

Disk'n genel sekreterini eleştiremez. Onlar kendilerine bağlı genel kurullarına malî raporlar sunamaz. Ama Türk işçi hareketi demokrasinin ta kendisini yaşıyor ve gereğini yerine getirirken her çeşit eleştiri yapıyor. Yalnız liderleri eleştirmekle neticelere gidilmiyor. Önce kendimizi eleştirmemiz lâzımdır.

Muhterem arkadaşlar, biraz evvel huzurlarınızda benden evvel konuşan arkadaşım söyledi. Biz şunu söylüyoruz, Şeker İşçileri olarak Türk - İş amaç ve ilkeleri doğrultusunda köklü ve gerçek bir eğitim yaptıktan sonra siyasete ağırlığımızı koymalıyız çünkü ben Adana'nın Ceyhan ilçesindeki bir işçi ile oy hücresine giremiyorum. Girecek arkadaşın kime oy vereceğini ben bilemem. Önce eğitim tabandan başlamalı, tabandan başlayan hareket tavana doğru gitmeli ve Türk parlamentosuna giden işçiler yüzde ellinin üzerinde oy çoğunluğu sağlamalı. Bugün Türkiye'de, inanın açık konuşuyorum, en zalim işverenler tekstil sanayiinde olan işverenlerdir. Sanayii çevrelerinde çalışan, kamu sektöründeki işverenlerimize sözüm yoktur. Özel sektörün dürüst olanına hiç lâfım yok, onları içten kutlarım. Ama özel sektör içerisinde bir fabrikanın içerisinde üç tezgâh var 15 kişi çalışıyor. Belki de Adana'daki tekstil sanayindeki ufak tefek sürtüşmeler bizim kusurumuzdan olmuştur. Onun için görevli bir kardeşiniz, bir biraderiniz olarak söylüyorum, topluma ağanın, beyin patronun emrinde oy kullanmamak, bizi idare etmeyen sendikacıyı seçmemek, seçeceğiniz idare senden daha iyi olacak, kelle koltukta hareket edecek, yasalara saygılı olacak. Biz bunu istiyoruz. Bu destekleme, herhangi bir adaylığım yok. Yoksa, işçi liderlerinin ve bu liderlerin bizim bünyede kalmasını kabul etmiyoruz. Bızde köylü çocuğuyuz. Hele hele, kürek tutan çekiç, tutan, nasırlaşan ellerimizde pamuk tarlalarında bizzat çalışanlarınız var. Onun için itikatsızlıkları kabul etmiyoruz. Kim ne derse desin bu gibi konularda Türk işçisinin gerçek sahibi gerçek sendikalardır. Sizler güçlü olduğunuz müddetçe teşkilâtınız daha güçlü olur. Onun için biribirinizi dünden daha çok sevmeye ve eğitim olanaklarınıza Türk işçisinin yüz yıl sonra geleceği şekilde eğitim yapmakla mümkün olur. Ben fazla vaktinizi almak istemiyorum. Misafiriniz olarak şunu söylemek istiyorum. Hep iyi günler sizlerin olsun. İlkelerimiz Mehmet Akif'in yolu, Mustafa Kemal'in yolu, Türk - İş ilkeleri olsun. Bu ilkelere hayat verdiğimiz sürece, bu mücadeleye ıhanet edenlere, onun bunun peşkeşini çekenlere lütfen kanmayınız. Ben size hatırlatmış olayım. Beni dinlediğiniz için sizlere sevgiler, saygılar sunarım.

Münip TEPECİ, Petrol - İş Mersin Şube Başkanı :

Sözlerime başlamadan önce, sizleri saygıyla selâmlar, bu Yüce Kurultayda varılmak istenen neticeye tezelden ulaşılmasını dilerim.

Bize göre Kurultayın Gündemi tektir.

Politika yapalım mı? Yoksa Partilere karşı bağımsızmı kalalım?

Gündem üzerinde, zamanın müsaadesi nisbetinde, PETROL - İŞ SENDİKASI Çukurova Bölgesi adına, görüşlerimizi sıralamaya çalışacağım.

Muhterem Arkadaşlarım,

Türk İşçi sınıfı dün ve bugün hizmetleri geçen Sendika Liderlerine çok şeyler borçludur. Toplum yerinde saymadığına göre, Liderlerinde yerinde saymaması gerekir. İşçi artık 1960 ların, hatta 1970 lerin bilincinde bir kitle değildir. Toplumun gerisinde kalan Liderler yıkılmaya mahkûmdür. Türk İşçi sınıfı çağdaş Sendikacılık anlayışı içindeki Liderleri çıkarmaya müktedirdir.

Bir ülkede sömürü alabildiğine sürdürülürken, ferdin düşünemiyeceği sömürü usullerini, Parlamenterler Yasalaştırırken, sadece kendi ülkesinin bir avuç azınlığına büyük kitlelerini soydurmakla kalmayıp, Dünya'nın emperyalist ve sömürü ülkelerine de bir komisyon uğruna halkını sömürttüren siyaset cambazlarının karşısında, Emekçi Türk Halkı adına, Sendikacının politika yapalımmı, yapmayalımmı diye düşünmesi gülünçtür.
Dostlarım; Tüm Ulusumuzun gözleri bizde, aydınlarımız, bu komedyayı daha ne kadar sürdüreceğimizi merak etmektedirler.

İşçi sınıfı ve insanlık için, havadan, sudan, elindeki kuru ekmeğinden daha çok elzem olan, demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlamak için, kapı arkalarında plânlar hazırlanmaktadır. Hergün Gazetelerde boy boy yer alan aracıların, tefecilerin, vurguncu, kapkaççıların, tekelci kapitalistlerin, beyanatlarını okumuyormuyuz? Kendilerinin büyük çoğunlukta bulundukları dönemlerde Parlamento'dan çıkan ve bize göre çok yetersiz olan, işçi haklarıyla ilgili Yasaları lüks görmeye başladılar. (Aynen tüm halkımızın oylarıyla Onanmış ANAYASAMIZI lüks gördükleri gibi) Endişeliyiz. Çünkü, Lüks gördükleri ANAYASA'YI tadil ettiler, bizlerde sadece sustuk.

Son dört yıldır sürekli olarak, işçi hakları geri götürüldü. Biz sustuk. Şu anda da Sendikal hak ve özgürlükleri için mücadele veren işçinin karşısında KOMANDO takımları kuruluyor ve bizler susuyoruz.

Dostlarım;

Kargaları dahi güldürecek büyük çelişkiler içinde bulunduğumuzu kabul etmek zorundayız.

Bugüne dek temsil ettiğimiz işçi sınıfını politikanın dışında tutmak suretiyle, partiler üstü, partilere karşı bağımsız politika izlemek suretiyle, bizleri yek ekmeğe muhtaç eden, sırtımızdan yabancı işbirlikçileri ile, milyonları vurup, sonrada sırça saraylarda politika yapanlarda, «İşçiler politikayla uğraşmamalı diyorlardı».

Onlar milyonlarını milyar yapmak için alabildiğine politika yaparlarken, biz partiler üstü politikayı savunuyorduk.

Böylece zengini daha zengin, fukara emekçi halkımızın daha fukaralaşmasını bizler bizzat sağlıyorduk.

Sermayenin temsilcileri ile, büyük Sendika Liderlerimiz aynı listeden Milletvekili oluyor, bizlerede dönüp partiler üstü politika yutturmacasını savunuyorlardı.

Yerli ile yabancı sermayenin oluk gibi para akıtarak, iktidar ettiği parti sıralarında emekçi halkımızın haklarını savunanların üzerine yürüyen sendikacıları acaba tarih nasıl sunacak, gelecek nesillere.

Hem patrondan yana, hem işçiden yana olunamaz. Hem ezenden, hem ezilenden yana olunamaz...

Hem vurguncudan, hemide namuslu emekçi halktan yana olunamaz...

Dostlarım;

Siyaset demek, kaynakların başına geçmek demektir. Siyaset demek, vanaların başına geçmek demektir. Eğer halk çocukları güçlü elleriyle o vananın başına geçtiği taktirde, bütün hizmetler, bütün akarlar, halk yararına olacaktır. Bunun için siyaset yapacağız. Bunun için bizden yana olan iktidarları oluşturacağız.

Sosyal demokrat düşünceye karşı çıkıp, bilinçsizce «Biz kendi partimizi kurmalıyız» demek suretiyle, sağcılığını sürdürmek iste-

yen Sendika ve Konfederasyon Yöneticilerine hatırlatıyoruz. «İşçi sınıfının bağımsız politikası ancak bilimsel Sosyalizmden geçer» Hem MC hükûmetinin kurulmasına yardımcı olacaksın, hemde kendi partimizi kuracağız diyeceksin. Artık Türk İşçi Hareketi bu kadar büyük bir CEHALET içinde yönetilemez.

Saygıdeğer Genel Başkanımız rahmetli Seyfi DEMİRSOY için göz yaşı dökenlere soruyoruz. 5 Haziran 1972 tarih ve 72/1145-29 sayılı TEŞKİLÂT (ÖNEMLİDİR) ve rahmetli saygıdeğer Seyfi DEMİRSOY'un imzasını taşıyan kara listeye alınan Senatörlerden Yiğit KÖKER (Ankara) AP., Ömer UCUZAL (Eskişehir) AP., Sami TURAN (Kayseri AP. yeniden seçilmişlerdir. S.S. Kurumu'nun Eczane açabilme ve ilâç fabrikası kurabilme haklarına karşı çıkıp, hastalarımızın ölüm döşeğinde dahi sömürülmesinden yana olanlar yeniden seçildiler.

Sayın Halil Tunç'un Almanya'da bulunmasını fırsat bilip, «Seçimlerde hiç bir siyasî partiyi desteklemiyeceklerini» açıklamayı unutmayan TÜRK-İŞ Yöneticileri, size soruyorum. Bu Tarihi VASİYETİ nasıl unuttunuz?

Sayın Ethem EZGÜ Türk işçi sınıfı sana rahmetli Seyfi DEMİRSOY'un imzasının yanında imza kullanma fırsatını bahşetmiştir. Atmış olduğun imzayı ne çabuk unuttun. Yoksa unutman için başka bir nedenmi zuhur etmiştir.

Hayır efendiler hayır, bu gemi bu kaptanlarla gidemez. Tezelden KONGRE istiyoruz. TÜRK-İŞ'in BAŞINDA, İşçi sınıfını bütünleştirecek, tek Konfederasyon haline getirecek, Sendikaları 16 işkolunda toplayacak, güçlü bir kadro istiyoruz.

Demokratik SOLDA, işçi sınıfının politikasını sürdürecek tüm emekçi halkımızın hayalinde yaşattığı 24 İLKEMİZİ gerçekleştirecek bir kadro istiyoruz.

İşçi sınıfının siyasal bilinci ile, tüm anti-demokratik gidişe son verecek mücadeleci bir kadro istiyoruz.

İşçi sınıfını oy makinası olmaktan kurtarıp, bizzat temsilcilerini parlamentoya göndermek suretiyle :

1 — TÜRK-İŞ'in demokratikleşme sürecinde etkin rol oynamasını istiyoruz.

2 — Mevcut İş Kanunu ile, 274-275 sayılı Yasaların işçi lehine tadilini istiyoruz.

3 — Tüm emekçi halkımızın, sırtında ateşten bir gömlek olan, adaletsiz vergi düzenini değiştirmek asgarî ücretin geçim indirimi haline getirilmesini, çıplak ücretin dışındaki sosyal yardımların vergiden muaf olmasını sağlıyacak bir kadro istiyoruz.

4 — Hayat pahalılığına son verecek, aracıların, tefecilerin, sömürünün Borsa oyunlarının bulunmadığı istikrarlı bir iktisadi düzen istiyoruz.

5 — Genel GREV ve Dayanışma GREV'i haklarının yasalaştırılmasını, ANAYASA'YA aykırı olan Lokavt hakkının Yasadan çıkarılmasını sağlayacak bir kadro istiyoruz.

6 — Tarım İş Yasası'nın çıkarılmasını istiyoruz.

7 — Memurlara, öğretmenlere, kısacası tüm çalışanlara Toplu İş Sözleşme ve GREV hakkının verilmesini istiyoruz.

8 — Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, Dernekler Yasası'nın yeniden demokratik bir çizgiye kavuşturulmasını istiyoruz.

9 — İktisadî ve Devlet Teşekküllerinde ve Anonim Şirketlerin Yönetim Kurullarında işçinin temsilinin sağlanmasını istiyoruz

10 — Bağımsızlığımıza gölge düşüren, tüm ikili anlaşmaların iptâliyle, ülke ekonomisinin dışa bağımlılıktan kurtarılmasını istiyoruz.

Bütün bu özlemler içinde, Türk işçisinin güçlü TÜRK - İŞ kadrosunu kuracağına inancımız tamdır.

Huzurlarınızdan ayrılırken, sizleri ve temsil etmekte bulunduğunuz Ulusumuzun en büyük güvencesi EMEKÇİ KARDEŞLERİMİZİ saygıyla selâmlarım.

H. İbrahim GÜLDÜR, Sağlık - İş Sendikası İskenderun Şube Sekreteri :

Değerli sendika temsilcisi arkadaşlar, kıymetli konuklar; insan sağlığı için çalışan ve yasalar uyarınca grev hakkı tanınmayan T.S.İ.S. Güney Bölge Teşkilâtları adına hepinizi saygıyla selâmlar, Türk - İş 4. Bölge Kurultayına hoş geldiniz der, Kurultaya başarı dileklerimi sunarım.

Çalışanlar ve çalışanların saygıdeğer temsilcileri, düne kadar partilerüstü bir politika izlediği çeşitli vesilelerle belirtilen Türk-İş'in bundan böyle politikada etkili olarak alacağı yerin tesbitine katkı-

da bulunmak için Türk - İş'in Türk siyasî hayatında söz sahibi olmasını temin etmek gayesiyle toplanmış bulunuyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

Türk işçisinin bu son politikanın içine girmesi ve kendisinin kendisini temsil etme zarureti hasıl olmuştur. Bugüne değin - işçi politikayla uğraşmaz sözleriyle bizleri uyutanlar kendileri politikanın alâsını yapmışlardır. İşçi politikayla uğraşmaz denilirken Genel Başkanlar Milletvekili olmuşlardır.

Biz işçiler ve tüm sendika yöneticileri yasal hakları gereği bugüne değin yapılan seçimlerde herhangi bir siyasi partiye oylarını kullanmışlardır. Dolayısıyle diğer kitleler gibi işçi kitlesinin de seçmek ve seçilmek hakkı vardır ve bu nedenle de siyasetin içindedirler.

Bugüne değin yapılan seçimlerde sırf işçilerin oylarını alabilmek amacıyla işçi yanlısı görünen ve seçildiklerinde kimlerin temsilcisi, kimlerin vekili olduklarını unutanlar bizleri temsil edemezler. Bugün dahi meclislerde bulunan ve işçi milletvekili olarak geçinenlerden bazıları bırakın biz işçilerin dert ve davalarına çözüm yolu bulmayı, işçilerin sorunlarının ne olduğundan dahi haberleri yoktur.

Şimdiye değin iş başına gelmiş olan hükümetlerin ve bu hükümetlerde görev alan milletvekillerinin hiç birisi İYAK Tasarısının, işsizlik sigortası - Tarım İş Kanunu ve işçi - memur ayırımının kesinleşmesi ve kanunlaşması konularına gerektiği ilgiyi göstermemişlerdir.

Türk - İş'in Ana Tüzüğünde yazılı 24 ilke halen uygulanmaya konulamamıştır. Yukarıda arz edilenlerin olumlu bir sonuca bağlanabilmesi için Türk - İş'in politikaya ağırlığını koymasını istiyoruz.

Seçim zamanı işçilerin istemleri tesbit edilir, sigara paketleri arkasına yazılan bu istemler daha sonra unutulur. Seçilenler de işçilerin oylarıyla işbasına geldik diye güya biz işçilere sahip çıkarlar. Değerli arkadaşlar, bizim davamıza eğilmeyen, çözüm yolu aramayan bizi temsil edemez.

Bizim davalarımıza çözüm yolu aramayan, yalnız kendilerinin şahsî menfaatleri söz konusu olduğunda bir kaç dakikada kanun çıkartma yeteneğine sahip milletvekilleri bizim vekilliğimizi yapamazlar. Bu böyle olunca bizi meclislerde temsil edecek, bizlerden

seçilmiş kişiler gereklidir. Kısaca işçi olmayan kişiler işçinin sorunlarını anlayamazlar.

Bu duruma dur demek Türk - İş'in bazan burada, yarın İzmir'de ve daha sonra İstanbul'da yapacağı kurultaylarda alınan sonuçlarla mümkün olacaktır.

T.S.İ.S. Güney Bölge Teşkilâtı olarak görüşümüz Türk-İş'in hiçbir siyasi partiye destek olmaması, kendi bünyesinde kuracağı ve yönetiminede biz işçilerin getirileceği yeni bir parti ile politikanın içerisine girmektir.

Yukarıda da arz ettiğim gibi kurulu bulunan siyasî partilerin birisine katılmak veya onu desteklemek biz işçi kitlesinin yararına bir hareket olmayacağı kanaat ve düşüncesindeyiz. Akli selim ve mantıklı Türk işçisine şu veya bu partiye oy ver demeye hiç kimsenin hakkı yoktur ve zaten buna da kimsenin gücü yetmez.

Ama işçi kitlesi kendisinden oluşan ve kendi davasına hizmet edecek bir partiyi destekler. Türk - İş Kurultaylar sonucu yeni bir partiyle siyasete katılma kararına varırsa zaten biz işçilerin gayretleriyle güçlü bir parti olacağını, umduğumuz bu partiye yakın görüşte olan partiler ileride katılabilir.

Temennimiz kurultayların alacakları kararların Türk işçisine ve ulusuna hayırlı olmasıdır. Teşekkür eder. Teşkilâtım adına selâm ve saygılar sunarım.

Kenan DURUKAN, Türk Harb-İş Sendikası Genel Başkanı :

Değerli kardeşlerim, Harb-İş Teşkilâtı adına hepinizi saygıyla selamlarım. Sevgili arkadaşlarım, benden önce konuşan kardeşlerimi dinledikten sonra Türk Sendikacılık Hareketinin içinde bulunduğu dağınıklık dolayısıyla kararan umutlarımız aydınlandı. Gerçekten dün Mustafa Şahin kardeşimizin, ağabeyimizin, yarın gençlere sendikaları büyük bir güvenle emanete hazırız, derken söylediği sözün askıda kalmadığını genç kardeşlerimiz ispatladı. Konuşmacı kardeşlerimizden sonra sizin gözünüzde Harb-İş gibi yüce bir sendikanın genel başkanlığına mücadele ilede gelmiş olsa bile, benim söyleyebilecek pek fazla sözüm olmasa gerekir. Konuya girmeden önce kendi hayatını, Türk çalışma hayatına ve sendikacılık hayatına armağan etmek üzere ölüm orucuna başlayacağını ifade etmesine konu teşkil eden özel kesim, kamu kesimi arasındaki

tercih bakımından bugün iktidarda bulunan tutarsız sağ partilerin kamu işverenleri, Türk toplumunun nazarından düşürmek için kamu aleyhine kamu işyeri aleyhine giriştikleri kampanyanın en büyüğü gerçekten Teksif işkolunda sürdürülmektedir. İşçilere, işçiler platonik aşk çocukları da işverenler de hilkat garibesimi diyecek kadar alçalan bir bakanın şimdi Sümerbank işkolunda Tekstil Sanayiini nasıl baltalamak çabasına girdiğini, Güney Sanayii'ye, Bossa'ya hizmet etmek için o fos patronların baskısıyla kamu sektörüne darbe vurmak için nasıl girişimde bulunduğu gözlerimizin önünde kanıtlandı. Bu bakandan Türk çalışma hayatına, sendikalar kanununu, toplu iş sözleşmesi kanununu, grev kanununu çıkaranlara lânat olsun sözüde beklenebilir. Çünkü dün basın önünde kamuoyu önünde biraz evvel arzettiğim gibi, işçilere platonik aşk çocukları demek cüretini de göstermiş bulunuyor. Ama biliyorsunuz ki, 12 Ekim 1975 üçte bir Senato seçimi dolayısıyla aziz ulusumuz halkımız o partiye gereken dersi vermekte gecikmemiştir.

Değerli arkadaşlarım, bugün dünyanın içinde bulunduğu petrol ve petrole dayalı enerji bunalımı, ham madde yokluğu, o gelişmiş sanayii ülkelerinin bile ekonomik krizlere sürüklenmesine neden olmaktadır. Geri kalmış ülkeler ve özellikle ülkemiz bu ekonomik krizler nedeniyle ekonomik ve sosyal problemleri yoğunlaşmış bir ülke halindedir. En kötüsü, böyle bir durumda, genel siyasî tabloda iç açıcı değildir. Her ne kadar 12 Ekim seçimleri önceki denilen kötü tablo seçim sonuçlarıyla kısmen iyileştirilmiş olsa bile bugün durum gerçekten Türk ulusuna umut vermekten uzak bulunmaktadır. 12 Ekim seçim sonuçları halkımızın demokrasiyle, özgürlüğe, barışa olan bağlılığı ve huzura olan ihtiyacının bir sonucu olması lâzım gelir. Değerli arkadaşlarım, demokrasi yolunda umutlandırıcı bu sonuca ve bu aşamaya yalnız seçim vaatleriyle kalmaya mahkûm olan ucuzluk yerine pahalılığın çok kısa zamanda halkın yakasına yapışacağı bilinmektedir. Ve o günler çok yakındır. Değerli arkadaşlarım, fiyat kontrol komitesi kapısında zam kuyruğuna izinler için piyasadan çekilen ihtiyaç maddelerinin çokluğu ve bu nedenle üretimin durdurulmuş olması, ihracaatın düşmesine, ithalatın süratle artmasına tesir etmiş ve etmekte ve bu ise döviz rezervlerinin süratle tükenmesini sağlamıştır. Dış ticaret açığı korkunç bir hızla büyümektedir. Yatırımlar durduğu için işsizlik çığ gibi büyümekte, yurt dışından işçiler vagon vagon ülkemize, yurdumuza dönmektedir. Dış politikada Türkiye gerçekten büyük bir yalnızlığa itilmekte, Amerika'nın uyguladığı silah ambargosunun

yumuşatılmasına rağmen onur kırıcılığını devam ettirdiği bilinmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bunun gibi, bunlar gibi büyük ülke sorunları çözüm beklerken, tapu dairesindeki işlerini tamamlayabilmek için rüşvet verilmek zorunluluğunda kalan vatandaş, doğarken nüfus cüzdanı almak için, evlenirken evlenme işlemlerini tamamlamak için, öldüğünde mezara girebilmek için dahi rüşvet vermek zorunda kalan halkımız, gerçek sömürü düzenini ulusal harp sanayiini silah ambargosundan sonra büyük bir önem kazanmış olmasına aziz ve büyük halkımız gerçekten bu durum karşısında ulusal harp sanayiinin hızla kurulmasını ve dışa bağımlılıktan kurtulmasını istemekteyiz. İşçilerimiz bu sanayiin çalışmaya başlaması halinde büyük destek göstereceğini belirlemişler Hükûmetın kanatları tutarsız yalan beyanlarını sürdürmekte her türlü işbirliğine milletin büyük çatışmasını önleyecek fabrikalar kuracaklarını seçim öncesi halkı kandırma çabasında beyandan çekinmemekte, size halkın ekonomik ve sosyal sorunlarıyla adeta alay eder bır eğilim göstermektedirler.

Değerli arkadaşlarım, sorunların üstesinden gelmek yerine gerçekten hükümet tutarsız hükümet ortakları birbiriyle istismar yarışı iktidar yarışı yapabilme mücadelesi vermektedirler.

Sevgili arkadaşlarım, Türkiye'de herşey çağın hedeflerine ters işlemektedir. Her genel sorunun içerisinde Türk işçi hareketi de maalesef kendisine uygun bir mizansenle yer almış bulunmaktadır. Toplumun manzarasının bilinip bilinmemesinin Türk sendikacılık hareketini bilenler, eğer mizansenle bunu muhafaza etmeyi, başarısını gösterebilirdi. Türk işçi hareketi aslında bütünlük hareketidir. Türk işçi hareketi aslında birlik olmalıdır. İşçi hareketinin tabiatında vardır bu. Dünyada da böyledir. İşçi hareketi bölündüğü zaman, parçalandığı zaman emeğin felsefesi, işçi hareketinin de felsefesi kendiliğinden ortadan kalkar. Türk milleti parçalanmıştır ve Türk işçi hareketi parça parça olmuştur. Bilhassa işçilerin yüzde yetmişinden fazlası Türk - İş çatısı altında örgütlenmiştir. Ancak bu yüzde yetmiş de kendi içinde tutarlı bir politikanın sahibi değildirler. Türk - İş çatısı altında örgütlediği yüzlerce işçiyi ülke sorunlarının çözümünde aynı düşünce çizgisine çekebilme başarısını gösterememiştir. Aksine geçtiğimiz döneme kadar Türk - İş sayın genel sekreterinin dün buradan okuduğu ve aslında 1973 kongresinde değişikliğe uğrayan şekliyle bugün partilere karşı mutlak bağımsızlığını korur diye okuduğu madde, 1973 Mayıs'ına kadar Türk

- İş partilerüstü politika izler hükmündeydi. Türk - İş tüzüğüne öyle yazılıydı. 1973 Mayıs'ında değişti, bu hale geldi. İster Türk - İş partilerüstü politika icra etsin, ister siyasî partilere karşı bağımsızlığını korur desin, her ikisi de aslında Türk işçi hareketini ne yaparsanız yapın ne edersenız edin ve eskiden beri siz karışmayın, siz susun ayıptır, siz işçisiniz, eliniz nasırlı, pantolonunuz yırtık, ayakkabınız delik, biz ne dersek öyle yapın, ne yaparsınız? Evvel Allah büyükleriniz var düşünürler yaparlar, onların sayesinde geçininiz politikası daha düne kadar devam edip gitmiştir.

Değerli arkadaşlarım, benim deminki söylediğimi gerçekten Türk - İş kongrelerinde de söylenmiştir. İşkolu sendikaları kongrelerinde bile söylenmiştir. Bana gençliğimde ağabeylerim, çıraklığını yaptığım sendikacı ustalarımı edepsizce yerdim, bağırdım, isyân ederdim, olmaz böyle şey derdim. Derlerdi ki otur oturduğun yerde sen git toplu sözleşmeni yap, işçilere zam al, ne yapacaksın memleket meselesini, karışma ustaların yapsın diyorlardı. Bu da bugünkü Türk işçi hareketinin liderlerinin sesinden kongre bantlarına geçen ifadeleridir. Düne kadar böyle söylüyorlardı. Politika yapmıyoruz dediler. İşçi temsilcisine fabrikaya git uyuşmazlıkla uğraş, fabrikatöründe iyi geçinmeye bakki toplu sözleşmeni iyi yapasın, politikayı ustalar yapsın dediler. böyle söylediler, gerçekten böyle söylediler. Türk - İş'te ve Türk sendikacılık hareketi içinde, sendikacılık hareketinin siyasal baskı olması lâzım geldiğini kanıtlamaya çalıştık ve 1972 yılında Türk sendikacılık hareketi içinde sosyal demokrat sendikalar vücut buldu, doğdu, ve devam etti. Allah selâmet versin, yolu açık versin, İnşallah altı ay sonra arkasında tek üye kalmaz, Abdullah Baştürk, Genel - Iş, Türk - İş'ten ayrılarak sosyal demokrat mücadeleye büyük ihanet etti ve arkasında bir üye kalmayacaktır. İnşallah çünkü sosyal demokrat kitlenin tüm işçi hareketinin siyasete ağırlığını koymasına değil. Çünkü Baştürk kendi saltanatını sürdürmenin kaygısıyla Türk - İş'ten kaçmıştır. Sorumsuzdur da ondan kaçmıştır.

Değerli arkadaşlarım, sosyal demokrat hareketi Türk - İş bünyesinde geliştikçe, nüvelendikçe, yaygınlaştıkça sizler bırakın politikayı o büyüklerin işidir. Siz ne karışırsınız baldırı çıplaklar diyenler, akıllarını başlarına toplamaya başladılar ve böylece 1973 Türk - İş kongresinde Türk - İş'in partilerüstü lâfını sildiler, bıraktılar, yerine çok ulvi bir lâf, büyük bir lâf, Türk sendikacılık hareketi partilere karşı bağımsızlığını korur. Aaa böyle bağımsızlık lâfları da olunca bizim gibi işçiler seviniyor adeta. Özgürlük var içinde, ba-

ğımsızlık var fâlan büyük bir lâf aslında. Ne demekmiş bağımsızlık konusu, hangi parti gelecekte hangi siyaset adamı gelecekte Türk işçilerini koparacak, mümkün müdür? Türk - İş'in veya herhangi bir sendikanın bir siyasî parti ile organik bağ kurması, yasa bunu engellemiştir, engellemesi de gerekir. Onu peşinen belirttim ama bu o demek değildir ki işçiler ve sendikacılar siyaset yapmazlar, siyasetle uğraşmazlar, siyasete ağırlıklarını koymazlar. Kanun koyucusu bir lâf etmiş, işçi ve işveren sendikaları siyasî partilerden yardım almazlar. Yalancının, yalancının İşveren sendikaları halktan makbuz alıp sendikasından dahi parasını verdi. İşveren sendikaları 12 Mart muhtıraları veriyor. Yine bazı senatör ve milletvekilleri işçilere referandum hakkını veremezsiniz diyorlar. 12 Mart muhtıralarını vermiş olanlarda onları mağazalarının başına getiriyorlar. Ne işi var senatörün milletvekilinin, sekiz-onbin lira maaş alacak. Umumî mağazaların başına getiriyorlar, orada elli bin lira maaş veriyorlar. Faik Türün nerede? Sağda birader sağda. Haa 12 Mart muhtıracıları gibi Demirel'den bıkmıştı, Demirel'in kardeşlerinin yaptığı yolsuzluk sağın yüzünü karartmaya başlamıştı. Demirel'i götürmek için gelişmekte olan sosyal demokrat hareketi baltalamak için sağ, 12 Mart muhtırasını verdirtmiş, sonra da muhtırayı vermiş adamları tabii senatör yapmıştır. Ama kendi müesseselerinin başına idare meclis azalıklarına üye yapmış, büyük büyük kaba kaba maaşlar vermektedirler.

Değerli arkadaşlarım, Türk - İş tüzüğündeki bu değişiklikten sonra Türkiye'de çok değişmiştir. 1973 seçimleri sonucunda iki siyasî partinin, dört siyasi partinin ya da büyük partilerin liderleri geldiler Türk - İş'e, işçiler bize rey versin dediler. Ecevit, CHP Genel Başkanı dediki, sanayii bölgelerinde işçilerin yoğunlaştığı bölgelerde artık sınıfının menfaatlerinin, çıkarlarının bilincine erenler CHP'ne oy vermeye başlamışlardır dedi. Demirel, tabii aslan gibi yele giyinmişti, diyemedi bir şey. Şimdi 12 Ekim 1973 seçimlerinden sonra Demirel de dedi, işçiler oy verdi. Ecevit dedi, işçiler oy verdi. İster vermiş olsunlar ister vermemiş olsunlar amma gerçekten Demirel de bunu söylüyorsa, Ecevit te bunu söylüyorsa; biz bir yanılgı içindeyiz, bir yanlışlık içindeyiz. Demek biz, sadece biz diyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi Münip diyor ki, işçi hareketinin yeri soldur. hele hele bilimsel sosyalizmdir. Yok bu böyle olmaz, gerçek yeri bulunabilir. Millet kurt gibi toplanmış konut paraları alt üst olmuş. Bir arkadaşımız konuştu dediki, sosyal demokratlar

işçi hareketinin Türk-İş'i siyasî partilerin dümen suyuna sokmak istiyorlar. Bu arkadaş düşünmeden söyleyiverdi. Şimdi amacımız katiyen işçi hareketini siyasî partilerin dümen suyuna sokmak olmamalıdır. kesinlikle olmamalıdır. Bu siyasal parti CHP si ise de olmamalıdır, olursa onun içinde de kesinlikle bulunamam. Ben CHP nin milletvekiliyim, bunu böyle söylüyorum. Boynumu kesseniz akan kanım içinden altı ok fırlayacak ve CHP akar, fakat burada kabule mecburuz ki, boynunu kestiğiniz zaman atların koşacağı sürece kır atın o pis kanı içinden, benimkinden nasıl altı ok fırlarsa, bir işçi arkadaşım vardır ki, onun da damarını kestiğinizde kanının içinden beyaz atlar gözükür. Hatta işçi partisini söyleyim;

Değerli arkadaşlarım, Atatürk ilkelerine, anayasa'mızın sosyal, lâik demokratik, hukuk ilkelerine uygun Cumhuriyetimizin, Cumhuriyetimize ne derece umut bağladığı belli olmayan siyasî paravana dizi dizi destek olan işçilerin sendikasına gelmek imkânı yok. Bu ızdırap, acıdır. Partizan çevrelerimizin içinde işçilerin sendika sosyal ilişkisi, çağ dışı işçilerin yanına işçilerin sendika sosyal ilişkisi, insan ruhunda, insan aklında, insan vicdanında onur verdi, gurur verdi. İnsana değer verdinmi, elinden tuttunuzmu sen iş yaparsin diyebildinizmi; o insan kişiliğini bulur. Aslı, kişi ne olursa olsun, CHP'li olan bir işçiye AP nin falanca işyerinde görev vermeyi teklif edin birazcıkta işleyin, bilhasa görev anlayışı varsa, bu teklifte Türk işçi hareketinin başı olan Türk-İş tastamam olması mümkün değil. Giderek Türk-İş'e bağlı işkolu sendika ve federasyonun o kurallar içinde bir şey vermemiş olmaktadır. Giderek o millî sendika ve federasyona bağlı olan düne kadar bu kadar insana, işçiye bu konuda bir şey vermemiş olması işçiyi suya atılmış saman tanesi rüzgârın etkisiyle sağa veya sola vurabilir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bundan kurtulmanın zamanı gelmiş ve geçiyor. Ne yapmalıyız? Katı olmamalıyız evvela katı olmamalıyız. Biribirimizin geçmişini unutmalıyız, siyasi yelpazede aldığımız yerleri mutlaka unutmalıyız. Dün ben AP liydim, dün sen CHP liydin, dün sen MHP li veya MSP liydin, diye biribirimize sahte alışkanlığın içine girdik. Bana sorar iseniz, çünkü bu işin içerisinde aşağı yukarı onbeş yıl çalıştık. Allah razı olsun burada takdim edilirken dikkatinizi çekmiştir. Türk - İş yönetim kurulunun üyesi olarak Mustafa takdim ediliyor, bizde Harb-İş'in Genel Başkanı, Şerafettin Akova DYF - İş Genel Başkanı olarak takdim ediliyor. Allah razı olsun 1973'te Abdullah Baştürk'ün sayesinde sosyal demokratlar guruplaşınca bir tekme vurdular. Ben, İsmail Topkar, Şerafettin

Akova Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi değiliz, amma benim otuz beş bin üyem var, Mustafa Şahin.in sekiz bin üyesı var, Mustafa Şahin Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi. Basın - İş'in altı yüz üyesi var. Ankara Basın-İş'in, Türk - İş Yönetim Kurulu üyesi, ben değilim. Ama söylüyoruz arkadaşlar, eğer bir gün Türk - İş yıkılırsa, yıkılmaz ya kale gibidir, İnşalah yıkılmaz, eğer bir gün Türk - İş yıkılırsa herkes kaçsa enkazının altından Harb-İş ve Kenan Durukan çıkacak.

Değerli arkadaşlarım, lütfen beni iki dakika daha sakin dinlerseniz, şu ülke sorunları şu masa, bu masanın yedi, sekiz yerine ip bağlamışlar. Birinin ucundan Ecevit tutuyor, birinin ucundan Demirel tutuyor, birinin ucundan Erbakan, binin ucundan Türkeş. Siyasî partiler programları ile bu masayı, buna ülke sorunları dedik, bu ülke sorunlarını götürmeye çalışıyorlar. Demire'e soruyorsun nereye gidiyorsun, varmı bunun diyor başka yolu, Bu memleket sorunları orada çözülür diyor ve oraya gütürüyor. Ecevit'e soruyorlar, Ecevit diyor ki, bizim ülkenin sorunları mutlaka solda çözülür diyor, oraya götürüyor. Erbakan'a soruyorlar, almış çekiyor ipi, kardeşim nereye götürüyorsun diyorlar, Allah'ın yüce katına götürüyorum diyor. Alparslan Türkeş'e soruyorlar, nereye götürüyorsun, Hitlerin yanına diyor. Hitleri yerinde ya bulamazsan, Feyzioğlu'na soruyorlar, nereye götürüyorsun, Vallahi ben de bilmiyorum takıldım gidiyorum, böyle olmaz ki kasten yapıyorum diyor. Şimdi ne yapacağız arkadaşlar, ben Ecevit'in içinden çıktım Ecevit'e yardım ediyorum. Faraza Nuri de Demirel'in içinden çıktı. Az veya çok her ipten bir kısmımız tutuyoruz. İpler bölünmüş parçalanmış, bunun adı partilerüstü, bunun adı sendikalar siyasi partilere karşı bağımsızlığını korur. Aaa, şimdi bende Ecevit'in çekiyorum sola doğru. Nuri'de Demirel'in yanından çekiyor. Yahu Nuri biz ikimiz aynı sendikanın üyeleriyiz, ikimizinde toplu sözleşmesi aynı. Geçen gün Adana şubesinin kongresinde sen çıktın dedinki vergi adaleti istiyoruz, işçilerden çok vergi alınıyor. Eee bende aynı şeyi söylüyorum. Petrollerimizi değerlendirelim diyorsun, bende aynı şeyi söylüyorum. Eğitim de adaletsizlik var, doğru var be kardeşim. Asgarî ücret yetersiz, tamam o da doğru. Bende aynı şeyi söylüyorum. Yalnız bunların günâhı ya Ecevit'tedir ya da Demirel'dedir. Bunu da biliyoruz, Ecevit diyor ki ben bunları yapacağım. Diyor ki Demirel'de ben bunu yapacağım. Kökü burada arkadaşlar, huzurunuzda ben o tarafa çekiyorum, Nuri de bu tarafa çekiyor. Sorunlar masada yerinde duruyor. Eğer Nuri gelirde benim yanımdaki ipten çekerse Demirel kaçırır, yahu bu adamımızdı ne oldu der. Ama tüm toplantılarda huzurunuzda söylüyorum, kontenjan milletvekilliğinin ne den-

li bir şey olduğunu söyledim, gene de söylüyorum. Böyle bir ortamdan Allah korusun amma ilk seçimden sonra yine seçilirsem seçim yoluyla, giremezsem gel kontenjandan İstanbul listesinin başına dediği zaman bu onur kırıcılığa asla tahammül etmem. Amerika'nın uyguladığı silâh ambargosundan daha berbat bir şeydir, daha kötü bir şeydir, bunu bilesiniz. Ama artık bırakıp gitmek mümkün değildir. Söylüyorum arkadaşlar, tanımlamak, yorumlamak mümkün değildir. Ama diyorum eğer işçilerin yapışacakları ip, «varmı bunun başkası» diyen Demirel'in dediği olur ise ben şerefim ve namusum üzerine yemin ederim ki, milletvekilliğinden de CHP den de istifa eder Türk işçi topluluğunun gerçek düzeni, devlet düzeni, organik bağ kurmak üzere değil, ilk seçimde bütün işçilerin aynı siyasi partiye oy vererek bir siyasi partiyi belli programları gerçekleştirmek üzere iktidara getirmesinin oyunu ve bütün gücünü tüm işçi hareketinin alacağı karara kendi kişisel düşüncelerine aykırı bile olsa kullanacağına namus ve şeref sözü vermelidir. Şimdi konu bu noktaya gelince, fabrikada tezgâhta çalışan işçinin düne kadar falan partiye filan partiye oy vermiş hatta bu partilerin ocak, bucak teşkilâtlarında zamanında veya bugün ilçe, il teşkilâtlarında çalışmış işçiler Türk işçi toplumunun karar vermesi üzerine faaliyetini durdurup Türk işçi toplumunun karar verdiği siyasi kuruluşa bir defaya mahsus oy vermesinin bizzat kendi öz çıkarı açısından bulunduğu bölgenin, ülkenin ve tüm insanlığımızın, halkımızın çıkarı açısından büyük bir vatan görevi olacağını hatırlatmak istiyorum.

Sevgili arkadaşlarım, bu halde birbirimizi hoş görürle karşılamak, verilen kararların yerine getirilmesi için iyiye yorumlamak mecburiyetindeyiz. Siyasal kimseleri bu zümreden çekilmeden aranızdan mutlaka atmalısınız. Neden sendika başkanı seçerken siyasal inancına bakıyormusunuz? Çünkü aynı toplu sözleşmesinden, aynı fabrikadan CHP'lisi de, AP'lisi de MHP'lisi de, MSP'lisi de yararlanıyor. Aynı bayrak hepimiz için de eşit olduğunu anlıyorsunuz Öyleyse siyasal tercih yapma zorunluluğuyla karşı karşıyayız. Onun detayları teferruatları olacaktır. Her arkadaş tüm teferruatı yalnız başına yaşayabilme ve teferruatı tenkit edebilir. Ama bütünüyle tedbirler ortaya konduğu zaman gerçekten o bütün tedbirleri iyisi kötüsü tamamlamak suretiyle Türk işçi hareketinin siyasî güç olduğunu imkân dahilinde bulunduğunu ben arz etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben her zaman şanssızım ve şanssızlığımada üzülürdüm. Ama bu kurultay da bütün hatipler birbirlerine ilişkin konuşmalar yaptılar. Öncelikle beni duygulandırdığı için vur-

guluyarak söylüyorum. Sizler gibi kıymetlerle konuşmak, dinlemek ve kendi eksikliklerimi tamamlamak fırsatı bulduğum için kendimi şanslı sayıyorum,. Sizlere sevgiler, saygılar sunuyorum, sağolun varolun.

Durdu BAŞKURT, Tarım-İş Sendikası Adana Şube Başkanı :

Sayın Türk-İş İcra Heyeti, TRT ve Basın Mensupları, Sevgili Sendikacı arkadaşlarım, saygı değer davasına inanmış işçi kardeşlerim. Hepinizi teşkilatım adına saygıyla selamlar, Türk-İş 4. bölge kurultayı'nın Türk işçi hareketine hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim.

Muhterem arkadaşlarım, Türk sendikacılık hareketinde, bu güne kadar yapılan aşamalar devresinde, iktidar partilerin hangisi olursa olsun maalesef bu güne kadar tarım işçisinin sorununa değinmemiştir.

Seçim arifelerinde kampanya kuran, konuşmaya ilk başladığı etapta Tarım-İş kanununun çıkarılacağından bahseden sayın parlementerler seçimlerden hemen sonra etmiş oldukları vaadleri kulak ardına atmışlardır. Bütün yasal haklardan yoksun, sosyal güvencesi olmayan Tarım ve Orman işçilerinin derdine bu güne kadar bir kez olsun değinmemişlerdir.

Bunları bir yana bırakalım, gelelim sosyal sigortalar meselesine. Kamu sektörü olduğu halde, Devlet Üretme Çiftliklerinde, Orman teşkilatında, Veterinerliklerde, Ziraî araştırma ve Ziraî mücadelede çalışan onbinlerce işçinin ancak yüzde kırkı sigortalı, yüzde altmışı kamu sektörü olduğu halde, sigorta kapsamına dahi alınmayan Tarım işçilerine seçim arifesinde Tarım-İş yasasını çıkartacağım diye vaad eden sayın parlementerlerin sözlerine inanmıyoruz.

Biz teşkilat olarak diyoruzki, Türk-İş siyasetten ziyade Tarım-İş kolunda çalışan işçilerin sosyal güvencesini sağlasın.

Gelelim asgari ücret meselesine, nisbetende olsa kendi davasına sahip çıkan sanayi kesiminde çalışan işçilerin, asgari ücretleri 40 lira olurken Tarım işçisi bir defa daha kenara itilmiş Tarım-İş kolunda çalışanların genel başkanımız Binali Yağışan'ın resmi gazetede karşı oyu olmasına rağmen, 33 liraya bağlanmıştır. En çok çalışan Tarım işçisi, en düşük ücret alan yine Tarım işçisidir. İşte asgari ücret konusunda, Türk-İş yöneticilerinden Tarım-İş kolu

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

ayırtedilmemeksizin bunları düzeltmesini istiyoruz.

Toplu-İş sözleşmelerinde, Tarım-İş kolunda çalışan işçilerini fersah, fersah öne geçen sanayi işçilerine tanınan yasal hakları Tarım işçilerine de tatbik edilmesi için üst kuruluşumuz Türk-İş'ten bu güne kadar istediğimiz halde, sayın parlementerlerin kısır çekişmeleri yüzünden üst kuruluşumuz Türk-İş, bir ortam bulup bunu sağlıyamadığı için bundan sonra ağırlığını koyarak yüz binlerce tarım işçisine sosyal güvenliğin getirilmesini ve bunun tatbikini en kısa zamanda Tarım-İş kolu olarak istiyoruz.

Gelelim sendikalara; Bu gün on altı tane milli tip sendika vardır. Her sendikanın milyonlarca işçisi kasasında milyarları bulunmaktadır. Bu sendikalar, istediği zaman işçi hakları için hükümetin karşısına dikilmekte işçiye istediği hakkı sağlamakta ve hükümete yön vermektedir.

Ama, bu gün Türkiye'de iki bine yaklaşık çeşitli kuruluş ve sendikalar vardır. Bu sendikaların gayesi, kendi çıkarlarını sağlamak Türk işçisini işverene köle etmek hükümet edenlerin karşısında güçsüz duruma getirmektedir.

Türk işçisinin, hak ve menfaatlerini çıkarcı sendikalara kaptırmamak işverenin karşısında güçsüz duruma düşürmemek için üst kuruluşumuz Türk-İş'ten bunları sağlaması için Türk işçisini bir çatı altında toplayabilmesi için, siyasete ağırlığını koymasını, Anayasa ve sendika yasalarında değişiklik getirmesini istiyoruz.

18,19 Ekim 1975 tarihinde şimşekleri üzerine çeken Çukurova bölgesinde yapılan kurultayda, saptanacak kararların Türk sendikacılık hareketine, Türk Ulusuna, Türk işçi hareketine hayırlı ve uğurlu olmasını diler, Tarım-İş sendikası adına hepinizi saygıyla selâmlarım.

Celal ÖZKIYIKÇI, Tekgıda-İş Sendikası Gaziantep Şube Başkanı :

Muhterem Arkadaşlar,

Türk-İş'e bağlı teşkilatlar arasında huzursuz olmıyan çok az kuruluş vardır. Hemen hemen her sendikada ikinci kuruluş mücadelesi mevcuttur. Bu huzursuzluğun kaynağı Türk-İş'in dışında düşünen sendikaların ötesinde, Türk-İş'e bağlı miili sendikaların ve federasyonların icra ve yönetim kurullarının hataları vardır. Özellikle Türk-İş İcra Kurulu üyelerinin ayrı görüşler ortaya koyması,

zaman zaman birbirine ters düşen beyanatlar vermesi, icra kurulunun uyum içinde, olmadığını göstermekle beraber, bugüne kadar Türk-İş Yönetim Kurulu bu konuda en ufak bir çalışma göstermemiştir. Bu konu bizlerin gözlerinden kaçsa dahi, bugünkü işçinin gözünden kaçmamaktadır.

Türk-İş'e bağlı sendika liderlerinin işçileri unutmuş olmaları, yaşantıları ile kendi çevrelerinde saltanat sürmeleri, işçilerin gözünden uzak değildir. Özellikle bu liderler moda takip eder gibi son çıkan araba modelleri takip etmektedirler. Bu durum işçilerin Türk-İş ve yöneticilerine karşı olan inançlarını haklı olarak sarsmıştır. Türk-İş'in partiler üstü politikası tabanda itibar görmemektedir. Zira, Türk-İş İcra ve yönetim kurullarında görev alan liderler çeşitli partiler içerisinde aktif rol oynamaktadırlar. Bu durumda bu politikanın gerçersizliğine kâfi delildir.

Değerli Arkadaşlar,

Dün sayın Şide'nin ifade ettiği gibi, Türk-İş politikaya ağırlığını koymalıdır. «Koyacaksa kural ne olmalıdır» şeklindeki sorunun cevabı bana göre açıktır. Şöyle ki, sendikacılar ya emekten yana olacaktır, veya sermayeden yana olacaktır. Türk-İş politikaya ağırlığını koyarken önce işçilerin ne olması lazım geldiği, işçinin işçi olduğu işçiye anlatılmalı; dünyada ve Türkiye'de sağ nedir, sol nedir, bu konu işçilere açık yüreklilikle anlatılmalı ve sendikacıların yeri belirlenmelidir. Kanımca Türk-İş'in bünyesi içinde kuracağı bir parti şu an için erkendir. Zira her işçinin tuttuğu bir parti vardır. Ayrıca biz sendikacılar bir sınıfın değil, Türk halkının kurtuluşu için çaba sarfetmek zorundayız. Bu itibarla işçi sınıfının çıkarlarına en uygun olan ililmli bir parti tesbit edilmeli, ancak ondan sonra işçilere, «falan partinin tüzük ve programı işçi sınıfına daha yakındır» şeklinde empoze edilerek işçi sınıfı bir noktaya getirilmelidir.

Yukarıda saydığım siyasal bilincin işlenebilmesi için her sendikanın tüzüğünde gelirlerin % 5 inin eğitime sarfedilmesi, mutlak takip edilmesi, bu eğitimlerde işçilere ekonomik ve siyasal bilinç verilmelidir.

Muhterem Arkadaşlar,

İleridenberi söylediğimiz, ama bir türlü anlatamadığımız bir konu vardır. Türk-İş icracıları Genel Başkan hariç işçiler tarafından tanınmamaktadır. Ne eğitim sekreteri ne teşkilâtlanma sekreteri ne de genel sekreter bugüne kadar işçi arasına girmemişlerdir. İşçiler ise, Türk-İş icracılarının kendilerinden koptuğu inancında-

dırlar. Bu sorunun muhatabı ancak ve ancak Türk-İş'e inanmış mahalli sendikacılar olmaktadır. Ancak zaman zaman tabanı iknadan acze düştüğümüz olmuştur. Türk-İş icracılarının tutumu böyle devam ederse, daha da olacaktır.

Arkadaşlar, kendimizi aldatmaya gerek yok. Biz başkalarının ne olduğunu değil, bizim ne olduğumuzu ortaya koymak zorundayız. Başkalarının kötü insan oluşları veya kötü idareci oluşları bizleri yükseltmez. Bizler görevimizi kusursuz yürüttüğümüz sürece iyi insanlarız. Türkiye'de benliğini unutmuş, bir çok sendika liderleri, bu liderlikleri sırasında kendilerine birçok olanaklar sağlamışlardır. Misal, tanıdığımız bazı sendikacılar ayda 5.000.— TL. alırken ve lüks yaşantı yaşarken villalar yaptırmışlardır. Bazıları her çocuğuna bir mersedes almıştır. bazıları ise hem sendikacılık yaparlar, hem de ithalat ve ihracat işleriyle uğraşarak büyük bir kentin sermayedarları arasına girerler. Bu tip sendikacılar karşısında Türk-İş ciddi vaziyet almalı ve bu adamları Türk halkına açıklamalıdır. Bu paraların kaynağı en ciddi şekilde araştırılmalı, gerekirse bu adamlar hakim huzuruna çıkarılmalıdır.

Muhterem Arkadaşlar,

Türk-İş, etkin bir sendikacılığı yaygın hale getirmeli, gerektiği her yerde direnişler Türkiye çapında yapılmalıdır. Bir farz parlementoda işçi kesimini ilgilendiren yasalar Türk-İş tarafından hazırlanmalı, artık Türk işçisi çağdaş sendikacılığın verdiği emniyete kavuşturulmalı, yasalar öcü değil işçinin koruyucu meleği haline getirilmelidir. Parlementoda işçilere komünist gözüyle bakan siyaset adamları vardır. Bu adamlar Türk-İş tarafından ele alınmalı, kişiliği Türk işçisine en ciddi şekilde bildirilmelidir. Aksi halde Türk-İş aktif bir vaziyet almazsa, biz burada ne kadar methiye okusak boşunadır. Ve teşkilatlar parçalanmaya mahkum edilecektir.

Aziz Arkadaşlarım,

Türkiye'de çağdaş sendikacılığın gelişmesi hususunda Türk-İş bütün ağırlığını ortaya koyarak işkolları yönetmenliği halledilmeli, işkolları 16'ya indirilmek suretiyle tabela sendikaçılığa ve saltanat düşkünlerinin saltanatına son verilmelidir.

Türk-İş dağıtıcı değil, toplayıcı olmalıdır. Bu nedenle Türk-İş en kısa zamanda erken kurultaya giderek, saydığımız konularla birlikte tüzük değişikliği yapmalı ve teşkilatların Türk-İş içerisinde tüzüksel temsili sağlanmalıdır.

Türk-İş gerek vergi adaletinin sağlanması ve gerekse Sosyal Sigortalar Kurumu'nun rezalet içerisinde yüzen uygulamalarına son vermek için en ciddi eylemlere girmelidir. Bu nedenle de, Türk-İş'in tutarlı politikası ve büyüklüğü ortaya koyulmalı, işçi sınıfının ve ona inanan kamu oyunun desteği sağlanmalıdır.

Kurultayınızın camiamıza dolayısıyla Türk milletine hayırlı olmasını diler saygılarımı sunarım. 19.10.1975

Şerafettin AKOVA, DYF-İŞ Federasyonu Genel Başkanı :

Saygı değer Basın Mensupları, Değerli Misafirler, Sevgili Arkadaşlarım.

Bizim felaket çizgimizin, Anayasa içinde olduğu, tüm yönleriyle belirli bir hale gelmiştir. Anayasa içinde bulunan kişiler yönünden mutlaka anayasamıza, amaçladıkları hedefe ulaşabilmek için bir çaba, bir gayretten sonra, mutlaka o çevrenin boyutları içerisinde değerlendirilmesiyle hedeflere ulaşırlar. Ama bu yol açısından vaki olan çareleri biraz geç olur, geç iştirak edilir. Zamanın aleyhe işlemesinden dolayı kayıtların intisap ettiği değerlerle arızasız bir şekilde ortamın hazırlanmasına çalışıldığında insan yetişmesinin hederiyle gerçekle zaman arasındaki saygı ve acısı değerlendirilmede boyutları ile ortaya çıkar. O itibarla ben bu kurultay da acı ile sevgiyi, konuşmalardan atan başka bir konuşma yapacağım. Buna neden olan sebebte kurultay toplantılarının yapılmasını öneren arkadaşlarla, muhterem Türk-İş yöneticilerine başvurduğumuz zaman, onların da bir hevesle meşbu olduklarını fakat zaman henüz erken olduğu doğrultusunda bir takım mülahazaların olduğunu ifade etmişlerdir. Yönetim kurulu ve Başkanlar kurulu dışında ve neticede yapılmasında büyük bir isabet olduğu saptanan bu kurultayların, yapılışında bahse konu kaygıların boşa olduğu belirli boyutlar içerisinde ortaya konuldu. Sonra saygı değer yöneticiler, Adana kurultayına gelinceye dek tüm yorumlamalara ve değerlendirmelere işçinin bilinçlenmesi bakımından umulan yararları aştığı görülüyor. Ben siyasi ve mübalağasız huzurunuzda şu hususu ibraz etme görüşündeyim. Elli yaşındayım ve 33 senelik işçiyim, ve bunun 24 senesini de sendikacılık ile geçirdim. Adana da bu kurultaylarda belirlenen hedefe ulaşılması için konulan içtihatlar başarının doruğuna çıkmıştır. Sizleri tüm Türkiye işçileri adına Adanalılar saygı ile yürekten sevgilerle selamlarım.

Değerli arkadaşlarım, kendi soyundan olmayan, kendi dilini konuşmayan ırk, adet ve gelenekleri itibariyle tamamen başka bir ulusun düşünürlerinden iktibas ettiğim bir sözle konuşmamı süslemek istemezdim. Fakat bu kurultayda, beni kısa bir araştırma ile büyük **Fransız** düşünürü ve filozofu Jan Jak Russo, kuvvetler dengesi teorisinin ayrıntılarını tetkik etmesi aşamasında bir yargıya vardığı bilinmektedir. O yargı, hükmetmek istiyorsan, böl ve parçala sloganıdır.» Bu güne kadar Türk işçi hareketinde bilinen veya bilinmeyen kasta muzaf veya ciddiyeti itibariyle yapılan tüm ilişkiler üzerinde durarak bir birini suçlama aşamasını ferasetle aklayarak, içinde bulunduğumuz şartlar ve istismara muzaf düşüncelerinizi söylemek suretiyle Jan Jan Russo'nun kendi öz fikri olmasına rağmen, toplumculara yaptığı öğütleme esintisinden esinlenerek kuvvetler dengesi teorisinin öngördüğü böl ve parçala esintisini red ederek bütünleşmek, birleşmek fikir ve düşüncelerinizde yenileşmek zorunluluğunu hissetmiş olabilmenin yükümlülüğü içerisinde gayret ve çabalarımızı sürdürerek, yüce ulusun ve Türk işçilerinin bu günden yarına daha iyi itibarlı olabilmesine olanak sağlayacak doğrultusunda tedbirler sağlamamız lazımdır, kanaatindeyim. O itibarla, ben alışılagelen konuşmaların dışında kendime özgü bir konuşma yapacağımı ifade etmiştim. Buna şu şekilde başlıyorum.

Kim ne söylerse söylesin, Türk işçisi kendine has kendine ciddiyet ve vekar içerisinde içinde bulunduğu dar boğazdan sıyrılabilme doğrultusunda yapılan bu kurultaylarla ötedenberi yakındığımız, seminerler yaparak güçlenmiş, bilinçlenmiş bir takım ön yargılarla şartlanma aşamasını başarı ile geçmek suretiyle bundan sonra yapılabileceklerin teknik ayrıntılarını Türk-İş'te kurulması söz konusu olan bir araştırmalar manzumesine başlamak suretiyle yapacağı mücadele yönünün ve yönteminin ilke ve amaçları doğrultusunda tartışmaya gireceğiz. Sanıyorum 1-2 Kasım, 8-9 Kasım da yapılacak olan sonbahar kurultaylarını hemen sonunda toplanacak olan Türk-İş yetkili kurulları bu kurultaylarda intisap ettikleri malumatları en realist bir görüşle değerlendirmek suretiyle kendi görüş doğrultusunda bulunan siyasal bir örgütü mü destekleyeceklerdir? Yoksa, bu bir tartışma konusu olan ve bir takım malüm kişiler tarafından eleştiriye tabii tutulsa gülünç bir davranış, niyetlenenler ise çok farklı bunu kurmay heyeti oluşturacak boyutlarını tesbit edecek ve Türkiye işçi sendikalarının görüşü ve düşüncesi olarak bunun tabanda yansıtabilmesi için ilk kurultaydan düzenleyerek, bir yandan iktidarı, diğer yandan muhalefeti ele almanın doğru olacağı kanısındayız. Eğer bu belli olan görüşler doğrultusunda

hâlâ, gene kamuya karışma doğrultusunda bir takım ilişkilerin son bulmak suretiyle ne yapacağız, nasıl yapacağız diye bir ilişki söz konusu olduğundan huzurlarınızda samimiyetle itiraf ediyorum. Bu da partiler üstü politika uygulaması gibi bir nevi uyutma politikası olacaktır. Oysa Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu yasal doğrultular kat ederek sorumlu sendikacılık ilkelerini tüm gereksinmelerine riayet ederek bu yoldaki sendikal çabalarına ilaveten içinde bulunması mutasavver siyasal çabalamalar rüştünü isbat etmiş olmanın bilincini tüm kamuya Türk yöneticilerine boyutlarıyla ortaya koyacak bu güce sahip olduğunu, isbatlayacakları kanaatindeyim. Eğer başımızı, Türk sendikal hareketlerinin çeşitli tarihteki kronolojik aşamalara çevirecek olursak, toplu sözleşme, grev vasatına girdiğinde ön hazırlıkları yapıldığında da Türk işçi hareketinde grev ile toplu sözleşme değerlendirilmesi Türk ekonomisinde bir tereddüdü yaratacağına inananlar düşüncelerle ters yüz olmuş ama mahcubiyetlerini unutmamak için veya unutur görünmek için bir takım kamuflaj hareketine girmişlerdir. O zihniyet hâlâ mevcudiyetini sürdürmektedir.

Dünden beri ciddiyetle dinlediğim konuşmacı arkadaşlarımdan zaman zaman duyduğum ifade şekline göre sermaye çevreleri, çıkar çevreleri Türk işçisinin bu şekildeki rüştünün isbatlanmış olmasından kuşku duyarak mevcut yasalarda bir takım kısıtlamalara yöneliş içersinde olduklarını görüyoruz. Türk işçisinin siyasetle iştigal edip etmemesi sağ ve sol meselelerin kamuya yansımak biçimleri itibariyle yoğunlaşan tartışmaları sayın Türk-İş genel başkanının zaman zaman gayretiyle dün burada bir genç arkadaşım, kendisini tenzih ediyorum, takdir ediyorum, en ince ayrıntılarına büyük bir titizlikle itibar etmektedir.

Ben huzurlarınızda şunu söylemek istiyorum. Türk işçisi politikayla iştigal ederse, eğer iştigal ettiği politika yönü ve yöntemi itibariyle önünde açılan yol, sol doğrultuya giderse bunun mutlak kominizme ulaşacağı doğrultusundaki iddialara Türk işçilerinin bilinçlenmesinden kuşku duyan çevrelerin, kasti mahsusla ortaya konduğu iddia edilir. Türkiye Genel-İş yönündeki sendikaları, Yol-İş federasyonunun Türk-İş 5 nci Bölge Temsilciliğini yaptığım sırada 18 kent bağlıydı. Sivas'ta olan 5 nci Bölgeye, görevi bana verdikleri 1964 yılından bugüne değin geçen süre içerisinde turistik amaçlı olmamak suretiyle Türkiye'yi köy, kent, kasaba olarak gezdim. Benden daha, benim düşündüğüm gibi düşünen işçiler şu slogan etrafından birleşmişlerdir. Ailede kutsiyet, özel tasarrufta mül-

kiyet, demokraside hürriyet yanlısıdır. Bu diyebilirimki dünya ulusları arasında hiçbir ulusa ve ulusun işçilerine nasip olmayacak şekilde kanıtlanması belgelenmiş tarihin altın sayfalar arasına gömülmüştür. Ailede kutsiyet istemeyen, özel tasarrufta mülkiyet istemeyen, demokraside hürriyet yanlısı olmayan bir Türk işçisini tanımıyorum. Bunun mevcut olduğuna inanıyorum. Gerek yanıltılırsa, kendisini bu istikamete saptırmış olanlar varsa, o menhus ideolojisinin dar kalıpları içerisinde ancak kalsa kalsa bir kaç kişi kalır. Çünkü kominizmin gelmiş olduğu yerde, mücadele ve sendikal faaliyette yoktur. Bir sandalyeden diğer sandalyeye oturmak olasılığı da yoktur. Çünkü Kaya bey arkadaşla 1973 yılında Rusya'ya yapmış olduğum bir seyahatte bunu tüm ayrıntıları ile gördüm. O itibarla, Türkiye İşçi sendikaları konfederasyonunun siyasal örgütlenme biçimi itibariyle tensip edeceği yolun sol olması, sağ olması, solun ortası, sağın ortası olması diye iddiamız söz konusu değildir. Kenan DURUKAN arkadaşım sadeleştirmek sureteriyle vermiş olduğu bir örnek. Eğer fikir gücünü belli veya belirsiz istikametlere tüm bütünlüğüyle taşıma olasılığı üzerinde durarak çalışacak olursak, çekici kuvvetlerin olanağı etkisi oranındaki kuvvet dengesinin bozulmasından o cismin mutlak parçalanacağı gerçeğini aklımızdan uzak tutmamamız lazımdır.

Şu halde, biz Türkiye işçi sendikaları konfederasyonunun bu doğrultusunda bilinçli bir şekilde örgütlenerek yönümüzü ve yöntemimizi tesbit etmemesi doğrultusundaki suçlamalarınızın bu kurultaylarda geçmişe dönük olarak değil, hareket istikbalde ne yapacağımıza dönük olarak konuşmalarımızı sürdürürken biraz da memleketi biraz da içinde bulunduğumuz şartların, boyutları da değerlendirmeleri ortaya bırakmak mecburiyetindeyiz. Ben Türk-İş'in avukatı değilim. Ama Türk-İş'in gönüllerimizde abideleşen ve Türk-İş'in Türk işçi hareketinde Türk işçisinin yegane temsilcisi olduğunu derken, Türk işçisi olarak şunu söylüyorum ki; Türk-İş'e düşen görevler kadar sendikalara, o sendikalara umut bağlayan işçilere düşmektedir. Sakın yanlış anlaşılmasın, biraz evvel bazı arkadaşlarımın görüşlerini zorlamak suretiyle değil amma evvela kendi kendimizi küçültmek, kendimize olan veya olmayan suçlamalarla suçlayacak olursak, bize umut bağlayan işçiler daha sendikal aşamada iken bu denli çıkarlar yüzünden yarın siyasal örgütlere veya siyasal bir partiyi destekleme olasılığını ellerine geçirdikleri zaman daha çok israflar peşinde koşmaları şeklini ortaya koyarak evvela işçi kesiminde, sonra bu tip örgütlenmeleri hazmetmeyen çevreler tarafından istismar edileceğini bildirme görüşündeyim.

Bir sendikacı arkadaşımın ailesinden tevarus eden muktesebatiyle ve belki bir yana yanılmışsa, buna kimsenin bir şey söylemeye hakkı yoktur. Eğer gayri meşru iktisab yapmışsa bunu burada değerli arkadaşımın hem konfederasyona hemde idare makamlarına bunu ihbar etmesinin yanısıra meçhullar doğrultusunda değil somutlaştırarak halletmesi lâzımdır kanısındayız. Bunu şunun için söylüyorum, bir tarafta sendikal faaliyetlerin ön gördüğü doğrultuda çabaların yoğunlaştırılması diğer taraftan çok iyi bir şekilde burada izah edildiği gibi, özellikle işçi kesiminin menfaatlerini düşünerek değil, topyekün ulusun menfaatlerinin düşünülmesi doğrultusundaki uğraşlarımızı değerlendirme yaptıklarına göre bütün çıkar çevreleri de sendika ağalığı, sendika paşalığı gibi bir takım iddialar gazete sütünlarına intikal etmiştir. Bunu ihbarcısını da, öyle zanzediyorum ki çıkar çevreleri sun'i olarak yapmakta. Biz işçi kesimindeki bazı arkadaşlarımızla kanıtlıyabilme doğrultusunda bunlara dur demeliyiz. O itibarla birbirimizi tanıyacağız, birbirimizi seveceğiz, birbirimize saygı sunacağız ve sayın Kenan Durukan arkadaşımın fikri ile tamamen eş değerde bir hususu da tüm ayrıntılarıyla benimsiyeceğiz. Benim siyasal kanaatim ne alnımda ne de yakamda taşıdığım bir plaka değil. Kendime özgü bir siyasi kanaatim var. Hepinizin olduğu gibi eğer Türk-İş bu kurultaylar sonrası somutlaştırılmış ve boyutları belli biçim haline dönüştürülmüş ya siyasal bir örgütlenme veyahutta kendi görüş doğrultusundaki diğer siyasal teşekkülü destekleme doğrultusunda karar istihsal yaptığında size Türklüğ'ün, insanlığımla, islamlığım üzerine yemin ederek söylüyorum; bu işarete hiçbir kaygı hiçbir düşünce göstermemek suretiyle mutavat edeceğim ve tüm arkamda teşkilatımı da gücüm oranında bu tipte kanalize edilmesi için çabalar sarfetmek isterim. Bunu kendimi lanse etmek için söylemiyorum. Türk-İş'in ötedenberi partilerüstü politika sınırları ile partiler içi politika uygulandığını somutlaştırmak için ifade ediyorum.

Arkadaşlar, biraz evvel söylediklerimi tekzip edecek nitelikte söylemiyorum. Türk-İş'in 5 tane icra heyeti üyesi var. Anayasal bir hak olan siyasal bir partiyi benimsemek doğrultusunda herkes belli ölçüde bir çaba içerisindedir. Türk-İş'in bir parti içerisinde dört tane yönetim kurulu üyesi vardır. Keza bunlarda anayasal bir hak olan siyasal özgürlük doğrultusundan hareket etmek suretiyle eskilerine uyar bir siyaset, parti kademelerinde görev alıp veya çalışıp ve yine bu doğrultu içerisinde çeşitli siyasi partilere mensup milletvekili arkadaşlarımız vardır. Zirvede iddiası olmayan ikinci

kademede, birleşik bir potada işçinin tümünün hemhal olabilmek için çeşitli görüş doğrultusunda olan ve dolayısıyle üçüncü kademede olan yani yönetim kurulunda olan çağrışımlar itibariyle biribirine yaklaşma olasılığı bulmayan bir organizasyonda ne partiler-üstü politikanın tabana yansımasındaki hedef, ne de siyasal bir örgütleme doğrultusunda başarı sağlamanın başında, aşırı iyimserlik bulamıyacağız. O halde yakın tarihe kadar biribirimizi öz eleştiriye tabi tutmak suretiyle ön yargılarla şartlanmış olan durumdan kendi kendimizi arındıramayacağımız kuşkularda yavaş yavaş mevcudunu bulmaya başlamıştır. Bunu ben söylüyorum sana söylüyorum, yarın saat oniki de bir fabrikanın önüne gideriz. Mustafa Şahin, Seyfettin Erkol içinizden bir kaç veya bir yüz arkadaş, bir kaç tane arkadaşınıza söylediği zaman mesele çözümlenmiş olacaktır. O itibarla benim Türk-İş'e müteveccih olan önerilerimi aşan, bir öneri evvela konuşup kaynaşma dayanışma tabanda olmalıyız. Çukurova'nın muhtelif yerlerinden yani buradaki tüm arkadaşlarımız hangi siyasi kanaatı taşıyorsa taşısın, bundan dolayı ne yasal ne de kişisel olarak onları bir yorumla kınama, tekzip etmek veya takdir etmek olanağını nefsimizde bulamamak suretiyle saygı duyarak, sunarak onları ikna ile evvela siyasal bağımsızlıklarını ortaya koymak, tartışmasını, dayanışmasını, tenkidini tabanda yapmak lazım diye tabanını baskısı tavandaki arkadaşların içinde bulunduğu eğer rehavet mevcutsa uyarılmaya yetip te artacağından istifade etmek mecburiyetindeyiz. Eğer bu bilince biz kendimiz erişememişsek tavandan bunu beklememiz demokrasininde tavandan taban ölçüsü yapılmamak suretiyle Türkiye'ye yansımış olmasını arzulayıp hâlâ siyasi partilerimizin yapmış olduğu rejim tartışmalarından başka bir tartışma olamaz.

Değerli arkadaşlarım, konuşmamın son bölümüne gelmiş bulunuyorum. 12 Ekim kısmı Senato ve altı milletvekilliğinin yeniden seçilmesine olanak sağlayan seçim, boyutları itibariyle bir gerçeği ortaya koymuştur. Ve Türk sendikacılık hareketinde yeni girişimler yeni boyutlar kazanmıştır. Bunu görmemek evvela kendi kendimizi inkâr etmek demek olacaktır. Örgütlenme biçimi itibariyle işçilerin siyasal faaliyetteki etkinliğini hiçe sayan nasıl olsa siyasal örgütlenmeyle eş değerde tüm Türkiye'deki işçiler siyasal partiler tarafından parsellenmiş. O itibarla sağlamlıkları itibariyle bizim partiye oy verir esprisinin hakim olduğu düşünce sahipleri umut verici bir bekleyişi müsbet sonuç vermez. İşçilerin bir oy yotansiyeli olmayanısıra beklenilen oy patlamasını kendi siyasal partileri lehine ya-

pıldığı tartışmasına girmişlerdir. Bunu sayın Ecevit, sayın Demirel Erbakan ve diğer parti liderleri de kuşkusuz, kaygısız bilerek girmişlerdir. O itibarla, siyasi parti bağlılıkları itibariyle kimsenin öz eleştirisine tabi tutmamak suretiyle dünden beri burada konuşmacı arkadaşlarım birbirine konuşmalarından ittifak halinde oldukları bütün konuşmacıların ortaya koyduğu sorunlarda yalnız bir Teksif'çi arkadaşlarım. Biraz evvelki bölümlerde bahis ettiğim sendikacılık artık siyasal nedenlere ilişkin bir tedbirin dışında ortaya konulan bütün konularda ittifak var, bu mesele çözümlenmiştir. Gidilecek yer neresidir? Nasıl olmalıdır konusuna gelince bende bunu şu şekilde müsaadelerinizde ifade etmek istiyorum. Sayın Türk-İş icra kurulu üyelerinden sanıyorum kapanış konuşmasında değerlendireceklerdir. Bugün Türkiye'de yanlış bir yargılama ile suçlamaya yaygın hale gelmiştir. Sağ'da milliyetçiler sağda mefküreler demiş. Sol'da müstevliler, komünistler, şunlar bunlar birikmişler diye bir iddia var. Ben isnat edilen konulardan hicap duymuş olmakla beraber güneyin sıcakkanlı insanları huzurunda bir hususu bütün açıklığı ile ifade ediyorum. Ben CHP'liyim. Ve çok samimi olarakta şunu söyliyeyim, yanlış anlaşılmasında diye hitap ediyorum. Benden mefküreci, benden milliyetçi benden insancıl düşünen değil kırk milyonun içerisinde, dört milyar insan içerisinde insan tanımıyorum.

Değerli arkadaşlarım, şu halde bir hususta ittifak etmek mecburiyetindeyiz. Onu ben veya içinizden herhangi bir arkadaşımız söylerse siyasal bağımlılığı itibariyle yargılarla şartlanmış olmanın etkinliği içerisinde ifade ettği söylenilir. Fakat Türk-İş'in yüksek kademesinde bulunan sorumlu başkan arkadaşlar söylediği zaman değerlendirilmesi başka boyutlar kazanacağı bir vakıadır. Sağ demek, sol demek dünya literatüründe, siyaset literatüründe ekonomik kavramların konuşma ve buluşma ve ayrımına dokunabilmesi kotarabilmesi bir tanımlama işaretidir. Dünyanın neresine giderseniz gidin, ben yaklaşık olarak yirmi dört tane yabancı ülke gezdim. Rusya Japonya, Macaristan da dahil, oralardan öğrendim, tetkik ettim; okumayı seven okuyabildiğim kadarıyla anladığıma göre sağ, sermaye çevresidir. Sol ise çalışanların emeği temsil ettiği tanımdır. O itibarla siyasal faaliyetlerin yoğunlaşması doğrultusunda Türkiye işçi sendikaları konfederasyonu tüm etkinliğiyle ve bilinçliğiyle ağırlığını ortaya koyduğu zaman, sizi temin ederim, Türkiye'deki rejim münakaşaları da yok olmuş olacaktır. İnsanlık ve İslamlık felsefesine gönül vermiş sağın sermaye, solun emek terimleri ıtadesi olduğunu bilen bilinçli, yürekli, haysiyetli mefküreden yana

işçi kardeşlerim örgütsel faaliyetlerde bulunabilmek için, kamuyu uyarma için teşkilatlanarak yapmış oldukları propagandalarda bütün iddialara rağmen teokratik parti, ideolojik parti özlemcileri ve gözlemcilerin umutlarına misal olacaktır. Biraz evvel söylediğim gibi vakit namazları, kaza namazları hangi ahkam içersinde yapılır. Eda edilecek espirisini bile bile benimsemek, Samsun'dan Trabzon'a kadar bir günde otuz vakit namazı kılanlara dur artık yeter diyeceklerdir.

14 Ekim'de sosyal, ekonomik ve politika pazarında işportacı malı gibi kutsal inançlarımızı dökenler, bu milletin maküs tarihlerinde yiyecekleri şamarlarla perişan olacaklardır Ben bezgin olmuyorum, meseleleri düşünürkende Adana'lılar, Antep'liler, Sivas'lılar, Ankara'lılar, bütün Anadolu'lular, Türkiye'liler milli nisap içerisinde rüştünü, kişiliğini, insanlığını ve büyük ulusun mensubu olmasından gurur duyan tüm Türk halkı; yeter artık uyanın, istismara paydos, yolunuz ufkunuz idealiniz belirli, emekten yana, halktan yana olsun. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Rıfkı DEMİRCİ, Tekgıda-İş Sendikası Adana Merkez Şubesi adına :

Sayın divan,

Değerli Basın Mensupları,

Türk-İş'in tertiplediği bugünkü kurultayına iştirak eden kıymetli sendikacı ve işçi arkadaşlarım.

Şahsım ve teşkilâtım Tekgıda-İş adına hepinizi hürmet ve saygıyla selâmlarım.

Bugünkü muhteşem günü tertip eden yetkililere de teşekkürü bir borç bilirim.

Değerli Arkadaşlarım.

Türk sendikacılığının bugüne kadar geçirdiği merhalelerden uzunca bahsetmiyeceğim. Çünkü, en az benim kadar sizlerde hadiseleri bilmektesiniz. Memleketimizde sendikacılığın doğması batı memleketlerinde olduğu gibi kanlı hadiselerden sonra ortaya çıkmamış, Anayasal hakların tanıdığı ve demokrasimizin ışığı altında sendikalar kurulmuştur. 1963 yılına kadar hayli çekişmeler olmuş ve bu tarihten sonra 274, 275 ve 1475 sayılı kanunlar muvacehe-

sinde İşçi - işveren ilişkileri sürdürülmüştür. Son yıllardaki güçle ideolojileri doğrultusunda kurduğu sendikalarla Türk işçisinin huzurunu kaçırmaya başlamışlardır. Hepinizin malumu 1963 senesinde Türkiye'de sendika sayısı 300 civarında iken bugün bu rakam 4000'e yükselmiştir. Her geçen gün de yerden otun bittiği gibi sendikalarda türemektedir.

Değerli Arkadaşlarım.

Sendikal özgürlüğün bir savunucusu olarak bu gidişe dur demenin zamanı gelmiştir. Bugün, Türk işçisinin liderlerinin bu konuya eğilmeleri şarttır. Görüyoruz ki memleketimizde işçi liderleri bu konuya bir hal çaresi bulmaktan daha çok birbirlerini yemektedirler. Bu sürtüşmeden siyasilerimizde istifade ederek kaynamaya başlamış kazanın altına bir odunda onlar atmaktadır. Çünkü hiçbir siyasi parti karşısında güçlü sendikaların olmasını istemez. Bu güçbirliği teşekkül ettiği gün bu halkı sömürmeye çalışan menfaatperestlerin hüküm sürdüğü saltanat sona erecektir.

Değerli Arkadaşlarım.

Biz işçiler olarak, bir çatı altında toplanmamız gerekmektedir. Bu yolu seçmediğimiz gün son yıllardaki ağırlaşan hayat şartlarının ezikliğinden kurtulamayız. Bugün Türkiye'de sermaye çevresi, işveren sendikalarının etrafında toplanmıştır. Memleketimizde işverenler her işkolunda kurulu sendikaların etrafında güç birliği kurmaya çalıştıkları ve bunda muvaffak oldukları bir ortamda, biz işçiler olarak bizim birlik ve beraberliğimizi bozmaya çalışanlara yardım edercesine ayrı ayrı sendikalar çatısı altında toplanma yönündeyiz. Demek oluyor ki, daha çok eğitime ihtiyacımız vardır. Sendikaların eğitim fonları mevcuttur ama, bu fonlar kullanılmamaktadır. Türk-İş bu konuya eğilmelidir. Türk-İş icra kurulu geçte olsa bu kurultaylarıyla işçiyi uyarmaya çalışmaktadır. Bu kabil kurultayların daha önce yapılması gerekirdi.

Değerli Arkadaşlarım,

Memleketimizde sistemli bir ücret politikası yoktur. Biz işçiler olarak fiyatların ücretlerin önünde gittiğini iddia ederken, işverenler de fiyatların ücretlerin arkasından geldiğini söylemektedirler. İşverenlerin zam taleplerini düşünmeden onaylıyan bugünkü hükümetler, işçi talepleri karşısında hayli ter dökmektedirler. Misal vereyim, işte bir asgari ücretin yenilenmesi, işverenlerle hükümeti

birleştirmiştir. Bir asgarî ücret yükseltmesi olmuş, fakat fiyatların bu nisbette yükselmesi daha çok sermaye çevrelerini memnun etmiştir. Türk-İş ücret politikasının düzenlenmesinde ağırlığını koymalıdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bizlerin oylarını kendilerine çekmek için her seçim döneminden once nutuklar irad eden siyasilerde bizleri aldatmaktadırlar. Bugüne kadar işçi lehinde birçok düşüncelerini ortaya koymuşlardır. Fakat bu lafları düşünceden ileri gitmemiştir. Bu memlekette hiçbir siyasi parti, kalkıpta seçim öncelerinde ortaya attıkları vergi reformunu gerçekleştirememiştir. «Fazla kazanandan fazla vergi, az kazanandan az vergi alınacaktır.» Sloganı bizler için halâ bir hayâldir. Emeğinin zoru ile geçinmeye mahkûm edilmiş işçi kitlesi için hiç olmazsa en az bir asgarî ücret tesbit edilerek vergiden muaf tutulmalıdır. Geçim sıkıntısının sancısıyla kavranan çalışan zümre, her geçen kira ücretlerini artıranlarla da ayrı bir mücadeleye itilmiştir. Bakkala olan borcunu ödeyememekten bakkalın önünden geçmemek için yolunu değiştiren işçi arkadaşlarımız, ev sahiplerine muhatap olmamak, kira artırımının müzakeresine girmemek için hava kararduktan sonra evine gelmektedir. Çalışanların bu mesken konusuna Türk-İş eğilmemektedir. Eğiliyorum diyorsa bizleri aldatmaktadır. İşte Adana'da bir 1509 mesken konusu vardır. Yıllardır işçi arkadaşlarımız bir eve kavuşmanın hayâli içindedirler. Bu Türkiye'nin her yerinde mevcuttur. Bugünkü mesken kredisi daha çok Kooperatif tüccarlarına yaramaktadır. Kooperatif tüccarları milyarlarla oynamaktadır. İşçi kredileri sermaye yapılmaktadır. Mesken kredisinin üzerindeki farklar yıllarca bu kooperatif tüccarları tarafından işletilmektedir.

Değerli Arkadaşlarım.

Devrimcilik kisvesi altında kominizmi memleketimize aşılamaya çalışanlarla mücadele, Türk işçisinin milli bir görevidir. Sözde devrimci azınlıkta olan kominist propogandistleri Türk işçisinin emeğinin bekçiliğini yapan sendikalara dahi dil uzattıkları gibi, işçilerin bu kutsal binalarını taşlama cesaretini dahi göstermektedirler. Sözde işçi haklarının savunucusu DİSK bunların bu hareketini alkışlamaktadırlar ve kendilerini desteklediklerini cesaretle ortaya koymaktadırlar, ondan sonrada işçiden yanayız demektedirler. İşte Türk-İş ile Disk arasındaki fark budur. Bugün memleketimizde başlatılan kanunsuz hareketler, Türk işçisinin hakları elden gittiği nedeni ile değil, ideolojilerinin gereğidir. İşçi haklarına zede geldiği

gün tabii ki bizlerde sokağa dökülecegiz. Haklarımızı savunacağız, ama Disk örgütünün düşünceleriyle değil. Çünkü Disk, işçi menfaatlerinin koruyucusu değil, kökü dışarıda ve Türk Demokrasisini, ekonomisini parçalamak isteyen bir zihniyetin uşağıdır. Disk, bu memlekette bir sınıf kavgası doğurmak için önce üniversitelerle Türk köylüsünü bu emellerine alet etmek istemiş, İstanbul olaylarını başlatmış ve bu dönemde muvaffak olamıyarak bir müddet ortadan kaybolduktan sonra, şimdi de Türk işçisini bu yola sevketmek için çaba sarfetmektedir. Buna da gücü yetmiyecek ve kısa zamanda Türk işçisinden tokatı yiyecektir. Türk-İş'te bu konuya ehemmiyet vermelidir.

İşte değerli arkadaşlarım,

Yukarıda anlattığım nedenlerden dolayı Türk-İş, siyasi yönde bir yol seçmek mecburiyetindedir. Türk işçisi gücünü ortaya koymalıdır. Türk işçisi T.B.M.M. söz sahibi olmadığı gün sermaye çevrelerinin eline bakacaktır.

Türk-İş'in partiler üstü politikası bir laf şekline sokulmuştur. Geçersizdir. Batı memleketlerindeki gelişmelerle birlikte memleketimizde son olaylar, işçi kitlesinin birlik ve beraberlik içinde yakendilerinin kuracağı bir parti etrafında veya çalışanlara programlarında büyük yer verecek bir partiyi desteklemelidr. Bu düşüncemin de kısa bir zaman içerisinde tahakkuk etmesi için biz işçilerin süratle eğitime tabi tutulmaları gerekmektedir.

Bugünkü kurultayda, Türk-İş yöneticileri, tabandaki işçilerin fikirlerini izlemektedirler. Fikirlerimiz bir kitapta toplıyacaklarını beyan etmektedirler. Biz işçiler olarak kitaplarda toplanan fikirlerimizin değerlendirilmesini istemekteyiz. Bu kurultaylar, Sosyal Sigortalar kurultayı şeklinde tertipleniyor ise, işçi sorunlarına bir çare bulunacağı kanısında değilim. Çünkü her sene toplanan S.S. kurultayındaki işçilerin ikazları bir temenniden ileri gitmemektedir.

Kıymetli Arkadaşlarım,

Sözlerime burada son verirken, çalışanları ilgilendiren yasaların tekrar ele alınmasını, bilhassa mesken kredilerinin çalışır bir duruma gelmesi için faaliyet sarfedilmesini, işkolları yönetmeliğinin yeniden el ealınarak, her işkolunda bir sendikanın mevcudiyetine dönüştürülmesi hususunda ciddi şekilde çaba sarfedilmesi dileğiyle huzurlarınızdan saygıyla ayrılırım.

A. Hamdi KAMBER, Tekgıda-İş Sendikası Gaziaptep Şube Sekreteri :

Sayın Başkan, yurdun muhtelif yerlerinden gelen meslektaşlarım ve yurt gerçeklerini ilim, irfan ve kalemleri ile dile getiren kıymetli basın mensupları, sizleri saygı ile selâmlarım.

1 — Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünün bir an önce ilâç fabrikası kurması.

2 — Vergi adaletsizliğinin giderilmesi işçi ve memurların geçim indiriminin yükseltilmesi.

3 — Yurdumuzda ağır harp sanayiinin bir an önce kurulması.

4 — Türkiye radyoları yönetim kurulu üyeliğinde en büyük işçi kuruluşundan bir temsilcinin bulunması.

5 — Yeraltı, yer üstü ve bankaların devletleştirilmesi.

6 — Türkiye'mizde fiyat istikrarının sağlanması.

7 — Toplu - İş sözleşmeleri müzakereleri başlayıp, sözleşme sona ermeden, yani imzalanmadan önce işçinin referandumuna baş vurulması.

8 — Türkiye işçi sendikaları konfederasyonu tarafından 5 kişilik siyasi komisyon kurulması ve bu komisyonun vazifesi senato ve millet meclisinde parlementerlerin çalışmalarını takip etmeli işçi, memur ve dar gelirlerin aleyhinde kanun çıkartan parlementerleri seçim zamanı kamu oyuna açıklaması.

9 — İşçilere konut kredisi verilmekte olup, ferdi kredinin de işçilere verilmesinin sağlanması.

10 — Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü tarafından işçi çocuklarına her ne kadar burs veriliyorsa da bu günün koşullarına kafi gelmemekte olup, adedinin ve para tutarının artması.

11 — 24 Temmuz İşçi Bayramınında kanunlaştırılması.

12 — Türkiye işçi Sendikaları Konfederasyonunun icracıları ve yöneticileri yoğun bir çalışma devresine girerek yurt çapında Türk-İş çatısı altında bütün kuruluşların toplanmasının sağlanmasına çaba göstermesinin temin edilmesi.

13 — 274 - 275 sayılı yasaların yeniden gözden geçirilmesi

14 — Türkiyemizde bütün doktorların devletleştirilmesi ve halkın sağlığı ile ilgili olan ilâçların her gün arttığı malumunuzdur, bunlara çareler bulunması.

15 — Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu bu gün sinesinde 1 milyona yakın işçi barındırmakta olup, tam manâsiyle icracı işçilerin eğitim vesair dertleri ile yakından ilgilenmemektedirler. DİSK. her nerde grev veya bir işleri olduğu zaman tam kadroları ile bütün ağırlıklarını o merkeze topluyorlardır. Türk-İş icracılarının hangi siyasi parti işçiye, memura ve dar gelirli insanlara çalışıyorsa Türk - İş den açıklıkla o siyasi partinin desteklenmesini istemeleri lazımdır. İcracıların gizli kapaklı sözler söylemekten vaz geçmeleri gerektiği inancındayımdır.

Seyfettin ERKOL, Çimse-İş Genel Başkanı :

(Teyp bandındaki arızadan dolayı; konuşmalar deşifre edilememiştir. Özür beyan ederiz.) TÜRK-İŞ

Zeynel TOGARGÖR, Tekgıda-İş Sendikası İskenderun Tekel Temsilcisi :

Çok değerli Türk-İş Dördüncü Bölge Kurultayı yöneticileri ve değerli basın ve TRT mensupları ve emekçi kardeşlerim. Şu mutlu anda hepinizi hürmetle selâmlar, kurultayımızın emekçi kardeşlerime hayırlı olmasını dilerim.

Kıymetli Kardeşlerim,

Geç te olsa emekçi sınıfının artık siyasi ağırlığını ispata çalıştığını haykırırken 1940 tarihinden bugüne kadar partiler üstü aldatmacalarla uykuya dalan bütün emekçi sınıfının temsilcilerini ve kuruluşlarını bile uyandırmıştır. Kıymetli kardeşlerim, gerek şahsi, gerekse her an beraberce sırtımızda yük taşıdığım kardeşlerimin düşünce ve konuşmalarından çıkardığım intibaya göre dilimin döndüğü kadarı ile anlatmaya çalışacağım. M. Kardeşlerim bugün Türk-İş bir parti kursa, göstereceği adayların bugüne kadar her devrede belirli partilerde aday gösterilmiş ve parlementer olarakta parlementoya girmiştir. Ne yazıkki mecliste işçi sınıfının lehine tek kelime bile konuşmuş değildir. Tek önerge vermiş değildir. Meselâ, bunlardan bir kaçınnı ismini yazayım. Sayın Şevket Yılmaz yine Sayın Zeynel Yılmaz, Sayın Vahap Güvenç senatör. Hasılı tümünün isimlerinin yazılmasına lüzum görmüyorum. Gerçi gerçekten bu ve bunlar gibi parlementoya giripte sessiz sedasız 4 seçim dönemini

tamamlayıp çıkan bu güzide kardeşlerimiz çok dürüst ve şerefli kardeşlerimizdir. Yapılan davranışlar bu arkadaşlarımız taban tarafından hor görülmektedir.

Misâl bu arkadaşlarımız seslerini duyurmak için emekçi sınıf lehinde bir beyanat veya önerge vermeye yeltenselerdi, hiç olmazsa o emekçi sınıfı için verilmek istenen önergeyi hangi parti engelliyorsa işte o zaman bugünkü emekçi sınıfı kendinden yana olan veya olmayan partiyi anlar. O parti oy istemeye geldiği gün cevabını pekala alırdı. İşte muhterem kardeşlerim, şu anın emekçi sınıfının tabanı 1960 lardaki tavanın 500 metre ilerisinde yürümektedir. Bu bir gerçektir. İşte 1960 lardan beri parlementoya gönderilen kıymetli yönetici kardeşlerimiz yalnızlıktan seslerini duyuramadıkları için taban bunu mazeret kabul etmiyor. Hiç olmazsa mecliste, ey işçi kardeşlerim, işte ben mecliste konuşuyorum. Sizleri unutmadım. Fakat mecliste ne A.P. ne C.H.P Partisi hiç birisi de beni dinlemiyor, zaten ben de yalnızım. İşte bu gibi kardeşlerimiz bu duruma düşmüşse onların vebali kendilerine aittir.

Muhterem Kardeşlerim,

Türkiye'de parlementerler herhangi bir partiden parlementoya gider, fakat fiyat yükselince parti de değişir. İşte dürüst ve sesini duyuramayan, şerefli kişiler de bazen böylece arada ezilmeye mahkûmdur. Benim şahsi görüşüm, tabanın gerçeği tam öğrenmesi için sesini duyuracak gücün üstünde bir kuvvetli parlementer için bir parti ile pazarlık normal o zaman hiç bir partinin biz emekçiden yana olmadığı anlaşılınca, partilerin aldatmaca foyası da sona erer ve o zaman gerçek bir emekçi partisinin kurulması zarureti çıplaklığı ile ortaya çıkar. Tabanın içinde şu anda bir kuşku var. Çünkü dünden beri dinlediğimiz arkadaşlarımızın bazıları bugüne kadar beraber çalıştığımız yan yana kol kola gezdiğimiz kaderde tasada biribirimize destek olduğumuz bazı kardeşlerimiz aramızdan ayrılıp, DİSK denen kuruluşa gitmişlerdir. İşte bu arkadaşlarımıza komünist anarşist, leninci gibi damgalarla hücum etmek kanaatimce kâr değildir. Zarar verir. Halbuki bütün kabahatı, o arkadaşlarımıza yüklemektense, birazını kendimizde aramamız gerekmez mi? İnsanların gerçeği aramak için hatayı biraz da kendisinde araması gerekir. Muhterem arkadaşlarım, bizleri bu şekilde parçalatmaya çalışanların içte patronlar, dışta ise onların ortaklarıdır. Hiçbir işçi kardeşlerimizi insafsızca damgalamaya ve iki kardeşi karşı karşıya getirip hainçe kapıştırmaya, kan dökmeye kadar götürmek gibi düşünceler hiç bir işçi kardeşimin kalbinde yeri yoktur. Bu gibi dü-

şünce ve emellere sahip kışkırtıcı hainlerin plân ve emelleri kursağında kalacaktır. Muhterem kardeşlerim, az önce yukarda saydıklarımı konuşan kardeşlerim DİSK'e gittiler diye insafsızca kardeşlerimize çamur atıp, arkadan dönüyorsunuz, sendika özgürlüğü ve hür sendikacılıktan pay istiyor, o zaman tam çelişkiye düşüyorsunuz. Sözümü burada bitirirken kurultayın sık sık tabana kadar inmesini temenni eder, saygılar sunarım.

Bayram Ali SAYDAM, Teksif Sendikası İşyeri Temsilcisi :

Sayın Divan ve Değerli Basın,

Kadirşinas arkadaşlarım. Saygı ile hepinizi selâmlarım.

Sayın arkadaşlar, bugün burda yapılan Türk-İş'in dördüncü Bölge Kurultayı yalnız sigortalı arkadaşları ilgilendiren bir konu olmadığı kanısı bende hasıl olmaktadır. Bu büyük kurultay (40) milyonu ilgilendiren meseledir.

Sayın arkadaşlar, sizleri 1966 lara götüreceğim. Bu günkü meseleler o zamandan doğmadır bu günkü Disk yöneticileri Türk-İş'i siyasi emellerine alet etmek için siyasi polemiğe girmeye zorlamıştır. Türk-İş'in başındaki tecrübeli yöneticiler ve değerli insan merhum Seyfi DEMİRSOY kesinlikle karşı çıkıp, Türk-İş'i çıkmaza sokacak kimselerin karşısına çıkıp bu ideolojiyi kabul etmemiştir. Sayın arkadaşlar, fikir ve emelleri açık olan işçi partis takipçiliğini yapanlar Türk-İş'ten ayrılıp DİSK'i kurmuşlar, fakat aynı görüşü savunan bazı yöneticiler Türk-İş'in çatısı altında kalmışlar ve bu çatı altında mücadeleye devamında muvaffak olacaklarına kanaat getirmişlerdir. Kendilerine bu zemini doğuracak zamanı ve imkânı aramışlardır.

Sayın Arkadaşlar,

Bundan sonradır ki, Türk-İş bünyesi altında sosyal demokratlar adı altında bir mücadele açan, eski arkadaşlarını yarı yolda bırakan, federasyon başkanları, 12 kişi sosyal demokrat sloganı ile Türk-İş'i emellerine alet etmek için mücadele vermişler ve Türk-İş Genel Kurulunda fikirlerini açıklamışlardır. Ne varki fikir ve mücadeleleri başarı kazanmamış ve kongreyi terk edenler olmuştur.

Bazı partilerin yöneticileri ısrarla Türk-İş'in sosyal demokrat-partisi kurulması hususunda bunlara telkin etmişler, hatta kurulacak partinin ilerde bu fikri atan bugünkü tezini savundukları solun tek temsilcisi olan büyük partinin lideri o gün açıkta kalmıştı. O kimseyi lider yapmak gayesi ile bu mücadele yapılmaktaydı.

Şimdi ise bir partinin kurulması, bu şahısların işine gelmez ve kabul etmezler, çünkü gayeleri bu partinin desteklenmesidir. Amaçları budur.

Arkadaşlar,

Sayın Türk-İş'n İcra Kurulu ve yöneticileri ayaklarını buz üzerine dökülen samanlı yola dikkat etmelidirler. Çünkü buz ve saman kaygandır. Dengemizi bozup bu koca kitleyi uçuruma götürmesinler. Her adım atışları sağlam zemine olsun. Sağlam adımlar Türk-İş'in ve bir toplumun menfaatine olmalıdır. İşçi bir baraja benzer. Yanlış tutum ve gözlem barajın patlamasıdır. O zaman hepimiz bu selde boğuluruz.

Sayın Arkadaşlar,

Çıkan arkadaşlar Türk-İş İcra kuruluna hücum ettiler. Eğitim yapılmadığını, gereken meselelerin işçi lehine çıkmadığını savundular ve Türk-İş İcra Kurulunu beceriksizdir anlamında bazı sloganlar ortaya attılar. Muhterem arkadaşlar, dikkat edin, Türk,-İş neler yaptırmış :

1. 3800 yasada işyerinde ölen işçinin kıdem tazminatı işverene kalırdı, işçiye ödenmezdi. Türk-İş -o- zamanın hükümetine hazırladığı tasarı ile 931 sayılı yasayı meclisten geçirip, kanunlaştırdı. Ölen işçinin kıdem tazminatı mirasçılarına verilir.
2. 506 Sayılı yasada bazı değişikliklerle yaş haddini (55) e indirdi ve sigortalı süresi hiç yokken yani yaşın (60)'ı doldurmasa kırk senelik işçi olsan, emekli olamazdın. Şimdi bu değişiklikle sigortalı süresi (25) yani yaşın (55) olmasa dahi sigortalı süren yirmi beşi buldumu emekli olma hakkını sana verdi; ister çalışır ister emekli olursun.
3. Deniz-İş Kanunu işçi lehine meclisten geçmesini sağladı.
4. Kapıcılar lehine kangıren olan meseleleri bir kanunla lehlerine hak kazandırdı.
5. Mesken kredisini (75) binden (100) bine çıkardı.
6. Kıdem tazminatını (15) günden (30) güne çıkardı.
7. Emekli olan işçinin (24) senelik maaşını vergiden muaf tutulmasını kanunlaştırdı.

8. Kadınların (25) sene sigorta süresini (20) yıla indirdi.
9. Bakmakla yükümlü ana babaların da sigortadan faydalanmasını kanunlaştırdı.
10. Tarım İş Kanununu meclis komisyonuna havale ettirdi.
11. Bütün köylünün ziraatini ve yaşlı kimselerin sigorta kapsamına alınması için meclis komisyonuna getirdi.
12. İşsizlik sigortası için meclise bir öneride bulundu.
13. Kendisi ile iftihar ettiğimiz Teksif Genel Başkanı 1970'lerde Çalışma Komisyonu Başkanı idi. Türk-İş'in hazırlamış olduğu bir kanun tasarısını meclis çalışma komisyonundan geçirerek, kanunlaşmasında başarılı oldu. Kanun yeni Kurulan sendikalar sigortalı işçinin o işkolunda 3'te iki çoğunluğunu alamayan sendikalar toplu iş sözleşmesini yapamaz hükmünü getiriyordu.

Arkadaşlar, sosyal demokratçılar yani Türk-İş'i ve yönetimini suçlayan bu şahıslar ve o zamanın şimdiki muhalefet lideri, «işçinin sendikal hakları gidiyor. Işçiyi köleleştirmeye götürüyorlar» diye feryat ettiler. İstanbul ve İzmit olayları unutulacak meseleler değildir. Türkiye'de bir Güney ve Kuzey Vietnam yaratmak istediler.

Eğitim meselesine de değineceğim. Türk-İş 1966'da sendikacılık kolejini açtı. İlk devre mezunuyum. Bu kuruluşun temel amaçlarından biri mezunlarla işyerine ve sendikasına döndüğünde işçi eğitimi konusu ile ilgilenmeleri idi. Bunda bazı başarılar oldu.. Yalnız basın yönü zayıf kaldı. Basınla eğitimi gerçekleştirmek için akşam gazetesini aldı, başarı sağlayamadı. Zararına kapattı.

Arkadaşlar, bu eğitimleri kendi bünyesi ve kendi işkolunda bulunan sendikalar yapmak mecburiyetindeler. Ben millet vekili olacağım diye üyesinin aidatını siyasi partilere peşkeş çeken ideoloji düşkünü, kendini beğenmiş, dıştan işçiyim sosyal görüşlüyüm diyen egoist sendikacılar bu kurultayda iç yüzünü sezdirmeden bol bol espri yaparak melek yüzlü görünen kapitalistin ta kendisi uzun kuyruklu araba sahipleri beyler, sizleri aldatıyorlar. Yine onları, o zamanın hükümeti, işgücü olan Cumartesiyi memura tatil yapıp, işçinin yanındayım diyen, aslında hiç yanımızda olmayan siyasi bir partinin savunulmasını istiyorlar. İnanmayın Allah Türk milletini, Türk devletini korusun. Hepinize saygı ve sevgiler.

Binali YAĞIŞAN, Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın Başkan, değerli basın mensupları, Türk-İş'in dördüncü bölgesinden buraya kadar gelen değerli işçi ve sendikacı arkadaşlarım. Sosyal güvenlikten yoksun, sosyal güvenlikten bahsedilen, bahsettiğimiz Türkiye'mizde sosyal güvenliği teminat altına alınmamış Tarım İşçileri adına, temsil ettiğim tarım işçileri adına hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Özdemir beni ön sıraların boşalmasından sonra konuşmaya davet etti. Konuşmada en sona bırakıldık. Arkadaşlarımız bana gücenmesinler, kaderimiz bu zaten Tarım işçileri olduğumuz için bizim alacağımız yer de, bundan başka yer değildir. Gönül arzu ediyor ki, bu bölgede önemi açısından bu kurultayın yapılışı münasebeti ile bu salonun dolu olduğu bir zaman güney bölgesinde çalışanların, liderlerin meselelerini dile getirecekler. Yine de sandalyeler boş olsa bile o sandalyedeki arkadaşlar beni dinler, yine devam edeceğim. Biz zaten parlementoda bu şekilde karşılanıyoruz. Senatoda da böyle karşılanıyoruz. Partilerde de böyle karşılanıyoruz. Eğer böyle karşılarsalar bizi, bugüne kadar Türk-İş'e bazı meselelerimiz, bazı kurultaylarımızda önlenmiş olur, Tarım işçilerinin büyük sorunları var. Hazırlanan bu kanun tasarılarını parlementoya götürdük. Fakat bizim memlekette ülkenin kalkınmasını çalışan ulusun % 70'i asgari ücretle ilişik yönünü Tarım İşçisi teşkil etmektedir. Ama zannediyorum ki, bu parlementodaki her iki partinin kıyasıya mücadelesi bugün Türkiye'de toplum hayatımızı tahrip ediyor. Türk-İş'in bünyesinde bir kısım üyeler arası işçi kitlesi var. Teşkilatlanmış olan kamu kesiminde çalışan arkadaşlarım da bunların içerisindedir. Ancak, bir buçuk milyon üyenin problemlerinin hesapları ile dökümanterleri burada halletmesi, siyasi yönümüz ne olursa olsun, kurultaydan beklenecekse küçük bir misalle ifade edeyim, bu memlekette Tarım işçisinin meselesi çıkmazlardan kurtulmaz.

Değerli arkadaşlarım, güney bölgesinde Tarım işçisi çok eksik olmasınlar yöneticiler Tarım işçilerinin sorunlarına değineceğim. Ve böylelikle İzmir'de Türk-İş'in yapmış olduğu uyarı direnişine, dolayısıyla herbir işkolunda gerekse Çimse-İş kolunda yapılan bu bağlamanın sebeblerini izah edeceğim. Beyler, Türkiye de teşkilatlanmasının, sendikalaşmasının bir tarihini dikkate aldığımız zaman Tarım-İş'in mücadelesi devede kulak kalır. Ancak bu teşkilat gerek Elâğız'dan gerekse Adıyaman'dan, Urfadan, Malatya'dan ve daha

başka kesimlerden Adana'ya yılda yüz bin işçi çalıştığı yerdir. Yüz Bunların kaderi hepinizin dildiği gibi değişmemiştir. Mücadelenin zümleri bekleyen meseleler ve bunların sebeblerini izah edeyim. Bunların kaderi hepinizin bildiğ gibi değişmemiştir mücadelenn zayıf kaldığı söylenir. Hâlâ daha bugün, geçen aylara göre, Güney bölgesindekilere yapılan muamele istatistiklerde Mısırlı İbrahim efendinin önerdiği ücret olarak çıkarıp işverenin verdiği parada yani bir ücret olarak para alamaz. İşçiye hangi derdini hangi ihtiyacını karşılayabilecek.

Değerli arkadaşlarım, o itibarla bu meseleye dikkat etmek gerekir. Her yerde söyledim, her zaman olduğu gibi her hükümet devresinde söyledim. Türkiye'de sekiz milyon insanın sosyal güvenliği teminat altına alınmadan Türkiye'de sosyal adaletten bahsetmek biraz evvelki konuşmacı arkadaşımında burada dediği gibi, sosyal adaletten bahsetme, hürriyetten bahsetmekle mümkün olur. Aksi halde halkı, ülkeyi refaha götürüm diyeceksin bu olmaz. Türkiye nüfusunun hatta bölge nüfusunun temsil etmekte olduğumuz arkadaşların, Türkiye'de çalışan tarım işkolunda çalışan bahsettiğim ortam içerisinde nasıl olur. Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünden ne beklenebilir. Emin olun, bunu ifade ederken tüm işyerinde dört buçuk gün çalışmış, dört buçuk gün ücret almış. Emekli sandığına bağlı bin iş yerinde bir toplu sözleşme yapıldı diye toplu sözleşmede hiç zam alamayanların tamamı ve bütün şube başkanı arkadaşlarımla beraber bu Tarım iş kanunu mevzuunda Süleyman Demirel'e gittik, hükümetin başına geçtikten sonra, gerek kamu sektöründe gerekse özel sektörde çalışan tarım işçisinin omuzundaydı bunlar küçük yaştan beri ezilenlerdir. Kamu vardır. Devlet sektöründe sigortasız tarım işçisi vardır. Devlet sektöründe sigortalı tarım işçisi olurda, sigortasızla mukayese edecek olursanız belki de elli kişiden bir kişi çıkmaz, Tarım işkolunda devlet sektötünde sigortalı olarak Hollanda'dan, Almanya'dan ve buna benzer ülkelerden Türkiye'ye ithal olunan mahsüller vardır. Ben bunu görmemiştim. Demin sayın Kenan Durukan arkadaşımın da izah ettiği gibi bir masanın etrafında dört tane ip var. Biz ipin dördündende tuttuk. Hangisini çektikte faydası oldu. Hepsininde teşkilatı var. Sen olmazsan kanunları da elimizden alırlar. Hükümet işveren değil mi? Tarım iş kanununu çıkaracak hükümet değilmi? Senelerden beri yılan hikayesi, oldu, bu tarım iş kanunu. Her seçimden sonra hükümet geldi, partiler yani iktidara geldikleri zaman, gelmeden evvel gittikleri bölgelerde Tarım iş kanunuyla başlayacağız dediler. İktidarı olsun, CHP olsun, MHP olsun, AP si olsun, koalisyon oldu,

CHP-MSP iktidar oldu, Cephe iktidarı oldu, oldu da oldu. Hani genel başkanımında dediği gibi herhalde yaşlı arkadaşlarımız vardı. Allah gecinden versin, uzun ömür versin, arzu ettikleri ölçüde sosyal adaletten bahsettik. Türkiye'de sosyal güvenliğimiz için kısıtlanmaya taraftar değilim amma olduktan sonra ne yapayım. Nihayet teşkilatın meselesi. Memleketimizin kalkınması lazım diyeceksin işçiyi refak seviyesine getireceğiz diyeceksin, bir taraftan 990 liraya çalışan tarım işçisi var iken sen 28 bin lirayı oturduğun yerde alacaksın. Olmaz böyle şey olmaz. Evet arkadaş, yalnız Tarım işçisinin sorunu değil fakat şunu kesinlikle bilesin senin hüsnü rızan alınacaktır. Hay hay, hepimiz beraberiz, birlikte mücadele edeceğiz. Katiyen Tarım - İş olarak başka birşey düşünmüyoruz. Toplum kalkınması uğruna Türk - İş'in varlığını arzu edilecek hangi yönde karar verilirse biz onun içerisinde yer alırız. Ancak 54 binin, ben bunu şey yapmıyorum, gayet tabii o İzmir direnişinde bulunamadığımız nedeniyle dedik ki İzmir'de yapabildiğimiz kadar yaptık. Hepsi tespit ediliyor.

Tarım işçisi her türlü yaşta (bende 42 yaşında bulunuyorum) sekiz milyon insan hâlâ perişandır. Hay hay toplansın, taraftarız ve büyük birşey olur. Genel grev yapılsın. Her zaman bağırır çağırır, basın toplantısı yaparım veya birşeyler söylerim. Ondan sonra, Türk-İş işçiden yana olan bir örgüt, buna inanıyorum. Hizmeti ancak bazı noktalarda yanlış değerlendiriliyor. Birbuçuk milyon insanın, bizde bunun içerisindeyiz, ulaştığımız refahı teminat altına almalıyız. Sekiz milyon insan için ne yapabiliriz. Eğer bu muhteşem topluluk bir gün ayaklanırsa, bunu ortadan kaldırmaya, kimsenin önüne geçeceğini sanmıyorum. İnsan hakkına bu derece tahammül eden, ayaklanmıyacağını kim temin edecek ayaklanmıyacağını,

Değerli arkadaşlarım, lâflar tatmin etmez bizi, çünkü biz hep öyle şeyler söyledik. Değerli teşkilat başkanı arkadaşlarım, değerli teşkilat bünyesinde bulunan sizlere, değerli genel sekreterimize, huzurunuzda soruyorum. Herkesin ayrı bir siyasi kanaati vardır. Kim derseki hayır benim siyasi kanaatim yoktur, bence hata eder. Herkesin bir siyasi kanaati vardır. Ancak burada bir iki nokta var. Bir noktada beraberce hareket edeceğiz, biribirimizi suçlamaya lüzuk yok. Burada sendika başkanlığı yapan, burada derken Türk-İş bünyesinde sendika başkanlığı yapan, ve sendika genel başkanlarının, federasyon genel başkanlarının hepsinin hizmetleri vardır. Ancak Türk-İş bir siyasi örgüt etrafında toplanırken Türk-İş'in ilkeleri doğrultusunda bütün işçi arkadaşlarımızın görüşünü topla-

mak isterken, onların ifade tarzlarına, görüşlerine göre yapılacak genel kurulda bu etraflıca görüşülmeli ve böyle karara bağlanmalıdır. Hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım...

Ahmet ASLAN, Ges-İş Sendikası İşyeri Temsilcisi :

Sayın Divan, muhterem konuklar, kuymetli basın mensupları ve saygıdeğer işçi kardeşlerim.

Sözlerime başlamadan önce sendikam Ges-İş adına hepinizi saygı ve sevgiyle selamlar, kurultayımızın hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim.

Sevgili arkadaşlarım, burada toplanmamızın gayesi nedir? Bizlerden neler isteniyor? Şimdiye kadar partiler üstü politika yutturmacasıyla uyutulan bizlerden neyin karşılığında, hangi eğitim seminerinin, hangi eğitim aracının karşılığında neyi istiyorlar?

Sayın sendika ağalarımız 5000.— - 6000.— TL. ücret alırken, işçi 1200 lirayla evine ekmek götüremez durumda alın terini ekmeğine katık ederken, en tabii yasal hakkımız olan milli gelirden payımıza düşeni alamazken, sayın sendikacılarımız süper ücretlerle sendika ağalığı yapıyorlar. Şimdi'de mukaddes oylarımızı istismar etmeye çalışıyorlar. Sorarım, hangi yüzle bunları bizden bekliyorlar? Böyle bir şeyi beklemeleri için hangi siyasal partiyi desteklediklerı veya destekliyeceklerini önce kendilerini inandırsınlar, sonra bize gelsinler. Artık işçi uyanmıştır. Hiçbir çıkarcının aleti olmayacak, böyle yutturmaca politikalara inanmayacak ve cebindeki çıkarcı ellere vuracak çek ellerini diyecektir. Çünkü işçi, işçiyi temsil eden sayın sendikacılarından en az 20 sene önde gitmektedir ve yolunu çizmiştir.

1973 ve 12 Ekim 1975 seçimlerinde izleyeceği siyaseti kullandıkları mukaddes oylarla belirtmiş ve C.H.P.'sini desteklemişler, işçinin yerinin sol olduğunu herkese duyurmuşlardır. Bu yoldan da işçiyi hiçbir kuvvet çeviremiyecektir. Çünkü işçi, sayın sendikacılarının yaptırmadıkları eğitimi, tabanda birleşelim sloganıyla, kendisi yapmaktadır. Sendikacı işçiyi neden eğitsin. İşçi uyanırsa kendilerinin sendika ağalığı sona erer, onlar bundan korkmaktadırlar ve böylece de işçiyle, kendileri arasında, duvarlar ve setler çekmektedirler. Bunun ispatı da bugünkü kurultayımızdır. Bu kurultay işçiye duvarların ötesinde kapalıdır. Bu utanç duvarını geçebilmek için özel giriş kartı olması lâzımdır. Adı, işçi kurultayı, fakat işçiye kapalı kurultaydır. Temennim, bundan sonraki kurultayların işçiye açık olmasıdır.

Kıymetli arkadaşlarım, derdimiz çok, zamanımız yok. Sözlerimi burada bağlarken, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlar, yerimizin CHP olduğunu tekrarlar ve esenlikler dilerim.

Fikret DUVAN, Ysi-İş Sendikası Adana Başkanı :

Sayın misafirler, Sayın Türk-İş İcra ve Yönetim Kurulu üyeleri, değerli basın mensupları ve çok saygı değer işçi temsilcileri hepinizi sendikam adına en derin hürmetlerimle selamlarım.

Sayın arkadaşlarım, bugün burada üst teşekkülümüz Türk-İş'in Yönetim Kurulunun kararlaştırmış olduğu, Türk-İş'in siyasette ağırlığını koyması kararının tartışması yapılmaktadır. Ayrıca, sayın temsilciler, bu kararın dışında Türk-İş'in icraatlarını da eleştirmekte olup, genel konulara değinilmektedir.

Ben de bu eleştirileri sendikam ve şahsım adına karınca kaderince fikirlerimi sizlere nakletmeğe çalışacağım.

Değerli arkadaşlarım; Türk-İş siyasete ağırlığını koymalı mıdır, yoksa koymamalı mıdır? Tartışmasına girmiyeceğim. Çünkü Türk-İş yönetim kurulu bunu siyasete ağırlığını koymalıdır şeklinde kararlaştırmış bulunmaktadır. Ancak, burada bu kararın, gerek siyasetçiler ve gerekse kamu oyunca en etkili bir şekilde aksettirilmesinin tartışması yapılmaktadır.

Sayın Genel Sekreterimiz Sadık Şide, bu yönde alınan kararın aşağıda açıklanan üç alternatifden birinin tercih edilerek uygulanması gerektiğini de önermiştir.

Bizden bu üç alternatiften biri veya bir 4 ncü, veya fazlasını beklediği kanısındayım. Bizim bu konuşmalarımızdan bu üç alternatiften biri veya en uygun olan daha değişik bir X. incisi de olabilir. Halihazırda bende üç alternatiften başka birini düşünemiyorum.

Neydi bunlar :

1. Direkt bir partiyi desteklemek
2. Bir partiyi pazarlıkla desteklemek
3. Ayrı bir siyasi parti kurmak

Ben birinci ve ikinci maddeyi aynen mütalaa ediyorum. Çünkü elbette bir partiyi desteklemek kararı alındığında, nasılki koalisyon hükümetlerini teşkil eden partiler arasında pazarlıkla bir protokol düzenlenmişse, ayni şekilde Türk - İş'in desteklemeye karar

vereceği bir partiyle pazarlık yapılacaktır. Şu halde; geriye tercih edilecek iki alternatif çıkmaktadır. Türk-İş bir partiyi mi desteklemeli, yoksa bir parti mi kurmalı?

Türk-Iş A partisini destekleme kararı aldığında acaba 1,5 milyonu bulan Türk-İş üyesi bu A partisine oyunu verecek mi?

Ben şahsen bu kanıda değilim. Türk-İş bir partiyi desteklese de, desteklemese de, siyasi partilerin alacağı oy sayısında değişiklik olmayacağı kanısındayım. Benim anladığım kadarı ile Türk milleti benimsediği partiyi kolay kolay bırakmamakta, icraatını beğenmemişse bunu seçimlerde oy kullanmıyarak tebaruz ettirmektedir, karşı partiye oy kullanarak değil. Bunun içindir ki, Türk-İş A partisini destekleme kararı bile alsa, Türk - İş mensubu olupta, B partisini benimsiyen kişiler ya B partisine oyunu kullanacak veya sandık başına gitmeyecektir.

Muhterem kurultay üyeleri, Türk - Iş bugüne kadar siyasilere karşı mavi boncuk kullanmıştır. Nedeni partilerüstü politika, 1965-69 seçimlerinde mavi boncuk görevini yapmış ve B partisi Türk - İş'in gösterdiği adayları kontenjandan ön sıralara koyarak onların parlementer olmasını sağlamıştır.

Ne varki, parlementerler, parlementer oluş nedenlerini unutarak parlementer olduğu partinin tamamen hizmetine girmiştir. Ne yapmıştır bu parlementerler? İşte en basit örneği; 275 Sayılı Grev ve Lokavt Kanununu değiştirerek, olan tasarıyı meclise sunduklarında benim iş yerimin grev hakkını kullandırmak istemişlerdir. İşte bu işçi parlementerleri.—

1973 seçimlerinde ise mavi boncuğun foyası meydana çıkmış, bir parti hemen hemen hiç listesine Türk - İş adaylarını almamış, diğer bir parti de 3. veya dördüncü sıralarda aday göstermiştir. Şu halde bir partiyi desteklemek veya mavi boncuk kullanmak zamanı geçmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Türk - İş'in artık siyasilerin arkasından koşmasından veya siyasilerin Türk-İş kapılarını aşındırmasındansa, Türk - İş artık siyasi bir parti kurmalıdır ve bunun çarelerini araştırmalıdır. Sayın Genel Sekreterimiz, bu konuyu aydınlattılar. Şurada A veya B partisini destekleme veyahut bir parti kurma kararı alsak bu hemen mümkün olmayacaktır. Çünkü bunları yapabilmek için kanun değişikliği yapmak zorundayız. Türk - İş bir taraftan bu mevzuat değişikliğini yapmakla uğraşırken bir taraftan eğitime hız verip kuracağı partinin amacını, niçin kurulduğunu tabana anlatmalıdır ki, daha önce kurulan işçi partisi gibi parti gayesinden sap-

tırılmasın ve bu partiye gerçek işçiler sahip çıksın. Yoksa sonu olmayan üçüncü bir denemeye tahammülümüz yok artık.

Çok sayın arkadaşlarım; sözlerimin başında bu kurultayda üç konunun görüşüldüğünü açıklamıştım. Birincisi, Türk-İş'in siyasete ağırlığını nasıl koymasındaki görüşlerimizi arz ettim. İkincisi ise Türk-İş'in eleştirilmesi. Üçüncü konum da genel konular idi. Gelelim ikinci konuya; Üzülerek müşahade ettiğim kadar ile size kara bir haber vereceğim. Canımın, ciğerimiz, Türk-İş'imiz artık tabandan kopmak üzeredir. Eskiden Krom-Çelikten daha sağlam gönül zincirile tabana bağlı olan Türk-İş'imiz bugün tabana çiğ iplikle bağlı bulunmaktadır.

Türk-İş aidatlarını tabandan direkt olarak almaz, indirekt olarak alır. Çekof sistemi ile kesilen aidatlarımız merkezi tip sendika veya federasyon kasalarına aktarılır. Bu teşekküller de dilediği kadar aidatı Türk-İş kasasına aktarır. Neden kesilen aidatımız direk Türk-İş kasasına aktarılmaz? Bugün birçok üyemiz Türk-İş'e aidat olarak ne kesildiğini bilmez. Önerim, aynı Çekof sistemi ile Türk-İ aidatları, Türk-İş'e gönderilmelidir. Ayrıca Türk-İş sözleşme farklarından neden pay almaz?

Türk-İş tabana inememekte, faaliyetlerini duyuramamakta. Yani tabanla tavan arasında direkt haberleşmeyi sağlıyamamaktadır. Ancak basına ve TRT'ye aktarılan bilgiler ve beyanların dışında detaylı bir haberleşmeden yoksunuz. Oysaki Türk-İş Türkiye'de sivil teşekküller içerisinde en güçlü bir teşekküldür. En güçlü teşekkül tabanla böyle mi haberleşir?

Önerim; tavan ile taban arasında sıkı bir haber bağının bülten, dergi gazete par,asız olarak işçiye dağıtılmalı ve bu neşriyat üzerine şu şerh konulmalıdır. «Türk-İş yayınıdır, para ile satılmaz» Türk-İş'in asgari ücrette olduğu gibi, bütün işkollarını kapsayan, genel bir asgari sözleşmesi yoktur. Bu tip sözleşmelerle yakından ilgilenmelidir.

Türk-İş işçi eğitimine gereken önemi göstermemektedir. Türk-İş koleji faaliyete geçirilmelidir.

Taban yöneticilerini tanımamaktadır. Bu bölge kurultaylarını her ne sebeple olursa olsun düzenleyenlerden Allah razı olsun, onlara çok çok teşekkür ederim ki yöneticilerimizin bir kısmını da olsa tanımak fırsatını bulduk.

Türk-İş senede birer defa bu şekilde bölge kurultayları düzenlemelidir ve konuları daha önceden delegelere bildirmelidir.

Çok muhterem arkadaşlarım, izninizle biraz da genel konulara değinmek istiyorum.

1. Vergi adaletsizliği
2. Asgari geçim indirimi
3. Hafta tatilinin 2 gün olması
4. Eğitim
5. Adalet mekanizması
6. Karma Ekonomi

gibi tüm milletimiz için olduğu kadar biz işçiler içinde çok önemli olan konular bunlar.

İsteğim; arzettiğim bu konular üzerinde Türk-İş'in nasıl bir çalışması olmuş ve bu konularla ilgili kararlar alınmış mıdır, bunların burada sayın deleğe arkadaşlarıma, bizzat sayın genel sekreterimiz Sadık Şide tarafından açıklanmasıdır.

Saygılar sunarım.

Zeki KİŞİAL, T. Harb-İş Sendikası Adana Şube Başkanı :

Muhterem arkadaşlar; bizler böyle bir toplantı. bulunca, bütün dertlerimizi işçi ve yurt sorunlarını dile getirmek isteriz.

Bu toplantının özel bir amaçla düzenlendiğini hepimiz biliyoruz. Ülkemizde;

— İşsizlikten çaresizliğe

— Vergi adaletsizliğinden, dış ticaret vurgununa

— Yeraltı servetinin işletilmesinden, yabancı sermayeye,

— Sosyal güvenlikten, sağlık hizmetlerine;

— Eğitim eşitsizliğinden rejim bunalımlarına varıncaya kadar, problemler sayılmayacak kadar çoktur ve bunları herkes bilmektedir.

Bu kurultayın amacı, bitmeyen bu dertlere çare bulmada, kolaylık sağlama olacaktır. Siyasal çekişmelere, bunalımlara son vermek emeği ile geçinen işçilerin oylarını belli bir yerde toplamak ve bir siyasi partiye destek olabilmek ve o siyasi partiyi iktidara getirebilmek yollarını araştırmak bize göre işçi köylü ve tüm çalışanları bir yerde bunalımdan kurtarmaya kafi gelecektir.

Çalışanlar ve dar gelirliler özellikle; büyük sermayeye karşı himaye ve korunmaya muhtaçtır. Artık işçi memur ve köylünün

sermayeden yana olan siyasi partilere oy vermesi büyük bir yanılğıdır. Yine bize göre; hiçbir organik bağ kurmaksızın ve bir devreye mahsus olmak üzere; gerçekleştirilmesini istediği ilkelerin önceden tespit edilerek kabul ettirilmesi ve parlementoda işçilerin isteği doğrultusunda sandalye verilmesi şartıyla, yapılacak ilk genel seçimlerde «demokratik solda» olan bir partinin desteklenmesiyle işçi memur, köylü, dar gelirli, küçük esnaf ve sanatkârın, hasıl «emeğini satarak geçinenlerin, tüm Türk ulusunun çıkarlarına bir çare bulunacaktır.» Bu destekleme sonunda, iktidara gelecek olan siyasi parti taahhütlerini yerine getiremiyecek olursa, tüm çalışanlar ona gerekli dersi verir. Onu, ırmağı geçerken, ortasında, omuzundan atar, boğar ve bir daha iktidarı rüyalarında dahi göremezler.

Demokratik kuruluşlar olan sendikalar; sayın genel başkanım Halil Tunç'un dediği gibi «Demokratik Sol» görüşe sahip olan bir kuruluşu, Türk-İş ve tüm çalışanların desteklenmesi, yığılan yurt sorunlarını ve acınacak halde olan işçi sorunlarını, rafta bekleyen, halk yararına olan kanunların bir an evvel çıkarılmasını sağlayacaktır.

Halit Narin ve onun gibilerinin emellerine hizmet eden siyasi kuruluşlar, uyuyan halkımızı ve meselelerine sahip çıkmak için çırpınan işçimizin memleket ve yurt sorunlarıyla ilgilenmelerini önlemek amacıyla ortaya bir «KOMİNİZİM» yutturmacası atmaktadırlar. Türk halkı karekter itibarı ile «KOMİNİZİM ve FAŞİZM» her zaman «HAYIR» demiştir, diyecektir de,

Kominizmin bir ülkeye girmesini gene çıkar çevreler sağlar. Sermaye sahipleri fabrikalarının kapılarını «LOKAVT» yutturmacasıyla kapatırsa, ekmeğine bir de zeytin isteyen işçiye hakkı verilmezse, eğitm sistemindeki bozukluklarla köylü ve işçi çocukları okuyamazsa; sınıf ayrılığı kendiliğinden doğar. Böylece kapitalizme zihniyet «kominizme» isteyerek veya istemeyerek hizmet etmiş olur. Sorarım siyasi parti liderlerine, çocukları imamhatip okullarında mı, yoksa Teknik Üniversitede mi okumaktadır. Tüm çalışanlar, aklımızı başımıza alalım. Türkye'nin ikinci büyük gücü olan gücümüzü, siyasi konuda da ağırlığımızı koyarak; çalışanlar yararına ve Türk ulusunun mutluluğuna kullanalım.

Arkadaşlar, biraz da Türkİş'i eleştirelim. Türk-İş kimdir? Muhterem arkadaş, Türk-İş, bizleriz. Yani sizlersiniz. Türk-İş, sadece İcra kurulu değildir. Sanırım, Türk-İş yetkililerine :

Hani nerede eğitim?

Nerede işçi bankası?

Nerede ilâç Fabrikası?

Nerede Meyak, iyak?

Nerede asgari geçim indirimi?

Nerede milli gelirden hissesine düşeni alma?

Demek oluyorki, Türk-İş, silkinmeli, köklü bir reformla bunların üstesinden gelmeli, istediği kanunları bir dakikada çıkaran, parlementoya, ağırlığını kabul ettirmelidir. Bunun zamanı geldi ve geç bile kalındı. Bunun içindir ki kendi içerisinde toplanamayan, güçlü Türk-İş'i cüz'i de olsa Disk bölebiliyor. Disk, tüm işçilerini her türlü araç ve gereçle kısır bütçesine rağmen rahatlıkla eğitiyor, ama Türk-İş, köklü bir eğitime grmiyor. Tahmin ederim yöneticiler saldalyesinden korkukor. Hiç kimse sandalyesinden korkmasın.

Görev yapanlar her türlü zorlamaya karşı gene de yerinde durur.

Abit ŞİMŞEK, Tümtiş Sendikası Adana Şube Başkanı :

Sayın Divan, Muhterem Basın ve Çok Sevdiğim Çilekeş Meslektaşlarım, Temsilen huzurunuza çıktığım TÜMTİS ve TÜRKİYE GENEL-İŞ, Sendikaları adına hepizini saygıyla selamlarım.

Muhterem arkadaşlarım, biz bu gün burada toplanmı, Türkiye'nin bir çok sorunlarına değinmeye çalışmaktayız. Fakat hangisinden başlayacağımızın sıralamasını yapmaya zaman elvermemektedir. **Çünkü ülkemizin,** üzerinde durulmaya o kadar çok ve acilen halledilmesi gereken sorunu varki, hangsine öncelik tanımaya tercihini yapmada insan adeta şaşırmaktadır. Bizlerin burada değindiğimiz ülke sorunlarına umarımki ilgililer kulak verir ve çare arama sorumluluğunu bir nebze olsun **şahıslarında duyarlar.** Fakat burada hemen işaret **etmeden geçemiyeceğim** bir gerçek bizleri başımızı iki elimiz arasına alarak **iyiden iyiye** düşünmeye sevketmiştif. Çünkü ülkemiz kısmî **de olsa geçtiğimiz pazar bir seçim** geçirmiş; bu seçim sebebiyle de çeşitli siyasi kuruluşların en yetkili agızlarından ülke sorunları hakkında tek bir cümle olsun çıkmamıştır. Küfürleşme, iftira ve birbirlerini ithamdan başka bir konuya değinilmeyen seçim kampanyası bizler için elbette iyiden iyiye düşünmeye ve üzerine ciddî şekilde eğilmeye değer konulardan birini teşkil etmektedir.

Aziz arkadaşlarım, Türk siyasi tarihinin en çirkin dönemini şu anda yaşamaktayız. Günümüzün ortamı öyle br manzara arzetmektedir ki gerek siyaset adamları, gerekse siyasi **partiler bir bunalım geçirmektedirler.** Tıpkı bir insanın **cinnet bunalımı geçirirken** göstermiş olduğu manzara gibi ne, yaptığını bilen, ne de, yapacağını kestiren, bir şekilde, düşünmeden herşeyi yapabilecek bir hasta misali. Düşünün bir kere, Türkiye de bu gün siyasetin girmemesi gereken o kadar çok kurum, kuruluş ve kutsal yerler varki, buraya siyaseti sokmak ülkenin kalbine kurşun sıkmaktan daha çok tehlikeli ve sakıncalıdır. Halbuki, bu gün buralarda, siyaset fing atmaktadır. Bu yerler, asli görevlerini bir yana iterek, siyaset çukurunun ta dibine batmışlardır. Bay politika da, buna bakarak sinsi sinsi gülmektedir. Nereye girmemiştir siyaset : Eğitim yuvalarına mı, devlet dairelerine mi, camilere mi, adliyeye mi, hatta aile temelinin direği olan karı ile kocanın arasına mı, nereye girmemiş ki, fakat görülüyorki, bunun bir yurt sorununu halletmiye yaramadığı gibi, aksine, sorunları daha da fazlalaştırmaktadır. Çünkü tarafsız ve adil kalması gereken birçok kurumlarımız, görevlerini bir yana iterek, siyasetle boğuşmaktadır. Bu da verimi ve üretimin kalitesini **düşürmektedir. Elbette düşünen** ve mantığı olan herkes, siyasetin dışında kalamaz. Çünkü günün icapları, kişilere bunu bir görev olarak yüklemiştir. Oy kullanan herkes, siyaset yapıyor demektir. Bu bir siyasi tercihtir. Bu tercihini kullanıyorsan ve kullanabiliyorsan, siyaset yapıyorsun demektir. Bizim anladığımız manada, fertler siyasi tercihlerini elbette yapmalı **fakat** başında bulunduğu kurum ve kuruluşu her ne suretle olursa olsun, siyasi tercihine alet etmemeli ve bundan şiddetle kaçınmalıdır. Türk-İş de bunun böyle olduğunu çok öncelerden tesbit etmiş ve kendisine 24 ilke tesbit **ederek, bunu,** bu güne kadar, basiretle yürütmüştür. Gerçek bu ve aslında da böyle olması gerekir. Gel görki, **Cumhuriyetimizn yarım yüz yılı aşan geçmişi,** bizleri öyle bir noktaya **getirmiş** ki, artık buna kayıtsız kalınamıyacağını, şayet konu üzerine ciddi ve kararlılıkla eğilinmezse, **Karl Marks'ın teorisi** İşçi, Sermayenin karşısında her zaman ezilecektir. **İşçinin kaybedecek** birşeyi yoktur, diyordu. Halbuki **Türk İşçisi** bilinçli ve inançlı kararlılığı ile bu gün çok şey elde etmiş ve birçok haklarını demokratik yollarla elde etmiş bulunduğundan artık **Türk işçisi kayıtsız kaldığı** takdirde **kaybedecek** çok şeyi vardır. İşte bunun için daha fazla kayıtsız kalmamızı bizlerden istemek en hafifinden saflık olur diyeceğim.

Muhterem arkadaşlarım, ülkemizin içinde bulunduğu sosyal, siyasal ve ekonomik bunalım, tüm ülkemizi rahatsız ettiği gibi bun-

dan, ekonomik yönden daha zayıf durumda bulunan Türk işçisi fazlasıyla rahatsız ve huzursuzluk içersindedir. Dünyada hiçbir rahatsızlık ve huzursuzluğun reçetesinin **çaresizlik olduğu gösterilemez.** Türk işçisi çaresiz değildir ve olamazda şayet Türk işçisi bu güne kadar bu rahatsızlıklara tahammül göstermiş ise, bu onun asaletine ve yasalara **saygınlılığına, demokrasiye olan inanctnın bir mahsulüdür.** Bu inancını da hiçbir zaman kaybetmemiştir ve etmiyecektir de. Türkiye'nin geçirmekte olduğu **ekonomik bunalım** hiç şüphesiz siyasal bunalımı doğurmuştur. Ekonomik ve siyasal bunalımın birleşmesiyle ülkemiz de bu gün **bir sağ - sol çatışmasını oluşturmuş ki,** bu çatışma biraz önce sözünü ettiğim tüm kutsal yuvalarımıza sirayet etmiştir, uzun zamandan beride bu çatışmanın içine **Türk işçisinin en büyük güvenci ve tek varlığı olan TÜRK-İŞ' de çekmek istemişlerdir ki, bilinç** TÜRK-İŞ, yöneticilerinin basiretli tutumları Türk işçisini bir badirenin içine atmamıştır. Tüm kuruluşların bu siyasal ve **ekonomik virajda arabalarını takla attırırken, TÜRK-İŞ, bu zor virajları kolaylıkla** aşmasını bilmiş ve arabasını düzlüğe çıkararak büyük bir tehlikeyi de atlatmıştır. Arkadaşlar, bu gün içinde bulunduğumuz ve geçirdiğimiz güçlükler, Türk işçisi için küçümsenmiyecek kadar büyük sorunlardır. Bir defa ekonomik yönden zayıf olan Türk işçisi etkin olmayan hükümetler yönetiminde, kuvvetli itici güce sahip tahrikçilerin tahriklerini elinin tersiyle bir yana iterek liderlerinin işaretini dikkatle izlemiştir. Ve izlemesini bilmiştir son olarak da her şeyi biranda ve bir işaretle yapabileceğini de Büyük Lideri Sayın Tunç'un bir işaretiyle kamu oyuna İZMİR'DE göstermiştir ki, bundan isteyen istediği kadar nasibini alsın tavsiye ederiz.

Sayın arkadaşlar Türk işçisi lideriyle, yöneticisiyle bilinçin şuuruna ermiştir. Hiçbir gafil, hiçbir şekilde bu kitleyi aldatamaz, aldatamıyacak ta.. Bunun böyle olduğunu herkesin bilmesinde fayda vardır. Son zamanlarda bazı çirkin politikacılar ağızlarını şapurtatarak Türk-İş camiasının leyhlerine Türk siyasi hayatına ağırlığını koyacağını sanıyorlar. Bazıları da Türk siyasi hayatında Türk-İşçi hareketinin hiçbir etkinliği olamıyacağı inancındadırlar. Şunu kesinlikle buradan o siyaset cambazlarına hatırlatırız ki, Türk-İş'in kendisine güven duyduğu bütünleşmiş inançlı ve bilinçli Türk işçi kitlesini bedevadan kendileri lehine bir siyasi tercih yaptırmaya yönelecekler de aldanıyorlar, Türk işçi harekatının Türk siyasi hayatında etkinliği olmadığına inananlar da aldanıyorlar. İkinsinin de aldandığını şuurlu TÜRK-İŞ yöneticilerinin ufak bir işaretiyle isbatlamaya Türk işçisi hazırdır. Bunun herkesce bilinmesinde büyük

yarar vardır. Aziz arkadaşlar, Türkiye'de birçok, gerek siyasi, gerekse mesleki kuruluşlar bulunmaktadır ve bunlar da çeşitli faaliyetler sürdürerek Türk kamu oyunun güvencesini almaya çalışmakta, bu yolda da çeşitli faaliyetler icra etmektedirler. Fakat hiç birisi Türk kamu oyunun güvencesini TÜRK-İŞ kadar sağlıyamamıştır ve sağlıyamaz da. Çünkü, Türk-İş'in Türk siyasi hayatının dalgalandığı herkesin yarına endişe ile baktığı günlerdeki istikrarlı ve sabırlı tutumu, gerek mensupları arasında, gerekse Türk kamu oyunda büyük saygınlılık kazanmıştır. Türk kamu oyunda TÜRK-İŞ'e bu ulaşılmaz yeri kazandıran yöneticilere huzurunuzda teşkilatım adına teşekkürü bir görev sayarım.

Çilekeş meslektaşlarım, meyvalı ağaç elbet taşlanır. Bu taşlama hiçbir zaman ağacın mevcudiyetine zarar verecek biçimde olmaması gerekir, aksi takdirde dalları koparılan ağaç gövdesiyle meyva veremez. Kuru bir kütükden başka da birşey olamaz. Türk-İş de bir meyveli ağaçtır. Yerli yersiz taşlanmaktadır. Fakat bu ağaca zara rverecek her hareketin karşısına kendisine vücut veren Türk-İşçisi çıkacaktır ve çıkmıştır da. Burada bir örnek vermek isterim ki, düne kadar, Türk-İş'in büyük varlığını kendisine siper eden bazı sendika yöneticileri çıkmış, bulundukları yerin yüksekliğinden olacak ki, başları dönerek kendilerini büyük görme sevdasına yakalanmışlar, Türk-İş'i küçük görmeye başlamışlardır. Daha büyük koltuklara oturma sevdasına tutulan bu koltuk hastaları, dünkü durumlarını unutarak Türk işçi hareketinin tek güvencesi TÜRK-İŞ'i tutuculukla, satılmışlıkla itham etme bahtsızlığına kadar düşmüşlerdir. Halbuki, bu zavallıların, elimiz altındaki imzaları bulunan belgeleri gösteriyor ki, aidat aldıkları işçileri işverenlere cömertce satmaktan kaçınmamışlardır. Bu gün 1974-1976 döneminde iki yıllık toplu iş sözleşmesinin getirdiği ücret, asgari ücretin üzerine (3) lira gibi gülünç bir hak sağlamış ise, bu toplu iş sözleşmesinin altında da Türk-İş'i satılmışlıkla itham eden kişinin imzasının bulunması şimdi huzurunuzda Türk basınının huzurunda, bu zavallıya soruyorum. Sizin gibi çatlak bir sesin çığırtkanlığı altında (23) liralık asgari ücretin (40) liraya çıkartılmasında büyük savaş veren TÜRK-İŞ'mi satılmış, yoksa her türlü imkâna her an grev yapabilecek güce sahip bir teşkilatın başkanı olarak sen mi satılmışsın.? Sayın arkadaşlar, şunu iyice biliyorumki, bu zavallının yüzü bir parça mutlak kızarmıştır; o da ya Türk-İş'i satılmışlıkla itham ederken, yahut da, bu günkü hayat şartları altında işçiden ayda (40) kırk lira gibi yüklü bir aylık aidat alarak aynı işçiyi ayda (90) liraya sattığı

belgenin altına imzasını atarken.

Aziz arkadaşlar, gerek TÜRK-İŞ'in büyük işçi kurultayında, gerekse diğer bölgelerde yapılan bölge kurultaylarında yapılan çalışmalar gösteriyor ki, bilincin doruğuna erişen Türk işçisi liderine, üst kuruluşuna açık bono vermektedir. Umarızki, yöneticilerimiz Türk işçisinin kendilerine sunmuş olduğu bu değeri yerinde ve zamanında kullanabilsinler. Bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da Türk işçisinin ve kamu oyunun güvencesini sarsmasınlar. Kaybedilecek güvencenin tekrar kazanılması zannımızca mümkün olmıyacaktır ve olamaz da. Türk işçisinin bir inancı vardır; bunda da yanılmaz (HAK VERİLMEZ ALINIR - HAKKA UZATILAN ELLER ELBET KIRILIR).

Kurultayımızın Türk - işçisine hayırlı olmasını diler, görüşlerimizden esinlenen yöneticilerimizin isabetli kararlar almasını temenni ederim.

Teşkilatım adına cümlenize saygılarımı sunarım aziz kardeşlerim.

Ramazan DOĞRU, YSİ-İŞ Sendikası Adana Başkanı :

Sayın Başkan,

TRT'nin güzide mensupları

Türk İşçi hareketinin yılmaz savunucuları...

Sözlerime başlamadan sizleri saygı ile selâmlarım.

Değerli Arkadaşlarım,

En büyük işçi örgütü olan Türk-İş, bu büyüklüğün bütün vecibelerini yerine getirmek zorundadır. Yalnızca, bildiri yayınlayıp, demeç vermek suretiyle sendikacılık yapmak dönemi çok gerilerde kalmıştır. Çağımız sendikacılığı işçilerin aktif bir güç olarak siyasal plânda yer almasını ön görmektedir. Bunu yapamadığımız takdirde genel kurullarda daha çok işçi hakkı yendiğinden, işçi hakkının verilmediğinden, halkımızın büyük bir çoğunluğunun insanca yaşama şartlarından yoksun bulunduğundan yakınır dururuz. Ama değişen birşey olmaz. Asıl sorun; dertleri kökünden halletmek için parlementoda etkili olmaktır. Bunun çok canlı ve ilginç bir örneğini SSK. İlâç fabrikası sorununu açarak vermek istiyorum. 1972 yılında kabul edilen yasa ile kuruma ilâç fabrikası kurma yetkisi verilmiştir. O tarihten bu yana üç yıl geçtiği halde ilâç fabrikası ger-

çekleşmemiştir. Bu yıl sonunda üretime geçeceği belirtilen fabrika maalesef çeşitli oyunlarla gerçekleşme alanına girmemiştir ve bu yüzden kurum her yıl milyonlarca zarara girmektedir. İlâç sanayii Türkiye'de çok kârlı bir sanayi dalıdır. Kâr henüz hammaddenin ithali sırasında başlamaktadır. Örneğin; dünya piyasa fiyatı 27 dolar olan Luuidril, Türkiye'ye % 118 fazlasıyla 64 dolara getirilmektedir. 57 dolarlık Klorbenzodis, oozin % 1300 fazlasıyla ithal edilerek 738 dolara satılmakta, kilosu bir dolar seksen sent olan Belledon Total Alkolitin ithali ise tam % 25400 fazlası ile yapılarak yurda 457.50 dolara sokulmaktadır.

Ayrıca, bir ilâcın maliyeti içinde işçilik ve hammadde de %43'lik bir yer tutmaktadır. Yılda yaklaşık olarak 400-500 milyon lira ilâç masrafı yapan kurum, bu rakkamlar dikkate alındığında ilâcını kendi yaparsa, yılda en az 300-400 milyon lira kazanacaktır. Ama görüldüğü gibi ilâç fabrikası hala gerçekleşmemiştir. Bunun nedeni, kuruma ilâç satan çevrelerin etkili olmalarıdır. Aynı etkiyi biz gösteremiyoruz.

İşte Türk - İş partliere karşı bağımsızlık adı alında işçi sınıfını politik hayattan uzak tutma çabalarını terk etsin derken, amacımız yasaların çıkmasında, uygulanmasında işçilerin etkin olmasını sağlamaktır. Bu etkinliği sağlayamadığımız taktirde sorunlarımızın çözümünün mümkün olmayacağını ifade etmek isterim.

Değerli Arkadaşlarım,

Türk - İş'in bugünkü yönetici kadrosunun kendi içinde uyumlu ve hızla değişen şartlara ayak uydurabilecek, işçi sınıfının gerçekten öncülüğünü yapabilecek bir niteliğe kavuşması gerekir.

Türk - İş'in yetersiz ve kendi içinde uyum sağlayamıyan bir yönetimin elinde bulunduğunu ifade etmekle Disk'i tasvip ettiğim anlamına gelmemelidir. Kanaatimce, Disk, Cumhuriyet Halk Partisi'ni destekleme kararında olduğu gibi, diğer birçok kararında da samimiyetsizdir. Diğer birçok noktalarda olduğu gibi Disk'le aramızda hem ideoloji, hem de işçi hareketinde uygulanan yöntemlerde ayrılığımız vardır. Disk işçi hareketi içinde Türk-İş'in zaaflarından istifade ederek varlığını koruyabilmektedir. Türk-İş tutarlı bir yapıya sahip olduğu taktirde, Disk dağılacaktır. Buna samimiyetle inanıyoruz. Tutarlı bir yapısı olmayan Disk yöneticileri, gerçekten emeğin mücadelesini verme durumunda olsalar, Türk - İş bünyesinden kopmazlardı. Bizler emeğin mücadelesinin işçi çoğunluğu kuruluşlarda olacağı inancındayız. Emeği bölmek parçalamak iste-

yen çıkarcı kuruluşların uyguladıkları yöntem sermaye çevrelerinin uyguladığı Parçala, Böl ve Yut taktiği ile aynı doğrultudadır.

Değerli Arkadaşlarım,

Konuşmama işçi hareketini, önümüzdeki günlerde, büyük güçlüklerin beklediğini belirterek ve bu güçlüklere kısaca değinerek devam etmek istiyorum. Yukarıda açıkladığım gibi döviz mevcudumuz bitmiş, dışardan kısa vadeli ve çok yüksek faizli borç alınmaya başlanmıştır.

Bu önümüzdeki yılın ilk yarılarında, hatta o zamana bile varmadan büyük bir ithalat sıkıntısının geleceğinin işaretidir. Kısılan ithalat ve ithalata dayalı sanayide de montaj sanayiinde de üretimin düşmesine hattâ durmasına yol açacaktır. Bu durum büyük ölçüde işsizlik ve mal kıtlığı doğuracaktır.

Devlet bütçesi, eşi görülmemiş bir açıkla karşı karşıyadır. Bu yüzden kamu yatırımları duracak, açıktan basılan paralar enflasyonun şiddetini arttıracaktır. Böylece işsizlik ve pahalılık bütün şiddeti ile baskısını sürdürecektir.

Ekonominin, bu büyük bunalımının, en düşük düzeyde bulunacağı tarih 1976 Nisan veya Haziran olarak tahmin edilmektedir. Bu bakımdan, bunalım bütün şiddetini göstermeden, Milliyetçi Cephe Partileri 1976 Haziranına varmadan bir erken seçime gitmelidirler.

Öte yandan son aylarda ülkemizde grevlerin sayısı önemli ölçüde artmıştır. Direniş biçiminde sürdürülen eylemler ise giderek büyümektedir. Kısacası Türk İşçi Hareketi huzursuzdur.

İşverenler işçi hareketinin nedenlerini ve çözüm yollarını aramak zahmetine katlanmaksızın, suçlama yolunu tercih etmektedirler. Onlara göre bu davranışlar anarşiye uygun zemin hazırlamaya yöneliktir. İşçi hareketinin temel amacı hükümeti yıpratmak ve yıkmaktır; diye işverenlere söylenmektedir.

Değerli Arkadaşlarım,

Bir ülkede, sorunlara bu derece yabancı bir özel sektör anlayışı mevcut ise, o ülkenin çalışma barışı açısından geleceğinden endişe duymak gerekir. Çünkü her işlemi ya da eylemi, hükümeti yıkmakla eş anlamda gören düşünce, çalışma barışını sağlayamaz. Çalışma barışı, iktisaden zayıf olan işçinin insanca yaşaması için gerekli olan ortamın kurulduğu ölçüde gerçekleşebilir. İşçinin böyle bir amacın gerçekleştirilmesi yolunda verdiği uğraşıyı anarşi, hü-

kümet yıkıcılığı olarak adlandırmak, çalışma barışının temeline dinamit koymak demektir. Türkiye'mizin sorunu, insanca yaşam kavgası verenlerle, şahsi çıkarlarını düşünenler arasında süren bir kavganın ifadesidir. Bu kavganın nedenleri anahatları ile şöyle özetlenebilir.

Türkiye'de özel sektör, özel sektörün büyük çoğunluğa sahip oldukları üretim araçları yanında işçilerini de kendi malları saymaktadırlar. Onları diledikleri koşullar altında çalıştırmak dilediklerı zaman işlerine son vermek hakkına sahip olduklarını sanmaktadırlar. Buna karşılık işçi hareketi üretim araçlarının şahsi mülkiyetinin ötesine toplumun malı olduğunu ve işçinin ve işverenin malı olmayacağını savunarak, haklı isteklerde bulunmaktadırlar. Bu isteklerin başında işçinin yönetime ve kâra katılması gelmektedir.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizde hergün artmakta olan işsizlik, pahalılık en büyük etkisini biz işçiler üzerinde göstermektedir. Bunalımın, yöneticilerin sırtından atlatılması çabaları, işçi haklarının kısıtlanmasını hiç değilse kullanılmamasını öngören bir düşüncenin hakim kılınmak istendiğini de göstermektedir. Son günlerdeki işçi olayları ve olaylara karşı hükümetin tavrı, bu görüşümüzü doğrulayıcı niteliktedir. Öyle görülüyor ki, işçilerin haklarını kullanmaması için kışkırtıcı ajanlardan yararlanılacak bu ajanlar işçi hareketinin içine girerek, kamu oyunda işçilere karşı bir tepki oluşmasına imkân hazırlıyacaktır. Böylece halk yığınları ile işçiler karşı karşıya getirilmiş olacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Türk İşçi Hareketinin içinde, yönetici olarak bu çarpık ve bozuk yapıyla girişilecek her çeşit kalkınma çabaları sadece uçurumları artırıcı, mesafeleri açıcı sonuçlar doğurduğunu kültür düzeyindeki çelişkileri, çözülmesi daha da güç sorunlar haline dönüştürdüğünü gördük. Çölde su arayan bir yolcu gibi hep aynı serabın üzerine üzerine yürümekten kurtulmadıkça, kalkınma sorununu çözmedikçe, umutsuzluk ortamında yeşeren bütün sosyal hastalıkları kısa aralıklarla tekrar tekrar görmekten ve yaşamaktan kurtulamıyacağımız inancındayım.

Kanımca aranılan su, sağlıklı bir kalkınma düzeni kurup kısa zamanda yoksulluktan, geri kalmışlıktan, ezilmekten ve anayasal haklarımızı kullanamaz bir milletin fertleri olmaktan çıkıp, bağımsız ve haysiyetli bir toplum düzeninin pınarına ulaşmakla bulunabilir.

Öyle ise bu mutlu düzeni nasıl kuracağız.

Türk işçi hareketinin kendisini yenilemesi ve yeniden örgütlenmesi gerekmektedir. Nasıl devlet tarihsel çizgi içinde görevleri arttıkça büyümüş, büyüdükçe kendi örgütünü yeniden kurma zaruretini duymuşsa, Türk İşçi Hareketi de sayı ve hacimdeki büyümeleri yanında, amaç ve hedeflerindeki yeni vecibelerini yerine getirebilmek bakımından, yeni bir örgütlenme yapmak gibi önemli bir işi başarabilmek için, işçi hareketinin, ilkelerde, metodlarda ve kaynaklarda gücünü artıracak, gücünün etkinliğini duyurabilecek bir düzenlemeye ihtiyacı vardır.

Dünyanın bütün demokratik ülkelerinde, yüzyıllar boyu çalışarak geliştirilen biçimler içinde işçilerimizin en etkili bir organik varlığa kavuşturulabilmesi, tabandan tavana kadar, biribirini destekleyen dayanışma hassasiyetini artıran, bir örgütlenme düzenine girmesi fikir ve eylemlerin sonuçlarını ortaklaşa paylaşan bir bünyeye dönüşmesi sağlanmalıdır.

Türk işçi hareketinin, siyasal ve sosyal bir güç olarak kendi görevlerini yaparken ,hem yapısal bir değişikliğe uğraması, hem de yeni hukukî güçlerle donatılması sağlanmalıdır. Yapısal değişiklikte tek işçiden konfederasyona kadar duyguda, fikirde, eylemde, bilince dayanan iletkenlik yeteneği artırılmalı, büyük gövdede güçlerin toplanması ilkesinden hareket edilmelidir.

Toplumun en organik kesimi olarak, Türk Anayasasının kendisine tanıdığı özgür sendikacılık, toplu sözleşme, grev haklarını, sorumluluk ve görev duygularını en iyi biçimde yansıtarak uygulayan Türk İşçi Hareketi gelecekteki hedeflerine ulaşmak bakımından GENEL GREV Hukukuna kavuşturulmalıdır.

Bu hakkını da toplumumuzun ve işçilerimizin genel ve ortak çıkarı için en iyi şekilde kullanabilmesi için, öncelikle görev ve sorumlulukların dengelenmesini sağlıyacak ve etkinliği artıracak bir örgütlenme reformu yapılması en büyük önerilerimizdir.

Beni dinlemek nezaketi gösterdiğiniz için hepinizi içtenlikle selâmlarım.

M. Sadık ŞİDE : Türk-İş Genel Sekreteri (Kapanış)

(Teyp bandındaki arızadan dolayı; konuşmalar deşifre edilememiştir. Özür beyan ederiz.)

TÜRK—İŞ

İZMİR
BÖLGE KURULTAYI
1-2 Kasım 1975

TÜRK-İŞ 3. BÖLGE KURULTAYINDA KONUŞAN SENDİKACILARIN AD VE SOYADLARINI GÖSTERİR LİSTE

Sıra No.	Adı ve Soyadı	Teşkilâtı
1 —	Halil TUNÇ	TÜRK-İŞ Gnl. Bşk. (Açış Konuşması)
2 —	Ali Rıza AKKEMİK	İzmir YOL-İŞ Sen. Gnl. Bşk.
3 —	Emin KUL	T. DENİZ ULAŞ-İŞ Sen. Gnl. Bşk.
4 —	Faruk AKARKARASU	BES-İŞ Sen. Gnl. Bşk.
5 —	Ahmet KURT	LİKAT-İŞ Sen. Gnl. Bşk.
6 —	Şakir URHAN	SELÜLÖZ-İŞ Sen. İzmir Baş. Tem.
7 —	Cavit AKPINAR	LİMAN DOK GEMİ-İŞ Sen. Tem.
8 —	Mehmet TOKLU	Muğla ve Çevresi MADEN-İŞ Sen. Bşk.
9 —	Abdullah ÇAKIREFE	Soma ve Çevresi MADEN-İŞ Sen. Bşk.
10 —	Şerafettin AKOVA	DYF-İŞ Fed. Genel Bşk.
11 —	Mustafa ŞAHİN	DERİ-İŞ Sen. Genel Bşk.
12 —	Necati DEVRİM	T. HARB-İŞ Sen. Ege Böl. Bşk.
13 —	Erdoğan BALCI	HAVA-İŞ Sen. Genel Bşk.
14 —	Doğan ÜSTKANAT	TEZBÜRO-İŞ Sen. Genel Bşk.
15 —	Metin ÖNEM	DYF-İŞ Sen. Ege Bölge Bşk.
16 —	Orhan SALDIRAN	Soma TES-İŞ Sen. Bşk.
17 —	Turhan LÂÇİN	Ege Bölgesi TES-İŞ Sen. Bşk.
18 —	Seyfettin ERKOL	ÇİMSE-İŞ Sen. Genel Bşk.
19 —	Mecit DEĞERLİ	LİKAT-İŞ Sen. İzmir Şb. Bşk.
20 —	Hacı Doğan GÜZEL	SAĞLIK-İŞ Sen. İzmir Şb. Bşk.
21 —	Naci PİŞKİN	PETROL-İŞ Sen. İzmir Şb. Tem.
22 —	Yusuf KOÇANOĞLU	ÇİMSE-İŞ Sen. Turgutlu Şb. Bşk.
23 —	Kenan DURUKAN	T. HARB-İŞ Sen. Genel Bşk.
24 —	Şükrü YENİHAN	AĞAÇ-İŞ Sen. İzmir Şb. Bşk.
25 —	Hüseyin BURMALI	AĞAÇ-İŞ Sen. Dursunbey Şb. Bşk.
26 —	Cemali BAKINDI	İZMİR OLEYİS Temsilcisi
27 —	Orhan ERÇELİK	TES-İŞ Fed. Genel Bşk.
28 —	Ayten KARADOĞAN	TARIM-İŞ Sen. Manisa Şb. Bşk.
29 —	Nihat GÜLENBAZ	TEKGIDA-İŞ Sen. İzmir Şb. Sek. Yrd.
30 —	Okan YÜKSEL	TGS İzmir Şube Başkanı
31 —	Mustafa BAŞOĞLU	SAĞLIK-İŞ Sen. Genel Bşk.
32 —	İsmail Hakkı SÜREN	T. METAL-İŞ Sen. İzmir Şb. Bşk.
33 —	İbrahim ÇETİNBAŞ	T. METAL-İş Sen. İzmir Şb. Sek.
34 —	Hikmet ALCAN	ŞEKER-İŞ Sen. Susurluk Şb. Bşk.
35 —	Hüseyin PALA	Belediye İşçileri Fed. Bşk.
36 —	Zeki DEMİRKAN	TÜMTİS Sen. Şube Temsilcisi
37 —	Vahap GÜVENÇ	TEKSİF Sen. Gnl. Sek.
38 —	M. Sadık ŞİDE	TÜRK-İŞ Gnl. Sek. (Kapanış konuşması)

Halil TUNÇ : Türk-İş Genel Başkanı (Açış konuşması)

Ege bölgesinin değerli yöneticileri, sayın basın ve TRT mensupları, Ege Kurultayı'na yurdun dört bir köşesinden gelen değerli sendika liderleri, sizleri Ege'de selâmlamaktan gurur duyuyorum. Gerek şahsım adına, gerekse temsil etmekten gurur duyduğum birbuçuk milyona yaklaşan TÜRK-İŞ topluluğu adına hepinize selâm ve saygılar sunarım.

Hiç şüphesiz ki, Türk işçi hareketinin bugün ve yarın kalbi İzmir'de atacaktır. Türk - İş kurultayları yalnız işçi topluluğu bakımından değil, toplumun tüm kesimleri bakımından dikkatle izlenen olgunluğu olan, disiplin ve büyük bir özgürlük ortamı içinde, işçi sorunlarının ve yurt sorunlarının tartışıldığı bir forum niteliği taşıdığından, biraz önce de ifade ettiğim gibi, yalnız işçi gurubunun değil, tüm toplumun dikkaterini İzmir'e çekecektir. İzmir'in tarihimizde, müstesna bir yeri vardır.

Bağımsızığa kavuşmamızın son merhalesi olan, cumhuriyetimizin kuruluşunun ilk temel taşlarının atıldığı İzmir'in sendikacılık hareketi bakımından da büyük bir önem ve değeri vardır. Bildiğiniz gibi, 1952 yılında kurulan Türk-İş'in ilk büyük kurultayı İzmir'de yapılmıştır. Bunun ötesinde, İzmir işçisi bir süre önce halâ yankılarını sürdüren haysiyetli, olgun, direnişi de İzmir'de gerçekleştirmiştir. Bu bakımdan İzmir işçileri ne kadar öğünce yeri vardır. İzmir'de bulunmanın, bir çok tarihi yeri yanında, işçi hareketleri bakımından da yerinin unutulmayacağını sanırım. İnşallah, bu kurultay da, İzmir'de, işçi hareketi bakımından unutulmayacak kurultaylardan bir tanesi olur. Muhterem arkadaşlarım, İzmir'de bir süre önce büyük bir olgunlukla başardığımız direnişten söz etmiştim. İnanın ki direnişin yankıları hala sürmektedir. İzmir işçisi Türk işçi hareketinin özgürlüğe, işçi haklarının saygıya, toplumun meselelerine bakışı açısından büyük bir imtihan verdi, bizlerin yüzünü ağarttı. Bu bakımdan Türk işçilerinin, İzmir işçilerine ayrı bir şükran ve teşekkür borcu var. Bunu da burada ifade etmekten ayrıca mutluluk duyuyorum. Sevgili arkadaşlarım, kurultaylarda dile getirilen özlemler, öne sürülen öneriler, ele alınan sorunlar, işçinin sorunlarıyla bütünleştirilerek çıkış yollarının aranması, gerçekten Türk işçisine değil, Türk toplumuna da ekonomik, sosyal, hattâ siyasal bakımdan büyük bir fikir vermiş, yol gösterici nitelik kazanmıştır.

Türk - İş kurultayları, her işçi toplantısında olduğu gibi, her türlü eleştiriye açık, büyük bir hürriyet havası içinde yapılmış ve olgun-

luğuyla bir çok mesleki teşekkülleri ve siyasal partileri imrendirecek bir biçimde sonuçlanmıştır.

Hiç şüphem yoktur ki, İzmir kurultayı da, önce yaptığımız Diyarbakır, Samsun, Sivas, Adana ve Eskişehir kurultayları gibi gayet ciddî bir olgunluk ve disiplin içinde her sorunun en açık ve seçik görüşüldüğü bir forum meydanı niteliğinde olacaktır. Konuşmamın başında ifade ettiğim. Türk sendikacılık hareketi, özgürlükçü demokratik rejimin kurumudur. Özgürlükçü demokratik rejimlerde kapalı kapılar ardında meseleler konuşulup halledilemez. Özgürlükçü demokrasilerde sorular bu tip toplantılarda enine boyuna tartışılır ve çıkış yolları yine bir özgürlük havası içinde bulunur, uygulama alanına konulur.

İşte Türk - İş'ın kurultaylardan beklediği amaç da budur. Türk - İş, kurultaylarda dile getirilen özlemler, dilekler, temenniler ve öneriler istikametinde bir politika izleyecek ve sizlerden aldığı destekle yalnız işçi hareketinin sorunlarını değil, tüm ulusun sorunlarını bu dilek ve öneriler istikametinde çözümleme yolunda Türkiye'nin en büyük baskı gurubu olarak politikasını uygulama alanına koyacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, sorunlarınıza geçmeden ve kurultayların ana amaçlarını kısaca özetlemeden önce sizlere bir konuda maruzatta bulunmak isterim. Dün, B.M.C. işçilerinin çok mutlu bir gününde aralarında bulunmak isterdim. Son günlerde sağlık durumum pek iyi değil, oldukça rahatsızım. Dün gelemedim. Bugün de eğer doktorların tavsiyesine kalsaydı, gelme imkânım yoktu. Kendimi de iyi hissetmiyorum. Fakat İzmir'li arkadaşlarımın bana kırılmamalarını, bana gücenmelerini istemediğim için sıhhatim pahasına sizin aranızda bulunuyorum ve aranızda bulunmaktan da ziyadesiyle mutluyum. Ancak, belki bu mazeretle, sizlere çok detaylı bir konuşma yapmak imkânından yoksunum. Ama buna rağmen ülkemizin bugün içinde bulunduğu sorunlara kısaca değinmek ve kurultayın amaçları hakkında icra kurulunun düşüncelerini anlatmak niyetindeyim. Bildiğiniz gibi bu kurultaydan sonra bir de İstanbul kurultayı kaldı. Böylece kurultayları bitirmiş olacağız. Pazartesi günü Türk - İş Yönetim Kurulu vardır. Türk - İş Yönetim Kurulu'nda Türk - İş Genel Kurulu'nun tarihi tesbit edilecektir. Hemen arkasından kurultaylarda dile getirilen özlemler, dilekler, istekler değerlendirilip, kurultaya bir rapor sunulacak. Bu rapor kurultayların sonucunu özetleyen ve genel kurulu bu istikamette ça-

lışmalara zorlayacak, yahut çalışmalara yöneltecek bir rapor olacak.

Arkadaşlarım, kurulların amacını şöyle özetleyebiliriz. Bugün dünya, büyük bir buhran içindedir. Bu buhran, hem ekonomik alanda, hem sosyal alanda, hem de siyasal alandadır. İster istemez ülkemiz de, dünyanın içinde bulunduğu buhranın bazı yansımalarını yaşamaktadır. Dünya, o kadar küçüldü ki, binlerce kilometre ötede bulunan ülkede meydana gelen bir sosyal olay, artık anında ülkelerde duyuluyor, görülüyor, hissediliyor. Hatta başka ülkelerde yansıması görülüyor. İşte onun için dünyanın gelişen ekonomik, sosyal olayları zaman zaman ülkemize de yansımaktadır. Ülkemiz de bu olayların, bu sorunların üstesinden gelmek için kendi yararımıza, kendi bağımsızlığımızı ve bütünlüğümüzü korumak şartiyle, bazı çıkış yolları arayıp bulmak zorunluluğunu duymaktadır. Şayanı şükrandır ki, Türk toplumu içinde kendisini yenileyebilen ve sorunlar karşısında en az fire vermek suretiyle sorunların üstesinden gelen topluluk, işçi topluluğudur. Daha doğrusu Türk - İş topluluğudur. Çünkü rahatlıkla sorunları tartışma ortamı içinde genel kurullarında, kurultaylarda, bölge toplantılarında hiç çekinmeden büyük bir özgürlük havası içinde bu sorunları tartışmış, tartıştığı için de sorunlara reçete bulma olanağına sahip olmuştur.

Temenni ediyoruz ki, kurultaylar sonucu sorunlarımıza reçete bulunsun ve bazı rahatsızlıklarımız, bazı hastalıklarımız böylelikle tedavi edilsin. Bildiğiniz gibi, çağımız feza çağıdır. Çağımızda olaylar hızla gelişiyor. Fertler çok sür'atle bilinçleniyor. Kitlelerin özlem ve ihtiyaçları çok süratle değişiyor. Kitlelerin özlem ve ihtiyaçlarına cevap veremiyecek toplumlar, yahutta kitlelerin özlem ve ihtiyaçlarının gerisinde kalan toplumlar artık çağımızda geri kalmışlığa, fakirliğe, mutsuzluğa mahkûmdur. Hangi toplum gelişen olaylar karşısında kendisini yenileyebilmişse, bu olaylara doğru teşhis koyabilmişse, o toplumlar feza çağında, mutluluk anahtarının formülünü bulmuş ve toplumlarını mutlu etmenin yollarını kısa zamanda bulmaktan öte tatbik mevkiine koyabilmişlerdir.

Bugün dünyada büyük bir ekonomik bunalım vardır. Elbette bu ekonomik bunalım, zaman zaman ülkemize de yansımaktadır. Bu ekonomik bunalımdan kurtulmanın yolları elbette yalnız işçi hareketine düşmez. Hükümetler ülkemizi bu ekonomik bunalımdan en kısa zamanda kurtarmak, bunalımın çalışanlar üzerinde etkisini azaltmak sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Sosyal bunalımlar da

böyledir. Siyasal bunalımlar da böyledir. Ancak bu bunalımları çözerken, emekleriyle geçinen kişilerin tutumları, özellik arzeder. Elbette her bunalımın üstesinden gelmek fedakârlık ister. Fakat fedakârlık, fedakârlık yapma gücüne sahip olan insanlardan istenmelidir. Çalışanların, ülkede, bugüne kadar yaptıkları fedakârlığı, burada bitiremeyiz. Ben o konunun detayına girecek değilim. Ancak bir gerçeği ifade etmekte zaruret vardır. Bugün ülkemiz, ekonomik bakımdan bazı dar boğazlara girmiş bulunmaktadır. İşsizlik her geçen gün biraz daha büyümekte, pahalılık alabildiğine süratli bir şekilde gelişmekte ve çalışanların yaşam güçlerini menfi yönde etkilemektedir. Sendikacılık hareketi, toplu sözleşmelerle, pahalılıkla mücadele etme yollarından bir tanesini kısmen işletebilmektedir. Fakat bu da yine yirminci asra gireceğimiz bu dönemde mutluluğa eriştirecek bir çare olmaktan zaman zaman uzak kalmaktadır. Muhterem arkadaşlarım, son zamanlarda bilhassa dikkatinizi çekmek isterim. Bazı oyunlar, bilhassa işçi hareketi üzerinde oynanmak istenmektedir. Bildiğiniz gibi ne zaman Sanayi Odası toplantısı olsa, ne zaman işveren toplantısı olsa ilk akla gelen hayat pahalılığının durdurulmasının belli başlı yollarından bir tanesinin ücretleri dondurmak olduğu yolunda bazı iddialar, bazı öneriler öne sürülmektedir. Huzurunuzda kesinlikle şunu ifade etmek isterim. Türk sendikacılık hareketi, özgürlükçü demokratik rejime bağlı, özgürlükçü demokratik rejimin prensiplerini, ilkelerini, vasıflarını bilen ve çalışmalarını ona göre yapan bir harekettir.

Türk sendikacılık hareketi, özgürlükçü demokratik rejimin kendisine sağladığı toplu sözleşme ve grev yapma hakkından kesinlikle taviz vermeyecektir. Toplu sözleşme düzeni, müdahale istemeyen bir düzendir. Eğer toplu sözleşme düzenine rağmen, ücretler dondurulmağa kalkılırsa, o düzene demokratik düzen denemez. Çünkü, demokratik düzende işçinin alın teri, emeği, sendikalar kanalıyla serbestçe yürütülen müzakereler sonucu değerlendirilir. Bir taraftan demokratik rejimden bahsedeceksin, diğer taraftan demokratik olmayan rejimlerde bulunmayan toplu sözleşme, grev hakkını kısıtlama yolunda kapalı kapılar arkasında toplantılar yapacaksın. Bu demokratik rejimle bağdaşmaz bir tutumdur. Çünkü, bildiğiniz gibi demokratik rejimin olmadığı faşist rejimlerde ve komünist toplu sözleşme hakkı, grev hakkı diye bir hak yoktur. Demekki toplu sözleşme hakkı demokratik rejimin müessesesidir. Bu müesseseye kimsenin el uzatmaya hakkı olmaması lazım gelir. Muhterem arkadaşlarım, bu günlerde yine iş verenlerin sendikal bir hak ve hür-

riyetlere, toplu sözleşme hak ve hürriyetlerine geniş çapta müdahale edilmesi lazım geldiği yolunda kamuoyu oluşturulmasına tanık olmaktayız. Bunu eveleyip geveleyip sanki demokratik rejime içtenlikle bağlılarmış gibi toplu sözleşme düzeninin Türk ekonomisini menfi yönde etkilediğini bu bakımdan toplu sözleşme düzenine bazı müdahaleler yapılması lazım geldiği yolunda iddialar bu günlerde kamuoyuna sık sık tekrarlanmaktadır. Bu daha da ileri giderek bir hükümet üyesinin, bir devlet bakanının beyanını herhalde gazetelerde okudunuz. Milli Prodüktivite Merkezindeki bir toplantıda konuşurken şu şekilde ifade ettiğine tanık oluyoruz: «Grevler, toplu sözleşmeler ekonomiyi menfi yönde etkiliyor. Bilimsel olarak bu toplu sözleşme ve grevleri bir disiplin altına almak gelir» gibi bir iddia ile bir devlet bakanı ortaya çıkıyor ve görüyoruz ki, devlet bakanı da işverenlerin ağzını kullanmakta ve şimdilik açıklamaya cesaret edemediği bazı düşüncelerin esiri olduğunu kamuoyunda aydınlığa çıkarmaktadır.

Arkadaşlarım, tekrar ediyorum, işverenlerin önerdiği ücret, fiyat, kâr ve kiraların dondurulduğu ülkeler var. Fakat bu ülkelerin durumlarını kendi şartları içinde mütalaa etmeye mecburuz. Ya da, bu ülkelerde toplu sözleşme rejimini hiç bir müdahaleye lüzum kalmadan kendiliklerinden kontrol altına almışlardır. Ama, bu ülkeler hangi ülkelerdir, oradaki sosyal yaşantı, sosyal adalet hangi seviyededir? Ekonomik durum nedir? Bunu iyi bilmede fayda vardır. Çoğunlukla işverenlerimiz İskandinav ülkelerini örnek göstermektedirler. İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya gibi İskandinav ülkelerinde gerçekten işveren konfederasyonu ile işçi konfederasyonu oturuyor, asgari ve azami tavanları tesbit ediyor. Ama, bu ülkelere gelin birlikte bir göz atalım. Bu ülkeler ekonomik kalkınma ve işçi ücretleri doyum noktasına gelmiş ülkelerdir.

Elbette bu ülkelerde toplumun diğer kesimleri yararına bazı müdahaleler gönüllü olarak yapılabilir. Örneğin, o ülkelerde parlementerlerin maaşı ile işçilerin maaşı, ya aynı seviyede, yahut işçilerin ücretlerinden ancak bir misli fazladır. Elbette o ülkelerde işçi rıza gösterir. Parlementerlerle aynı seviyede maaş alan bir işçiye bazı önerilerde bulunulur, inandırıcı sözler verilebilir. O işçi fedakârlığa razıdır. Ama gelin görün ki, parlementerlerle işçi arasındaki ücret farkı yirmidört misli olursa, o ülkede işçiden fedakârlık beklemeye kimsenin hakkı yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, Türk-İş topluluğu, ulusunu seven, vatanını seven, gerektiğinde ulusu yararına fedakârlık yapan bir top-

luluktur. Bu defalarca ispatlanmıştır. Ama fedakârlık, yalnız işçi topluluğundan istenmemelidir. Fedakârlık, bence yapmaya gücü olan insanlardan istenmelidir.

Bugün işverenlerin aşırı kârlarını hesaba katmayacaksın, işçinin aldığı beş-on kuruşa, yahut hayatını ancak idame ettirmek için alabildiği bazı kesimlerde sefalet ücreti dediğimiz asgari ücret düzeyinde çalışan işçiden fedakârlık bekleyeceksin. Biz diyoruz ki, ülkemizde fiyat artışlarının belli başlı nedenlerinden en başta geleni aşırı kârlardır. İşveren kârdan fedakârlık yapmaya alışmalıdır. Kârdan fedakârlık yapmayıp, her işçiye verdiği zammı, mamüllerin satış fiyatına koyarsa elbette ülkemizde pahalılık olacaktır. Pahalılığın da en fazla ızdırabını işçi topluluğu çekecektir.

Muhterem arkadaşlarım, yine başka bir husus, işverenler şuna da alışmalıdır. Ülkemizde artık dünün işçisi yoktur. Şayanı şükrandır ki işçilerimiz büyük bir bilinçlenme içindedir. Kaderine rıza gösteren dünün toplumu yerine bugünün sabırsız, kendi gücüyle kanunların kendisine verdiği hakları cesaretle kullanabilecek bir işçi topluluğu vardır. Hele hele işverenler ve hükümetler şunu kesinlikle akıllarından çıkarsınlar. Türkiye'de bugüne kadar elde edilen haklardan bir santim geriye gitmek söz konusu olamaz.

Evvela işverenler sendikalarla iyi ilişkiler kurmak istiyorlarsa, sendika haklarına saygı göstermeyi öğrensinler Bugün üzülerek ifade etmek gerekir ki, ülkemizde sendikalar, işverenlerin nazarında kanun zoruyla tahammül edilen birer kuruluş niteliğindedir. Eğer kanun zorlamasa, bugünün işvereni, sendikacılık hareketini, işçi haklarını tanımak gibi çağımızın işçi - işveren ilişkilerinde en başta gelen faktörlerinden birini kabûl edecek bir düşünce, bir davranış ortamı içerisine girememiştir. Çağımız artık işçi hareketinin çağıdır, işçinin çağıdır, teknolojinin çağıdır. Bugün ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal kaderini işçi hareketinin tutumu belirleyecektir. İşçi hareketinin onayı olmadan, işçi hareketinin desteği sağlanmadan, bir sorunun çözümlenmesi artık çağımızda mümkün değildir. Dünya'da da böyle olmuştur, Türkiye'de de böyle olacaktır.

Onun için işverenler, dünyanın içinde bulunduğu gelişmeyi iyi izlemek, işçi hareketinin haklarına işçinin haklarına saygı göstermek gereğini ilk şart olarak duymalıdır. Bunu duyduktan sonra Anayasamızın öngördüğü sosyal adalete dayalı ekonomik bir politikanın uygulanmasına da rıza gösterirlerse, elbette işçi - işveren ilişkileri ülkemizde yumuşar, dengeli ahenkli bir biçimde gelişebilir. Arkadaşlarım, biz her şeyden evvel Anayasa rejimine saygılı bir

teşkilâtız. Anayasa'ya saygılı olduktan sonra, Ayanasa'nın getirdiği bütün müesseselere, bütün kuruluşlara da elbette saygılı olacağız. Mademki Anayasamız karma ekonomi prensibini benimsemiştir, mademki Anayasamıza göre işçi yanında özel teşebbüs vardır, elbette, Türk işçisi bu söylediği şartları benimseyen çağdaş bir özel teşebbüsle iş yapmağa amadedir. Ancak işçi hakkını vermeyen, işçi haklarına karşı çıkan ve işçisini karın tokluğuna çalıştırmak isteyen bir zihniyetle savaşmakta başta gelen görevimizdir.

Muhterem arkadaşlarım, bir gerçek daha vardır. Gene hareket noktamız Anayasamız olmalıdır. Türk-İş Anayasa'ya saygınlığı dolayısıyla, bu gün toplum içinde itibarlı mevkiini muhafaza etmektedir. Yine Türk işçisi Anayasa'ya saygılı olduğu için, bugün toplum içinde saygınlık kazanmıştır. Artık Türk Toplumu Türk İşçisini dünkü gibi düşünmüyor. Dün horlanan, basit görülen işçi toplumu yerine, bugün saygı duyulan, hürmet edilen bir işçi topluluğu meydana geldi. Ancak işverenler için aynı şey söylemek mümkün değildir. İşlerine geldiği zaman, işçi haklarından yana görünürler, fakat işlerine gelmediği zaman işçi haklarının en amansız düşmanı kesilirler. Endüstriyel faaliyette işçi işverene, işveren de işçiye ve onun temsilcisi olan sendikaya saygı duymayı ve iki kesim birlikte yaşamayı öğrenmelidir. İki kesim birlikte yaşamayı öğrenmediği sürece kavga devam edecektir. Hiç kuşkunuz olmasın, Demokratik bir rejim içinde bu kavgadan başarılı çıkacak işçi kesimi olacaktır. Çünkü çağımızda burada da ifade ettim. İşçi kesiminin sayısı fazlalaştıkça, ekonomik hayatta olduğu gibi siyasal hayatta da işçi kesimi ağır basmaya başlamıştır. O bakımdan siyasi iktidarlar, ister istemez işçi kesiminin özlemlerini, işçi kesiminin önerilerini, işçi kesiminin ekonomik ve sosyal menfaatlerini gözetmek durumunda kalacaklardır. Arkadaşlarım, yine işverenlerin kabul etmesi lâzım gelen bir konu da şudur. Çağımız süratle değişiyor. Bu gün sık sık batıdan bahsederiz, batıya açıldık deriz. İşverenlerimizin bir çokları, batının ekonomik hayatını gıpta ile izlerler ve Türkiye'de batı ekonomisinin teknolojisini, eğitimini, metodlarını uygulamaya kalkarlar. Ama işçi yararına olan metodlar ve uygulamalara gelince batıya sırtımızı çeviririz, Türkiye'nin şartlarından bahsederiz. Batı toplumunu yakından izleyenler bilirler ki, batı büyük aşama içindedir. Artık batıda işçi yönetimde söz sahibidir. Gerek özel sektörde olsun, gerek kamu sektörü olsun, bugün Almanya'yı Almanya yapan ne Erhakt mucizesi, ne de Alman işçisinin çalışkanlığıdır. Almanya'yı Almanya yapan, işçinin yönetime katılmasıdır. İşçi yö-

netime katılınca sorumluluk duygusunu yükleniyor. Daha disiplinli çalışıyor. Daha gayretli çalışıyor. Çünkü yönetimde söz sahibi olduğu için haksızlığa uğramıyor, emeğinin tam karşılığını alıyor, onun için bu gün Alman ekonomisi ekonomik krizde, en az zarar gören bir ekonomi niteliğine kavuşuyor. Bunu ben söylemiyorum. Alman sosyal demokrat partisinin eski başbakanı Willy Brant söylüyor. Bir Amerikalı TV spikeri Willy Brant'a diyorki :

Sayın Brant, son ekonomik krizde en az zarar gören ülkesiniz. Petrol krizi sizi çok az etkiledi. Halbuki sizin bizden daha çok petrole ihtiyacınız var. Daha çok petrol ithal ediyorsunuz. Buna rağmen enflasyon hızı sizde daha düşük. Ekonomik kriz daha sakin geçiyor. Bunun sırrını açıklar mısınız. Brant gülüyor, diyorki : «Biz yalnız ekonomik patlamalar değil, ülkemizde sosyal patlamalar da yok, anarşik olaylar da asgari ölçüde, işçi hareketleri talebe hareketleri sakin geçiyor. Biz bunu şuna borçluyuz diyor : «İşçinin yönetime katılmasını sağladık ve Almanya'yı bir çok badirelerden böylelikle kurtardık. Hem ekonomimiz güçlendi, hem işçimizin refah seviyesi, sosyal seviyesi yükseldi» diyor. Yani görülüyor ki, bir ülkenin kalkınmasının işçinin gayretiyle, işçinin yüklendiği sorumlulukla yakın ilişki vardır. Kalkınmanın temel yükünü işçiler taşımaktadır. Öyleyse kalkınmanın nimetlerinden de işçiler yararlanmalıdır. Bu nimetlerden yararlanma nasıl olacaktır? Eğer işçiler, işyerinin yönetimine katılmazsa, elbette gereği gibi bu kalkınmanın nimetlerinden yararlanma imkânına sahip olamayacağız. Ancak işyerinin yönetimine katılır da, işyerinin durumunu bilirsem, işyerinin gerçek kâr ve zararını bilirsem, o işyerinde üretim artışından ben emeğimin karşılığını alacağım.

Muhterem arkadaşlar, bunları açıklamanın sebebleri şunlardır. Ülkemizde gerek işverenler, gerek politikacılar muallâk kelimeler kullanmakta, topluma büyük hedefler gösterdikleri halde, çok küçük işler yapmaktadırlar. Bundan dolayı da toplum huzursuzdur. Büyük hedefler gösteriyorlar, fakat yaptıkları işler küçük işler. Biz diyoruz ki, Türk işçisine büyük hedefler gösterme yerine, tatbikatta işçinin yaşantısını değiştirecek, işçiyi insan haysiyetine uygun bir hayat düzeyine ulaştıracak eylem ve tatbikata girin diyoruz. Artık lâfa doyduk. Bundan sonra tatbikat bekliyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, bu tatbikat nasıl sağlanacak? Biraz sonra bu konuya geleceğim. Yalnız sizlerden bilhassa genç arkadaşlarımdan bazı ricalarım var. Biz, her kurultayda söylüyorum.

Biz, unutkan bir ulusuz. Kötü günleri de, iyi günleri de çabuk unutuyoruz. Daha doğrusu geçmişimizle zaman zaman irtibatımız kopuyor. Ulus olarak karşılaştığımız her türlü felâketin temelinde, bu unutkanlık yatmaktadır. Ben Türk tarihinden örnekler vermek istemiyorum. Ulus olarak çok uzun bir geçmişi olan zengin tarihe ve zengin bir kültüre sahibiz. Ama unutkanlığımız sonucu zengin müesseselerimiz, zengin kültürümüz yavaş yavaş dejenere olmuş, bazı yabancı ideolojilerin etkisinde kalmak suretiyle, hatta bazı konularda kişiliğimizi yitirmişiz. Hiç olmazsa, gelin sendikacılık hareketinde unutkan olmayalım. Unutkanlık felâket getirir. Şu bakımdan unutkan olmayalım. Elbetteki sorunlarımızın tümünü hallettiğimizi iddia etmiyorum. Daha bir çok sorunlarımız var ve sendikalar yaşadıkça, özgürlükçü demokratik rejim yaşadıkça, devam edip gidecek. Birini bitireceğiz, yeni bir sorunla karşı karşıya kalacağız.

Dün sorunumuz belki başımızı sokacağımız, medeni vasıtalarla donatılmış bir evdi, bir buzdolabıydı, bir çamaşır makinasıydı. Yarın sorunumuz otomobil olacak, daha geniş bir ev olacak, daha yüksek bir ücret, daha iyi tatil yapma hakkı, daha iyi emeklilik sorunu olacaktır. Yani, her yükseliş, beraberinde bazı sorunları birlikte getirecektir. Bu sorunları çözmede ana ilkemiz şu olmalıdır. Dün nerdeydik, bugün neredeyiz, yarın nereye varacağız. İşte bu bakımdan geçmişten kısaca söz etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, yaşlı arkadaşlarım bilirlerki Türk sendikacılık hareketi bu günlere gelmekte az mücadele vermedi. Bütün sendikacılar hareketinde, emeği geçmiş eski sendikacıları hatalarına kusurlarına rağmen her zaman şükranla anmaya mecburum. Çünkü onlar bu mücadeleyi vermemiş olsalardı, bu günkü Türk Toplumu içinde saygınlık kazanmış bir işçi kesimi olamazdı. Yine eski arkadaşlarım hatırlarlar, düne kadar, 1961 Anayasasına kadar Türk işçisinin sosyal güvenliği bir dereceye kadar sağlanmış olmakla beraber iş güvenliği yoktu. İşçinin iş güvenliği, işverenin iki dudağı arasındaydı. Yarın ise gelme dediği gün, herşey biterdi. Biz o günlerden bu yana geldik. Daha kısa bir ifadesiyle bir örnek vereceğim. Geçmişi saatlerce anlatmak mümkün ama, burada zamanınızı almak bakımından kısa geçeceğini Çünkü, daha ziyade sizi dinlemek için bu kurultayı topladık. Sisin dert ve şikayetlerinizi Türk-İş'ten beklediklerinizi, sendikalardan beklediklerinizi öğrenmek istiyoruz. Ben çok detaya girmeyeceğim. Bir tane örnek vereyim 1946 senesinden 1960 senesine kadar geçen dönem içerisinde elbette sendikalar vardı. Fakat sendikalara hayat veren

sendikaların şah damarı olan toplu sözleşme, grev hakkı yoktu. Bu bakımdan işçi ekonomik ve sosyal durumu geliştirip korumak imkânına sahip değildi. Bunun araçlarından, vasıtalarından mahrumdu. O güne kadar işçi, Türk Toplumu içinde hor görülürdü, basit görülürdü. Kimse işçiliğe itibar etmezdi. Memur Türkiye'de imtiyazlı bir zümreydi. 60 yılına kadar işçiye kız vermezlerdi. Çoğunlukla memurun ölüsü de para dirisi de para derlerdi. Yine 46 yılından, 60 yılına kadar memur - işçi ayrımı yine bir sorundu. Ama o zaman tek istikamette işleyen bir sorundu. Bir mühendise sen işçisin dersen gururuna dokunurdu, kıyametleri koparırdı. Ben işçi değilim derdi.

İşçi olmadığını belgelemek için mahkemelere giderdi. İşçidir diyen çalışma bakanlığını mahkemeye verirdi, hakaret davası açardı. Ama şayanı şükrandırki bugün aynı mühendisler, aynı memurlar yine mahkemelere gidiyorlar ama, bu defa «Ben işçiyim memur değilim» diye gidiyorlar. Kolay mı oldu bu? Eleştirmek bir hak, fakat eleştirilerimizi yaparken Türk-İş topluluğunun, Türk işçisinin bugün eriştiği seviyeyi hiçbir zaman gözden uzak tutmayalım. Arkadaşlarım, yine yabancı idolojiler, ülkemizin bütünlüğünü bozmak, bizi birbirimize düşürmek, başarıları gölgelemek için bir slogan uydurdular, kadirşinaslık. Vefa borcunu eda etmek için sarfedilen bir iki kadirşinas cümle karşısında, derhal yağ çekme gibi Türk geleneğine uymayan, Türk kadirşinaslığı ile taban tabana zıt, maksatlı sloganlar çıkarttılar. Zinhar, bir arkadaşımız kalksa deseki, filân sendikacının şu, şu hataları var, şu şu hatalarını affetmiyoruz. Ama o sendikacının şöyle iyi hizmetleri de oldu denirse, eleştirirken bir şey söylemezler, alkışlarlar. Ama iyi bir şeyden bahsederlerse, filân seendikacının şu gibi hizmetleri oldu işçiye derlese, aşağıdan sesler yükselir «Yağ çekme... Beyler, kadirşinaslık yağ çekme değildir. Yöneticilerinizi eleştireceksiniz. Yöneticilerinizi çağdaş bir tutum içine sokacaksınız. Bu sizin görevinizdir. Ama yöneticilerinize gayret, şevk, güven ve heyecan verici, kadirşinaslık gereği iyi hizmetlerini de söyleyeceksiniz. Eğer yöneticinin, hiçbir hizmeti takdirle anılmaz, sadece hatalı tarafları görülürse, o yönetici de hizmet şevki azalır. Ben bunu şahsım için söylemiyorum. Bizim kuşak zamanını doldurdu. Çok kısa bir süre içerisinde yavaş yavaş yerlerimizi daha genç, daha dinamik, daha heyecanlı ve çağdaş düşünceye daha çabuk intibak eden genç nesillere bırakacağız. En azından şahsım olarak şunu söyleyeyim. Artık beklediğim bir şey de kalmadı. Her insan ihtiraslıdır. Her insanın beklediği bazı

azminde teşvikçi oldu. 70 milyonla bir motor sanayii kuracağız. Başaracağız da, hiç kuşunuz olmasın, Muhterem arkadaşlarım, sorunlarımız elbette bitmedi. Daha bir çok sorunlarımız var. Fakat katettiğimiz mesafeyi küçümsemeyelim. Katettiğimiz mesafeyi küçümsediğimiz gün, elbette sorunlarımızı kısa zamanda halletmemiz mümkün olmayacaktır. Bugün bence en büyük sorunumuz işsizlikdir. İşsizliği gidermek için, hükümetleri baskı altında tutacağız. Başka bir sorunumuz, hayat pahalılığıdır. Zaman zaman dayanılmaz bir hal alıyor. Bunun yollarını arayacağız. Bunun yolları işçi ücretlerini dondurmaktan geçmez. Bunun yolları yatırımları hızlandırmak, üretimi arttırmak ve faiz hadlerini indirmek, kâr oranlarını düşürmekten geçer. İşte hükümetleri ve işverenleri bu istikamette zorlayacağız. Yine sorunlarımızda nen büyüğü tarım ve orman işçisinin sosyal güvenlik haklarını onların da sanayi işçisi gibi iş yasalarının teminata kavuşmasını sağlayacağız. Mutlu bir tesadüf, bu gün parlemento da açıldı. Parlementoya bu konuda sunduğumuz bir çok teklifler var. Değerli genel sekreter arkadaşım Sayın Şide sizlere bu konuda ayrıntılı bilgi verecek. Tahmin ediyorum 27 tane tasarıyı parlementoya sunmuş bulunuyoruz. Bunların içinde gerek yurt dışındaki arkadaşların sorunları, gerekse tarım ve orman işçilerinin sorunları yatmaktadır.

Konuşmamın son bölümünde kurultayların toplanmasının belli başlı amaçlarından bir iki tanesine değinmek isterim. Elbette kurultaylarda işçi sorunları tartışılacak, ülkemizin ekonomik sorunları, sosyal sorunları tartışılacak, hattâ siyasî sorunları tartışılacaktır. B utartışmalar birbirimize saygılı kişiler oolarak, her türlü fikre açık olarak, sabırla dinleyeceğiz. En güzelini, en iyisini bulacağız. Şu kesinlikle bilinmelidir ki kafalardan şu istifam kesinlikle silinmelidir k Türk-İş topluluğu bugün ekonomik ve sosyal hedefleri bakımından birleşmiştir. Yalnız siyasî konularda ayrı düşünen arkadaşlarımız var. Bunu da anlayışla karşılıyoruz. Fakat Türk Toplumu için de Türk İşçisi için hangi siyasî düşünce daha geçerli ise, birbirimizi inandırabilirsek, ona da hiç bir siyasî partinin uydusu değil, hiç bir siyasî partinin uşağı değil, yine bağımsızlığımızı korumak suretiyle, gerektiğinde siyasî bakımdan da bütünleşmek zorunluğuyla karşı karşıyayız. Bizi en fazla rahatsız eden bu konudur. Arkadaşlarım, hiç gazetede bizi eleştirenler arasında Türk-İş şu konuyu başaramadı diye okudunuz mu? Ekonomik konularda, sosyal konularda hiç bir gazetede kınanmayız. Bizim tek kınandığımız, Türk-İş'in partiler karşısındaki bağımsızlığı konusudur. Ama bunun da nedenleri var. Bugün biz bütünlüğümüzü korumaya mecburduk. Bü-

şeyler vardır. Şayanı şükrandır sizlerin güvenine, sizlerin teveccühüne lâyık olarak bu ihtiraslarını (ihtiras her insanda vardır) tatmin etmiş bir insanım.

Bugün, işçi hareketinin zirvesinde, mesuliyet yüklenmişim. Bunun daha yüksek kademesi yok işte, Türk-İş Genel Başkanlığı. Çok şerefli bir meslek, onun dışında eğer poltiik bir ünvansa o ünvana da sahibim, senatörlük ünvanı... Ordan da beklediğim birşey yok. Bakanlıksa, defalarca teklif edildi, birçoklarınız bilirsiniz, kabul etmedim. Yani görülüyor ki, artık bundan sonra benim belirli kişilerden, belirli guruplardan beklediğim birşey yok. Aksine onlara vermek istediğim, onlara borçlu olduğum çok şey var. O bakımdan biraz önce söylediğim kadirşinas ifadesini benim için kullanmanız sözkonusu değil. Fakat yöneticilerinizi eleştireceksiniz, eleştirirken de teşvik edici, onların gerçekten başarısı varsa, başarılarını da büyük bir kadirşinaslıkla dile getireceksiniz. Şu yağcılık kelimesi Türk Sendikacılık hareketi içinden silinmelidir. Ne demek yağcılık? Büyük bir özgürlük ortamı içinde, her türlü eleştiriyi yapıyoruz. Ama bunun yanında bir sendikacının hizmetlerini övmek d ekadirşinaslığın ta kendisidir. Muhterem arkadaşlarım, bizim tarihimiz öyle olaylarla doludur ki, Türk Ulusu öyle kadirşinastır ki gerek felâket anlarında, gerek mutluluk anlarında kadirşinaslığın dünyaya örneğini göstermiştir. Hele işçi hareketi bu kadirşinaslıkta Türk toplumu içinde daima başta gitmiştir. Örnek mi vermek gerekir? Sayısız örnekler verebiliriz. Ne zaman bir felâket var, bana ne dememiştir. O felâkete uğrayanların yardımına koşmuştur. Bir yerde deprem mi oldu, Türk işçisi oradadır. Türk-İş oradadır. Bir yerde felâket, açlık mı var, Türk işçisi oradadır. Türk-İş oradadır. Bugün doğu bölgemiz deprem bölgesidir. Bingöl, bildiğiniz gibi bir süre önce deprem geçirmiştir. İlk yardım elini uzatan işçiler olmuştur. Bugün Bingöl'de bir tek sanai tesis vardır, Süt Mamulleri Fabrikası. Sizlerin yaptığı yardımla, Türk-İş,in öncülüğünde kurulmuştur. Bugün Lice'de bir deprem olmuştur. Yine ilk yardım elini uzatan Türk işçisi olmuştur. İddia ediyorum ki, bizim dışımızdaki tek bir işçi kuruluşu Türk Milletinin acı günlerinde yanında olmamıştır.

Kıbrıs buhranı oldu. Kıbrıs buhranında topladığımız para şimdiden 70 milyonu buldu. 63 yıldan beri Kıbrıs'a yardım ederiz. Hangi işçi teşkilâtı, bizim dışımızda, Kıbrıs işçilerinin o mücadelelerine, bağımsızlık savaşlarında bir kuruş yardım etti? 15 bin işçimiz vardı orada. 15 bin işçiyi 63 yılından 20 Temmuz 1974 e kadar Türk-İş sizlerin yaptığı yardımla destekledi ve onlara mücadele

tünlüğümüzü korumak için de, o günün şartları içinde partilerle irtibat kurmadan, bağımsızlığımızı koruyarak bu günlere gelmek mecburiyetinde idik. Çünkü aramızda her siyasî kanaate sahip arkadaşlarımız vardı. Nasıl bir biz açıkça, hissi davranarak tamamen toplumumuzu hazırlamadan veyahut bir siyasî partinin, bizim felsefemize ve düşüncemize uygun bir politika izleyip izlemeyeceğini bilmeden o partiyi destekleyebilirdik. İşte bizi kınadıkları nokta budur. Eğer bu fikir ihtilâfımızı da ortadan kaldırırsak, Türk-İş'e Türkiye'de hiç kimsenin gücü yetmez. Türk-İş her geçen gün toplum üzerinde etkili, saygılı bir topluluk olarak devam edecektir. Türk-İş in partiler karşısındaki tutumu, yalnız bugün eleştirilmemektedir. Türk-İş kurulduğu günden beri bu eleştiriler devam eder. Bazan en ccımasız eleştirilere hedef oluruz. İnsafsızlık ederler, hücum ederler, şahsiyetimizle oynarlar, iftira kampanyası açarlar. Fakat biz bunlara kendimizden emin teşkilâtlar olarak, kendimizden emin kişiler olarak, daim asoğuk kanlılıkla göğüs gerdik. Temenni ediyorum ki, işte bu kurultaylar sonucu doğru yolda ve Türk-İş'in amaçları doğrultusunda bir siyasî bütünleşme içine girebilelim. Önümüzdeki günlerde yapılacak genel kurulda da, hiç olmazsa bunun prensiplerini koyabilelim. Elbette bir siyasi partiyi desteklemek kayıtsız şartsız olmayacaktır. İşçi kesiminin de talepleri vardır. Siyasî ağırılk koymak, yalnız oy vermek değildir. Siyasî ağırlık koymak başta parlementoda olmak üzere bütün kamu kuruluşlarının her kademesinde, söz sahibi olmaktır. Ben siyasî ağırlığımı koyacağım, oy vereceğim, yine avukatı, doktoru, mühendisi, yine işveren iMeclise dolacak. Yok öyle şey. Eğer siyasete ağırlık koyacaksak, bu ağırlık işçinin parlamentoda sesinin gür olarak, amaç ve istikametleri doğrultusunda bir yasama organı hüviyetine kavuşabilirse, bu ağırlığı koyacağız. Yoksa kimseyi omuzumuza basmak suretiyle ikbal mevkilerine götürmek için siyasete ağırlık koyacağız. Siyasete ağırlık koymak anlayışımız da budur. Yani biz eğer siyasete ağırlığımızı koyacaksak, karar verirsek, kurallarını beraber koyacağız. Hangi partiyle işbirliği yapacaksak, en az o partide bizim ortaya koyduğumuz açıklıkta, bize karşı tutum ve davranışını açıkça ortaya koymalıdır. Yoksa merkez kurultayında söylediğim gibi, bir tarfatan Türk-İş dışındaki bazı teşkilâtlarla flört etmeye kalkarsa ,öyle bir siyasete ağırlık koymakta biz yokuz. Muhterem arkadaşlarım, yine bu kurultaylarda iki konunun tartışılmasında yarar görüyorum. Bu konuyu tahammülle tartışın. Çünkü bazı kavramlar ülkemizde yanlış anlaşılıyor. Bazı kavramlar, politikacılar tarafından kamu oyuna,

kendi çıkarları istikametinde anlatılıyor. Bu kavramları artık Türk-İş topluluğu, Türk işçisi bilmelidir, tartışmalıdır, doğrusunu bulmalıdır. Türk işçisi bugün millî meselelerde o kadar hassastır ki, milliyetçilik konusunda, Türk-İş topluluğuna, kimsenin ders vermeye hakkı yoktur. Çünkü aksine, Türk-İş topluluğu, Türk işçisi, milliyetçi geçinen birçoklarına, milliyetçilik dersi verecek güçtedir. Yine Türk-İş topluluğuna dinî konularda telkinde bulunmaya da kimsenin hakkı yoktur. Bugün gidin camilere, ibadet edenlerin % 70'i işçidir. İşçi dinine saygılıdır. Dininin gereklerini yerine getirmeyi kendisine en kutsal görev sayar. Bugün işçiye dinî telkinlerde bulunmak istiyenlere bakın, sırf gösteriş için namaz kılar, gösteriş için oruç tutarlar. Ama yaptıkları fiil, İslâmiyetle taban tabana zıttır. Ahlâksızlık yapar, düzenbazdır, milleti soyar, memleketi satar, milliyetçi geçinir, dindar geçinir, Muhterem arkadaşlarım, siyasî partilerin isimlerinden bahsetmek istemem. Ancak bir anımı burada sizlerin huzurunda bir anımı anlatmak isterim. Bugün Türkiye'de dindar geçinen bir partinin genel başkanlığını yapan kişiden bahsedeceğim. Bir müessesede, adı Millî Prodüktivite Merkezi, ben başkandım. Sayın Erbakan yönetim kurulu üyesiydi. 3 sene başkanlığını yaptım, iyi tanırım. Huzurunuzda gazetecilerde burada, menfaati için bu adam ülkeyi satar. Bu adam milliyetçi geçiniyor, bu adam dindar geçiniyor. Arkadaşlar, insan neredeyse dini inançlarını yitiriyor. Bu adam eğer dinimizi temsil ediyorsa, ben dinî inançlarımı yitiririm. Din gibi kutsal bir konu üç kâğıtçının, düzenbazın, memleketini menfaati için satan bir düzenbazın bayraktarı olamaz. Üç senede neler çektiğimi ben bilirim.

O üç senede bu adamların neler yaptıklarını zaman geldikçe size anlatırım. Şimdi şuraya geleceğim, işte bu adamlar ülkede sağ ve sol kavramlarını kendi çıkarları istikâmetinde kullanıyorlar. Arkadaşlar, biz, batı toplumlarına özgü bir rejimin, yani batı Avrupa ülkelerinde özgürlükçü demokratik rejimle yönetilen ülkelerin, her türlü müesseselerini, kendi geleneklerimize, kendi imkânlarımıza uydurmak suretiyle işletmesini isteyen bir insanız yani özgürlükçü, hürriyetçi demokratik reçimin savunucusuyuz. Komünizme karşı olduğumuz kadar, faşizme de karşıyız. Ancak sağ ve sol kavramlarını artık tartışın. Sağın milliyetçilikle, dinle, kesinlikle ilgisi yoktur. Bunu katiyyen maksatlı söylemiyorum. Vardır diyen varsa, profesörü dahil, tartışacağız. Canlı misalini vereceğim : Geçen gün seçim televizyonda seçim sonuçlarını değerlendirmekle ilgili bir açık oturum düzenlendi. İzleyenleriniz ol-

au mu bilmem? İsmet Giritli hocamız, profesör AP yanlısıdır) fikrine ve siyasî kanaatine saygı duyarım, Sağı ve solu tanımladı dedi ki: «Şu AP, dedi, CKMP, DP, MSP, hattâ Güven Partisi falan sağ diye tutturdular dedi. Çok yanlış bir yoldalar, milliyetçilik ilkesini son zamanda buldular. İyi ettiler dedi. Bunlar sağcı değildir, çünkü siyasî dillerde, siyasî lûgatta sağın ve solun anlamı şudur dedi: Bu, AP yanlısı bir profesörümüz, sağ tutucudur, sol devrimcidir, yeniliklere açıktır dedi. Bu siyasî ilimlerde sağın ve solun tarifini bir profesörün ağzından dinledik. Televizyondan izleyenler bunu öğrendiler. Ekonomik ve sosyal kavram olarak da, sağ ve solu açıklayacağım. Solun çeşitleri vardır ama, ona ayrıca değineceğim.

Sağ, ekonomiyi tamamen özel sektöre terkeden, ekonomiyi özel sektörün eline bırakan, özel sektörü kredi bakımından, teşvik tedbirleri bakımından destekleyen ekonomik ve sosyal felsefeyi benimser. Ama tekrar ediyorum, sol, bizim anladığımız mânada Anayada yerini bulan, sınırları Anayasa ile çizilmiş, özgürlükçü demokratik rejim ve karma ekonomi prensiplerini benimseyen sosyal espri, felsefe, sosyal adalettir. Yoksa soldan, bilimsel sosyalizmi, kesinlikle komünizmi kastettiğimi anlamayın. Çünkü, Türk işçisi, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da komünizmin amansız düşmanı olacaktır. Yani bizim sol anlayışımız budur diye, bizi komünistlikle suçlamaya kimse cesaret edemez, etmek isteyen varsa, hodri meydan, tartışacağız. Arkadaşlarım, sol ile bizim kadar mücadele eden olmadı. Biz, Tandoğan Meydnaında mitingler yaparak, sola karşı amansız mücadele verdik. O zaman bir çok çevreler başını sokacak delik arıyordu. Biz yılmadan, usanmadan bıkmadan komünizmin Türk toplumuna getireceği felâketlerden bahsettik ve teşkilâtımızı komünizmin pençesine kaptırmadık. Komünizmin daima karşısında olduk. Yoksa ekonomi ve sosyal kavram bakımından bizim yararımıza olan bir ekonomik ve sosyal felsefeyi benimsemek komünistlik demek değildir. İşte politikacılar, Türk toplumunu, kendi çıkarları istikametinde, sanki sağ milliyetçilik, dindarlık, sol komünistlik mülkiyete saygısızlık olarak gösteriyorlar. Yok böyle şey artık. Bilimsel olarak sağ ve sol nedir? Solun kaç çeşidi vardır? Bunları işçiye öğretmek mecburiyetindeyiz arkadaşlar. Bugün Avrupa ülkelerinde komünist partileri serbest ama, hiç bir işçi gidip üye olmaz. Neden üye olmaz, çünkü Avrupa, Avrupa işvereni işçisine çok şey vermiştir. Eski bir teori vardır, biliyorsunuz yıkıldı. En azından sallandı. Komünizmin kurucusu Karl Marks derdi ki; «İşçinin zincirinden başka kaybedecek bir şeyi yok» Ama bugün Avrupalı işverenler, işçiye, kaybedeceği çok şey verdi. Avrupa işçi-

sı biliyor ki komünizm gelirse işveren gibi kendisinin de kaybedeceği çok şey var. Arabası var, villası var, seyahat hürriyeti var. Var da var, Onun için, Avrupa komünist partileri serbest olduğu halde, işçisinin hayat seviyesi o kadar yüksekki hiçbir işçi komünist partisine üye olmuyor. İşte Batı Almanya, işte İskandinav ülkeleri... Onları komünizm tehlikesinden kurtaran, bizim anladığımız mânada ekonomik ve sosyal bir felsefe, komünizme karşı fakat öyle sosyal adalet tedbirleri almış ki, öyle ekonomik tedbirler almış ki, sol her bakımdan serbest olduğu halde komünist partiler serbest olduğu halde bir tehlike olmuyor. Biz elbette ne İspanya'yı hedef alacağız, ne de komünist ülkelerini. Bizim hedef alacağımız, özgürlükçü demokratik rejimlerle yönetilen batı ülkeleridir. Batı ülkelerinin metodlarını elbette batıya, dünyaya açık, her fikre açık Türk İşçisi benimsemek zorundadır.

Muhterem arkadaşlarım, rahatsızlığımı anlayışla karşılayın. Sizlere doya doya hitap etmek isterdim. Çok sorunlarımızı, daha heyecanlı sorunların içinden gelmiş bir arkadaşınız olarak anlatmak isterdim. Fakat rahatsızlığım daha uzun konuşmama mani oluyor. Konuşmamın başında söylediğim kadirşinaslık ifadesi kompliman değil. Siz Türkiye'de çok şey değiştirdiniz . Değiştirdiğiniz belli başlı iki şey şunlar : Saldırı lokavtlarını önlediniz. O İzmir direnişi Türkiye'de saldırı lokavtlarını önledi. O İzmir direnişi Türk-İş'in gücünü gösterdi Türk işçisinin disiplinini gösterdi.

Arkadaşlar, bugün Ankara'da yüz kişi Ulus'tan Kızılay'a yürüsün, yüz tane hadise olur. Ama seksen bin kişi işi durdurdu da, tek bir olay çıkmadı. Türkiye'de hiçbir teşkilâtın gücü böyle bir muhteşem direniş yapmaya yetmez. Bugün gazetede okunuz Adana'da Disk'e bağlı 1000 kişi yürümüş yarısı talebe, öğretmen ve diğer yan kuruluşlar. Adana gibi bir işçi şehrinde sokakta 3 tane deli çıksa da, bağırarak gitse arkasına 200 kişi takılır. İstanbul'da bir miting yaptılar. En aşırı soldaki gazeteler bile mitingi 20.000 kişi olarak niteleldiler Taksim'de bir cumartesi günü yine bir deli çıksa bağırsa onbin kişi toplanır, beşbin kişi toplanır. Türkiye'de ne kadar sol kuruluş varsa, o mitinge katıldı. Öğretmeni, memuru, mühendisi bütün sol basın günlerce reklâmını yaptı. Ancak bir cumartesi günü Taksim meydanında zaten kalabalık olan bir meydanda 20.000 kişiyi, o da abartılmış bir rakam, ancak toplayabildiler. Bugün İzmir'de, sizde biliyorsunuz, anlatmıyacağım, Disk'in gücü var mı yok mu bilmiyorum. Türkiye'nin hiçbir tarafında, (yalnız İstanbul'da bazı özel sektör işyerlerinde ve İzmit yöresinde bazı işyerleri hariç) onun dışında Disk'in gücü söz konusu olamaz. Sizlere şunu söyle-

mek isterim. O direniş size güven vermeli. Biz Türk toplumu olarak, zaman zaman güvenimizi yitiriyoruz. Kendisinde güven duygusu kalmayan toplumlar, bir mağlubiyet bekler, felâket bekler. Neyimiz eksik? Bizi neyle suçlayabilirler? Beyler söyleyin tek partilere karşı bağımsızlığımız onu da tartışıyoruz. İşçiye hizmet etmedi diyemiyorlar, aksine diyorlar ki; toplu sözleşmelerden başka, işçiye zam sağlamaktan başka birşey yaptıkları yok. Benim aslî görevim bu. Elbette politikaya ağırlığımı koyacağım, elbette memleketimin diğer sorunları ile ilgileneceğim. Ama benim ana sorunum, temsil ettiğim kitlenin menfaatleridir. Bizi başka hiçbir şey konuda eleştiremiyorlar. Onun için kendinize güven duygunuzu yitirmeyin. Türkiye'de bugün en güçlü kuruluşuz ve yarın da böyle olacak — Bunun değişmeyeceğini söylemek için kâhin olmak gerekmez — Çünkü, yakın zamanda Anadolu'yu gezen ve hattâ kurultaylarda bazı arkadaşlarla sohbet eden bir arkadaşınızım. Bugün köylüsü Türk-İş'ten bir şeyler bekliyor, memuru bekliyor, esnafı bekliyor. Tüm gözler Türk-İş'e çevrilmiş. Bizim de sorunlarımıza çare bulun diyorlar. İnanırmısınız, aldığım mektupların birçokları sinema artislerinden futbolculardan, kapıcılardan, köy muhtarlarından, berberinden, terzisinden geliyor. Ey Türkİş, bizim meselemize de el uzat, bizi de savun, diyor. Türk-İş böyle yüce bir kuruluş. Onun için kim ne derse desin, aşırı sol ne söylerse söylesin, aşırı sol basın Türk-İş hakkında, aleyhinde, ne yazarsa yazsın, biraz da bu yanlışlarının nedenini hırçınlıklarına bağışlayın. Türk-İş öyl ebüyük bir kuruluş ki, elbette yazacaklar. Çünkü tek muhatap, Onu geçmeden, onu yenmeden hedefe ulaşmak mümkün değil. Onların, özlemini duyduğu anarşi sonucu komünizme gitmek Türk-İş'i aşmadan mümkün değil. Arkadaşlar, merkez kurultayında bir anımı anlattım. Atatürk Bulvarında 200 kişi kadar aşırı solcu gençler Kissinger Türkiye'ye gelecek, kahrolsun Amerika satılmış Kissinger, Kahrolsun Türk-İş.» diye bağırdılar. Dikkat buyurun, partilere falan birşey söylediği yok. Arkadaşlarım üzüldüler, aksine dedim ben gurur duyuyorum. Şöyle gurur duyuyorum. Onlar partilerin falan güçsüzlüğünü biliyor. Türk-İş engelini aşmadan, hedeflerine ulaşamıyacaklarını da biliyorlar. Elbette hedef Türk-İş olacak, başkası olamaz. Arkadaşlarım, panige kapılayalım. Paniğe kapılacak hiç bir şeyimiz yok. Çok emin ve iyi yollardayız, Türk-İşçisinin haklarını korumada kararlı teşkilâtlarımız var. Kararlı liderlerimiz var; kararlı işçilerimiz var. Bundan hiç kuşkunuz olmasın. Size kurultayın başarılı geçmesi yanında, bugüne kadar bir çok olaylarda olduğu gibi, İzmir Kurultayında da yeni yeni fikirler, yeni yeni öneriler beklediğimiz ve kurultayın her türlü eleş-

tiriye açık olduğunu bizlerin kusurların hiç çekinmeden bütün arkadaşların, en acımasız burada dile getirmelerini istiyoruz. Bundan yarar umuyoruz. Hatalarımız varsa düzeltelim diyoruz. Zaten kurultayların amacı budur. Size ömrünüz boyu mutluluklar diler, hepinize saygılarımı, şükranlarımı sunarım.

Ali Rıza AKKEMİK Yol-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın Başkan,

Ege bölgesi işçi kurultayını onurlandıran mücadele arkadaşlarım, değerli basın ve TRT mensupları, önce bu vesileyle merhum liderimiz Seyfi Demirsoy'a yüce Allahtan rahmet ve mafiret diliyor ve sonrada burada yönetici arkadaşlarımla birlikte sizlere saygı ve selâmlarımı sunuyorum. Kurultayımızın tertip komitesi görevlilerinden bir arkadaşınız olarak, silzerin dikkate alacağınıza kâni bulunduğum bir hususu belirtmiş olacağım. Türk-İş 3. bölge temsilciliğinin bölgesi içinde, 25 iş kolunda 80'e yakın sendikal kuruluş bulunmaktadır.

Bölgemiz içinde aynı iş kolunda birden ziyade olan kuruluşlar tek kabul edilerek, ayrılabilen zaman azami 20 dakikalık süre ile sınırlı bulunmaktadır. Bu sebeble kurultayların yapılmasına neden olan sebebin çerçevesi içinde kararlar kısa ve özlü biçimde görüşlerimizi sarfetmiş olacağım. İzmir Yol-İş sendikası olarak, iki gün öncesinde yönetim kurulumuz toplantısında, tek gündem maddesi olarak, konuyu kendi aramızda görüşmüş olduk. Türk-İş ve ona bağlı kuruluşlar olarak, bilhassa son zamanlarda söylenmekte olan ve hatta ısrarla istenmekte olan husus şudur : Türk-İş topluluğu siyasete etkinliğini göstermelidir. Evvelce ana tüzükteki hüküm, Türk İşçi Hareketinin müşterek kararı olmadıkça, Türk-İş partiler üstü politika takip eder, şeklindeyken, partilere karşı bağımsızlık şeklinde değiştirilmiştir. Bu şekliyle öncekinden farksızdır. Tedbirini mazur görünüz. Bu güne kadarki uygulama «Bana ne lazımcılıktan başka bir şey değildir. Zaman zaman lafını etmek beyanat vermek bir şey sağlamamıştır. İsim veya değim ne olursa olsun veya böyle hükümler ana tüzükte olsun veya olmasın ne olması gerektiği veya ne yapılacağı bu gün daha çok belirginleşmiştir. İşçi kurultaylarının amacı, Türk-İş topluluğunun siyasi etkinliğinin nasıl olacağını, teşkilâtların görüşünüde alarak saptamaktır. Dönüşü olmayan, olmasıda gerekmiyen bu noktada bulunduğumuza göre etkinliğin amacı ve yöntemi ne olmalıdır? Bu düğümü birlikte en akılcı yoldan ve en az sarsıntı geçirecek şekilde çözmek mec-

buriyetindeyiz. Bunun üzerinde teşkilâtımın görüşünü belirtmiş olacağım. Siyasetle etken olabilmenin tek amacı siyasi partilerdir.

1 — Türk İş ilkelerinin tahakkukunu sağlayacağına kâni olacağı, herhangi bir siyasi partiyi tesbit ederek desteklemelimidir?

2 — Ülkemiz ve Ulusumuz için yararlı olacağına inandığı ilkelerinin tahakkuku için bizzat siyasi partimi kurmalıdır?

Bu iki alternatif için mutlak gerekli olan politik eğitim hakkındaki istek ve düşüncelerimizide brlikte belirtmiş olacağız.

Ülkemiz, çok partili sisteme geçildiği 30 yıl öncesinden bu yana, siyasi partiler tarafından kendi kuruluşları için adeta şartlandırılmışlardır. Gerek bu şartlanma, gerekse kişilerin muhiti veya en yakın çevresi önceden belirginleşmiş olan siyasi partiye olan sempati ve teveccühünün aksine bir başka siyasi partiye tercih edilmesi, bu günkü ortam ve gelenekler bakımından çok zor ve hatta imkânsız gibi görünmektedir. Böyle bir uygulamaya tevessül edildiğinde, diğer siyasi kuruluşların buna karşı bigane kalmayacaklarını da hesaba katmak gerekir. Türk-İş bütünlüğüne tevlit edilebileceği zararın büyük olacağından, daha açık bir değimle, bölünmeyi infaz edebileceğinden, endişe duymaktayız. Zaman zaman belirli çevrelerin Türk-İş'i yıpratmak çabaları içine girdikleri, görünen ve hatta bilinen bir hususdur. Türk-İş yöneticileri ve bağlı sendikalar aynı inanç ve güç birliği içinde kaldıklarından, o çevrelerin etkileri müessir olamamaktadır. İşçilerin sevgi ve güvenini hiç bir surette kazanamayacak olan diğer bir konfederasyon yöneticileri, bir siyasi kuruluşun elbisesiyle şirin görünmek istemiştir. Konfederasyonun kongresine hür dünya işçilerinin bağlı oldukları kuruluşlardan hiçbiri katılmamış olduğu halde, S.S.C.B. Sendika Heyeti ile Bulgaristan Sendika Heyetinin katılmış olduklarını basından öğrenmiş bulunuyoruz. Türk-İş'in dışında sayıları 4 veya 5 olabileceğini sandığım konrederasyonların herbiri bir başka siyasi partinin yandaşı olarak görülmektedirler. Herhangi bir siyasi partinin yandaşı veya destekleyicisi olmak demek, o partinin tüzük ve programına bağlı kalmak demektir. Sendikaların hür ve bağımsız olması gerekli değilmidir? O halde dönüşü olmayan bu noktada sendikanın görüşü şudur :

1 — Türk-İş topluluğu, siyasete ağırlığını etkin bir şekilde koymalıdır.

2 — Türk-İş, ilkeleri içinde kalmak suretiyle, siyasi eğitime öncelikle başlamalıdır ve politik bürosunu derhal kurmalıdır.

3 — Siyasete ağırlığını bizzat siyasi parti kurarak yapmalıdır

Değerli arkadaşlarım, sözümün başındada ifade ettiğim gibi, Ege Bölgesindeki 80 sendikal kuruluş ve 25 iş kolunda olan konuşmaları, kurultay zamanı içinde tahlit etmek mecburiyetinde bulunmuş olduğumdan, teşkilâtım adına söylemek istediğim konuyu kısa ve özetleyerek bilgilerinize sunmuş olduğum bu kurultayımızın da diğer kurultaylar gibi Türk-İş topluluğuna hayırlı ve uğurlu olmasını, kurultaylar sonucunda çıkacak olan muhassalanın önümüzde yapılacak olan Türk-İş Genel Kurulunda hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Emin KUL, Türk Deniz Ulaş-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın genel başkanım, değerli icra kurulu üyeleri, Ege Bölgesinin seçkin işçi temsilcisi kardeşlerim,

Ege ve Akdeniz bölgesi deniz taşıtmacılığı İşçileri sendikası adına bu sendikanın bağlı olduğu Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu Başkanı Emin Kul olarak Türk denizcilerinin sevgilerini ve saygılarını size sunar, sizleri bağlılıkla, sevgiyle kuckalar, selâmlarım. Ege ve Akdeniz bölgesi deniz taşıtmacılığı işçileri sendikamızın kıymetli başkanı arkadaşım, ailesinin çok önemli bir rahatsızlığı dolayısı ile Ankara'da olduğu için teşkilâtımız icra kurulu arkadaşlarım, huzurunuzda konuşma hakkını bana verdiler. Hazırlıksız olarak huzurunuza çıkmış olduğum halde, sizlerle kucaklaşmayı ve sizlerle dertleşmeyi kendi miçin bir şeref addediyorum. Kurultayınızın önemli sorunlarından biri olarak Türk-İş'in siyasi hayata ne şekilde ağırlığını koyacağı önem kazandığından, konuşmamı özellikle yanlız bu soruna yönelteceğim. Dar zaman çerçevesi içinde, dile getirebildiğim kadar, bu sorun üzerindeki teşkilâtımızın görüşlerini size arzedeceğim. Ankara'da yapılan merkez kurultayında dile getirdiğimiz gibi, teşkilâtımızın Türk-İş'in siyasi hayatına ne şekilde ağırlığını koyacağı hakkındaki görüşü şu şekilde belirlenmiştir : «Bizce önce yaygın ve örgün bir siyasi eğitimle işçilerimizin, üyelerimizin bilinçlenmelerinin sağlanmasından sonra, bir syasi parti kurulması, böylesine bir eğitim, böylesine bir siyasi bilnçlenme sğlayana kadarda belli bir siyasi partiyi, çıkarlarımızın doğrultusundaki bir siyasi partiyi desteklemek».

Önerilerimiz böylece özetlenmiştir. Bu önerilerimizin temel nedenlerini kısaca huzurunuzda gözden geçirmek isterim. Neden yaygın ve örgün bir siyasi eğitimden sonra bir siyasi parti kurmak? Önce, önceliğini niçin yaygın ve örgün bir eğitime veriyorum? Çünkü Türk-İşçi Hareketinin gelişmesi, bilimsel açıdan ve bütün uy-

gulaması ile görülen bütün haliyle, batıdaki gelişmeden çok farklıdır. Batıdaki işçi hareketlerinin gelişmesiyle, Osmanlı - Türk yapısı içindeki işçi hareketinin gelişmesi arasında büyük farklar vardır. Bu farklar temelde toprak mülkiyedinden, Batıdaki sanayi devriminin ülkemizde etkinliğini ve hatta böylesine bir devrimi ülkemizin geçirmemiş olmasından, toplumumuzun geçirmemiş olmasından ve Osmanlı - Türk devet yapısılnda üretim araçlarından kişilerin koparak üretim araçlarının belli ellerde toplanmamış olmasından ileri gelir. Özeti budur. Dolayısi ile batıdaki işçi sınıfı ile Türk - Osmanlı devlet yapısındaki işçi sınıfının gelişmesi, doğması ve dolayısı ile doğan bu sınıfın kendi çıkarları istikametinde bilinçlenmesi arasında büyük farklar vardır. Bu farklar nedeniyle ülkemizde işçi sınıfı şuuru henüz doğmuş değildir, yeni doğmaktadır. Ve gerek batıda gerek ülkemizde kapitalist ekonominin kendini yenileyerek, yeni boyutlar kazanması, bilhassa sendikal hareketlerinin yönüyle teşkilâtlanmış işçilerin elde ettiği haklar ve menfaatler yönüyle yeni boyutlar kazanması ve teşkilâtlanmış işçilerin toplum içinde yeni itibarlı mevkiler kazanması mücadelenin vasfını yalnız kesin bir sınıf mücadelesi olmak durumundan çıkarmıştır? Dolayısıyle kapitalist ekonomisinin kendisini yenilemesi, yeni boyutlara ulaşması karşısında sınıf şuurunun ne şekilde işleyeceğini ve bunun bir parti halinde veya siyasi destek halinde ne şekilde kanalize edileceğini mutlak örgün ve yaygın bir siyasi eğitimle işçiye verilmesi üyelerimize verilmesi gerekir.

Kaldıki ülkemizde özel bir gelişmeye dikkat edersek, büyük sarsıntılar geçirmiş Osmanlı Devleti büyük harplerden çıktıktan sonra, genç Türk Devleti kurulurken, bir birikim yapmış sermaye, devlet yapısı içinde gerekli yerini, yani batıdakine eş değerdeki yerini almamıştır. Devlet kuruluşlarının örgütlenmesinde, sanayi kuruluşları ve işçilerin çalıştığı kuruluşlar teşkilâtlanmıştır. Bu gün dahi büyük kuruluşlarımız Etibank olsun, Sümerbank olsun, Kömür İşletmeleri olsun, Denizcilik Bankası olsun, THY olsun, bu kuruluşlarımız devletin sermayesi ile kurulmuş kuruluşlarımızdır. Özel sermaye yoktur. Devletimizin ilk kuruluşundaki yapısı budur. İşçi demek, işçi sınıfı demek, üretim araçlarından kopmuş kişidir. Yani başkasının üretim araçlarında çalışan kişidir işçi. Oysaki kendi özel yapımıza bakarsak burdaki üretim aracı devletindir. Yani katı sosyalist ülkelerde olduğu gibi üretim araçları çoğunlukla devletin elinde toplanmıştır. Dolayısı ile Türkiye'deki işçi sınıfının gelişmesinde, işçi sınıfının şuuruna, bilincine kavuşmasında ve bugünkü siyasi hayata ağırlık kazanmasında biz karar verirken, bu geçmiş dönemin

kendine özgü dönemin özelliklerini mutlaka dikkate almamız gerekir. İşte bu nedenlerdekirki, önce Türk-İş olarak siyasi alanda etkinliğimizi duyurmak için herhangi bir tercih yapmadan ve asıl hedefimiz olarak teşkilâtımızın görüşü olan bir siyasi aprti kurmadan ve kurana kadar da bir siyasi partiyi, tercih ve desteğini belirlemeden önce işçileridmizi siyasi bilniçlenmeye ve kendi sınıflarının şuuru istikametinde eğitmeye büyük ihtiyaç vardır. Kurultaylarımızın 1975'e gelinceye kadar toplanamaması bu güne kadar çok yaygın tartışılmıştır. Fakat bu kadar yaygın tartışılması, işte geçmişteki bu konuda verdiğimzi, veremedimiz eğitimsizliğin son patlama noktasında kurultaylar ortaya çıkmıştır. Türk-İş'in geri kalmışlığı, geçmişteki geri kalmışlığı budur. Yoksa sayın genel başkanımızında izah ettiği gibi, gayet nezih bir şekilde anlattığı gibi, Türk-İş her hizmeti başarmıştır. Ancak bir konuda geri kalmıştır. Bu konuda Türk-İş geniş bir şekilde faaliyet göstermelidir. Türk-İş teşkilâtlarıda geniş bir şekilde bu faaliyetlere destek olmalıdır. Demekki önce örgün ve yaygın bir siyasi bir eğitimi öneriyoruz.

Niçin bir siyasi parti kurmalıyız? Bunuda şu şekilde basitçe özetlemek gerekir. Devlet, Siyasi iktidar, hükümet, parlemento nedir? Mademki bir yapı içinde yaşıyoruz, Cumhuriyet hangi temeller üzerine kurulmuştur? Cumhuriyet Halkın kendi kendisini idaresidir; Milletin kendi kendini idaresidir. O halde biz bu idarenin baş mercii olan, yani devletin yönetimini doğuran, hükümeti seçen parlementoda söz sahibimiyiz? Bütün siyasi kararları veren, bütün ekonomik kararları veren parlementonun içinde, yeterince ve etkin bir şekilde yerimiz olmadığını tespit etmiş bulunuyoruz ve görüyoruz. Yine şunuda açıkça ifade edeyim. Her ne kadar bir çelişki gibi gözüküyorsada, üretim araçlarından kopan kişi işçidir. Başkasının üretim araçlarında çalışan işçidir dedik. Devlet kuruluşları elindeki büyük müesseselerde, binlerce işçi çalıştığı halde, niye bu kuruluşların yönetimine ortak değil ve bu kuruluşlar görünüşte sosyalist bir sistemin kuruluşları gibi devletçilik sistemi içindeki kuruluşlar gibi görülüyorsada, aslında siyas ktdarıı elnde tutanların kendi istikametlerinde, çıkarları istikametlerinde çalıştırdığı kuruluşlar halindedir. Yani her ne kadar üretim araçları kapitalistlerin elinde değilsede, her ne kadar üretim araçları büyük nispette kamu kuruluşları olarak devletin elinde ise de, siyasi mekanizmanın başında olanlar, hükümet edenler bizden olmadığı için işçi olmadığı için, bizim onda oyumuz, payımız olmadığı için, bu kuruluşlar bu günkü parlementonun yapısı ve bugünkü siyasi havanın ve bugünkü siyasi atmosferin, ortamın yapısı içinde kapitalist sistemin ve

sermayedarların çıkarlarına çalıştırılan kuruluşlar halindedir. Bunlara asgari olarak sahip olmak için ne yapmalıyız? Yine parlementoda, devletin yönetiminde, siyasi iktidarda yer almalıyız etkin olmalıyız.

Yine şu durumda açıkca söylemek lüzumlu değerli arkadaşlarım, Yalnızca toplu sözleşmeler yaparak etkinliğimizi çalışan kitleler üzerinde gösteremiyoruz. Çünkü toplu sözleşmeler yapma ancak teşkilâtlanmış işçilerin hakkıdır. Oysaki, Türkiye'de teşkilâtlanmış işçilerin sayısı çok sınırlıdır. Türkiye'de 15. miiyon çalışan insanın içinde, belki 2 milyon işçi sendikaların koruyucu çatısı altında teşkilâtlanmıştır. Yaptığımız toplu sözleşmeler bu teşkilâtlanmış işçilerin çıkarlarını ancak belli bir düzeye ulaştırmakta ve korumaktadır. Ve git gide yine samimiyetle itiraf etmek lâzım; Teşkilâtlanmış işçiler, Türkiye'mizin çalışan grupları içinde mutlu bir azınlık haline gelmek üzeredir. Teşkilâtlanmamış çalışanlar, geniş emekçi kitleleri, bunların içinde köylüler, tarım işçileri, esnaf, memurlar, devletin her kesiminde çalışan memurlar, polisi, askeri dahil hepsi bize g pta ile bakmaktadır ve onlarında aslında kurtarılması gereklidir. Bu kurtarılmayı yapmak için de, bu saydığım nedenlerle bir siyasi parti olarak işçi hareketinin öncülüğünde bütün sınıfları kapsayarak bir siyasi parti olarak yaygın ve örgün bir eğitimi yerine getirerek, önlülükte yer alacak işçi arkadaşları bilinçlendirerek siyasi parti olarak ortaya çıkmamız gerek. Aslında bugünkü karmaşık düzen, bugün bize karmaşık gelen meseleler nereden çıkmaktadır. Buna da kısaca değinmek lâzım. Ülkemizin, cumhuriyetimizin kuruluşundan epey sonra kapitalist birikim başladıktan, yatırımlara yöneldikten ve bazı sanai işletmeler açmaya başladıktan sonra, batıda olan endüstri devrimine eş, tam eş demiyeceğim, ona paralel kıpırdanmalar, endüstriyel kıpırdanmalar sermaye birikimi başladıktan sonra Türkiye'de de, işçi sınıfında uyanma başlamıştır. Zaten sermaye birikiminin yarattığı iş sahaları ve bu iş sahaları içinde sermayenin kendisini korumak için hem siyas iktidara sahip olarak, hem de sermayenin ödünlerine sahip olarak ortaya koyduğu kurallar, çıkarlarımızın çatışkanlığını doğurur. İşte bugün ülkemizde doğan hareketler, gerek siyasi olsun, gerekse ekonomik ve sosyal olsun, doğan hareketlerin temelinde bu çalışkanlık yatmaktadır. Yani Türkiye'de sanayi gelişmiştir. Türkiye'de belli kapitalist kıpırdanmalar olmuştur. Belli sermaye kıpırdanmaları olmuştur. Bunun karşısında kendi bilincine sahip olmaya başlayan işçiler, bu fikriyatla karşı karşıya gelmişlerdir ve çatışkanlık başlamıştır. Şim-

di bu çatışkanlığın içinde Türkiye'nin en büyük işçi kuruluşu olarak kendi çıkarlarımızı korumak için saf tutmck mecburiyetindeyiz. Bu saf tutuşta, yalnız toplu sözleşme yapmayı, yalnız örgütlenmeyi, yalnız grev yapmayı ön plâna almalıyız. Çünkü çatışkanlığın temel noktasını yakalamak için, çatışan tarafların biri olaraak, sermaye grupları Türkiye'de siyasi iktidarı ellerinde tutmaktadırlar. Demekki gerçek bir demokrasiye sahip olabilmek için biçimsel yalnız oy kullanılan bir demokrasiden çıkabilmek için, ekonomik haklarımıza kavuşabilmek için, yeterince kavuşabilmek için, siyasi hayatımıza ağırlığımızı koymalı ve ortak olmalıyız. Eğer demokratik rejim içinde yaşoyacaksan, işçileri, yani çalışanları ve sermayedarları belli bir dengede parlementoda temsil etmeliyiz. Yoksa siyasi mekanizma, yalnız sermayedarların, yalnız kapitalistlerin elinde olursa, bu memlekette gerçek demokrasiden bahsetmek mümkün olmaz. Bunun için siyasi hayata ağırlığımızı koymalıyız. Biraz önce söylediğim gibi önce işçi arkadaşlarımızı bilinçlendirmek için geniş bir eğitime başvurmalıyız. Geniş bir eğitimden sonra siyasi partimizi geniş kapsamlı olarak bütün çalışanlar hitap edecek tarzda kurmalıyız. Biz bu işlerimizi, bu görevimizi tarihine karşı belli bir süre içinde yaparken de, mutlak boş durmamalı çıkarlarımız istikametinde bir siyasi partiyi destekleme de, elbetteki genel başkanımızın dediği gibi, çokkesin şartlarımız olmalıdır. Öncelikle ilkelerimizin bu siyasi partice benmisenmesi ve buna karşı iktidar olduğunda takip edeceği politikanın ne olacağının pazarlığının kesin olarak yapılması ve işçi gücünün parlementoda ne şekilde bu siyasi parti tarafından kanalize edileceğini, açık seçik olarak belirlenmesi şarttır. Bazı arkadaşlarımızın görüşleri, başka kurultaylardaki izlenimlerinden edindiğim görüşleri, belli bir siyasi partiyi ele getirmektir. Yani derler ki sendikalı olursak, bilhassa Genel İş sandikamızın önerilerinden bazıları böyleydi, belli bir siyasi partinin kadrolarını ele geçirelim. İlçe teşkilâtlarına girelim, il teşkilâtlarını ele geçirelim. O vesileyle siyasi hayata ağırlığımızı koyalım. Arkadaşlarım, esasen mutlak bir siyasi parti kurmamız gerektiğini savunmamızın nedeninin birisi de budur. Mevcut siyasi partilerin kadroları, siyasi partileri bizlere teslim etmezler. Bugünkü ön sejim sistemine göre siyasi partiler kanunundaki ilçe başkanlarına, il idare heyetlerine, haysiyet divanlarına verilen yetkiler böylesine geniş tabanlı hareketi önlemeye yeten hükümler taşımaktadır. Dolayısıyle, biz ancak bir siyasi partiyl, bağımsızlığımızı koruyarak destekleyebiliriz. İlkelerimizi ve şartlarımızı kabul ettirerek destekleyebiliriz. Bunun dışında belirttiğim süresi içinde mutlak siyasi partimizi kurarak, si-

yasete ağırlığımızı koyabiliriz. Hatta bir benzetme yapmak lâzım gelirse, mevcut siyasi partilerin Türkiye'mizde meşrutiyet yapısı, yani seçimler yapısı, kurulduğundan beri değişe değişe bugüne yansıdığını görürüz. Bir Ecevit hareketine kadar, CHP'si dünkü ittihat ve terakki partisinin kendisini yenileşmiş şeklidir. İttihat ve terakki partisi, merkeziyetçilikten hareket eden bir partidir. Bunun karşısındaki hürriyet ve inkilâp teşebbüsü şahsi ve azami merkeziyet noktasından hareket eden liberal bir partidir. Bunlar değişe değişe birisi AP oldu, DP oldu diğeri de, yine değişe değişe merkeziyetçi bir parti olarak kendisini merkeziyetçilikten kurtaramayan CHP karşımıza çıktı. Bu gün yine siyasi hayatımızda yeni doğan MP de geçmişin iddihad-ı Muhammediye partisidir. Bugünkü MHP nin kökenlerinin yerini de yine aynı şekilde bulabiliriz.

Bunların torunları, ahfatları kendilerini değiştire değiştire günümüzde siyasi parti olarak karşımıza çıktılar ve bizlerden ekonomik gerçekleri saklayarak, oy alıp iktidarı birbirlerine devredip el değiştirdiler. Ancak bir Ecevit hareketinden sonra, kişiye bağlı bir hareketten sonra, onun getirdiği düsturlardan sonra CHP'sine, sola açılan geniş halk kitleleri yayılan, yani bir heyecan ve kendini kabul ettirme gücü getirdi. Ama şunu açıkça söylemek lâzım gelir ki, bugünkü kadrolarla değil. Bu siyasi partileri işçi kuruluşları olarak ele geçirmek mümkün değildir. Bu siyasi kadrolar, kendi oyunlarını, birbirlerine iktidar devretme oyunlarını bize bırakmazlar. Onun için, mutlak kendi siyasi partimizi, kendimiz kurmalıyız ve onun için mutlak kendi siyasi partimizi kurana kadar, bağımsızlığımızı koruyarak, kendi çıkarlarımızın istikametinde anlaşacağımız bir siyasi partiyi desteklemeliyiz.

Değerli arkadaşlarım, sayın genel başkanımız çok veciz bir şekilde dile getirdiler. Eğer sağ milliyetçilik ise, biz milliyetçiyiz. Sağ mukaddesatçılık ise, İslamcılık ise, dine saygı ise biz sağcıyız. Türk-İş topluluğu olarak demiyorum, kendi teşkilatımız adına bunu açıkça söylüyorum ama, sağ bu değil. Sağı bu kavramlar arkasında bize yutturuyorlar. Sağ ve sol ekonomik kavramlardır. Bunları birbirinden ayırmak lâzım gelir. Bugün maalesef bu kisve altında fakir fukaradan, köylüden, umudunu bir lokma ekmeğe bağlayanlardan, sağ partiler oy alabiliyor. Türkiye'nin biraz önce çok özetle çizdiğim gelişmelerinden, tarihi gelişmelerinden dolayı ve siyasi oyunlarla birbirinden el değiştiren siyasi partilerin, belli düzeydeki insanların ve çvrelerin elinde olan siyasi partilerinden dolayı, sağ ve sol kesin ekonomik kavramlardır. Sağ tutucu, sağ

kapitalistin ve sermayedarın hizmetinde olan bir siyasi felsefenin esiridir, simgesidir. Sol ise demokratik, hürriyetçi, çalışanlardan, emekçilerden yana bir siyasi yelpazenin yeridir. Ve Türk-İş olarak eğer siyasi hayata ağırlığımızı koyacaksan, elbette ki bugün sağ ve sol diye yutturulan kavramların dış görünüşlerine değil, gerçek ekonomik kökenine bakarak safımızı seçmeliyiz. Türk-İş olarak bağımsızlığımızı korumak şartıyla, soldaki kesin yerimizi almalıyız.

Değerli arkadaşlarım, daha uzun konuşmak isterdim fakat vaktim doluyor. Çok geniş tartışmalı bir meseleyi bu kadar dar zamanda özetleyerek size sunabildim. Şahsım adına, Türk denizcileri adına hepinize saygılar, sevgiler, bağlılıklar sunarım, teşekkür ederim.

Faruk AKARKARASU, Bes-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın başkan, değerli arkadaşlarım, şahsım ve temsil ettiğim sendikamız üyeleri adına hepinizi saygıyla selâmlamak suretiyle sözlerime başlıyorum.

Türk-İş'in, Türk işçisinin meselelerini çok kısa bir zaman süresi içinde, bütün detayları ile ortaya sermenin, zor iş olduğunu takdir edersiniz. Bu nedenle kendi çevremizin problemleri üzerinde durmak istiyorum. Bildiğiniz gibi iş kolları yönetmeliğinin 20-23 ve 34 sıra numaraları üzerinde yapılan değişiklik, bilhassa belediye kesiminde çalışan işçiler ve sendikaları, yöneticileri yönünden, çeşitii zorluklar ortaya çıkarmıştır. İktisadi hayatın konularını bilmeyenlerin, idari tedbirlerle işi halletmeye kalkıştıklarında, ameliyat masasına yatması gereken hastasını aspirinle tedaviye çalışan acemi tabip durumuna düştüklerine çok şahit olmuşuzdur. Bunun gibi yönetmelik üzerinde değişiklik yapmak suretiyle, kendi küçük hesaplarına pazar arayan bir takım sendika yöneticisi arkadaşlarımızda. Türk sendikal hareketinin bugün ulaştığı noktadan habersiz, kendi kazdıkları çukurlara yuvarlanmışlardır. İşçi kesiminin sorunlarını, kendi heveslerine aelt etmek suretiyle, ikbal peşinde koşan meslekdaşlarımızın davamıza mutlak ihanet içinde olduklarını ortaya çıkan olaylar göstermektedir. Kendi mesleğinin gereklerini de gelişip yerleşen ölçülere göre tedbir almayı beceremeyenler, bir öğrenmeyen, kendisini yetiştirip işçi sorunlarına kendi öz benliğinde gelişip yerleşen ölçülere göre tedbir almayı beceremeyenler, bir kısım üniversite hocalarının aracı olmaktan kendilerini kurtarama-

mışlardır. Sözlerimden Genel-İş yöneticilerine seslendiğimi tahmin etmeniz elbette, şöhretli şairin dediği gibi : Herkes evinin önünü süpürsün, şehir temiz olacaktır. Sözünü sendika yöneticisi olarak çalışmalarımıza bu düşünce tarzını yerleştiriyoruz. Kişinin kendisinden bahsetmesi doğru sayılmaz herhalde. Ama ben temsil ettiğim Bes-İş topluluğunun meselelerini anlatırsam herhalde bunu şahsım için övünme meselesi saymayacağınızı ümit ediyorum.

Değerli arkadaşlarım: Bes-İş sendikası iş kolları yönetmeliği değiştiği zaman bir gecede kuruluşunu yaptı. Eski adıyla ESHOT Tes-İş olan sendikamızın ikibine yakın üyesi mübalâ etmiyorum, bir gecede üye fişlerini imza edip sendikamıza getirdi. Sendikamız bu suretle fiilen gerçekleşmiş oldu. Bu olay Türk işçisinin ne ölçüde bilinçlendiğinin ve meselelerine sahip çıktığının çok anlamlı, çok manâlı ve sevindirici bir örneğidir. Böylece, yönetmeliği değiştirip işçiye transfer edeceğini sananların hesaplarının yanlış olduğu gibi ortaya çıktı. Giriştiğimiz çabalar bu noktada kalmamış olsaydı, Genel-İş yöneticileri piyasada büyük ikramiyeyi beklerken amartiyi alacaklarını söyleyebilirdik. Lakin işi, bu noktada bırakmadık. Arkadaşlar, Genel-İş'e bağlı işçiyi uyardık, Türk-İş'e ters düşen davranışlarının cezasını kısa sürede gördüler, ve görmeye devam edeceklerdir. Bes-İş, Genel-İş'in faaliyet gösterdiği pek çok belediyede işçiyi kendi kadrosuna ve teşkialtına aldı. Saflarını sıklaştırdı.

Muhterem arkadaşlarım; şu kısa açıklamayı iki sebeple yapma ihtiyacını duydum. Sendika yöneticileri şunu iyice bilmeli. İşçi uyanmıştır. Evinde radyosu televizyonu da olan Türk işçisi, olaylar yöneticilerine, sendikacılarına gelene kadar en az beş gazeteye göz atmış olur. Yakın düzeyde görmek ve değerlendirmek ve en iyi kıymet ölçülerini isabetle seçmetedir. Bu gerçeği iyice görmeliyiz. Maceracı yöneticiler peşinde, işçinin gitmeyişidr. Bu neticeler, Türk-İş içinde övünülecek sonuçlardır. Bizim bu gün yürüttüğümüz kavga, gerçekten Türk-İş'in devamlılığı kavgasıdır. Türk-İş, böyle küçük dalgalanmaları ile ,yerinden oynamayacak kadar bulunduğu zemine, toprağa iyice yerleşmiş bir güce sahip olduğu bir kere daha anlaşılmıştır. Müşterek davanız için Türk-İş yönetici kadrosunda devamlı ve daha sistemli şekilde bir gayret bekliyoruz.

Değerli arkadaşlarım tahmin ediyorum, benden sonraki konuşmacılarda belli konular üzerinde görüşlerini açıklayacaklardır. Ağırlık taşıyan bir meselemizde politika çevresi ile olan ve olması düşünülen ilişkilerimizdir. Bugüne kadar bir kısım arkadaşlarımızın

iyi niyetle, bir kısmının mensub bulundukları siyasi partinin çıkarlarına ve düşüncelerine uygun olacağı hesabı ile, ihtimal bazı arkadaşlarımızda şahsi düşünce ve kanaatleri olarak, değişik alternatifleri önerdikleri malûmunuzdur. Bazıları Türk-İş camiası, bir siyasi teşekkül olarak faaliyet göstermelidir der. İngiltere'de bir işçi partisi misali gbii, bir bölümümüz Türk-İş partilerüstü kalmalıdır tezini savunuyoruz. Türk-İş'i mutlaka politikaya sokmak isteyenler, hiç değilse Türk-İş bir siyasi partiyi desteklediğini bildirsin diyorlar.

Değerli arkadaşlarım; Her türlü düşünce değerlidir, saygı duyarım. Bu konuda söylenenlerin ve söyleneceklerin haklı veya haksız tarafları olabilir. Tartışma ortamında, söylenen her şeye, her kes kendi ölçülerine göre bir değer verecektir. Benim bu konuda kanaatimi sorarsanız diyeceğim şudur; Öncelikle Türk-İş'in meseleyi ilmi ölçüler içinde tekrar ele alması gerekir diyorum. Zira konu Türk-İş'in ve Türk işçisinin geleceği bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu gün Türk-İş'in DİSK gibi, CHP'yi destekliyoruz veya AP'yi destekliyoruz sözünü kolaylıkla ortaya atabileceğini zannetmiyorum. Zira bildiğimiz kadariyle, Türk-İş'in karar verdiği husus mutlaka yerine getirilmelidir. Sadece laf olsun diye bir konuyu veya bir meseleye giremeyiz. Sahip çıktığımız meselede, ağırlığımız hissedilmeli, terazinin ibresi ağırlık bastığımız yöne gitmeli ve bunun bizim ağırlığımız sonunda olduğu kamu oyu tarafından bilinip, takdir edilmelidir. İşte bu düşünceyle meselenin daha çok incelenmesini verilecek kararların uygulanmasına ait yöntemlerin iyice tesbit edilmesine ihtiyacımız vardır. Üzerinde çok konuşulan bir meselemiz ve zaman zaman sorulan soruda şu dur. Türk-İş' kendisine ait bütün meseleleri halletmişmidir. Önde gelen sorun politika sorunudur. Takdir ölçüsü elbette değişik olacaktır. Lâkin milletçe futboldan sonra politikayla çok uğraştığımıza bakıyorumda, Türk-İş'in politikayla olan ilişkilerini bir an önce halledip kendisine ait diğer meselelere bakmasını diliyorum. Hepinizi saygıyla selâmlıyorum arkadaşlarım.

Ahmet KURT, Likat-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın başkan, basınımızın değerli temsilcileri ve misafir sendikacı arkadaşlarım; Ege Bölgesinin kaderde hep beraber olduğumuz, inançta davada bir olduğumuz, değerli yönetici arkadaşlarım.

Sizleri mensup olduğum Likat-İş sendikası mensupları adına yürekten selâmlıyarak sözlerime başlamak istiyorum. İzmir'de sayın genel başkanında burdaki konuşmalarında ifadesinde yerini bulduğu gibi, cidden Izmir sendikacılığının gerek iklimi, gerek yapısı, gerek yetişmesi bakımından Türk sendikacılığı arasındaki yeri çok müstesnadır. Bunları söylemekle bu beldede, bu davaya inanmış akradaşlarımızın büyük hizmetlerini, bir defa daha dile getirmeyi, kendimize bir ödev sayarak, ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türk-İş'in son zamanlarda devamlı muhatap alınarak, hedef tutulmak suretiyle yıpratılmak politikasını Türkiye sathına yaymak isteyen bir zihniyetle karşı karşıya mücadelesini vermek bizim elbetteki görevimiz olmuştur ve sonuna kadar olacaktır. Türk-İş'e çatanlara yel kayadan ne kopardıysa, onlarda bu güne kadar onu koparmışlardır. Ancak nasiplerini o koza alıp götürmek suretiyle yetinmişlerdir ve yetineceklerdir, Aziz arkadaşlarım Türkiye'de Türk-İş'in gücünden, Türk İşçi Hareketinin yapmış olduğu icraatlardan, büyük ızdırap duyanlar vardır. Devamlı olarak bunlar Türk işçi hareketini dolaylı yollardan yıpratmak istemektedirler. O kadarki bir taraftan birinin binası yıkılsa basında en ufak bir şey olmuyor. Türk-İş'in kapısının önünde bir tebeşir çizilse ertesi gün manşet şeklini alıyor. Buda gösteriyorki, Türk-İş'in güçlü oluşu nasıl ki bir zayıfı sokakta birisi dövse pek dikkat celbetmez, ama güçlü birisi dövüldüğü zaman bakın yaa! Şu güçlü adama filanca vuruyor kabilinden, biraz da pay almak için en kuvvetli kuruluş olan Türk-İş çatmak suretiyle kamu oyunda hava yapmak istiyorlar. Türk-İş'in neymiş kabahatları? Türk-İş siyasete bugüne kadar ağırlığını koymamış, sayın genel başkanında buyurdukları gibi tek sorun bu. Bunu beraberce huzurlarınızda kısada olsa tartışalım. Türk-İş, başı boş kendi kendine yararı olmayan bir kuruluş değildir ki. İş başına gelen insanlar Türk-İş'in en yetkili organı olan kurultayında kabul edilen kararların uygulamasını yapmakla görevlidir. Türk-İş'in yönetimi bu mesuliyet, verilen mesuliyete mudrik olarak bu güne kadar hizmetlerini yapa gelmiştir. Eğer önümüzde tekrar yapılacak kurultayda yine seçilecek yöneticilere başka türlü görev verilirse, iş başına gelen arkadaşlar elbetteki o yetkili kurulun kararlarını emirlerini verilen karar doğrultusunda uygulamaya mecbur olacaklardır. Ama nedense yapılanları kimse söyleyemiyorda, devamlı olarak BEYAZI SİYAH gösterme zihniyeti ile uğraşılmaktadır. Ama hiç bir zaman beyaz boyamakla siyah olmaz, siyahta yıkamakla beyaz olmaz.

Türk-İş beyaz, hemde kardan beyaz milliyetçi, vatan sever, Türk işçisine lâyıkı ile hizmet eden bir genel kuruluştur. Aziz arkadaşlarım; Türkiye'de bu ana kadar akımların dışında kalan tek kuruluş Türk-İştir. Bunu hazmedemiyenler Türk-İş'i acaba hangi yoldan yokluyorlar, zayıf bir tarafını buluruzda Türk-İş'ide o akımların içine sürükleriz diye bir çabanın içinde olanlar var. Ama onlarında arzuları, sağlam duygusu olan, iman gücü olan, Türk işçisinin yanında eriyip gidecektir. Muvaffak olamayacaklardır. Türk işçi hareketinin şu anda hiç kimseye ne ihtiyacı var, ne de böyle bir ilhama ihtiyaç duymaktadır. Türk işçisinin liderleri, Türk işçisinin idarecileri, Türk işçisinin ta kendisidir. Kendi kendisini yönetecek güce ve imana sahiptir. Görevinide layıkı ile yapmıştır sonuna kadar da yapacaktır. Bakın arkadaşlarım gücümüzü size, - nazarlarınızı biraz geriye götürmek üzere bir hususu hatırlatmak istiyorum - gücümüzün değerini orada bulacağız. Bir defa daha gözünüzün önüne sereceğiz. 1965-1973 seçimlerinde, - Genel seçimlerden bahsediyorum - siyasi partiler sendikacı liderlerden, arkadaşlarımızdan A partisi C partisi 5 er 6 şar tane sendikacı arkadaşımızı parlementoya kontencandan aldılar. Bu dönemde huzurlarınızda bunu samimiyetle söylüyorum ki bu 5-10 arkadaşımız cidden parlementonun içinde 450 milletvekili arasında ağırlığını gösterdiler. Her bir Türk İşçisinin hakları, hukukları üzerinde konuşma imkanı buldular. Ağırlıklarını gösterme imkanı buldular. Siyasi partiler dedilerki, bunların on tanesi parlementoda bu güce bu imkana kavuştuğuna göre, bu çoğalırsa bizim için pekte iyi bir hava olmayacağı inancında, 1973 seçimlerinde işçiden yana olmayan partide, sendikacılara kapıyı kapattılar. Kapı kapandı. Sendikacılara dedilerki gidin gücünüze güveninde girin. Gireriz. Kapıyı ben kitleyip, şimdi burda anahtarı cebime koyarsam, herhalde kimse burdan dışarı çıkamaz. O zaman burayı patlatacak yıkacak bir güce sahip olacağızki, o kapıdan dışarıya çıkma imkânını bulalım. Tabiî bulamadık bulamayızda. Ve biz bundan gücenmedik. Gücümüz varsa, inancımız bütünse, o parlementoya kendi temsilcilerimizin ne şekilde gideceğinde akıl mantık içinde yolunu bulacağız. Ve göndereceğiz. Hakikatten çalışanların temsil etme imkânını bulacağız. Bundan artık kimse şüphelenmesin, zaman zemin hazırlanmıştır. Ve bu yola doğru hızlı adımlarla gitmeye başlamışızdır. Türk işçisi bu konuyuda önümüzdeki kurultayda tartışarak, siyasi bir partiyi veyahutta siyasi partilerden birini mi, o arada kendi siyasi partisinimi kuracağım, o yetkili kurulda değerlendirmeleri yapmak suretiyle bir karara varacaktır. İş başına gelen arkadaşlarımızda bu

kararların uygulamasına geçecektir. Aziz arkadaşlarım, kurultaylar Türk-İş'in yönetim kurulunda alınmış ve uygulaması bir kaç aydan beri devam ediyor. İşte sayın başkanında buyurduğu gibi son kurultayımız 9-11 Kasım tarihleri arasında İstanbul'da yapılmak suretiyle, alınan karar ifa edilmiş olacaktır. Aziz arkadaşlarım, insafla denilen bir şey vardır. Türk-İş'le diye bir teşkilatı gün geçmiyorki, muakyese ediyorlar. Ben asla hatta şurda bu Disk'in ismini dahi huzurunuzda anmak istemiyorum. Çünkü Türk-İş'e ne muhatap, ne de Türk işçisinin temsilcisi olduğunada sureti katiyede inanmıyorum. Ama kader bir kısım çalışan arkadaşlarımızı o safhada bırakmıştır. İnsallah Türk-İş bir hafif silkinme ile o dalda olan arkadaşlarımızı da bu güçlü çatının altında gözlemi ve özlemini çekenleri bünyemize almak imkânını bulacağız. Onlarda hakiki işçinin temsilcisi olan yuvada buluşacaklardır.

Ama şu kadarını söyleyelimki, ideollojik savaş peşinde koşan kominist'ler bu çatının altına giremiyeceklerdir. Türkiye'dede koministlere at oynatmayacağız. Koministlerin yeri burası değildir. Bu mutlu Türkiye'de koministler meydan bulamayacaklardır. Atatürk'ün dediği gibi «Nerede bulursan Kafasını ezerek en güçlü kuruluş yine Türk işçisidir.» Bizler ezeceğiz. Bunu kesinlikle imanı bütün olarak söylüyorumki onlara meydan yoktur. Olmayacaktır. Bunun yanıbaşında Yine çalışanları sömürmek isteyen zihniyetinde aynı onun kadar kafasını ezme zamanı gelmiştir. O hasislerinde er geç Türk işçisinin demiyorum, Türkiye'de çalışanların hakkına saygı göstermeyenlerin de haddinin bildirilmesi yine Türk işçisi tarafından yerine getirilecektir. Aziz arkadaşlarım., yurdumuzun bütün köşelerini geziyoruz. İnanın ufak bir mübalâa ekliyerek söylemiyorum. En ücra köye gidin, köydeki vatandaş Türk-İş ne yapıyor? Türk-İş'ten ne haber? diye sualle karşılaşırsınız. Kasabaya gidin öğretmeninden bu sualle karşılaşırsınız. Nahiyesine gidin Nahiye müdüründen, nüfus memuruna kadar yine aynı sualle karşılaşırsınız. Ben yakında bir seyehate çıktım. PTT'de çalışan bir vatandaş benim sendikacı olduğumu duymuş. Büzüle büzüle yanıma geldi. Dediki ağabey size birşey soracağım. Dedim sor. Ben dedi PTT'de çalışıyorumda dedi sendikaya kayıt olacağım. Fakat buradakiler beni kayıt ettirmeye tehdit ediyorlar. Olsam beni işimden atarlar dedi. Bende dedim kendilerine siz ne düşünüyorsunuz. Valla dedi sadece düşündüğüm şu : «Türk-İş kuvvetli, eğer beni atarlarsa Türk-İş beni kurtarır. Bu inancı taşıyorum.» dedi. Bunları söylerken sizlere şunları arzetmeye çalıştım. Türk-İş, Türk İşçi hare-

ketinin hudutlarını aşmış, vatan sathında toplumun malı olmuştur. Toplum Türk işçisinden ve Türk-İş'ten büyük görevler beklemektedir. Bu görevleri de hep beraber ifa edeceğiz. Bu hizmetleri artık şehirlerin dışına yaymak suretiyle, çıkarmak suretiyle, hem çalışanın alın terinin hakkı olan hakkını koruma imkânına kavuşmuş olacağız. Hemde köyden şehire göç eden sokaklarda binlerce yüzbinlerce işsiz gezen işçilerin dolaşmasını önleyerek hizmetleri orta hale doğru götürmeyi başarırsak, hem ücretsiz çalışanların hakkını burda korumuş olacağız. Hemde o göçleri yerlerinde istihdam edeceğiz. Bu da ne ile olacaktır. Bu hizmetlerin Türkiye sathında yayılmasıyla mümkün olacaktır. Aksi halde burada biz ne kadar sözleşme yaparsak yapalım, biz ne kadar çalışırsak sendikalarla çalışalım, köydekini şehire göç ettirdiğimiz müddetçe çalışanın hukukunu koruma mümkün olmayacaktır. Tabiî bu istihdam dengesini sağlayamadığımız sürece. İnşallah bu günlerde çok yakındır. Millet olarak, güç olarak, gönül birliği içerisinde elele verip çalışmak uretiyle bu engelleride aşacağımızı bütün kalbimle temenni eder, sizlere teşkilâtımız adına, şahsım adına şu kısa vakitlerinizi almaktan dolayı özür diler, saygılar, mutluluklar diler, hepizine iyi akaşamlar dilerim.

Şakir URHAN, Selülöz İş Sendikası İzmir Baş Temsilcisi :

Saygı değer dinleyiciler, Selülöz-İş Sendikası İzmir Şubesi adına konuşuyorum. Genel merkezimiz, Ankara'daki kurultayda esas görüşlerimizi bildirmişti. Biz burada, şube olarak fikirlerimizin ne olduğunu kısaca ifade ile konuşmamızı bitirmek ve değerli konuşmacıların konuşma sürelerini uzatma fırsatı yaratmak istiyoruz.

Akdeniz-İş'in görüşlerini yansıtan sayın konuşmacının belirttiği hususlar, bizimde dikkatimizi çekti. Aşağı yukarı bizim fikirlerimiz de o paralelde o yöndedir. Tabii bunun dışında diğer sayın sendikacı büyüklerimizden bazıları da o paralelde konuşma yaptılar. Benim burada kısaca üzerinde durulmasını isteyeceğim bir temennim olacak. Bugün Türk-İş'in siyasi yönelim içerisine girmediği için, Türk-İş'ten kopup, DİSK'e doğru kayma var gibi bir anlam çıkıyor. İşte Türk-İş yöneticilerinin bilhassa ağabeyilerimizin, sendikalarında faaliyet göstermiş büyüklerimizin, bu kayışın siyasi noktadan mı başladığı, yoksa başka noktalardan mı başlamış olabileceği üzerinde durmalarını arzu ediyorum. Şöyleki; siyasi ağırlığı olmadığı nedeniyle bazı sendikalar Türk-İş'ten kopup, DİSK'e geçmiş olabilir. Bunun dışında bir neden var mıdır, yok mudur?

Ben buradan acizane kanatim olarak şunu belirtmek istiyorum; Türk-İş, sayın genel başkanı da ifade ettiler. Konuşmaları Türk-İş'in bugüne kadar olan tutumu hakkında kesin bir fikir vermiş oldu ve bizi kanıtlayıcı bir ortama sürükledi. Ama bugüne kadar bizde bu kanıt yoktu, bu inanç yoktu. Neden yoktu? Sendikal mücadele alanında Türk-İş'in daha pasif, DİSK'in daha aktif olduğu yönünde söylentiler vardı. Esasında Türk-İş'in yapacağı iş, Türk-İş'e bağlı bulunan bütün sendikaların yapacağı iş, DİSK'e heves doğuran noktalar ne ise, bunları teker teker tesbit edip, izole etmek, ondan sonra siyasi ağırlığını koyaraktan, işçi menfaatlerini kollayan kanun, yönetmelik gibi tedbirlerin alınmasını başından yani, Ankara'dan temin etmek suretiyle temsilciliğini yapmak olduğu bu muazzam topluluğun haklarını korumasını tavsiye ediyoruz. Yani istediğimiz budur. Zaten bütün kuruluşlarımız da bu noktada birleşmişlerdir. Fikirlerine katılıyoruz. Genel merkezimiz de bu yöndeki fikirlerini Ankara kurultayında belirtmişlerdir. Hepinize saygılar sunarım.

Cavit AKPINAR, Liman Dok Gemi-İş Sendikası Temsilcisi :

Sayın Başkan, değerli basın ve TRT temsilcileri, kıymetli sendikacı arkadaşlarım, şahsım ve Türkiye Dok - Gemi-İş adına hepinizi sevgi ve saygıyla selâmlarım.

Değerli arkadaşlarım, konuşmama başlamadan önce, bu tip bölgesel işçi kurultaylarının düzenlenmesinde öncülük yapan Türk-İş icra ve yönetim kurullarına huzurlarınızda teşekkürü bir borç bilirim. Saygı değer arkadaşlarım, Türk-İş'e çalışmalarında hız verecek bu tür kurultaylar, tabandan gelen sesleri duymak ve onları bu salonda bırakmayıp, yapılması gereken kanun tekliflerini mutlak suretle hükümetlerden istemeli ve ivedilikle yapılmasına çalışılmalıdır.

Muhterem arkadaşlarım, demokratik parlemento düzenimiz ve yürürlükte bulunan Anayasamızın özgürlüğü eşit haklar ve görevler ilkesi tüm vatandaşlar için ortak bir hak olarak tanınmış bulunmaktadır. Demokratik düzenin doğal bir nedeni olarak herkesin, ülkenin temel sorunlarıyla ilgilenmesi görüş ve düşünceleri ilgililere duyurması ve diğer yurttaşları uyarması vatandaşlık görevlerinin baaşt geien gereklerindendir. Durum böyle iken, demokrasinin temel kavramlarından en önemlisi olan bu hususa yeterince değer verilmediği kanısındayım. Çünkü gene hataları itibariy-

le bahse konu olan görevler ve hakları belli kimselere ait olduğu fikri yayğın olmakla beraber, yine bazı çevrelerde kanunen yansıtılmak suretiyle propagandası yapılmaktadır. Ülkenin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarını izlemek ve toplumun daha uygar, güçlü, bilinçli olmasını amaçlayan bir politikanın izlenmesi için yol ve yöntemin neler olması gerektiği hakkında önerilerde bulunmak demokratik baskı grubu olarak görüş ve inançlarını söylemek, oyları ile yönetim kadrolarını görev başına getirecek güçte bulunan işçi ve örgütlerinin temsilcilerinden yukarıda bahsettiğimiz hak ve görevlerden kıskanılmaktadır.

Arkadaşlarım, zaman zaman bu doğrultuda beyan ve girişimlerin söz konusu olması halinde bu atılımdan rahatsız olan bazı kişilerin siyasi görüş farklılıkları olsa da, yine bir noktada toplandıkları ve kendi çıkarları için demokratik hak, hukuk, özgürlük elden gidiyor diye yaygaralarla, heyecan enflasyonları yarattıkları görülmektedir. Bu benzeri görüşlere katılmıyoruz. Suçlanmalara itibar etmiyoruz. Memleket severliğin kimsenin inhisarı altında olduğuna inanmıyoruz. Mutlu bir toplum yaratılması hususunda, hak ve görevlerimizin bulunduğpuna inanarak, bunların boyutlarını tebliğ etmek, daha düzenli mutlu bir yaşam kurulmasına ilişkin görüş ve düşüncelerimizi söylemek üzere burada bulunuyoruz. Türk işçihareketinin olduğu kadar, sosyal ve siyasal hayatımızda da önemli bir aşama niteliğinde olan bu toplantımızın istişari mahiyette olan önerilerinin değerlendirilmesi suretylei, ülkemize mutluluklar getirmesini hayırlı ve uğurlu olmasını dileyerek, toplantımızın amaçladığı hususlar hakkında Dok Gemi-İş sendikasının görüş ve düşüncelerini kısa da olsa açıklamaya çalışacağım.

Arkadaşlarım, Türkiye'de yapılabilecek gemilerimizn iyurt dışına siparişi kontrol altına alınmalıdır. Hükümetlerin yurt dışında on yaşında bir geminin % 5 kredi verilerek alınması ve bu geminin ticaret filomuza hizmeti ne kadar sürebilir. Arkadaşlarım, kendi tersanelerimizde 18.000 tona kadar gemiler yapabilmektedir. Bu gemilerimizde yerli malzeme kullanma imkanı kolaylaştırılmalı ve zorunlu tutulmalıdır. Dış piyasadan temin edilecek malzemelerde döviz transfer eylemleri günün şartlarına göre hızlandırılmalı ve buna karşılık gümrük formaliteleri kısıtlanmalıdır. Orneğin, değerli arkadaşlarım hepinizin malûmu, İzmir şehir hatlarına ait 2 adet yolcu gemimizin 1974 senesi 14 Mayısında omurgaları atılmasına rağmen, henüz dış piyasadan makinaları temin edilmeyişi döviz transferinin yapılamayışı nedeniyle gemilerimiz 6 aydan beri denize in-

dirilememiştir. Makinalar halen gelmediğinden, çürümeye terk edilmiştir. Bu hepimizin milli servetidir. Yalnız Dok - Geminin değil, hepimizin, işçi arkadaşlarımızın servetdri. Türkiye'de işçi daima eserlerini yapmakta, kamu oyuna göstermekte, dünya milletlerine açıklamakta her zaman kıvanç duymuştur. Daima da kıvanç duyacaktır.

Değerli arkadaşlarım, şuna inanmaktayım ki, dersanelerimize, buna bağlı olarak gemi sanayimize gereken değer verildiğinde, memleketimizde işsizlik gelişir, memleket sanayileşen ülkeler arasındaki yerini mutlak surette alır. Örneğin hepinizin malûmu Japonya 1945 de hartpen çıktıktan sonra gemi sanayine verdiği değer nedeniyle bu gün dünya milletlerine meydan okumaktadır. Ülkesini gitgide kalkındırmaktadır. Düşünce ve görüşlerimi böylece belirttikten sonra kurultayımızın Türk işçi hareketine hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder, Dok Gemi-İş adına hepinizi saygıyla selâmlarım.

Mehmet TOKLU, Muğla ve Çevresi Maden-İş Sendikası Başkanı :

Sayın divan, sayın basın mensupları, güzel İzmir'de biraraya gelen, kalpleri ve gönülleri her zaman bir olan değerli dava ve mücadele arkadaşlarım, şahsım ve Maden işçileri adına hepinizi saygıyla selâmlarım.

Konuşmama başlarken bölgemizin çeşitli iş kollarında çalışan işçilerin temsilcileri, değerli meslektaşlarım ve dava arkadaşlarım burada bir araya gelmesini çok isabetli kararlarıyla saölayan Türk-İş 3. bölge temsilcimize ve bölge kurultayı yürütme komitesine şükranlarımı arz ederim.

Muhterem arkadaşlarım, Türk sendikacılığı, batıda olduğu gibi. çok uzun ve kanlı mücadeleler vermeden, yaralı olarak, kısa zamanda büyük başarıya ulaşmaşsa, bu başarı bilhassa Türk-İş'in inandırıcı ve güvenilir mücadelesiyle elde edilmiştir. Türk-İş'in şimdi bu yoldaki çalışma ve mücadelesini insaflı ve tavansever Türk işçisi ve kamuoyu çok iyi bilmektedir. ürk işçisi ve milletimiz, Türk-İş'in işçi hakları mücadelesini, yurt gerçeklerne, demiokratik kurallara ve yasalara uygun olarak sürdürmekte olduğunu bilmektedir. Onun için Türk-İş, bütün Türk işçisinin ve milletimizin güveni ve umut kaynağıdır.

Muhterem arkadaşlarım, Türk-İş'i politik yönden eleştirmek isteyenlere şu hususu hatırlatmak yerinde olur kanaatındayım. Türk-İş partilerüstü politikasında da, herhangi bir parti politikasında da Türk Milletinin benimsediği hürriyet ve demokrasi rejiminin savunucusudur. Ve bu rejimin içinde, işçi haklarının mücadelesini sürdürecektir. Parlementoya işçinin ağırlığını koymak suretiyle, yurdumuzun daha çabuk kalkınmasını sağlamak, işsizliği önlemek, işçi haklarıyla ilgili yasaların etkin olarak çıkması ekonomik ve sosyal tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla hür sendikacılık hareketiyle ,işçi haklarından taviz vermemek ve kuralların önceden tesbit edilmesi şartıyla partilerüstü politikasının dışına çıkılması, memleketimizin bir an önce kalkınmasını sağlayacağımıza inanılan bir siyasi partinin desteklenmesine Türk-İş genel kurulunca karar verilirse, işçiler bu şartlarla alınan kararları benimseyeceklerdir.

Arkadaşlarım, Türk-İş'in partilerüstü politikasını sürdürmesi veya sürdürmemesi hususunda gerek 1975 Mart ayında Ankara'da toplanan 1. İşçi kurultayında ve bölge kurultaylarında, gerekse bu kurultayımızı konuşmacıları tarafından enine boyuna konuşuldu. Daha da konuşulacak ve inşallah önümüzdeki Türk-İş genel kurulunda bu hususta en iyi olacak karar alınacaktır. Ben müsade ederseniz, Türk-İş'e yapılan iftira ve maksatlı saldırıları işçileri huzursuz edenleri, işçi arasına anarşi sokulmak istenmesinden ve bölücülük yaparak işçi haklarının korunmasının tesirsiz hale gelmesine yol açanlardan bahsetmek istiyorum.

Yurdumuzda hür sendikacılığın başlangıcından beri, mücadelenin içinde olan bir arkadaşınız olarak, o zamandan bu zamana kadar hep işverenlerle mücadele ettik. Halâ işçi hakları mevzuunda işverenlerle başımız dette iken mücadeleden başımızı kaşıyamazken bir de başımıza mücadele kaynakları çıktı. Türk-İş'e sarı sendika, bizlere de sarı sendikacı diyenler çoğaldı. Gittikçe aydın geçinenler, ilerici olduğunu iddia edenlerle, anarşiyi sokakta başarıya ulaştıramıyanlar, işçi arasına sokmak isteyenler, devam ettiği okullardan kovulanlar, Leninci, Maocu, Marks'cı olduklarını iftiharla söylemekten çekinmiyenler bu itham ve iftira kaynaklarını teşkil etmişlerdir Bu kafalar kahvede Disk'in reklamını yapıyor. Nerede bir işçi bulurlarsa, fırsatı kaçırmıyorlar. Başlıyorlar salyalarını akıtmaya, yalan üstüne yalan atıyorlar. Türk-İş'e bağlı sendikaların çözüldüğü, falan yerde çalışan işçilerin Disk'e girdiği gibi asılsız haberler yayıyorlar, nereden geliyorlar, bültenle geliyor. Bu uğur-

da masrafar yalpılıyor. Zaman zaman bu kampanyaya öğretmenlerde katılıyor. Halkın ümit kaynağı olan bazı mahallî parti teşkilât üyelerinin de, farkına varmadan katıldığı oluyor. İşçilerin bu gün elde ettiği hakların uzun zamandan beri açık savunuculuğunu yapmuş, başarıya ulaşmış sinesinde milyonlarca işçiyi toplamış olan, hattâ bugün memleketin sosyal ve ekonomik kalkınmasında işçiden başka tüm ulusun sorunlarına da eğilen, kapısında işçiden başka memur, subat, öğreti müyesi ve derdi olan herkesin hizmet beklediği büyük kuruluş Türk-İş'e sarı sendika diyenlere, işçi tarafından seçilen ve işçinin arasında onun hizmetinde uzun yıllar geçirmiş olan, aldığı aidatların kuruşu kuruşuna hesabına veren bizlere sarı sendikacı diyenlere huzurunuzda lânet ediyorum. Bizler, bir taraftan rejim düşmanları, anarşi kaynakları işçi düşmanları, yalan ve iftira kampanyası bölücülerle diğer taraftan işçiyi yırtık pantolon, yamalı kasket, ve soğuk kuyu lastik ayakkabıları ile karşısında görmek isteyen grafik işverenlerle mücadele ediyoruz. Bu yüzden giderek sorumluluğumuz ve yükümüz ağırlaşıyor. Bütün kabahatımız, yasalara saygılı oluşumuz, Anarşiye, tahribe, yakıp yıkmaya karşı oluşumuz. Karşımızdakilerin bu hareketleri şimdilik sinir harbinden öteye gitmiyor. Fakat Türk-İş'in bu hareketler karşısında sessiz kalmaması ve çok etkin tedbirler alması gerekir. Bu hususta fazla masrafa da lüzum yoktur. Her hafta mutlaka Türk-İş'ten, Türk-İş'in onda biri bile olmayan kendilerini, ardiyelerini Lenin'in, Mao'nun resimleriyle dolduranların, sendika dolmuşçuluğu yapanların maksatlarını açıklayan bülten yayınlanırsa, bizler bu bültenleri çoğaltır bütün işçiye dağıtır, işçiyi uyarırız. Kısa zamanda Türk-İş'ten bunu bekliyoruz. Türk-İş'in yıkıcı faaliyetlere ve ikramlara karşı daha uyanık olmasını istiyoruz. Bunca yıl ve halen Türk-İş'in işçiye yaptığı hizmetlere gölge düşürmeye çalışılmasına ve Türk-İş'e iftira atılmasına tahammülümüz yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, sevgili meslekdaşlarım, sizlerle bugün beraber olup, hislerimi ve düşüncelerimi anlatma fırsatı bulduğum için çok mutluyum. Maden-İş koluna ait dertlerim ve kurultay'ın amacına yöneli kdüşünceleri tecrübeli ve büyük sendikacı Abdulluk Çakırefe'den dinlemek üzere konuşmamı yarıda kesmiş bulunuyüorum. İş hayatınızda ve hak mücadelenizde başarılar diler, asil, cefakâr, vefakâr Türk işçisinin Türk-İş topluluğu içinde refaha ve mutluluğa erişmesini temenni eder, hepinize saygılarımı sunarım.

Abdullah ÇAKIREFE Soma Maden-İş Sendikası Genel Başkanı :

Türk-İş'in Ege bölgesinde düzenlemiş olduğu kurultayın sayın üyeleri : Ege bölgesi Maden işçilerinin selâm ve sevgilerini hepinize iletir, saygılar sunarım.

Türk-İş'in kurultayları elbette istişari mahiyettedir. Birer karar organı değildir, burada fikirler oluşturulacak, tabanın fikri oluşturulacak. Tabanın sesi dinlenir derler. Bu lâf esasta madencilikten gelir. Bizde taban ayaklar, tavan ayaklar vardır, - Yeraltında. «Tavan ayakta çalışanlar, tban ayakta çalışanların sesini dinle»der. Zonguldakta çıkmıştır bu taban lafı. Elbette Türk-İş'in büyük genel kurulunda, bu kurultaylarda oluşturulan ve geliştirilen tüm yenilikler orada istişare edilecek, kavgası yapılacaktır. Herzaman Türk-İş'in genel kurullarında kavgalar olur. Yumruk kavgası değilde, fikir kavgası olur. Demokrasinin temelinde yatan kavga olur. Ve bu kavgadan güçlü çıkanlar, oradan çoğunluk olarak çıkarlar. Türk-İş'i deva mettirirler. Dolayısı ile buradaki toplantıda da, kurultay diyoruz şimdi biz bu toplantılara. Kurultay bir zamanlar bir partinin lafı idi. Şimdi bizde başladık usul usul. Demek ki, yaşav yavaş sola karşı bir eğilimimiz var. Yani ne kadar sağda da olsak da, bir sendikacı hiç br zamain sağda olmazda, işçi zaten sağda olmaz, Felsefesinde sol vardır. Zaten soldadır. Ama aşırı solda değildir. Demokrasinin solundadır. Demokrasinin tam felsefesinin solundadır.

Ancak Türk-İş zaman zaman kendisini silkmekte, zaman zaman kendisini oluşturmaktadır,, geliştirmektedir. Neden geliştirmektedir? İşte gene demokrasinin icabından geliştirmektedir. Bir Disk çıktı, o Disk öcü gibi görünmek suretiyle, birbirimize sarılıyoruz. Biz Disk'in çıkmasına çok sevindik. O çıkmasa biz birbirimizi yerdik. Halâ o bakımdan onugördükce biz birbirimize daha kenetleneceğiz. Daha güçlü olacağız. Kendisini mutlaka Türk-İş çağa uydurmalıdır. Çağa uymayanları çağ kendisine uydurur zaten. Onun için çağa uydurmalıdır kendisini. Türk-İş her yerde, her alanda ağırlığını koymalıdır, diyorlar. Siyasete lâfla ağırlık konmaz. Türk-İş siyasete ağırlığını koyarken, kendisinide ortaya koymalıdır. İlkelerini ortaya koymalıdır. Böylelikle ağırlığını ortaya koymalı. Bir arkadaşımız 65 teki seçimlerde 6-8 tane parlementoya üye gönderildi dediler. Evet gönderildi, nasıl gönderildi? Bize yalvardılarmı? Yalvarsalarda aldıktan sonra ne yaptılar 73 seçimlerinde hiç birimizi aldılarmı? Baktılar tutmuyor, silktiler attılar. Bir tane adamı-

mızı, bir tane sendikacıyı bir tane işçiyi hiç bir parti almadı bünyesine. Kontenjandan da almadı. Aldımı? Niye almadı? Değer vermediği için, ağırlığımızı koyamadığımız için almadı ve Çalışma Meclisinde başkanlık yapan sayın Kaya Özdemir bir parti liderinin gurubunda partiye karşı çıktığı için, Türk-İş'in ilkelerini onlara benimsetmemesini istediği için diğer tasarısını kabul ettirmek için mücadelesini yapmıştır, kavgasını vermiştir. Ama burası Türk-İş'in yeri değildir. Türk-İş'in baskısı altında kalmayacağız demek suretiyle buna karşı çıkmışlardır ve buda partiden istifa etmiştir. Bu mudur ağırlık? Esasa gelelim, esas ağırlığımızı koyalım. Öyle şey olmayalım. Elbette Türk-İş bir Disk olamaz, zaten. Türk-İş, işçinin yok, Rey torbası gibi, torba olmayalım. Yem torbası gibi, torbada kendi temelinden kendini oluşturan kendini geliştiren, kendi varlığını kendisi yaratan, kendi yüceliğini bu güne getiren işçi topluluğunun kendi çabasıdır. Disk bu gün ideolojisiyle, felsefesiyle, doğrudan doğruya İşçi partisinin Malatya'da doğurduğu bir yavrudur. Başka bir şey değildir. Onun ideolojik felsefesi vardır. Dikkat ederseniz bazen bunun kavgasını yaparız, bazende tartışmasını Disk yanlısı olanlarla yaparız, benim diyenlerle yaparız. Bugün gelseler gene yaparız. Menfaatlerde Türk-İş'in getirdiği menfaatlerden bir tanesinin üstüne çıkmış olarak bir tane toplu sözleşme getirsinler, bir menfaat getirsinler, yaptıklarını getirsinler, onlarla beraber olacağım. Ama getiremiyorlar. Tam oraya menfaate girdikmi, yaptığımızın yüceliğini ortaya koymaya başladıkmı, Türk-İş olarak karşımıza hemen ideolojik felsefeyi ortaya çıkarıyorlar. Oradan girişime başlıyorlar. Yok öyle şey Eğer hakikatten Disk, Türk-İş'in bünyesinde yapılan toplu sözleşmelerin üzerinde bir santim fafla para almış olsun hak getirmiş olsun bugün hepinizin elinde bir beyanname hepinizin elinde bak ben ne yaptım, Türk-İş ne yaptı diye, zaten yaptığı bir tavuk misali bir yumurta yumurtluyor. Dünyayı ayağa kaldırıyor Zazallı bizimkiler ne yapsın yüceliğimiz var büyüklüğümüz var diyorlar. «Kısrakta hani güzel bir yavru yapar meydana getirir onun değeri büyüktür. Ama ağızından hiç bir şey çıkmaz.» O misal bizi mTürk-İş. Ama öbörü koca mahalleyi bir yumurta için ayağa kaldırıyor. Aramızda fark bu. Mesele bu. Türk-İş herşeyden evvel iyi propaganda gücünü, yaptığı işleri, yaptığı toplu sözleşmeleri, Disk'in olduğu yerlere dağıttığı gün Disk zaten gider. Zaten Disk gitti, zaten Disk gider.. Disk diye bir şey kalmadı zaten. İşçi partisini kapattılar, arkasından sığına sığına, sıza sıza CHP'ye onun kanadının altınd tüylenmeye kalkıyorlar, şimdi. Başka hiçbir işi gücü yok. Ordu birde onun kanadın altından bir kurtul-

duğu. Disk diye birşey yok meydanda, Zaten yok. Yağan yağmur bile o tüysüz yavruyu yok eder. Zaten belli değil. Anası babası belli değil. Nerden çıktığı belli değil,

Muhterem arkadaşlarım, biz ne deveyiz, ne de devekuşuyuz. Deve kuşu ya devedir, ya kuştur. Öyleyse bunu mutlaka ortaya koymak lâzım, Türk-İş'in ne yapması lâzım. Buradaki bütün fikirleri toplayıp tabandaki fikirleri, Tabanın sözcülerinin fikirlerini toplayıp. Türk-İş'in ilkeleri vardır. 24 tane ilkesi 18'e inmedi kimse indiremez. Gücü yetmez. Bütün ilkelerini ortaya koymalı Zaten ilkelerde anlaşılmayan birşey yok Zaten Türk-İş her şeyi kabul etmiş, Madenlerin devlet eliyle çalışmasını, petrolün devlet eliyle çalışmasını isteriz. Öyle değilmi? Varmı istemeyen? Lâfla isteriz. Tabii. Şimdi gene lafla istersen öyle gider. Arkasından toprak reformu isteriz. Arkasından kuruluşlara ağırlığımızı koyarak söz sahibi olmak isteriz. Kuruluşlara girelim deriz işçi olarak. Bunları istemiyormuyuz. İstiyorsak bunlar neyle olur. Yasalarla olur. Yasaları neresi çıkarır? Türk-İş kurultayı Türk-İş genel kurulu çikarmaz. BMM çıkarır. Oraya adam göndermezsen orada ağırlığın olmazsa hikaye olursun. Hiç sırtından inmez. Afedersin kusura bakma yüküde sağlam vurur. Bu zaten bana vergidir. Onun için ilkeleri toplamalı, ilkeleri saptamalı, siyasi eğitimini tabanda yapmalı, sağlam öyle lâfla değil. En iyi şeklini bulduktan sonra hangisi kendisine yararlı, hangisi sağlam noterden senedini veriyorsa, tapuyuda verecek durumdaysa, böyle yarı tapuyu parlementoya kaç tane üye sokacaksa kaç tane vekillik verecekse öyle lâfla değil. Bunları saptayacak ondan sonra hodri meydan diyeceğiz. İpotek kafalardanda kendimizi parti politikalarından ipotekleşmiş partizanlığımızdan kurtaracağız. Kurtarmazsak hikaye oluruz. Ve bu şekilde adım atmış olacağız. Eğer 30 yıl evvel demokrasinin çok partili sistemin devrine girilmesiyle bu gün burda hikaye olur. Konuşurduk. 63 yılında 274-275 çıkmasaydı hikaye olur konuşurduk. Bak halen kavganın içindeyiz. Halen kavgasını yapacağız. Gelecek kuşaklarda kavgasını yapacak öyleyse kuşaklara örnek, bizi lânetlemeyecek şekilde Türk-İş'in yararına, Türk işçisinin kendi yararına, bu ulusun yararına, lâzım gelen saptamaları yapmak suretiyle nereye gideceksek o istikamete kendimizi koymamız lâzımdır. Teşekkür ederim. Saygılar sunarım. Sağ olun.

Şerafettin AKOVA, Dyf-İş Sendikası Genel Başkanı :

Başkanlık divanı, basın, TRT mensupları, kıymetli sendikacı arkadaşlarım, Ege'nin incisi güzel İzmir ve yöresinden toplanmış bulunan sendika temsilcisi arkadaşlarım. Sizleri Türkiye Demir Yolları İşçi Sendikaları Federasyonu adına en işten saygılarımla selâmlarım.

Muhterem arkadaşlarım, Türk işçi hareketinde boyutları belli olan hedeflere ulaşabilmek için bir takım temel uğraşılar üzerine işlerimizi, faaliyetlerimizi teksif etmek zorunluluğuyla karşı karşıyayız. Yapacağımız bu mücadelenin temel felsefesini, boyutları belli bir şekilde ortaya koymadan, tüm girişimlerin neticeye müessir, etkili bir biçimde sonuçlanabilmesi mümkün değil. O itibarla ben konuşmalarımı mümkün olduğu kadar kısa kesmek suretiyle silzere bazı hususlar hakkında görüşlerimi kişisel olarak ve bazılarını da teşkilâtım adına yansıtmaya çalışacağım.

Değerli arkadaşlar, kurultayların yapılış nedenleri hakkında Sayın Emin Kul arkadaşım ilgi çekici güzel bir konuşma yaptı. Dyf-İş teşkilâtı olarak Şerafettin Akova olarak, bu görüşlere tamamen katılıyorum. Katılmakla beraber, evrim sürecinin gerektirdiği teknolojik ve kronolojik tahlillerinin yanı sıra, bir hususu da ben ekleyerek sözümü yoğunlaştırmak istiyorum. Ünlü Fransız düşünürü Jan Jak Russo kuvvetler dengesi teorisini bulmak çabasını sürdürdüğü zaman, ortaya bir slogan atmıştı. Bu slogan şu Eğer hükmetmek istiyorsan böl ve parçala, sonra hükmet, bugün Türkiye'de, kim ne derse desin, işçiden yana siyasi bir örgütlenme var. İşçinin görüş ve düşüncelerine karşı bir siyasal örgüt var. Şu var bu var. Bunların hiç birisi kendi doğrultusundan hareket etmek suretiyle, güçlü sendikacılık felsefesinin yaygınlaşmasına olanak sağlayacak tüm girişimleri, sabote etme eğilimi içindedir. Çünkü hükmedebilmek için, bölmesi ve parçalaması lâzımdır. Bunu, organik olarak siyasal örgütlerin yaptığı kadar sendikalar kendi doğrultusundan amaçladıkları hedeflere ulaşabilmek için giriştiklerinde, o umdukları hedefe ulaşamamalarının telaşı ve heyecanı ile de kendi kendine olan hizmetlerini de inkâr ederek, bu bölünmeye olanak sağlarlar. O itibarla, mesele boyutlarıyla ortaya çıkmış vaziyetledir. Bilhassa 12 Ekim seçimerlinden sonra, yani kısmi senoto seçimleri ile millet vekili yenileme seçimlerinde bu sürdürdüğümüz faaliyetlerin tüm ayrıntıları, en belirgin biçimiyle ortaya çıkmıştır. Bahis açılarımızı fazla uzaklara gitmeden 12 Ekim seçim sonuçlarına

çevirerek, bu doğrultuda tahlillerimizi sağlıcaklı bir biçimde yapacak olursak, sanıyorum sonuca ulaşabilmemiz için, önümüzdeki tüm engeller bertaraf edilmiş olacaktır. 12 Ekim'den sonrak boyutları belli olan hedefler, neler olmuştur, İzah edelim.

Saygı değer arkadaşlarım, yakın tarihimize kadar Türk İşçi Hareketi üzerinde boyutları belli bir oy potansiyeli yaratan partiler, yapılan partiler arası parselasyondaki oy miktarlarını kendi siyasal örgütlerine çıkıp almaması üzerine, 12 Ekim seçimlerine kadar, hiçibir tartışmaya girmemişlerdir. Fakat 12 Ekim seçimlerinin sonuçlarının değerlendirmeleri yapılmaya başlandığında, parti liderleri sorumluluk duygusunun gerektirdiği bir biçimde, duygusal olmaktan arınarak, akılcı bir düşünce ile siyasal örgütlerinin oy artışlarını, işçinin yoğunluğu bulunan merkezlerden sağlandığını itiraf etmek mecburiyetinde kalmışlardır. Matematiksel değer yargıları, siyasal liderlere bu hükmü izafe etmiş omlanın yanı sıra, bence, esas bu olanağın sağlanmasına zemin hazırlayan tek ve genel sebep işçi hareketinin nevi şahsına özgü bir tutarlılık içerisinde siyasal bilinçlenmeye olanak sağlayacak bu kurultayların yapılması tabanın bilinçlenmesine yönelik girişimler olduğu inkarı kabul edilmez bir vaka olarak ortaya konmuştur. Şimdi çeşitli kurultaylarda, merkez kurultaylarında ve bu arada gerek kişisel, gerekse örgütsel düşüncelerini söyleyen arkadaşlarım ekonomik ve sosyal doğrultuda, paralellik sağlanmıştır. Eşdeğer görüşler paylaşılmaya başlanılmıştır. Siyasal doğrultuda ayrıcalıkların tevlit edilmesi için kurultaylarda ne gibi hareketlerde bulunulmalı, tabanın yansıyan fikirleri nasıl değerlendirilmeli, doğrultusunda tartışmalar sürdürülmektedir.

Değerli arkadaşlarım, kuşkusuz, tereddütsüz, tartışmasız bir noktada birleşmemiz lâzımdır. Birleşeceğimiz noktaları madde başı olarak arzetmeye çalışacağım. Tabanda birleşme organizasyonun güç olaması ne kadar güç olursa olsun, eğer tavanda bulunan arkadaşlar yönetici kadrolar kendi iştihatları doğrutlusunda taban bilinçlenmesinin yargılamalarını yapmak suretiyle karar vermede tereddütlere düşerlerse, bundan sonuç alınabilmesine maddeten imkân yoktur. O halde, merkez kurultayında söylediğimi uygulayarak ve altını çizerek tekrar söylüyorum. Siz konuşacaksınız, yöneticiler dinleyecek. Evvel emirde Türk-İş İcra Kurulu ve Yönetim Kurulu mahalli ve milli sendikaların yöneticileri kimler olursa olsun bu gün bizler, yarın sizler olacaksınız. Sendikacılığının gerektirdiği gereksinmelerinin ön gördüğü görev aşamalarına gelen arkadaşlar,

her halükârda heyecan enflasyonu yaratmaktan arınarak, sureti hususiyede parti hüviyetinden silkinme eğilimi göstereceklerdir. Bir de kaydı şart bu işin reçetesinin hazırlanış esprisi buna bağlıdır. Tavanda bulunan insanların siyasal yargılamaları ve kanıları ne kadar değişiklik arzederse etsin, tabandaki bilinçlenmeyi bir yolda kanalize etme olasılığından bahsedilemez. O itibarla bu kurultay raporlarının genel değerlendirilmeleri yapılırken, öyle zannediyorum ki, Türk-İş'in ilgili kurulları konuya bilinçlenmeyi gerektirdiği espriler doğrultusunda, Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar doğrultusundan ızdırabını, çektiğimiz sıkıntılar doğrultusunda tetkik etmek suretiyle, evvela siyasi kanaatlerinden tamamen ayrılacaklardır.

İkinci yapılacak iş Türkiye İşçi Hareketini Türkiye nüfus yoğunluğu itibariyle rakamsal değişmeler ve farklı ifadeler bir yana bırakılacak olursa, yuvarlayarak ifade edelim, 2 milyon kişi Türkiye'de çalışma olasılığı 18 yaşla 20 yaşla sınırlanmış olması ve askeri çıraklık, acemi işçilik miktarını da şöyle bir kenara itecek olursak, yuvarladığımız 2 milyon insanın yaklaşık olarak 1,5 milyonu oy kullanma olasılığına sahip olan kişilerdir. Bugün Türkiye'de ordudan sonra organize edilmiş bilinçli, şuurlu, memleket sever, namuslu büyük bir topluluktur. Baştaki bahsettiğimiz birleşme doğrultusunda, bütünleşme doğrultusunda yapılan bu girişim iyice organize edilmiş, boyutları tesbit edilmiş, riyadan arındırılmış bir eğitim politikası ile tabana yansıtılması sözkonusudur zannediyoruz.

Saygıdeğer Türk-İş yöneticileri sonbahar kurultayları diye adlandırdıkları, sonuncusundan bir evvelki yapılan bu muhteşem kurultaydan sonra zannediyorum 8-9 Kasım tarihlerinde İstanbul'da yapılacak kurultaydan sonra genel değerlendirmeye geçeceklerdir. Bu genel değerlendirmelerden sonra çıkan mufassal rapor üzerinde kent kurultayları düzenlenmesi doğrultusunda bir girişime geçecekerldir. Orada büyük vazifeliler şimdiye kadar anlattığımız espri doğrultusundan hareket etmek suretiyle, liderler kadrosuna düşen görev, bu kez tabana düşmektedir. Liderler seviyesindeki bütünleşmeyle eşdeğer olacak. Eğer tabanda bütünleşme söz konusu olmazsa, girişimlerin başarılması bir süre daha heyecan enflasyonu yaratılmak suretiyle, zamanın aleyhe döndürülmesinden başak bir işe yaramıyacağı bir vak'adır.

Değerli arkadaşlarım olayları soyutlayarak, somut örneklemeklerle namütenahi örnekler verilmesi mümkündür. Ben sabrınızı suistimal etmeden üç tane konu anlatacağım. Bu üç konunun değer-

lendirilmesi, siz arkadaşlarımın tabanda da bütünleşmeyi kendi kendinize isteyeceğinizin en müşahas delili olacaktır. Arz edeceğim, hususun birisi mesleki bir konudur. Türkiye'de yaklaşık olarak yılda 100 lokomatife ihtiyaç vardır. Bu 100 lokomatifin ülkemizde yapılabilme olasılığı üzerinde araştırmalar etüd ve planlamalar yapılmıştır. Yapılan planlamalara göre Eskişehir demiryolu fabrikası tevsi edilmek suretiyle burda % 3 5ten başlamak suretiyle belli plan boyutları içerisinde % 92 ye kadar çıkacak biçimde bir organizasyona gidilmiştir. Milyarlarca lira sarfedilmek suretiyle fabrikanın binası tevsi edilmiş, ilgili tezgâhlar getirilmiş, teşebbüse geçilmiş yaklaşık olarak 95 tane dizel lokomatif de yapılmış. Bunlardan 15 tanesi manevre, mütebakisi de ana lokomatif olarak hizmete verilmiş. Sözümün yanlış anlaşılmamasını istirham ederim. Fakat ağırlık derecesi ne kadar ağır olursa olsun, basın aracılığı ile bunun kamuya yansımasını istirham edeceğim. Türkiye'de yalnız siyasal doğrultuda çağdaşlaşma ve demokratlaşma meseleyi halletmeyecektir. Türk işçisi aynı zamanda ekonomik bağımsızlığına da kavuşmak mecburiyetindedir. Bir somut örnek daha vereceğim. Bu da hepimizin yaşamında, dengeli beslenmesinde en etkin olan et sorunu sanıyorum. Hafızalarınızdan silinmiştir. Bu vereceğim haberde bir kaç gün öncesinin haberidir. Türkiye'de bu kış etin 60 liradan yeneceği, et ve etten mamûl besin maddelerinin bu günkü aşamada yanına yaklaşılamadığı söz konusudur. Hükümet edenler her ne surette şartlı olursa olsun, herhangi emtiaya veya gıda maddesine zam yapılmayacak derlerse de, akabinde zam yapıldığı bir vakı'adır. Türkiye'nin üç tarafı denizle çevrilidir. Protoinli ve dengeli beslenme olasılığı Türkiye'de planlanmış olan hedeflerine ulaşamamaktadır.

İhracat serbestisi alabildiğine serbest bırakılırken, onunla eşdeğerde karaborsacılık da almış yürümüş durumdadır. Şimdi bu olgular karşısında, basite icra etmekle aktüel olan bu somut örneklerden sonra, işçinin dar ve mahdut gelirinin hayatiyetini idame ettirebilmesi için bugünkü politik çalkantılar düzeyinde parlementonun oluşumu tarzında söz konusu edilecek olursa, devletsiz ve istikrarsız hükümetlerin sürdürdüğü faaliyetlerle hangi işçi, hangi memleket sorununu istenilen doğrultuda mutluluk yaratacak şekilde halledeceğine inanır. Mümkün değil. Dördüncüsü, Sayın devlet başkanı Seyfi Öztürk yapmış olduğu açıklamalarda, konuşmalarda, Türkiye'deki ücret - fiyat dengesizliğinin, hayat pahalılığının tek sebebinin toplu sözleşmelerle sağlanan ücret farklılığı olduğundan bahsetmek suretiyle, kendilerine yakın çevrelere şirin gö-

rünmek için işçilerin menfaatlerine karşı çıkarak, fiyatların değil, dikkat buyurun, ücretlerin dondurulması doğrultusunda ve mevcut yasalarımızdan, iş hukukuna isabet eden yasalardan, sendikalar yasasından, toplu sözleşme yasasından ve iş yasasından bir takım kısıtlamalarla Türk işçi hareketinin içinde bulunduğu şartları daha zor şartlar aşamasına itme doğrultusunda toplantılar düzenlemektedir. Ticaret ve Sanayi Odası ve Borsalar Birliği başkanı milyarder, Güney Sanayi Varislerinden olan bir kişi, şmidi ismini hatırlayamadı, onlar da hükümetin bu görüşleriyle eşdeğerde bir takım görüşler paylaşmaktadır. Toparlamamız icabederse,.

Değerli arkadaşlarım, ben ön yargılarla şartlanmış olarak herhangi bir partinin propagandasını yapmıyorum. İçinde bulunduğumuz zor koşulların neler olduğunu ve bu zor koşullardan ne şekilde çıkılması lâzım geldiğini, madde başlıkları vererek izah edeceğimi ifade etmiştim. Ben bu kurultaylarda istisnasız olarak Türkiye'de düzenlenmiş bütün kurultaylara katılan ve bu işi neferlik mesafesinde üslenmiş, görevlenmiş bir arkadaşınızım. Yanlış anlaşılmalara olanak sağladığım için özür diliyorum ve üstüne basa basa tekrar söylüyorum, ben parti propagandası yapmıyorum. Sırası geldiğinde onu da söyleyeceğim.

Değerli arkadaşlarım, tüm bu olgular karşısında çağdaşlaşmanın, uygarlaşmanın doğal bir nedeni olan bütünleşmenin zamanı gelmiştir. Bütünleşme için şartlar namüsait değil, bence müsait bir aşamaya gelmiştir. Bunun için söylediklerimin ayrıntısına geçecektim, vazgeçiyorum. Ama şunu ifade etmekten sarfı nazar etmiyorum. Evvela başımızda bulunanların bir doğrultuya kanalize etmek için siyasal kanaatlarından vaz geçmelerini salık verelim. Bu kurultaylarda, ikincisi, taban olarak baştaki arkadaşlrın bu fergat ve fazilet örneğine eşdeğerde örnek almak suretiyle, kendi bünyemize adepte edecek şekilde bütünleşmeye olanak sağlayacak doğrultuda girişimlerde bulunalım. Bunun yanı sıra, Türkiye'de yanlış bir yargılamayla, işçi yoğunluğunun ritelerinin sarsılması suretiyle, siyasal güçlerinin zaafa uğrayacağından bahiste, bilerek veya milmeyerek ki, ben bilerek yapıldığı kanısındayım, bir takım militanlarla Türk İşçileri, işçiliğin gereksinmeleri doğrultusunda faaliyetlerini sürdürsünler. Ağa babaları, politikacılar her şeyi iyi bilir doğrultusunda bir yargıya varmak suretiyle teokratik, doğmatik, fanatik, fikir artıklısı, özentisi kişiler, işçinin solda olması veya sol doğrultuda bilinçlenerek organize olması halinde bunun kominizme giden bir yol olduğunu yayma telaşını sinsice, bazı ahvalde

açıkça yaymaya başlamışlardır. Ben Türk işçilerinin heyeti umumiyesinin hissiyatına tercüman olarak şunu söylemek istiyorum. Türk işçisi hiçbir zaman ailede kutsiyet, demokraside hürriyet ilkelerini reddeden doğmatik fikirlere, faşizme,, kominizme bugüne kadar itibar etmemiştir. Bundan sonra da etmeyecektir. O halde, bu ve benzeri suçlamalardan kuşku duymak suretiyle kurultayların hedef ve amacına uyar bir doğrultuda, siyasal bilinçlenmenin ilk aşaması olan eğitimsel faaliyetlere, en yaygın biçimde, en ayrıntılı bir biçimde değer verilmesi suretiyle, sayın Emin Kul arkadaşımın doğrultusunda görüşlerimi tekrar belirleyerek İzmir'li işçi kardeşlerime ve bu vesileyle toplanmış bulunan konuklara ve Ege bölgesindeki bütün işçi arkadaşlarıma Türk İşçi Hareketinin bu başarılı toplantılarından alınacak sonuçların memleketin menfaatine ulusumuzun yararına hayırlı sonuçlar vermesini yürekten dileyerek son söz olarak şunu söylemek istiyorum. Kimse kimseden çekinmemelidir, kimse kimseden korkmamalıdır. Ankara'dan hareket ettiğimiz zaman Kula yöresinde sayın Türk-İş icracılarının araçlarına ulaştım. Sayın Tunç'un arabamıza davet ettik ve İzmir'e o arkadaşımla geldik. Sanıyorum, Sayın Genel Sekreterimiz Sadık Şide konuşmaları arasına sıkıştıracakmış. Kendisini kontürpiyetle bırakmak istemiyorum. Elazığ yöresine bir iş uyuşmazlığı nedeniyle gittiğimde, vali paşanın kapısında bir nahiye polisinin karşısındaki odacının yakasında bir Türk-İş rozeti ile Sadık Şide'nin sendikası ve Türk-İş genel sekreteri olduğunu görünce kendisine bir takım sorunları olduğunu söylemiş. Biz burada yalnız işçilerin sorunlarını tartışmıyoruz. Varlığı ile her türlü övgüye lâyık, yüce milletinin her kesiminin bu günden yarını daha iyi, itibarlı olabilmesinin kavgasını sürdürüyoruz. Mücadelemizde zafer bizimdir. Hak bizimdir. Çünkü doğru yoldayız. Saygılar sunarım, hürmetli arkadaşlarım.

Mustafa ŞAHİN, Deri-İş Sendikası Genel Başkanı :

Türk sendikal hareketinin başlangıç tarihinde, insanların aya çıktığı çağ ortamında, sendikal hareketlerimizin yönve yöntemleriyle, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik çağlar içerisinde, burada huzurunuzda iki konuya değinmek isterim. Ancak üzüntümü ifade edeyim, ikinci kurultaya katılamadım, diğer kurultaylara katıldım. Ege'nin güzel havası mı diyeyim, sıcaklarımı diyeyim, böyle boş sandalyelere hitab etme olanağı bugün burada bize nasip oldu. Ama buda görülüyorki bizim tavan ve taban, aslında böyle bir şey düşünmüyoruz. Yukarı zirvedeki temsilcilerimziin yapmış olduğu münakaşaların içerisindeki gerçek yönü ve yöntemi

ile, tabandan gelen direktifleri dinlemek ve yukardaki kuralları ona göre tesbit etmek gerekir. Onun için sözlerime şöyle başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'mizde evvela demokrasinin başladığı tarihi ele alırsak, 29 sene evvel başlamıştır. Türkiye'mizde Türk sendikal hareketin başladığı tarihi ele almak suretiyle, bugün sendikal hareketlerin ve Türkiye'deki sendikaların münakaşası yapılan siyasi ve iktisadi baskı grubu olarak, batı uygarlığındaki sendikaların yerini alabilmesi için, mutlak surette bir takım konuları ve bununla beraber savunduğumuz genç kuşakların dört gözle sarıldığı, imzası üzerinde bulunan ve sayın Kaya Özdemir arkadaşımızdanda o tarihte imzası bulunan 24 ilkenin hedeflerine ulaşabilmesi için, mutlak surette gerçekleri huzurunuzda söylemek mecburiyetindeyim. Adana'daki kurultaydada ifade ettiğim gibi, genç kuşaklar şunu bilsinki biz 1949 yılında doğan bir güneş içindeki sendika hareketleriimizi buraya kadar getirdik. Ama buraya kadar getirdikten sonra Türk sendikal hareketlerinin geleceği ve istikbali için genç kuşaklara ne gibi yöntem, ne gibi yol göstereceğimiz mücadelesi içerisinde, işte bugün bunun münakaşasını yapıyoruz. Yoksa değerli arkadaşlarım, bir siyasi partinin bir lideri gibi, bir siyasi partinin adayı gib huzuruniuzda değil, 27 senesini doldurmuş görevini genç kuşaklara devretmek üzere huzurunuzda bir işçi kardeşiniz olarak sözlerime girmek istiyorum. 1949 yılında başlangıçta ifade ettiğim gibi 1946 yılında ülke tek parti devrinden çok parti devrine geçiyor. Ülkede tek parti devrinden çok parti devrine geçmek suretiyle, ülkede batı uygarlığındaki demokratik ve demokrasi kuralları içerisinde, Türkiye'de sendika özgürlüğü sendika kurma hakkı yoktu. Kurum deniyordu. Buda BM evrensel beyannamesinde yer alıyor. O şartlar içerisinde gene bize hükümetlerinin yol göstereceği şekli ile sendika kurma hareketleri başlıyor. Ama o devirde batı, demokrasiden habersiz, batıdaki sendikacılığın 101-102 sene evvel kanla alınan Amerika'da sendikacıların gözlerine kezzap atılan Almanya'daki sendikacılığın dağınıklığının sonucun da Alman sendikacılığı, dün bir arkadaşımızın ifade ettiği gibi «Parselle, böl, ye» hikayesi içerisinde nazi iktidarı geliyor, hapisaneyi dolduruyor. Alman sendika ve sendika liderleri, «Biz o kadar kötü bir ihanet içinde kaldık ki, bu sendikaları derleyip toplayıp eğer 15-16 sendika etrafında olsaydık, bizi bu Hitler yiyemezdi» diyor. Hapisanede, Alman sendikacılığının tarihi çiziliyor. Şimdi bu tarihi geleneklerden yoksun bir ülkede, Türk sendikal hareketi 1948 1949 da başlıyor. Ben şurada ifade etmek isterim ki, o

tarihlerde İzmir'e geldiğim zamanlar, İzmir'de 1950 - 51 lerde o devirde sendika kurulurken mahalli sendika birlikleri kuruluyor. Ama o kuruluşlarda, sendikaların bir kâğıdı alıpda bir daktiloda yazacak parası bulunmuyor. Yine gelip görüyorum ki İzmir'de bir birlik, onun yanında başka bir birlik. Asutay'la beraber köşelerde 4 çürük sandelye üzerinde, Türk sendikacılığının felsefesi çiziliyor. Bununla kalmayıp, 1952 senesinde bugünkü ismiyle öğündüğümüz ve bugün Türkiye'de gerçek değerini alan Türk-İş kuruluyor.

Arkadaşlarım bu kuruluş kurulduktan sonra 1955 yılında kurulan Türk-İş'imiz ve sendikalarımız, iane toplamak suretiyle, yaşantıya katılıyoruz. Sayın Saim Kaygan'ın elinde bir makbuz, o zamanın birlik başkanı olarak, bizim ellerimizde bir makbuz Ankara'da teberru toplamak suretiyle, sendikaların yaşantısını sürdürüyoruz. Çünkü batıdan habersiziz. Yine açıklıkla yaşadığım tarihi ifade etmek isterim. 1954, 1955 yıllarında Türk-İş'in kuruluşu olan 1952 yılında 3-4 senelik bir arada, Türk-İş'ın o devredeki başkanı bir siyasi partiye mebus olmak suretiyle giriyor, yerine genel sekreteri, başkan vekilleri kalıyor. Rahmetli Demirsoy dahi, mebus olarak o zaman İstanbul'da ve Türkiye'deki sendika birliklerinin kapanması yolunda bir bakanın tutum ve davranışları içerisinde Ankara'ya geldiğimiz zamanları, o ufacık büroda olan şu Türk-İş'imizin Asutay ve sayın Demirsoy İstanbul'dan sendika birliğinin başkanı Mahmut Yüksel ve ben arkadaşınıza artık Türk-İş'imizin mali yönden yaşayamadığı ve mali yönden imkânsızlıklar içerisinde olduğunu lütfen Türk-İş'in anahtarını alın, kapatma yollarını arama içersine giriyoruz. Ama o tarihlerde gene bir yapı için fukara Tarihi rüzgârlı sokakta bir bina yapıyor, orada bir lokalde diyoruz ki, ne olursa olsun şu Türk-İş'i bir kongreye getirelim. Bir yenileme hareketi ile belki kurtarırız diyoruz. Salon parası bulamazken, o rüzgârlı sokakta bir sendikanın lokalinde kongreye getirmek suretiyle bir genel kurul yapıyoruz. Bir yeni hareketle, o zaman Nuri Beşer Türk-İş başkanlığında görev alıyor. Bu tarihi akışlar içerisinde, Türk-İş'in malî sıkıntı çekerek 1960 yılının ihtilâline geliyor. İhtilâl döneminde Türkiye'ye yepyeni bir Anayasa geliyor. Anayasa, bugünkü ilkeleri savunduğumuz ve biraz sonra sıraya koyacağımız konuların tahakkuku içinde derhal Türk İşçi Hareketini gerçek yönü ve yöntemiyle uluslararası mesleki federasyonlara, uluslararsı mesleki konfederasyonlara üye olma hakları tanıyor. İşte o zaman Türk-İş'imiz uluslar arası konfederasyona ve mesleki sendikalarda kendi bağlı bulundukları federasyonlara

üye oluyor. Şimdi arkadaşlarım, bunları niye sıralıyoruz. Bugün Türkiye'de Türk sendikal hareketinin 26 ve 27. yıl dönümlerinde gerçek yönü ve yöntemiyle artık 1,5 milyon işçiyi Anayasanın teminatları altında ve 1963 yılında 274-275 sayılı yasaların yeraldığı ülkede, sendikalar gerçek pozisyonunu almış, sanayide çalışan üyeleri bünyesinde toplama imkânlarına sahip olmuştur. Şimdi bu güç içerisinde, ülkede siyasi yönüyle çıkmazda bulunan bir ülkede, siyasi partilerin kısır çekişmeleri içersinde savunduğumuz kanunların Türkiye'de tahakkuk etmeyişi, bunun yanında ülkenin her an işsizlikle karşı karşıya gelişi ve bunun yanında Anayasanın öngördüğü hakların bir an evvel tahhakkuk etmeyişinin nedenleri içerisinde Türk işçi hareketi batıdaki, batı uygarlığındaki sendikal hareketlerinin takipçisi olarak kendisine bir yön ve yöntem aramaktadır.

Arkadaşlar, birbirimizi kandırmaya lüzum yok. Ne sizin bizleri kandırmaya ihtiyacı var, ne de bizim sizleri. Ama gerçekleri bu mikrofonda tabana söylemediğimiz müddetçe gerçek öğe ve yöntemleri tabana anlatmadığımız müddet, Türkiye'nin sıkıntıları bitmez. Şimdi Türkiye'de, batı demokrasisi içinde ifade edildiği gibi sendikalar mutlak surette siyasi, iktisadi baskı grubu olarak görevini, yerini almalıdır. Bu görevi ve yerimizi almadığımız müddetçe Türk sendikal hareketini daha seneler senesi aynı çıkmaz içerisinde ve birbirini yemeye devam edecektir. Şimdi arkadaşlarım, ekonomik sorun içerisinde ülkede diyoruz ki, 24 ilkemiz doğrultusunda bugün ülkenin bünyesinde gerçek yönü ve yöntemiyle oto kontrol sistemi bulunuyor. Fiyatlar alabildiğine artıyor, her gün vurguncu düzen alabildiğine kâr sağlıyor. Ama bu oto kontrol sistemi yön ve yöntemiyle çalışan insanlar olarak, memur sınıfına işçi sınıfına, köylü sınıfına ters düşüyor. Muayyen bir zümre, bozuk ekonomik düzen içerisinde alabildiğine kâr sağlamak suretiyle bir imtiyazlı sınıf doğuyor. Bunun yolu ve yöntemi nerdedir? Nasıl alınacaktır? En son nereye bağlayacağım. Yine Türkiye'de işsizlik olmuş, yürümüş 3, 5-4 milyona yakın işçi, bir rivayetle, tarım iş kolunda 8-10 milyon işsiz olduğu ifade ediliyor. İşsizlik ordusuna her gün işsizlerin katıldığı bir ülkede, siyasi planda gerçek yönüyle planlı programlı memleketin ülkede hangi sanayinin, daha çok dışa dönük teknik bir imkânın hesabını yapmada bir takım özel sektörlerin talimatıyla sanayi bakanlığında bulunan şahıs ve onun emrinde bulunan planlama her gün vurguncu düzene teşvik belgesi verir. Ben Istanbul'un Çerkezköy bölgesini bilirim. İçinde arkadaşlarım da vardır. O teşvik belgesini almak suretiyle, ucuz ma-

kına getirip, gümrüksüz, elaltından başkalarına satmak suretiyle milyonlar kazanırlar. Bu planlamada her kongrede ,her yerde ifade ettiğim gibi, işçi kuruluşları söz sahibi olmaz. Sendikalar söz sahibi olmaz. Bu düzenin içtihatı nasıl olacaktır? Size soruyorum. Bunun misalinide vereyim. 1962 yılında Türk-İş'i temsilen bir planlamaya katıldığımız zamanlar ozamanın Fransa Cumhurbaşkanı De Goule eğer Fransa'da planlama tahakkuk etmişse eğer Fransa planlamanın tam aşamasında başarıya ulaşmışsa, bunun en büyük başarısını işçi sendikalarında, işveren sendikalarında ve diğer kuruluşlarda olduğunu ifade ediyor. O halde, seni dinlemeyen iki dudağının arasındaki plancılarla bu ülke kalkınır mı? Buna bir misal olarak kendi iş kolumu vereyim. Deri iş kolunda her sene bir gayri müslim vurgun vurur. Her sene Kanada'ya, İsrail'e, Yunanistan'a 182 milyon lira para gider. Doğuda deri sanayi kurduruyorlar. Bir hafta evvel yapmış olduğum seyehatta gördüm Kurulan güzel sanayileri mesleki Devlet Planlama Teşkilatının yahudilerle iş birliği yapmak suretiyle yanlış yola itiyorlar. Esas kökeni deri ve ayakkabı imal edilecekken, sanki Avrupa'da deri imalatı almış yürümüş gibi, uafak baş hayvanların imalatıyla bir takım kuruluşlara 200 milyon 300 milyon Anadolu'da yanlış yanlış yola itiyorlar. İşte bunun kökeninde gene sendika felsefesi yatar.

Işsizlik sigortası senelerden beri çıkmaz. İşsizlik sigortasını çıkarmaya gücümüz yetmez. Biz halâ o parlementoda bu tutum ve davranışları içerisinde bulunan siyasilere karşı, bu şekilde bu davamıza çıkmaması için elbirliği ile çalışacak mıyız? Köylü sorunu bizim görevimiz, 24 ilkemizde de var arkadaşlar. Niye savunmayacağız? Eğer ülkede köylü sorununu buna paralel olarak da toprak reformu ele alınmalar. Bugünkü uygulamada olan toprak reformu tasarısı ki, yutturmaca diyorum. Yutturmaca olduğu kendini gösterdi. Urfa'da bir kaç aileye verilen toprak parçası dağılım işi kaldı. Ben bu toprak reformunun yutturmaca olduğunu 12 Mart muhtırasından sonra iş basına gelen ve beyin kabinesi diye kurulan sayın Nihat Erim'in başbakan olduğu zamanları Türk-İş'te milli gelir dağılımının ne olduğunu, plânın ne olduğunu, toprak reformunun ne olduğunu, bize ders veren ve ondan aldığımız ilhamlarla Atilla Karaosmanoğlu'nun da bulunduğu İmar ve İskân Bakanlığının altında şöylece ifade ettim. Gene huzurunuzda bunu tekrarlayacağım. Bu bizim görevimiz değilmi? Dedim ki, sayın üniversite hocaları, Sayın Nihat Erim, Sayın Atilla Karaosmanoğlu senden dinledim, şimdi ters düşüyorsun bana dedim. Şimdi toprak reformu doğuda on köy bir ağanın emrinde olacak, doğuda köylü toprağın

altında yaşayacak ve bu köylüye okuyup yazma öğretmeyeceksiniz. İşveç'te olduğu gibi, madem batıyı örnek alıyoruz, İsrail de olduğu gibi toprağın altında yaşayan köylüleri, toprağın altından çıkarmak suretiyle verimli topraklar üzerinde köyleri birleştirmek suretiyle, 10 köyü bir ağanın elinden kurtarmak suretiyle, köy kentleri kurmak suretiyle köyümüzü bu şekilde yetiştirmek suretiyle toprak reformunu buna tabi olarak yaparsanız daha mı iyi, yoksa bu gün çıkaracağınız tasarıyla Urfa'da bir kaç aileye dağıtacağınız şekliyle toprak reformu mu daha iyi yarın ağa yine onun elinden toprağını alırsa daha mı iyi? Arkadaşlar, bunun altında neler yatıyor? Bunun altında neler yatıyor bunlar belli, onlarda bilyorlardı. Ama sayın ilim adamlarının dediklerine aynen katılıyoruz. Ama bu bir siyasi konudur. Mademki bir siyasi konudur, mademki 24 ilkemizde bunlar da vardır. Bunu uygulanmasının sonucu madamki bitecektir bu iş gene dönüp dolaşıyor, Türk işçi hareketinin sonunda bitecektir diyorum. Hayat yahalılığı her gün artacak Türkiye'de, iddia ediyorum. Ege'de bir günde 25 milyon lira satış yapacak bir tütüncü, cebine koyacak, öbür tarafta özel sektörüm diye senede 25 milyon lira kazanacak, (isbat ederim, iş kollarımızda var.) Sanayici bir günde milyonları vuracak. Ama maliye uzmanları, maliyecileri bizlerle çalışsınlar, biz onlara hesap verelim. Biz onlara vergi kaçakçısı yakalayalım.

Arkadaşlarım ben her sene maliyede, özel sektörden liste alırım. Utanırım, verilen vergiler nedir biliyormusunuz? Sanayicilerde, on milyon lira kâr sağlayan bir iş yeri 280 bin lira, 180 bin lira, 90 bin lira, 60 bin lira. Nerde kaldı 24 ilkemiz, nerde kaldı Anayasa hakları? Gel işçi, gel memur sen namuslusun, bordr'odan kaçıramazsın ödediğimiz vergi % 41-42 oldu. Bu mu Anayasa adaleti? İşte Türk işçisi, Türk İşçi Hareketi, genç kuşaklar mutlak surette bu aşamanın tatbikini istemek mecburiyetindesiniz. İYAK tasarısı istemezler. Sizin Oyak tasarısının çıktığını, ordu çıkardı ama, ordunun nasıl çıkardığını biliriz. Bir toplantıda genel kurmayı temsilen Türk-İş'in İYAK tasarısını savunduğunuz günü ordu gibi kendi tasarımızı çıkarmak suretiyle kendi gıdamızı, kendi ihtiyaç maddelerimizi ucuz almak istiyoruz, dediğim zaman, paşa bana bizi kıskanıyormusunuz dedi. Biz hiçbir zaman Türk ordusunu kıskanmıyoruz ama bu meclis İYAK tasarısını çıkarmaz, çünkü meclis sizden yana değil ki, meclis vurgunculardan yana. Yani bu düzeni değiştirmeyeceksiniz?

Değerli arkadaşlarım, düzen değişikliği dendimi yanlış anlıyorlar, yok diyorlar. Dün Halil Tunç'un dediği gibi girmek istemiyorum; yok dinsizlikmiş, yok sağcılıkmış, yok solculukmuş. Arkadaş, Türk sendikacıları Türk işçisi Hazreti Ömer'in adaletini istiyor. Bu bir gerçektir. Dış ticaret hocam burada oturuyor. Sayın Halil Tunç dış ticaret devletleştirilmeli dediği zamanlar Türkiye yerinden oynadı. Niye yerinden oynuyor? Senede 240 milyonluk kaçakçılık doğuya harcansa bu gün kavga biter. Arkadaşlar, petrollerin kömürlerin devletleştirilmesi ilkelerimizde de var. Gerçek yönüyle senelerden beri savunduğumuz ilkeleri inkâr mı edeceğiz. İşçinin yönetime katılmasını Halil Tunç söyledimi, tamam kominist oldunuz. Arkadaşlar - dün misal de verdi. Ben de gittim gördüm, bütün sendikacılar da görüyorlar batıda gerçek budur. Eğer batıdaki gerçek uygulama size söylenmiyorsa, büyük ihanet içinde bulunuyoruz demektir. İşçinin yönetime katılmasında gayet tabii büyük fayda var. Niye katılmayacak Niye benim işçi kardeşim Yunanistan'a 280 milyon kaçırıldığını görmeyecek, niye benim kardeşim bir Mişon'un Kanada'ya 180 milyon kaçırdığını görmeyecek, kontrol etmeyecek. Eğer bunun adı kominstlikse arkadaşlar, insanın aklından şüphesi olur.

Değerli arkadaşlarım, toparlayalım, Sayın genel sekreterim, ben hem Türkiye Deri-İş sendikasının hem de İzmir'deki şube arkadaşlarının vermiş olduğu karar üzerine konuşuyorum. Dediler, başkanım sen konuş. Politikamız budur. Genel politikamız hem de her halde bir misafir olarak bize on dakika söz verecek Sadık bey ve bunun için bu sözü aldım hemen geçiyorum. Şimdi arkadaşlarım, Türkiye'de bir de sendika enflasyonu vardır. Hiçbir zaman aslımızı inkar etmiyoruz. Eğer Türkiye'de 1800-1900 Sendika varsa sendika var demektir, enflasyonu açık konuşuyorum. Sizleri tenzih ederim, Türk-İş bünyesindeki sendikaların daima oto kontrolü vardır. Ama dün oto kontrolden kaçan Disk ve Misk'ten bahsettiniz, onlara girmiyorum. Onlarla beraber yaşadık, çalıştık. Kongreye onlar hesap bile getirmezler. Ama Elazığ'a gidiyor, dağın başına bir fabrika yapılıyor. Hemen oraya bir isim koymuş, bir tüzük, üç kişi 400 bin lira para istiyor. Bu menfaat grupları, bu işçiyi satanlar Türk sendikacılığını bu hale getirenleri mutlak surette genç kuşaklar, siz temizleyeceksiniz. Eğer Türkiye'de sendika enflasyonu önlenmezse, Türk sendikal hareketi güçlü bir Almanya'yı örnek almadığımız takdirde 15-16 sendika etrafında toplanmadığımız müddetçe, davalarımızın tahakkukuna imkân yoktur.

Şimdi arakadaşlarım, çok acı bir konu var. Ondan sonra Türkiyedeki, sıyası konumuza değineceğim. Türkiye'de motor sanayi yapılmıyor. Türkiye'de hükümet, çağırın başbakanı çağırın sanayi bakanını motor sanayi için düşünceleri var. Ordu'da mı olsun Sivas'ta mı olsun? Hele hele Türkiye'de bir partinin başkanı var ki, Türkiye'yi ihya etti. Her vilayette motor sanayii kurdu. Evvela bu yalancılar, bu düzenbazlar bizi daha ne kadar uyutacaklar? Ben şimdi bir eyleme, bir şeye şahit oldum, utandım. 27 senelik sendikacı kardeşiniz olarak utandım. Sayın metalciler burada konuşacaklar. Şurada BMC fabrikası var, motorunu kendi yapıyor. Demek Türkiye'de motor yapılıyor. Ama cambazlar Türkiye'yi allah bullak eden holding koç'u murat sanayi kurduracak, Anadol sanayi kurduracak, sözde benim vatandaşım ucuz araba alacak. 100 bin lira murat kim alacak 80 bin lira anadol. Evvela o arabayı millete sokacak, hazırlayacak, ondan sonra Vehbi Koç'un emri olursa, motor sanayii kurulacak. Acı acı BMC nin müdürü dert yanıyor. Ben her türlü motoru yaparım, ama, gel yanımda o sanayi bakanını gör diyor. Hangi sanayi bakanını? İşçiyi sevmez, sendikayı sevmez. Hükümeti allak bullak eder. Memleketini sevmeyen Abdülkerim, doğrusunu yapacak bu işin. İşte Türkiye'nin hali budur. Arkadaşlarım, Türkiye'de mutlak surette genç kuşakların 24 ilke ve bu ilkeler doğrultusunda hareketi hiç bir zaman kimse inkar edemez. Sosyal demokrat harekete girişin. Bunun anlamı budur. Bu gerçeği konuşmak mecburiyetindeyiz Şimdi arkadaşlar dün anlattılar. Almanya'yı ele alalım. Almanya'ya gidenler var, gerçekleri anlatsınlar. Alman sendikacılığının hapishanede çizildiğini söyledik. On altı sendika var. Benim de Almanya'da teşkilatım var. Kongrelere gidiyorum. Kongrelere gidenler gerçekleri söylesinler. Almanya'daki sendikanın 16 milyon üyesi var. Alman sendikaları 16 sendika etrafında güçlenmiş ve siyasi birimini şöyle bulmuştur. İşçi tamamen eğitilmiştir ve bir gün, bir kongrede benim Almanya'da iş kolunda bulunduğum kongrede, siyasi partilerin liderlerinin hepsi geldi, konuştu. En sonunda sendikaların değerli genel başkanı, değerli delegasyon dedi. 180 bin üyeye karşı, 180 delege vardır. Biz Almanya'da iken 180 bin üyeli deri ve ayakkabı işçileri olarak oyumuzun seçimlerde nereye verileceğini büyük başkanımız gelecek kongrede size söyleyecek dediler. Bu böyle vakıadır. Size arkadaşlarım yalan söylüyorsam kendimi yalancılıkla suçlarım. Geldi DGB nin başkanı, bu partiye rey yok. Alman sendikalarının ilkeleri doğrultusunda o zaman

yönetime katılma hakkı verilmemişti. Yönetime katılma hakkı ve şu kadar bakanlık, şu kadar milletvekilliği sosyal demokrat parti başkanı Willy Brant'ın imzasıyla alınmıştır. Oylar oraya verilecek dendi.

Arkadaşlarım sizi şerefimle temin ederim, oylandı 180 bini de evet dedi. O anda belediye seçimleri vardı, geldim evde hanıma dedimki, bu parti kazanacak. O parti kazandı. Şimdi onsekiz milyon üye oraya oy verebiliyor. Bunun başka bir yönü İngiltere'de bizim bu günkü solun sosyalistleri var, aşırı solda. Sosyalistiz derler. Aslında, o sosyalist, o devrimci Türkiye'de yok. Devrimcilığin ne olduğunu açıkca bilmiyorlar. Benim bildiğim devrimci cebindeki 50 kuruşun 25 ini fakire verir. Türkiye'de devrimcilik yok. Hepsi sahtekâr, birbirlerine yutturmaca yapar. Az soldakiler, o işçi partisi zamanında kurduk. İşte şimdi on parti oldular. İngiltere işçi partisini ele alalım. Orda da teşkilatım var.

Arkadaşlar, İngiltere'de bir asrı geçmiş, işçi hareketi kendi partisini kurmuş kendi partisine aidat öder. Ama İngiltere'de bildiğiniz gibi sendikalar kanunu yoktur. Ama İngiltere'de bugün kendi bağlı bulunduğu işçi partisi dahil, geçen dönemde bir takım tedbirler getirmiş, o kongrede bu partiye oy vermeyeceğiz diye karar alındığını da biliyorum. O devre indirdiler. Bu devre gene işçi partisini hata yaptık, kendi partimiz iktidara geslin dediler, getirdiler. Hepinizin bildiği gibi, İngiltere'deki işçi partisi geçenlerde İngiliz ekonomisinin menfaatleri ön plandadır dedi ve bir takım frenleyici tedbirler aldı. Demek ki, işçinin kendi sınıfının partisine bile, bir yerde karşı geldiği dikkate alınırsa, sözümü şöyle bağlamak istiyorum. Beni bağışlasınlar, Türkiye'de 40 milyonluk ülkede işçi hareketi büyük aşamalara girecektir. Şimdi Almanya'da böyle, İsviçre'de, böyle İngiltere'de başka türlü. Şu halde Türkiye'de genç kuşak sendikacı kardeşlerim, 24 ilkemizin doğrultusunda saydığım ve daha bitmez konularda düzen içerisinde, ilkelerimizin doğrultusunda mutlak surette tabandaki eğitimle beraber Türk işçi hareketi, 1,5-2 milyona talimat verildiği zaman, 6 milyon rey'i aktardığımız gün, samimiyetle söylüyorum Türkiye kurtulur. Bu aşamayı yapmadığımız gün, beni gelip Ahmet'in adamı partide kandırırsa, öbür arkadaşımı Mehmet'in adamı gelip partide kandırırsa, yukardaki Ali Cengiz oyunlarını biz oynarsak, ülke çıkış yolu bulamaz. Vaktinizi fazla vaktinizi aldı mdeğerli arkadaşlarım, değerli Egeliler, beni dinlediğiniz için tekrar tekrar teşekkür ederim. En iyi günler sizlerin olsun.

Necati DEVRİM, Türk Harb-İş Ege Bölgesi Başkanı

Sayın başkan, basının ve TRT nin değerli temsilcileri, Türk-İş'in bölgesel işçi kurultayına iştirak eden yönetici, temsilci ve işçi kardeşlerim, Türk Harb-İş Ege Bölgesi şubesi mensupları adına sizleri saygıyla selâmlarım.

Değerli arkadaşlarım, önce 8 Mart tarihleri arasında Ankara'da yapılan 1. işçi kurultayında Türk-İş Başkanı Sayın Halil Tunç'un yaptığı açış konuşmasının başlangıç kısmına bir göz atalım. Sayın Tunç ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik, siyasal ve sosyal sorunları görüşmek üzere toplanılması kararlaştırılan işçi kurultayını açıyorum diyerek sözlerine başlamış ve bundan sonra üzerinde önemle durulacak hususları şöyle sıralamıştır. Son derece önemli iç ve dış sorunlarımızla karşı karşıya bulunduğumuz şu günlerde Türk işçi hareketinin birinci derecede sorumluluk taşıyan yöneticilerini biraraya getre iişç kurulitayı, sanırım sendikacılık tarihinde 1975 lerin en önemli işçi olayı olaraak yer alacaktır. Bu kurultay giderek bölge temsilciliklerini kapsayan illere, il merkezlerine, hatta giderek büyük iş yerlerine kadar götürülecektir. Bu kurultay temel sorunların tartışılması yanında, aynı sorumlulukları taşıyan, aynı insani mücadeleyi veren yurdun her yanından gelen arkadaşlarımızın birbirlerini tanımasına, ortak sorunlara ortak çözüm arama ve bulmalarına yardımcı olacaktır. Kurultayın demokrasi anlayışımızın doğal bir sonucu olarak, tam bir özgürlük içinde ortaya koyacağı ve tartışılmasını yapacağı düşüncelerle yurt ve işçi sorunlarının çözümlenmesi için geren tedbirlere ışık tutacağına inanıyorum demektedir.

Sayın Tunç'un belirttiğ şiekilde birinci işçi kurultayı çoğunlukla üst seviyedek yöneiticilerin iştirak le yapılmış ve bu kuirultayda Türk-İş'in kaderini elndie tutan ve birinci derecede sorumlu yöneticiler konuşma imkânı bulabilmiştir. Nitekim biraz önce bir arkadaşımda üst kurul yöneticilerinin devamlı konuşmasından şikayetçi olmuştur. Tabanı konuşturma yerine, yine Türkiş'in kaderini elinde tutan ve esas sorumlu olan kişiler, zamanları alarak, tabanın ne istediğini öğrenme fırsatını vermemektedir. Değerli arkadaşlarım, Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasi sorunları yanında tutarsız tutum ve davranışları yüzünden etkinliğini ve saygınlığını kaybeder duruma gelen Türk-İş'e çeki düzen verilmesi için önerilerin dile getirileceği bu kurultayda beklenen olmamış, her zaman olduğu gibi yine havanda su dövül-

müştür. Kurultaya iştirak eden mahalli sendika veya şube yöneticileri konuşmacının hangi tarzda bir konuşma yapacağını, neyi söyleyeceğini bildikleri, hatta uzun yıllar aynı fikirleri dinleye dinleye ezberledikleri sözleri, tekrar dinlememek için zamanını bekleme salonlarında ve kulislerde geçirdikleri herhalde gözden kaçmamıştır. Ayrıca bütün huzursuzluklara ve Sayın Tunç'un da iştirak ettiği tehlikelere karşı asgari müştereklerle birleşme, ortak görüşlerle yaklaşmayı sağlayıcı görüşlerin savunulmadığını da belirtmek isterim. Bu güne kadar bölge temsilciliklerini kapsayan illerde yapılan kurultaylara katılma imkânımız olmadığından başarı oranını bilemiyorum. Ancak tabana daha yakın kişilerden oluşan bölgesel kurultayların daha faydalı olacağı kanısındayım. Hele hele il merkezlerinde iş yeri temsilciliklerinden oluşan işçi kurultaylarının gerçeği gözler önüne sereceği ve işçinin neler istediği, Türk-İş'in bu günkü yapısı ile arzulanan yapısını daha iyi ortaya koyabileceği kanısındayım. Ancak, bu tempoyla gidildiği takdirde, Türk-İş genel kuruluna kadar, kaldı ki üst kuruluşların bir kısmı erken genel kurul önermektedir; böylece kurultaylar amacına ulaşacaktır. Büyük iş yerleri şöyle dursun, İl merkezlerinde bile işçi kuruitayları yapılamıyacak ve işçinin ne düşündüğü ne istediği tam anlamıyla tesbit edilemiyecektir. Esasen Türk-İş'in her konuda olduğu gibi bu konudada geç kalması zaman kazanma ve uyutma politikasını uygulaması eğitimi yaygın hale getirmemesi 24 ilkesini çalışma raporlarına alması dışında tabana indirmemesi ve gerçekleştirilmesi için etkin bir çaba harcamaması, gerçekleştirmek şöyle dursun 1961 Anayasası gibi bir kısım ilkelerini lüks sayıp 18. indirmesi partiler üstü politika deyip işçiden yana bir politika takip etm eyerine, yönetimin bir kısmını kendi politika görüşleri doğrultusunda hareket etmesi Türk-İş başkanının görüşlerinin, genel sekreterinin görüşlerinin, eğitim sekreteri, teşkilat sekreteri, başkan vekili, hatta hatta Türk iş yönetim kurulu üyelerinin bir kısmının zaman zaman aksini söylemesi ve tutarsız hareketleri yüzünden, bu tip yöneticilere olan küskünlüğü nedeniyle Türk-İş'e gönülden bağlı olan Türk işçisi güvenini ve saygınlığını yitirmekte Türk-İş'i ve yöneticilerini savunamaz hale gelmektedir.

Türk-İş yönetiminin her konuda geç kaldığının, yeni yeni uyandığının, en açık delilini yine kendileri vermektedir. Birinci işçi kurultayının konuşmalarını kapsayan kitabın önsözünde Türk-İş icra kurulu bakınız ne diyor. "Kurultayda yapılan konuşmaların, ileri sürülen önerilerin ülkemizin içinde bulunduğu sosyo ekonomik

şartlar ve genel durumu dikkate alınarak objektif bir değerlendirmesi yapılacaktır." Devam ediyor. "İşçinin politikadaki ağırlığının hangi şartlarla gerçekleştirilebileceğini tesbit edebilmenin en iyi yolu giderek bu toplantıları yaygınlaştırmak işçilerimizin düşünce ve görüşlerini alarak daha tutarlı-yani tutarsız olduğunu kendileride kabul ediyorlar - bir değerlendirme yapmaktır.» diyor icra kurulu.

Değerli arkadaşlarım, gerilere gitmiyorum. Türk-İş icra ve yönetim kurulu 10 yıldan beri yapamadığını, yapmadığını şimdi yapacağını geçte olsa objektif ve daha tutarlı bir değerlendirme yapma imkânına sahip olacağını söyleyebilmektir. Yıllarca partiler üstü politikayı savunup Türk işçisini uyutan zihniyet ve bu günkü yönetimin bir kısmının objektif ve daha tutarlı bir değerlendirmeyi yapacağına inanmıyorum. Yapılsa bile kitaplar arasında kalacağı her hangi bir uygulama yapılmadan, en azından ikinci bir 10 senemizin gideceği ve Türk İşçi Hareketi bakımından büyük bir kayıp olacağı inancındayım.

Değerli arkadaşlarım, ülkemizin ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal ve tüm sorunları Türk-İş'in 24 ilkesinde mevcuttur. Yeni bir arayışa ve tesbite lüzum yoktur. Bütün bunlara rağmen yukarda açıkladığım nedenlerle 24 ilke gerçekleştirilmemiş, siyasi partilere karşı etkili bir politika izlenememiştir. Zaman zaman verilen beyanatlarla Türk işçisini memnun etme, partiler üstü politika uyguluyorum; hiç bir partiden yana değilim görüntüsünü verebilmek için, her siyasi partiyi hedef alan beyanatlar verilerek zaman kazanma yolu seçilmiştir. Türk-İş'in bu görüşte hareket ettiğini tesbit eden siyasi partiler, Türk iş'ten gelen sese kulak vermemiş ve bu nedenle İşçi Hareketi büyük kayıplara uğramıştır. Teşkilatlanma açısındanda büyük kayıplar verilmiştir. Genel-İş sendikasının Türk-İş'ten ayrılmasının gerçek nedeni açıklanmamıştır. Açıklanmalıdır. Genel-İş'in Türk-İş'ten ayrılması sırasında tertiplediği toplantılarda yapılan konuşmaları tasvip etmediğimizi Türk-İş'in başarılı genel uyarı direnişini müteakip ayrılma kararı almasının affedilmemesi gereken bir hareket olduğunuda belirtmeden geçemeyeceğim. Kaçtığını ve sosyal demokrat sendikaların başlattığı hareketin gerçekleştirilmesini bilmelerini isterim. Sosyal demokratik hareket başlatacaksın, beraberce yola çıkacaksın, yarı yolda bırakıp ayrılacaksın. Diğer taraftan yeni bir hareketin öncülüğünü yapıp, işçiler birleşiniz sloganı ile ortaya çıkacaksınız. Olmaz böyle şey Genel-İş Genel Sekreteri Sayın Hasan Okyar'ın gazetelerde

çıkan beyannatlarına göre Genel-İş'in çağrısına Türk Harp-İş sendikasınında katıldığını belirtmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Türk Harb-İş sendikasının başkanlar kurulu toplantısı 15 gün önce yapılmıştır. Bu konuda her hangi bir bilgi verilmediği gibi Genel-İşîin çağrısına katılma yönünde bir karar alınmamıştır. Türk Harb-İş genel başkanı Kenan Durukan basına verdiği demecin bir bölümünde bu ve buna benzer hareketlerin yerinde olmadığını belirtmiştir. Sanırım biraz sonra aramızda bulunacak, belki bu konularda dahada geniş bilgi verecektir. Türk İşçi Hareketi bu konuda tutarlı bir politika tesbit edemediği içindirki, kendi içinde de bölünmelere parçalanmalara sebep olmuştur. Türk-İş'te veya sendikalarda var olan, var olabilen hatalar bölünerek giderilemez. Bütünlük içinde mücadelenin sürdürülmesi ile İşçi Hareketinin gerektirdiği doğrultuyu getirebileceği, inancındayız. Ayrıca Durukan'ın Türk-İş'ten kopma hakkındaki görüşlerinede bir göz atalım. Kim Türk-İş'ten kaçar. Kaçana lanet olsun. Sonuna kadar yıkıldığında enkazın altından çıkacak olan kolu kırık, bacağı kırık, kafası yarık olan bizler olacağız, sosyal demokratlar olacaktır.

Değerli arkadaşlarım, Türk Harp-İş sendikasının yukarıdaki görüşlerinin doğrultusunda hareket edeceğinden bölünmeden ve parçalanmadan demokratik yöntemlerle mücadele vereceğinden hiç kimsenın kuşkusu olmamalıdır. Her şeye rağmen Türk-İş'ten ayrılan Genel-İş'in tekrar yuvaya dönmesi Türk İşçi Hareketi açısından büyük kazanç olacaktır. Bu güne kadar olanların üstüne bir sünger çekip birlik ve beraberlik içinde Türk İşçisine hizmet etmek en doğru yol olacaktır. Bırakın gitsin diyemeyiz, dememeliyiz.

Değerli arkadaşlarım, 1971 mıhtırasını müteakip 1961 Anayasa'sının değiştirilmesi, Anayasa değişikliği yanında Türk İşçi Hareketini kısıtlayan ve özgürlüğü ortadan kaldırıcı yeni hükümlerin getirilmesi sırasında da Türk-İş suskunluğunu devam ettirmiş, etkili tepki gösterememiştir. Örneğin: Devletler yasası, devlet güvenlik mahkemeleri gösteri ve yürüyüşleri, polis ve yetkileri yasasının özgürlüğü kısıtlayıcı hükümleri kapsaması Türk İşçi Hareketi bakımından büyük huzurluzluklara sebep olmuştur. Anayasa Mahkemesi olmasa iş verenlerin baskısı ile dikta ve faşizmi getiren yasaların çıkmasının işten bile olmayacağını hepiniz bilmektesiniz. Diğer taraftan Türk İş, toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasası, sendikalar yasası, harçlar yasası, sosyal sigortalar kurumu yasasının değiştirilmesi iyak tasarısı, Tarım iş yasası, çırak yasasının çıkarılma-

sı, genel grev hakkının verilmesiğ vergi reformunda en az geçim indiriminin gerçekleştirilmesi hususunda da etkili olamamıştır.

Değerli arkadaşlarım, kıdem tazminatının gün sayısını arttıran, ancak elde edilmiş hakları sınırlayan, herkesin başka başka tefsir etmesi, uygulanamaz, durumda olan yasa değişkliğini bir bildiri ile "istemediğimiz yakın" deyip kabullenmesi ve uygulamadaki aksaklıklar hakkında bir görüş tesbit edip yayınlamaması Türk-İş'e kötü bir puan daha verilmesine sebep olmuştur. Tavanın 9 bin lira ile sınırlandırılması 24 maaşın vergiden ne şekilde muaf tutulacağı, kamu kuruluşlarındaki hizmetlerin kıdem tazminatı hesabında yasaya konan bir deyimle dikkate alınmadığı, kıdem tazminatının son ücret üzerinden hesaplanması gerektiği halde yine, yasaya konan bir değimle yanlış uygulandığı konuları bu güne kadar açıklığa kavuşturulmamıştır. Değerli arkadaşlarım, gerçekleşmesi gereken bir çok sorunların bulunduğunu hepiniz bilmektesiniz. Ancak bizlere tanınan süre içinde tümünü dile getirmek mikansızdır. Harb-İş adına Balıkesirden gelen arkadaşlarımda buradadırlar. Bunlarında konuşmasına zaman tanımanızı önererek sözlerime Hürk Harb-İş sendikası başkanlar kurulunun ortak görüşü olan ve genel başkanımız sayın Kenan Durukan'ın açıkladığı önerisi ile son veriyorum. Türk iş bu tutarsız politikayı terketmeli, derhal harekete geçerek saptadığı ve geliştireceği ilkeleriyle siyasi partilere ki bunlar herhalde CHP ve AP olabilir. Müracaat etmeli ilkelerini gerçekleştirmeyi taahhüt edebilecek partiyi kamu oyu önünde saptamalıdır. Elbette bu siyasi partilerden, programı gerçekleştirirlerken parlemento ve hükümette belli sayıda sandelye de talep edilmelidir. Bu girişimde geç kalınırsa önümüzde beliren erken seçim yada süresindeki seçimde de işçiler bölünür, güçlerini zıt kutuplara ve birbirlerine karşı kullanırlarsa ülkenin ve demokrasimizin uğrayacağı kayıpların sorumlusu bu günkü Türk İşçi Hareketinin yönetimindeki başta Türk-İş olmak üzere sendikacılar olacaktır. Değerli arkadaşlarım, kişisel bir görüş olarak söylüyorum. Türk-İş'in parti kurmasının gereğinede inanmıyorum. Sendikalar il merkezleri, haline gelecek önce parti sonra sendika politikası görüşü hukuku olacaktır. Bunun daha ötesinde bir muvazaa partisinden dahaileriye gidemiyeceği kanısındayız. Hepinize saygılar sunarım.

Erdoğan BALCI, Hava-İş Sendikası Genel Başkanı

Yüce Türkiye'nin yarınlarının en büyük simgesi işçi kardeşlerim, size Türk sivil havacı işçi kardeşlerinizin sevgi ve selâmlarıyla söze başlamak istiyorum. Hava-İş sendikası genel başkanıyım. Aynı zamanda haklı tenkitlerle bir çok gerçekleri ortaya koyduğunuz Türk-İş yönetim kurulu üyesiyim. Size bazı hususları burada arz etmeyi, bir işçi adına şerefli bir insanın görevi addediyorum. Mikrofona geldiğim zaman konuştu desinler diye değil. Bir işçinin harb yıllarında anne ve babalığını yaptığı evladı olarak, işçi çocuğu olarak işçi olarak Türkiye'nin kaderi içerisinde yoğrulmuş bir işçi lideri olarak sizlere hitap edeceğim. Arkadaşlar önce kendi kendimizi tehbihle söze başlayacağım. Genellikle Türkiye'mizde müesseseler ile müesseseleri idare edenler birbirlerine karıştırılır. İdareciden duyulan husumet müessesey yöneltilir. Bu büyük yanılgı Türk İş'imizin şahsında da maalsef kamuoyuna aksettirilmiştir. Unutmamak gerekir ki, idareciler hakiki kişiler olmayıp, fani kişilerdir. Müesseseler ise hükmü şahsiyeti olarak daimilik arzeder. Türk-İş şahsında, Türk işçisinin en büyük hizmet müessesesidir. Onu yönetenler, yanılabilirler. Hatalı yolda gidebilirler. Onu durduracak, onu hatadan döndürecek olan sizlersiniz. Arkadaşlarım, kendi içinde saygı ve sevgi ile birbirine bağlanmamış olan bu günkü Türk-İş yönetiminden ne beklerdiniz. Açık konuşuyorum, Türkiye'de hür sendikacılık var diyoruz. Türkiye'de Türk-İş İcra ve Yönetim Kurulu var diyoruz. Ama, Adana'da başka, İzmir'de başka, Ankara'da başka konuşuyoruz.

Arkadaşlar Türk Sivil havacı kardeşlerinizin geçtiğimiz yıl içerisinde, üç ay öncesine kadar sendikal hakları ayaklar altına alınırken, despot bir işverenin, kanun benim diyen, sendika tanımıyorum diyen bir işverenin, her türlü baskılarına göz yuman bir Türk-İş vardı. Onun bir yöneticisi olarak bunları, Türk-İş'e getirdik Çok konuştuk, tabanın, işçi kardeşlerimizin, sivil havacı kardeşlerimizin isyanı itirazları Türk-İş'e iletilmişti. Cevap ne oldu biliyormusunuz? Dün burada liderinize sahip çıkın diyen zihniyet, başkanınızı değiştirin diyordu. Arkadaşlar Türk işçisinin bir hizmetçisi olmaktan gurur duydum. Ama ona, istediğim gibi hizmet ettimediğimden dolayı üzgünüm. Evet biraz evvel burda konuşan arkadaşım bir çok gerçekleri söyledi. Türk-İş, Türk işçisinin en az 10 yıl gerisindedir. Yalnız parlemento değil, toplumlar kendine lâyık

olanı seçer ve iş başına getirir. Elbette hata payı kabul edlimek üzere, hata bilahare uygulamada çıkar. Eğer memnun değilseniz, ben dahil, Türk-İş'in yönetiminin nazik kıçına atarsınız tekmeyi, gider. Daha iyilerini getirirsiziniz. Bu sizin hakkınız. Buna mani olacak ne bir engel, ne de güç vardır. Ancak tenkitlerimizi, hükmi şahsiyet olan Türk-İş müessesesine yöneltmeyelim. Türk-İş yöneticilerine, Türk-İş'i yönetenlere yöneltelim. Ama Türk-İş hükmi şahsiyetine değil arkadaşlarım. Arkadaşlar değindiler Bugün Türkiye'de maalesef yine işçi kaderiyle oynanan bir oyun sahnelendi, Bu oyun Türk-İş'te çok çok geriden takip edildi. Bundan 8-9 ay önce çıkarılmış bir bütçe kanunu var. 1975 yılına ait bütçe kanunu. Bu kanunda toplu iş sözleşmeleriyle, ücretlere yapılacak olan sosyal yardımlar dahil zamlarla taban 20 bini aşamaz felsefesi...

Muhterem arkadaşlar, bugün bir sigara fabrikasında çalışan işçi kardeşlerimize sigara verilir, incir fabrikasında çalışanlara incir verilir. Uçak sanayiinde çalışan kardeşlerimize ise uçakla uçma hakkı verilir. Bu, müessesede çalışmanın doğal bir sonucudur. En basitinden, küçüğe rücu ederek, iki çocuklu bir aile modeli düşünelim. Karı koca dört kişilik bir aile. Türk Hava Yollarında çalışan bir kardeşiniz isterse Tokyo'ya gidebilir. Çünkü bu orada çalışmasından doğan bir haktır. Ama gelin görün ki, son kanunda bu bir sosyal yardım olarak ücrete tekabül eden kısmı olarak ele alınıyor. Maliyete intikal ettiriliyor. 20 bini aşamıyor. Buyrun, nerdesin Türk - İş? 1927 sayılı kanun çıkıyor, bu kanunda kıdem tazminatları donduruluyor. Evet bazı iddialarda bulunuyoruz. Ama ne zaman iş işten geçtikten kanunlar yapıldıktan sonra Tenkitlerinizde haklısınız. Siz bu tenkitlerinizle ışık tuttuğunuz müddetçe, tenkitlerinizden yararlanıyorsak, eksiğimizi görüyorsak, size gerçek anlamda Türk işçisinin lideri veya Türk işçisinin gerçek hizmetkârı olduğumuzu iddia edebiliriz. Aksi taktirde eyyamcıyız arkadaşlar, başka hiç bir şey değil.

Muhterem arkadaşlar Türkiye'de hür demokratik nizamın tabii icadı olarak toplu sözleşme düzenini kısıtlamak, Anayasanın vaz geçilmez bir unsurundan vaz geçmek olacaktır. Bu işçi ücretlerinin dondurulması, kıdem tazminatlarının dondurulması, bürüt olarak maaş üzerinden maalesef toplu sözleşme düzeninin kısıtlanması demektir. Eğer bilimsel olmak iddiasında isek, bazı gerçekleri kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bugün Türkiye'de bir sermayenin geliri vardır. Buna faiz diyoruz. Bugün Türkiye'de toprağın bir geliri vardır. Rant diyoruz buna. Bugün Türkiye.de müteşebbisin geliri var-

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

dır. Buna da kâr diyoruz. Evet, bugün Türkiye'de işçinin geliri vardır, buna da ücret diyoruz. Sen demokratik bir ülke olduğumuz iddiasında bulunacaksın, sen Türkiye'de hür sendikacılık var diyeceksin, ama sermayenin geliri faiz haddini % 25-30 çıkartacaksın. Kısa devreli, orta devreli kredilerde faiz hadlerinin % 25 ve % 30'a ulaştığı bir ülkede, toplu iş sözleşmeleri hayatı pahalılaştırıyor gerçeğini kabul edecektir. Aptallıktan başka birşey değil bu arkadaşlar. İlim buna aptallık diyor. Arkadaşlarım, elbette özel teşebbüsü de kabul edeceğiz, elbette sermaye de bir ülkede olacak. Ancak, onların gelirlerini tahdid etmeksizin, işçi ücretlerini tahdit etmekle nereye gittiğimizin artık farkına varmamız lâzım. Aşırı uçlar beni enterese etmiyor. İşçi bilincine sahip olduğunuz sürece, inanın hiç bir güç bu bilinci ezecek güçte değildir. Ancak yalan ve edebiyatlara değil, gerçeklere saygılı olduğunuz müddetçe, hedefe varabileceğiz. Unutmamak gerekir, Türkiye'de işverenlerin halâ aşırı kâr hırslarından, halâ artan kiralardan, yükselen faiz hadlerinden hesap sorulmadığı sürece, işçinin ücretinin yükselmesinden de hesap soracak kudretlere, dur demek, işçinin gücünü ortaya koymak demektir. Bunu da elbette seçtiğiniz liderler yapmak zorundadırlar. Ancak, görüyoruz ki, henüz asırların ihmali ile yoğrulmuş ülkemizde, bir asgari ücreti uygulatmaz iken, Ankara'nın İstanbul'un, İzmir'in göbeğinde, bugün asgarî ücretin altında 300-400 Türk lirasına çalışan, işçilerimiz var iken, 2 milyona yaklaşan işsizler, Türkiye'nin kaderi üzerinde baskı olarak dururken, biz sendika lideriyiz demeye dilim varmıyor. Havacı kardeşlerimizin içinde bulunduğu koşullar, Türkiye'nin atmosferine göre biraz ileri. Ancak, bununla da övünemiyoruz. Asgarî ücret komisyonunda, Anayasa'nın 45. maddesine müstenid 1475 sayılı iş kanununun 33. maddesine müsteniden kurulmuş olan o teşkilâtta, o komisyonda 3 ay çalışmış olan bir kardeşinizim. Türkiye'de asgari ücreti ulusal düzeyde tek ücret haline getirip, acaba 1200 liraya çıkartmakla işçimize hizmet ettik. 1200 liralık asgarî ücreti dahi uygulatamazken, hatta hatta örgütleşmiş, sendika haline gelmiş işçi kitlelerinde dahi bir takım işveren oyunlarına, bir takım temyiz kararlarını oyuncak haline asgari ücreti getirmişken biz, Türk - İş olarak, artık yerimizi belirlememiz lâzımdır. Unutmamak gerekir ki, asgarî ücretle işe giren bir işçi, bilâhare o iş kolunda kurulu sendikaya üye oluyor. Ne oluyor biliyor musunuz.? Toplu iş sözleşmesi zamlarıyla, o kişiye verilen asgarî ücret içinde reddediliyor. Yani sendika üyesi olmuş bir kişi,

sendika üyesi olmanın adeta bir mahkûmu oluyor ve 1200 lira asgarî ücretin eğer 1000 TL., 900 TL. ise normal rayici aradaki fark düşünülüyor. Toplu sözleşme zamları 1200 liranın içinden tenzil edilerek veriliyor. Nerde kaldı sendikacılığın baskısı. Arkadaşlarım, biraz da Türkiye'deki bildiğiniz sendikal görünüme değinmek isterim. İğneyi kendine batırmaktaki gayemiz, eğri oturup, doğru konuşmak inancından ötürüdür. Arkadaşlarım bugün Türkiye'de, bildiğiniz gibi, bir sosyal demokrasi hareketi ile, bir partiler üstü politika diye bir politika olamaz. Mümkün değil, neden değil? Partiler üstü politika kelimesi bir kere ilke olarak hatalı da ondan. Bir partinin üstünde miyiz altında mıyız? Karar verebilmek için o, partiyle bir altlık üstlük münasebetinin olması, bir organik ilişkinin olması lâzım. Bir organizma içerisinde bulunmamız lâzım. Hangi sendika, hangi partinin organıdır, mümkün mü bu? Şu halde partiler üstü politika diye bir deyim mümkün değil.

Deyim olarak mümkün olmayacak bir şeyin peşinde koşmak, hayal değil de nedir? Ancak ve ancak partiler dışı bir politika meselesi bahis mevzuu olabilir. Sosyal demokrasi hareketlerine gelmeden, size partiler dışı politikaya ait görüşlerimi arz etmek isterim.

Arkadaşlarım Türkiye'de siyasî tansiyon, parlamento aritmetiği ortada. Türkiye'de partilerimizin durumu da ortada. Partiler, kendi içinde dahi entegre olmadan bir bütünleşmeye gitmemiş durumdayken, hangi güç işçiye, Allah'ından başka bir şeyi olmayan, sadece alın terinden çoluğunun çocuğunun rızkından kestiği paralarla kurduğu sendikasından başka bir şeyi olmayan Türk işçisine hangi güç hizmet edecek. Partiler mi, inanmıyorum. Hangi taraftan gelirse gelsin. İster AP.'si ister CHP.'si ister diğerleri, partizan politikanın, siyasi politikanın icabına uymak zorunda olduklarına göre, ekonomik politikanın fertleri olan işçiye hizmet edeceğine inanmıyorum. Sosyal demokrat hareketleri ise gönül ister. Gönül Türk işçisinin parlementoda ağırlığını koyarak, kendi menfaatleri doğrultusundaki k a n u n l a r ı çıkartmasını ister. Hangi işçimiz istemez, hangi Türk çocuğu istemez. İşçi olarak bunu ancak Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik koşullar, Türkiye'nin içinde bulunduğu uzun asırlar sonucu edindiği örf ve adetler, sosyal bilince erişmemenin gerçeği ortadayken, partilerin uydusu olmaktan öteye gidemeyecek. Sol veya

sağ eylemlere girişmeyi, hareketlerine eşlik etmeyi, işçinin anc davasına ihanet saymak olacaktır.

Muhterem arkadaşlar, İsveç'te bir tabir vardır diyorlar : İsveçli, «İsveç hükümeti bir arabadır. Bu arabayı çeken atları ise hükümettir. Atları kamçılayan kuvvet ise sendikalardır.» İşte böyle bir bilince erişmek sendikal ortamda sosyal demokrasi nasıl olur, saygı duyarız ona. Ama Türkiye'de inanın, istirham ediyorum, sosyal demokrasi maalesef bir eyyam politikası oluyor. Başka bir şey değil. Aldatmacaları değil, kendi mantık süzgecinden geçirdiğimiz kendi gerçeklerimizle değer yargısına vardığımız zaman, hakikate ulaşacağız. Arkadaşlar, edebiyat değil, gönülden gelen bir özdeyişle söylüyorum. İşçi güçlükten gelen bir kişidir. İşçi, açlığın, ızdırabın içinden yetişmiş güçlü bir kişidir. Güçlü kişiler, güçlü liderler yetiştirir, iş başına getirir. Yeterki o işçiler, bir birlik, bir beraberlik bilincine ulaşmış olsunlar. Yeterki o işçiler, kendilerinin alın terine sahip çıkmayı bilsinler. Arkadaşlar birbirimizi sevmek, bu birliği sağlamanın tek yoludur. Size bunu söylerken, şunu da arz edeyim. Bizler çektiğimiz acıların içinde bulunduğumuz ızdırapların gelecek kuşaklara intikal etmemesinin mücadelesini vermek zorundayız. Birbirimizi sevdikçe mutlu olalım. Türk sivil havacılarının içten sevgileriyle hepinizi selamlar size gönlünüzce mutlu yaşamlar dilerim kardeşlerim. SAĞ OLUN.

Doğan ÜSTKANAT, Tez Böro - İş Sendikası Genel Başkanı

Hepinizi şahsım ve temsil etmekte olduğum Tez-Büro-İş Sendikası adına içtenlikle selâmlar, mutlu günler dilerim.

Değerli dostlar, benim bir özelliğim var. Bu konuşma içerisinde, ben bir teşkilâtın genel başkanı olmakla beraber, üyelik vasfını İzmir şubesinde kazanmış bir insanım. Bu nedenle, İzmir'deki şube başkanının verdiği talimat üzerine ben söz aldım ve ben konuşacağım. Dün sayın liderimiz konuşması içerisinde «mutlak kavram karışıklıklarına yer vererek konuşmalarınızı tanzim edin.» dedi. Ben de söze oradan başlamak istiyoıum. Değerli arkadaşlarım, hepinizin malûmu olduğu üzere, Türkiye'de gerçekten bir kavram karışıklığı var. Ancak bunun nerden geldiğini tesbit edemiyorum. Esasen bu kavram karışıklığını yaratmak isteyenler, tamamen işçi sınıfının dışında, işçi sınıfını her an ezmek durumunda olan veya ezmek arzusunda olan insanlar tarafından enjekte edilmek istenen

bir hususdur. Derlerki, sol komünistliktir, sağ milliyetçiliktir. Derlerki, sınıf lâfından bahsetmeyin o komünistin ta kendisidir; Ve derlerki ulu önder ATATÜRK'ümüz biz sınıfsız kaynaşmış kitleyiz, dedi. Değerli arkadaşlarım, gerçekten ATATÜRK «Biz sınıfsız kaynaşmış kitleyiz» dedi dedi ama, ne zaman dedi. 1919 senesinin, ihtilâl ve inkilâbını hazırlamak üzere olduğu günlerde, gerçekten Türk Milleti olarak birlik olabilmemiz için bir talimat sadedinde onu söyledi. Ancak yine ayni insan, yine aynı ölümsüz adam 1924 senesinde İzmir'de teessüs eden iktisat genel kurulunda, orada bulunanlara hitap ederken sanatkârlar, esnaflar, tüccarlar, tacirler, amelelerdiye hitap etti. Sınıf kriterini, o ulu önder çizgi. Ondan bahsedilmiyor. Onun sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz. sözünü istismar eden sermaye çevreleri ve egemen sınıf bunu komünistlikmiş gibi ortaya koyarak bizi adeta itham eder tavır içerisinde bulunur.

Değerli arkadaşlar, Türk işçisi kesinlikle komünist olmaz. Türk işçisi mutlak solda olmak mecburiyetindedir. Sol'un sembolüdür. Sol derken, Türk işçisine komünist diyeceksin. Hele hele o işçinin göğsü imanla dolu olmasına rağmen, namussuz herif, sen ibrikle dolaşacaksın, milliyetçiyim diyeceksin, yok öyle şey. Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de 1200 TL. asgari ücret alan adam senede yaklaşık olarak 5000 TL. vergi veriyor. İşçi sınıfından olan ve 2 ayda 1200 TL. ücret alan adam senede 5000 TL. vergi veriyor. Bunu ben Türk-İş bölge temsilcisi olarak çok yerde söylemiştim. Yine söylemek mecburiyetindeyim. Maliye Bakanlığı'nın yetkilileri Ankara'da bir araştırma yapıyorlar. 100 tane serbest meslek erbabı seçiyorlar. Bu serbest meslek erbabının 100'ünün de evi olanı, 100'ünün de arabası olanı ve 100'ünün de ailece Avrupa'ya asgari bir sefer yapanı tesbit ediyorlar. Bu adamların kendilerine «şerefliyim, milliyetçiyim» diyen bu adamların senede ayda değil 700 lira ilâ 1500 TL. arasında vergi verdiği tesbit ediliyor. Ben 1200 TL. alacağım 5000 TL. vergi vereceğim, komünist olacağım sen milyonları çalacaksın, kazanacaksın, yiyeceksin, Avrupa'lara gideceksin, 700 TL. vereceksin, milliyetçi olacaksın. Olmaz böyle...

Değerli arkadaşlarım, geçen gün kıdem tazminatları konusunu görüşmek üzere Sayın Şide'nin başkanlığında teşkilât başkanları olarak, Ankara'da bir toplantı yaptık. Kesinlikle çok istifade ettiğim Sayın Durukan'ın meclis delegelerine okuduğunda, tesbit ettiğim bir hususu size anlatmak istiyorum. Meseleleri açıkça ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Değerli arkadaşlarım, yok işte bu

sağcı bundan olmayalım gibi lâflar etmeyelim. AP. sağcıysa sağcıdır. Bizde ondan değiliz diyelim. Bir AP.'li millet vekili kalkıyor, üst limitlerin tesbit edildiği zaman itibariyla yerinden terbiyesizlik yaparak sataşmayla soruyor, sayın konuşmacıya diyor ki : 9000 TL. sı olarak kıdem tazminatını tesbit ettiniz. 30 yıl çalışmış işçi kaç para kıdem tazminatı alır, onu bana söyleyin diyor. Öyle mi sayın Durukan. İşte efendi ayda 9000 TL.'si alıyor. 30 sene çalışırsa ne alır diye tekrar soruyor. 30 la 9 bini çarpıyor 270 bin lira alıyor dediği zaman, sayın Meclis Başkanı diyorki, bu daha görüşülmez. Yani, ulan namuzsuz herif, seni tenzih ederim, sen millet vekili olacaksın, senede 344 saat çalışacaksın, 410 bin lira alacaksın, sana lâf yok. Herifin 30 sene koruk gibi suyu sıkılacak, posası çıkacak, ona 270 bin lirayı çok göreceksin. Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de millet vekilleri aldığı bugünkü para itibariyle yaklaşık olarak saat ücretleri Allah başımızdan eksik etmesin, 1200 TL. ya geliyor. Şimdi yeni bir usul bulmuşlar, 5000 TL. farkla 100 er bin lira cephelerine sokacaklar. Haram olsun. Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de ücretlerin dondurulması istikametinde sayın işveren liderleri kalkıyor, konuşmalar yapıyor ve diyor ki, mutlaka ücretler dondurulsun. İşçinin ücretini dondurmaya lüzum yok işçi zaten dondurma gibi oldu. Biraz evvel söylediğim gibi sen aşırı kârlarla her istediğini yapacaksın. Aşırı haksız kararlarından fedakârlık etmeyi kesinlikle düşünmeyeceksin, onları hep haksızca viski kadehlerine doldurarak içme alışkanlığından kurtulamıyacaksın ve fedakârlığı benden bekliyeceksin Değerli arkadaşlarım, bu fedakârlığı yapmamaya komünistlik diyorlarsa ben ondan yanayım ve yapmıyoruz bu fedakârlığı.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de bir de eğitim meselesi var. Eğitim meselesini ikiye bölmek istiyorum. Bir, işçinin sınıfsal eğitimi, bir de Türkiye'nin genel eğitimi. Şimdi konuşmacılar kusura bakmasınlar, alınmasınlar da, hep diyorlar ki siyasal eğitim verelim. Aradan bazıları diyor ki ben senden 10 sene ilerdeyim. Neyi eğiteceğiz? Zaman zaman burada açıkça diyeceğiz. Solda bir partiyi destekleyelim. Eğitime gerek yok. Türkiye'nin genel eğitim meselesine gelince ben İzmir'deyken de söylemiştim. Tesadüfen yine İzmir'de konuşuyorum. Söyleyeceğimi değerli arkadaşlarım siz düşündünüz mü? İlkokul talebeleri neden siyah önlük giyer? Çünkü ücreti 1200 TL. olan işçi Ahmet efendinin çocuğunun içindeki yamaları görünmesin diye. Milli Eğitim Bakanlığı bunu mecbur etmiştir. Çünkü o yamalı giyinen benim çocuğum veya senin çocuğun,

kırmızı, yeşil, mavi giysilerle donatılmış Koç'un çocuğunu görürse kıskanacak ve üniversite mezuniyetinden bir tane değil, yüz binlerce Deniz Gezmiş çıkacak.

Değerli arkadaşlarım, bu arada bir de Amerika'nın halt etmesine değinelim. Amerika diyor ki Kıbrıs'tan çık. Amerika diyor ki kıt'a sahanlığına dikkat et. (Denizdeki kıt'a sahanlığına) Amerika diyor ki haşhaş ekme... Ulan sana ne, benim ekeceğim haşhaştan... Türkiye'nin 784. 682 kilometre karesi olan sahasının zaten % 25'i ziyarete müsaittir. Hepsine haşhaş ekmek, senin esrarkeşlerine yetmez ki... Gelelim Disk meselesine değerli arkadaşlarım. Kimdir bu kuruluş? Sayın Türk-İş yetkilileri tenkite lâyıksınız. Bunu anlatamıyorsunuz. Disk zaten Türk-İş'in içinde yönetici olarak bulunup, ikbal kazanamayıp, orada ikbal arıyan insanların gittiği yerdir. Bugün Disk'in içinde bulunan sendikalar üye olayım diye Türk-İş'e müracat etmemiş midir? Ne zaman üyeliği kabul edilmemiştir? Bir prensibe bağlı olarak bize sarı sendika demişler, işveren yanlısı demişler. Benim önerim odur. Tez-Büro-İş sendikası olarak bu prensip kararı 1964'te alınmış, demek tutmuyor. Lütfen bu kararı yırtalım, atalım. Zaten yırtmamız lâzım. Zaafa uğruyoruz, birleştirmeyi de beceremiyoruz. O bakımdan hiç olmazsa muayyen bir süreyi zaptetmek suretiyle kapılarımızı açalım. Gelen bize gelsin, Türk işçisini bir çatıda toplama imkânı arayalım. Eğer biz sana fazla alacağım deyip, başka bir sendikaya çekme politikasına devam edersek ve ben seni bölmeyi adeta sanat haline getirirsem, sınıfsal konuşma yapıyoruz, sınıfsal mücadele yapıyoruz lâfları havada kadır. Türk işçisi bugün çalışanı itibarile 2 milyona yakındır. Bakmakla yükümlü olduğu oy kullanabilecek insanları düşünürsek attığı oylarla her partiyi, her istediği partiyi iktidara getirebilir. Ama biz, buna rağmen babadan mirasyedi zihniyeti içinde, babamızdan gördüysek kıratı nallamayı onu nallıyoruz.

Altı oku gördüysek, onu mıhlıyoruz. Yok değerli arkadaşlarım, Türk - İş başkanı çıkacak, burada eğitime gerek yok, işçi bizden çok ilerdedir, işçi bunu bilir, talimat verecek, diyecek ki, «Bunun adı Halk Partisi, Halk Partisini destekleyeceksin» ve sınıfsal mücadelede kurtuluş yolu bulacağız. Bunun başka çaresi yok sen istersen kabul et, istersen kabul etme.

Değerli arkadaşlarım, bahsettiğim konular toplu sözleşme rejimi ile halledilemez. Bu konu siyasal konudur. Bu konunun halli için Türk-İş hemen erken genel kurula gidip gerekirse kadro ve

kafa değiştirmek kaydıyla meselenin prensibini vaaz edip, desteklememiz gerekli olan partiyi desteklememe kararı almalıdır.

Hepinizi en derin saygıyla selâmlar, en mutlu günlerin sizlerin olmasını dilerim, değerli arkadaşlar...!

Metin ÖNEM - Ege DYF-İŞ Sendikası Bölge Başkanı

Sayın Başkan, değerli misafirler, büyük bir imtihan vermiş olan ve imtihandan alnının akı ile çıkan değerli İzmir'li arkadaşlarım, hepinize sevgiler ve saygılar sunarım.

Değerli arkadaşlarım, Türk-İş kurultaylarına ne amaçla ve neler beklediğimiz kısaca özetini yaptıktan sonra birkaç konuya ben de değinmek istiyorum. Türk-İş kurultayları, bizlere (yapılanlar) şunları göstermiştir ki, Türk işçisinin nerede, nasıl ve liderlerde ne gibi vasıflar aradığını ortaya çıkarmıştır. Bu gerçeği hiçbir zaman unutmamak kayıt ve şartıyla ve hiç bir zaman Türk işçisinin lideri olarak Türk işçisinin arkasında kalmadan, onun önde yürümesini bizlere (bende bir lider olarak) öğretmiştir. Bu bakımdan Türk işçisine şükranlarımı tekrardan ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlarım, Türk - İş pek tabiiki çeşitli konularda eleştirilere uğrayacaktır. Bu eleştiriler sonunda Türk-İş'in güçlü olduğu kanaati kamuoyunda her zaman için yaygındır. Hele sermaye çevrelerinde Türk-İş'in bu gücüne karşı ne yapılması lâzım geldiği tartışılmaktadır. Biraz önce konuşan arkadaşım çok güzel bir konuya değindi. Ben daha açık bir misalini vereceğim. Bir vergi adaletsizliği almış yürümüştür. Bunun önüne geçecek bir siyasi kuruluş bir siyasi parti yok bu kimseninişine gelmez. Bilmeme içinizde vazife dolayısı ile Ticaret ve Sanayi Odalarına şubat ayında gittiniz mi? Vergi beyannameleri dört katlı binanın tabandaki merdiveninden başlar, duvarları kaplar. Kaldırırsınız bakarsınız, bilmem ne şirketi zarar beyan etmiştir. Bilmem ne şirketi 2000 TL. sı vergi vermiştir, bilmem Prof. Dr. zarar beyan etmiştir. Bunlar halkın gözü önünde asılı dururken, hiç bir kuruluş hiç bir siyasi örgüt buna bir çare bulmayı düşünmez. Bordroya imza vererek para alan vatandaşın vergisi ile koskocaman bir profesörün ödediği vergi eşit. Bazan daha da düşük olanlar mevcuttur, zarar edenler vardır. Bu zarar edenlere devlet, hükümet diyemiyorki, zarar ediyorsun, ver şu fabrikaları ben çalıştırayım. Niye diyemiyor biliyor musunuz? Türk işçisi siyasî bir kanaate, hakikî bir siyasî kanaate aldatmaca olmamak şartıyle ulaşmadığından dolayı demiyor.

Türk-İş topluluğu siyasete girerse zararları çok olacaktır. Bir zamanların işçi milletvekilleri Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri iken, yine o zamanlar, Türk-İş'in bünyesinde bulunan bir sendikanın genel başkanı politik hüviyeti olmadığı anlarda karşı karşıya geldiklerinde, o arkadaşlarına yaptığı müzakereler sonunda, evvelâ arkadaş sırtındaki politika ceketini çıkart seninle ondan sonra konuşurum diye söze başlamıştır. Kader getirdi, o aynı arkadaşa siyasî çekedi giydirdi. O arkadaşımız bundan çok kısa bir zaman evvel hele hele İzmir işçisinin unutamıyacağı, görev verildiğinde her zaman yapacağı uyarı direnişinden 2 gün evvel yapılan toplantıda bu mikrofondan yaptığı konuşmada Türk-İş bu kararı vermiştir, bunun Türkiye çapında olması lâzım gelirdi. Ama İzmir seçilmiş kurbanlar sizlersiniz. Namusunuzu temizleyeceksiniz ve bu hareketi yapacaksınız diyen arkadaş (bu hareket yapıldı onun sözü üzerine değil) İzmir direnişinden sonra Türk - İş İzmir'de uyarı direnişini işverenlerle anlaşarak yaptı diyeceksin. Anlaştıysak, aynı politikanın ve aynı siyasî kanaatin sahibi olan sayın belediye başkanı ile sen anlaştın, ben hiç kimseyle anlaşmadım. Diyorum ki : Şimdi eğer politikaya bir ağırlık verilecekse sırtımızdaki siyasi ceketin ağırlığını, siyasî partiye değil, Türk işçisine dayamak suretiyle karar vereceksek, o yönde Türk - İş'in alacağı karara bütün Türk işçisi uyacaktır. Ama bir politik çıkar ve bir politika için ve bir şahsi menfaat için 5-6 sene evvel karşısındakine ceketini çıkart diyeceksin. Kader sana onu giydirince, ondan sonra da böyle oyunlar oynayacaksın. Türk işçisinin buna hiçbir zaman müsamahası yok! Onun için Türk iş yöneticileri bugün tenkit edilmekte. Ben de tenkit edeceğim. Türk-İş yöneticilerine bakıyoruz, biri sağda biri solda. Herkes kendi siyasî kanaatinin paralelinde Türk-İş'i bir yöne götürmek istiyor. Hiçbir zaman bir araya gelip, sırtından o ceketi atıp sendikacı ceketini giymek suretiyle bugüne kadar Türk-İş'in politikası tayin edilmek istenmemekte idi. Ama bu kurultaylar gösterdi ki, artık, Türk - İş Yöneticileri hangi siyasi kanaate sahip olurlarsa olsunlar Türk işçisinin kendisine güvence verdiği, sağda olsun, solda olsun bir partiyi, o partinin etrafında olanları veyahutta kendisinin kuracağı bir partiyi desteklemek mecburiyetinde kalacaktır. Türk işçisi, ama önce siz, kendinize bir yön verin. Yine bir arkadaşım söyledi. Türk-İş'e on sene evvel yine böyle hareketlerle pek çok şeyler yapıldı, atıldı ve raflara konuldu, o kitaplar. Şimdi yine bu kurultaylar sonunda bir kitap derlenecek raflara atılacak 10 sene daha bekleyeceğiz gibi bir kanaate sahip olduğunu belirtti. Ben bu kanaatte değilim. Bu kurultayların sonunda yapı-

lacak olan Türk-İş'in genel kurulunda Türk-İş'in yöneticiliğine baş koyacak insanlar, evelâ bu sorumluluğu kendi üzerlerine yüklenmeyi bilecekler ve ondan sonra iş başına gelecekler. Yoksa Ahmet'i, memnun edeyim demek suretiyle Türk işçisinin politik düşüncesinin ortada kalmasına ve bu şekilde her taraftan istismar edilmesine Türk işçisi bundan sonra müsamaha göstermeyecektir.

Yine Türk - İş'ten biraz önce izah ettiğim gibi sebeplerle ayrılan büyük bir kuruluş, takdire lâyık bir kuruluş ama, o kuruluş bugün Türk işçisinin ve Türkiye'nin özlemini çektiği sosyal demokrasi hareketinin öncüsü olan bir kuruluşun, hele hele bir başkanının böyle basit politika oyunları ile basit vesileler ile Türk işçisine hizmet eden, Türk işçisine her zaman için lâyık olduğunu ispat eden Türk-İş'ten ayrılması çok garibimize gitti. Sosyal demokrasi hareketini başlatacaksın, tarafda bulacaksın, çünkü Türkiye'de sosyal gelişimin önüne kimse geçemiyecektir. Ama bu hareketi de şöyle kendi elindeki baltayla yine tırpanlayacaksın. Ondan sonra Türk-İş'i eleştirmeye geçeceksin. Olmaz böyle şey arkadaşlarım. Bir harekete çıkan bir kuruluşun lideri, biraz evvel gene söylediğim gibi, evvelâ bu harekete çıktığı zaman, sırtındaki siyasî ceketini atacaktır. Sendikacılık ve Türk Hareketinin ceketini sırtına giyecek ve ondan sonra önümüze düşecek ve arkasında adam bulacaktır. Aksi halde politik ceketle çıktığı müddetçe, arkasında kimseyi bulamıyacak ve şöyle tıpış tıpış Türk - İş'ten ayrılmaktan başka çare kalmadığına inanarak, çeşitli iftiralarla bu kuruluştan ayrılacaktır. Koktuğum yok. Çok teşekkür ederim ama, korktuğum yok. Ben tabanda bir liderim. Ben köylü ve kentli şehirde çalışan işçiyi kastetmiyorum. Köylerde, yollarda, hele hele demiryollarında çalışan işçiler bana öyle sualler soruyorlar ki, benim de karşıma bazı eleştirilere tabi tutmadığım, sorular çıkıyor. Onun için korkmuyorum. Türk işçisi o kadar ileriye gitti, o kadar sosyal yaşantının içerisine girdi ki, kendisine daha fazla hizmet edecek, kendisine her zaman için lâyık bir görev yapacak insanları bulup, seçecektir. Güveniyorum, inanıyorum hepinize saygılar, sevgiler sunarım. Değerli arkadaşlarım.

Orhan SALDIRAN, Soma Tes-İş Sendikası Başkanı :

Türk işçi hareketinin değerli temsilcileri; SOMA TES-İŞ Sendikası mensupları ve şahsım adına sizleri saygıyla selâmlarım.

Ankara'da ilk defa başlatılan işçi kurultaylarının birini de bu-

gün İzmir'de gerçekleştiriyoruz. İlk defa Ankara'da yapılan işçi kurultayında ancak üst düzeyde sendika liderleri konuşabilmiş ve teşkilâtların görüşlerini yansıtmışlardı. Bu kurultayda dile getirilenler bilahere kitap haline getirilecek, teşkilâtlara gönderilecekti; ama ne yazıkki bu kitap bu güne kadar bize ulaşamadı. Her fikir kutsaldır; gerçek olan tenkitler nekadar acı olursa olsun gerçekçilikleri derecesinde değerlidirler. Böyle değerli fikirler sözden kâğıda aktarıldıkları zaman nesilden nesile intikâl ederler. Sayın Türk - İş Genel Başkanının bizzat kendi sözü olan kitabın gönderileceği maalesef gerçekleşemedi.

Herşey başkandan beklenemez bunu değerlendiriyoruz. Başkanın müşterek mesai arkadaşları da vardır. Ama başkan başka konuşur, yardımcıları başka konuşursa aralarında uyum yoksa bu yönetici kadrodan çağdaş ve ileri sendikacılık anlayışı beklemek, yurt gerçeklerine uygun ve işçi sınıfının ihtiyaçlarına cevap verecek aşamayı bulmak hayal olur. Türk - İş'in değerli yöneticilerinden fikir ve hareket birliği bekliyoruz.

Türkiye dünün Türkiye'si değildir. Bunun sahip olduklarımız iyi kötü bir gelişmenin sonucudur. Dolayısı ile dün daha iyi değildi; ama bugün çağdaş bir yaşam düzeyine ulaşamamış olmamızın ızdırabınıda hep beraber duyuyoruz. İşte asıl gelişme bu duyarlılık ve bilinçtir. Türk işçisi bu bilince erişmiştir. Kırsal alanlardan kentlere doğru sürekli akış devamlı işçi kitleleri doğurmada ve oluşan işçi sınıfı her geçen gün bilinç düzeyini yükseltmektedir. Kişisel ve toplumsal yaşamın yoğunlaşması istekleri artırdığı ölçüde yapıcı gücüde harekete geçirmektedir. İşçi sınıfı yurdu yüceltme ve yaşamı güzelleştirme yolunun ancak kendi gücüyle gerçekleşeceğini bilmekte; bunun için yöneticilerinden görev ve destek beklemektedir. İşçiler çağdaş gelişmeye en kısa zamanda olumlu şekilde uymak üzere bilimsel ve sürekli eğitim beklemektedir. Bu çevre ve ülke sorunlarına göre devamlı geliştirilecek bir eğitim olmalıdır.

Değerli Ülküdaşlarım, bölgemde sokaktakı vatandaşın yargısı Başbakan olmaktansa TÜRK - İŞ Başkanı olmayı yeğ tutarım sözü ile vurgunlanmaktadır. Bunu dile getirenleri tanıdığımız zaman bu sözlerin bir kıskançlık, bir çekememe değil; bir özlem ve bir yüceltme olduğunu görürsünüz. Bu da göstermektedir ki Türk İşçi Hareketinin lideri Türk toplumunda gerçek yerini bulmaktadır. Ve işçi olmayan vatandaşda Türk işçi hareketinden çok şey beklemektedir. Böylesine hızla bilinçlenen bir halk yarının en büyük umududur. Yarınların aydınlığına en büyük inançtır. Çağı durduramazsınız

tarih yürüyecektir, bu yüce ulusun evlatları da bu çağda layık oldukları yeri elbette alacaklardır. Yalnız bu yeri alıpta itici gücün Türk - İş olması bizim en büyük arzumuz, en büyük dileğimizdir. Çünkü bu görevi en olumlu şekilde gerçekleştirecek olan Türk - İş ve ona inanan bilinçli Türk işçileridir. Bunun böyle olacağına inanıyoruz; bunun dışında bütün sözler, hesaplar, öneriler, ağırlıklar, özlemler boştur. İşçi toplumuna bakalım, tüm ulusumuzun düşüncelerini irdeleyelim. Karşımıza yararının nerede olduğunu bilen, kendini ülke koşullarına en yakın gören bir kitle çıkacaktır. İşte biz bu güçle ülke koşulları bir yana; dünya sorunlarına bile sahip çıkabilmeliyiz.

Bu gerçekler karşısında Türk işçi hareketinin işçi kitlesine yalnızca toplu sözleşmeler yapan onlara menfaat sağlayan bir hareket olarak kalması bizleri üzmeyecekmi?. Elbetteki bu durum karşısında gerçek görevlerimizi yapacağız. Türk siyasi hayatına işçiler olarak ağırlığımızı koyacağız. Ancak böylelikle ülkemizdeki ekonomik hayatı da düzenleyeceğiz. Siyasete ağırlık koymanın türlü yöntemlerinden geçerli ve en etkili olan hareketlerden başlıcalarından birimevcut bir parti ile diyalog kurulması, birisi de Türk - İş'in denetiminde siyasi parti kurulmasıdır. İlk etapta bir parti ile diyalog kurulması ve o parti ile Türk - İş'in 24 ilkesinin tatbikinde ve partinin yönetiminde işçinin söz sahibi olması akla en yakın gelen yoldur. Ancak, burada anlaşmanın sağlanması şartına sadık kalmak, anlaşmanın istenilen neticeye varamaması halinde de partiyi silkip atacak şartlara bağlı olmak keyfiyeti gözönünde tutulmalıdır.

İkinci olarak önerdiğimiz Türk - İş'in siyasi bir parti kurması ise en büyük arzumuzdur. Fakat böyle bir girişimin uzun bir zamana ihtiyaç göstereceği inkar edilemez bir gerçektir. Bu baştanda arzuladığımıız belirttiğimiz eğitime dayanmaktadır. Bunun gerçekleşmesi gereğini ve gerekçesini işçiye ve halka anlatmayı amaçlayan çok geniş kapsamlı bir eğitim politikası ile yaygınlaştırılması şeklinde mümkündür. Ancak eğitimsiz, hazırlıksız böyle bir girişime menfaat gurupları tarafından hiç şüphesiz kominist damgası vurulur. Çünki işçi harekatı sol bir harekettir. Toplumumuzda her nekadar halktan yana olarak değerlendirilse de sermaye ve sermaye ye bağımlı basın her türlü iftira kampanyasını rahatlıkla açmaktan geri kalmamaktadır. Her sol harekete çekinmeden Marksist damgasını vurmaktadırlar. Gerçekte Marks'ın komünist manifostosu 1948 tarihini taşır. Sol deyimi ise 1789 Fransız devriminin ürünüdür. Fransa'da devrimden sonra kurulan mecliste Kralcılar sağa otu-

ruyorlardı; Cumhuriyetçiler solda oturdukları için solcu olarak nitelendirildiler. Kralın temsilcileri karşısında bulunan halkın seçtikleri solcu adını aldıklarından daha sonra halktan yana siyasal olumlara sol denmiştir. Zamanla sermayeden yana olana sağcı, emekten yana olana da solcu denmiştir. Bugün tüm dünyada sendikal hareket ve işçi hareketi sol damgasını taşır. İşçi örgütleri de sol örgütlerdir. Hem işçi örgütü olacak, hem sermayeden yana sağ örgüt olacak, bu mümkün değildir. Bu mümkün olsaydı işveren sendikaları olmazdı.

Türkiye'mizde sol anayasamızla belirlenmiş ve karma ekonomi olarak benimsenmiştir. Karma ekonomiyi benimseyen ve emeğe değer vermeyi kabul eden herhangi bir siyasî parti ile diyalog kurulmasında yarar olacağı kanısındayız. Bugüne kadar TÜRK - İŞ'in ne partilerüstü politikası, ne de partilere karşı tam bağımsızlığını korur ilkesi geçerlilik kazanamamıştır. Tam bağımsızlığımızı korumak için ne yaptık, neden parlementoya baskı unsuru olamadık. 16 Haziran 1975 günü yapılan İzmir direnişi ortadadır. Tutulan kısrak harmanı döver misali; yalnız enerji işçisi kanun karşısında hesap vermektedir. Bahse konu bu direniş yalnış TES - İŞ Federasyonu'nun direnişimiydi?. En az 70 bin işçinin yürekten benimseyerek katıldığı direnişin ayni yüreklilikle hesabında vereceğine inanıyoruz. Ama bunu sağlayacak sendikacılar nerede?. Direniş kanunsuz grev diye nitelendiriliyor. Eğer kanunsuz grevse direnişe gönül verenlerinde bizimle yargılanmalarından kaçmamaları ve İzmir'de 70 bin kişinin yargılanmasının sağlanması gerekirdi. Direnişin bizler için Anayasal hak olduğuna inanmayanlarla eylem birliği yapmak mümkün olamaz elbette... Ama biz işçi kardeşlerimize inanıyoruz, nasıl bizim gönlümüz onlarla beraber işe onların da bizimle beraber olduğunu biliyoruz.

Topyekûn çağın koşullarına uyan bir sendikacılık dönemine sür'atle girmek mecburiyetindeyiz. Eğer bunu başaramazsak tabandaki sür'atli gelişim, yöneticilerini aşacaktır. Bu sür'atli gelişimin sansıcız olması içinde;

Sendikalar yalnız üyelerine değil, tüm topluma sosyal ve ekonomik yaşantılarını yükseltme olanağını sağlamayı amaç edinmek zorundadır.

Sendika kuvvet aldığı sosyal ve ekonomik hakların neler olduğu, nasıl doğduğu ve geliştiği bilincini; bu kuvvetin esas kaynağı olan ve tüm değerleri yaratan emekçilerin kafasında oluş-

turmak, geliştirmek zorundadır.

Sendika kuvvet aldığı sosyal ve ekonomik hakların yaratıcılığını sonucunda değil, başlangıcında yani bilincinde birleştirmek zorundadır.

Sosyal güvenlik deyimi ile çağdaş bir anlayışı algılıyoruz. Onun içinde asırlar boyu süren geleneksel ve bireyci davranışlara bizleri iten bütün nedenleri bilmek ve yok etmek sorundayız.

Bunları gerçekleştirdiğimiz andır ki artık toplumda Kominizm ve faşizm söz söyleme hakkını kaybedecektir. Bu hürriyetleri ve sendikacılığı yok edici rejimler gerçekçi bir TÜRK - İŞ karşısında hiç bir zaman güç olma olanağını bulamıyacaktır.

Bu noktalardan hareketle sesleniyoruz; buyrun çağdaş sendikacılığın gereksinmelerine hep birlikte cevap verelim. Gönül, gönüle, el, ele hep birlikte. Saygılar sunarım...

Turhan LAÇİN, Ege Bölgesi Tes - İş Sendikası Başkanı :

Ege bölgesi Tes - İş adına ve şahsım adına Ege'nin mümtaz işçilerini saygıyla, hürmetle selâmlıyorum.

Ekonomik ve sosyal siyasetten bahsetmeden, bugün içinde bulunduğumuz durumu şöyle, gözler önüne sermek istiyorum. Bu kurultaylara nereden gelindi, nereden icab etti. Nereden doğdu bu kurultaylar 23 senelik maziye sahip değerli kuruluşumuz gönülden bağlı olduğumuz, Türk - İş'in iş hareketlerinde bir takım kıpırdamalar olmuştur. İtham etmiyorum ama evvela 4'ler bilâhere 12'ler raporu halinde Türk - İş yönetim kuruluna ve başkanlığına sunulan rapordan sonra bu kıpırtılar başladı. Tabanın sesimi tavanın sesimi? münakaşasını dünden beri yapmaktayız. Türk işçi hareketinde bu başlangıç bize göre tabandaki işçiye göre tavanın hareketi ve tavanın sesiyle başlamıştır. Sayın Türk - İş yöneticileri icra kurulu üyeleri yönetim kurulu üyeleri Allah aşkına Peygamber aşkına önce bizi bir dinleyiniz ondan sonra kendi aranızda bir takım kavgalara başlayınız. Tabanın sesini duyurmaya çalışacağız. Sizlere kendi aralarında birleşme yapmamış bir kadrodan baskı gurubu olsun. Türk işçi hareketi ve bu ağırlığını hissettirsin diyoruz.

Değerli arkadaşlarımın çoğunun söylediği gibi, ama hiç kimse kendi siyasi partisinden ayrılmadan, bunları yapmak istemektedir.

Değerli arkadaşlarım, saygı duyduğum, kişiliğine hürmet ettiğim değerli Türk - İş başkanım bile, bu konuda, belirli hedefi ima ederek, göstermek istemektedir. İşittiğimiz gibi, konuşmacıların sözlerinden bir takım reaksiyonlar doğmaktadır. Bu herkesin kendi tarafına doğru çekmek istemesindendir. Tavsiyeler, öneriler ve neticesinde ima yoluyla dahi olsa, buyurun bizim tarafa diyoruz. Yok öyle şey, değerli dostlarım. Bu konu bizi belli bir noktada hırpalar ve parçalar. Bir siyasi partiyi mi destekleyeceğiz, yoksa bir siyasi parti mi kuracağız? Türk - İş ilkelerine en uygun bir partiyi destekleyelim. Yapmadı isteklerimizi 4 yıl süre ile bekleyeceğiz. Sonra bir başka siyasi parti taviz verecek, onu destekleyeceğiz. Türk - İş topluluğu ve Türk İşçi Hareketi deneme tahtası değildir. Siyasi partilerin hiç birisi, onların yönetimine katılmamızı istemiyorlar. Bu konuda 100 bin tane misal verebiliriz. Şimdi aramızda bulunmayan Genel - İş başkanı sayın Baştürk, Ankara'da ilçe ve il kongrelerini ele geçirmek istediğinde, parti teşkilâtı içerisinde sendikalar bizim siyasi işlerimize, partilerimize karışmasınlar diye açık beyanatlar vermiştir. Hem onların yönetimine iştirak etmeyeceğiz, hem oyunu bana ver diyeceksin. Ver oyunu, ben seni yöneteyim. Olmaz öyle şey.

Değerli arkadaşlarım, sağ sol kavramları üzerinde bir takım lâflar ediliyor. Ben iddia ediyorum, kişisel görüşümle hepsi yutturmacadır. İşçi arkadaşımın ay sonunda cebinde kalan para benim için esastır. Onun sosyal refahı esastır. Sağda şöyle ekonomik tedbirlerle, solda böyle ekonomik tedbirlerle ancak sosyal refah seviyesi yükselir. Türkiye'ye özgü bir model yok mudur? Niye sağın modeli, solun modeliyle vakit geçirmekteyiz. 50 küsür seneyi ikmal etti cumhuriyetimiz. Hani bilim adamlarımız? Başka kavramlardan, başka yollardan Türkiye'ye neden model aramaktayız- Kendimize özgü, Türk'e özgü modelimizi biz çizmeliyiz. Bundan aciz miyiz değerli dostlarım. Tekrar aynı konuya dönüyorum. İş kolları sayısı bakımından da birtakım sözler sarf edildi. Niye parselliyorsunuz Türk - İş'in eskiden beri gelen yöneticilerini şimdi itham ediyorum, iş kolları yönetmeliğini 34'e. Taşıtmacılık kolunda dört sendika, gıda kolunda üç tane, birleşin. Hayır, herkes kendine bir yer bulmuş. İşi böylesine büyütelim diyorlar. Taşıtmacılık tarifi tek. Demiryolu taşıtmacılığı da taşıtmacılık, karayolu taşıtmacılığı da taşıtmacılık, havayolu taşıtmacılığı da taşıtmacılık. Ama ayrı birer sendika, bölük pörçük duracaksınız, baskı gurubu olalım diyeceksiniz. Yağma yok, evvelâ kendimize bir çeki düzen verelim.

Değerli dostlarım, vakti istismar etmemek ve bana ayrılan süreden istifade etmek istiyorum. Notlarımı sür'atle okumaya çalıştım. Ama özellikle iki konuyu daha belirtip bitireceğim. Bir siyasi partiyi destekleyelim, mümkündür. Bu karar, genel kurulda alınabilir. Teklif götürülebilir, alınan karara saygı duyarız. Ama inanınız burada olduğu gibi, genel kurul içinde de genel kurul sonrası da, bu hareket fire verecektir. X partisinin desteklenmesi hakkında alınacak karara Y partisine gönül bağlamış arkadaşım, o teşkilâttan koparak, başka sendikalar kurmak isteyeceklerdir. Neticede karşımıza model partiler sendikaları olarak çıkacaktır. Vazgeçiniz bu bölünmeden, eğer fire vereceksek, Teş - İş sendikasının Ege bölgesi başkanı olarak öneriyoruz. Arkadaşlarımın görüşünü alarak bu konuyu ısrarla buraya getirdim. Eğer fire vereceksen, Türk-İş'in 24 ilkesi ve amaçlarına uygun plân ve program yapacak bir siyasi partiyi Türk - İş yöneticileri derhal kurmak zorundadırlar. Fireyi vereceksek, bu yolda verelim. Partiyi kuralım ve il ve ilçe teşkilâtlarını görelim, bize bir siyasi partiyi destekleme önerisinde bulunanlar bu siyasi teşekküle gelecekler midir? O zaman herkesin şapkası düşücek ve değerli dostlarım acıdır ama kel görünecektir.

Değerli dostlarım, sözlerimi bağlıyorum. Beni mazur gürün, bu konuda çok heyacanlıyım. Israrla söylüyor ve rica ediyorum, Türk - İş yöneticileri, Allah aşkına siyasi ceketlerinizi çıkararak konuşunuz, herkes her şekilde kapıda siyasi inanışına göre konuşur ve karşı gurubu beğenmezse, bu birlik ve beraberliğimizi korkarım ki bozarlar. Kaybedilen kıymetler, sonradan acı gerçekleri ortaya çıkarır. Cebimizde 1000 TL. sı varsa bunu yolda düşürürsek, eyvah 1000 TL. sıydı diyoruz. Kaybettik onu diyorum. Ama inanınız ki bu 1000 TL. yerine gelmiyor. Dolayısıyle elimizdeki kıymetleri kaybetmemek için yalvarıyorum, işçi lideri arkadaşlarıma rica ediyorum. 43 yaşında bir insan olarak bölmeyiniz bu işçileri, bölünmesine müsaade etmeyiniz Saygılar sunarım...

Seyfettin ERKOL, Çimse - İş Sendikası Genel Başkanı :

Çok değerli Türk - İş 3. Bölge Temsilciliğine bağlı temsilci sendika lideri delege arkadaşlarım, basın temsilcileri, TRT'nin değerli mensupları....

Değerli arkadaşlar, birkaç konuşmacı arkadaşımız ve oturduğu yerden konuşmacılara sataşan arkadaşlarımızın, bu kurultay-

larda, özellikle bölge temsilcileri tarafından konuşmalar yapılsın, liderler konuşmasın sözüne katılıyorum. Şüphesiz, Türk İşçi Hareketi bugün bir arayış içerisinde, bir meselenin içinden çıkmanın yollarını aramanın içine girmiş ve kurultaylarda da birbirlerimizi tanıma imkânı bulma bakımından bizlerin de, sizlere birkaç önerisi olabilir. Ama bunu beğenebilirsiniz, beğenmiyebilirsiniz. Meseleyi, birbirimizi rahatlıkla, karşılıklı dinleme imkânı bulduğumuz taktirde, umuyorum ki, bu kurultaylardan daha başarılı çıkacağız.

Değerli arkadaşlarım, kurultayların esas amacına gelmeden, zaten konuşmalarımız yirmi dakika ile sınırlı, yirmi dakikaya tecavüz etmeksizin, konuşmamı bitireceğim. Bu bakımdan, bir kaç noktaya temas etmek istiyorum. Özellikle 1975 Türkiye'sinde baktığımız zaman, daha ziyade İzmir bölgesini, özellikle İzmir'i kapsayan işçi hareketi bakımından, bu sene İzmir'de bir kaç ciddi şekilde işçi hareketi olmuştur. Bir tanesi Türk - İş'in Birinci İşçi Kurultayının toplandığı tarihe raslayan kardeş Teksif sendikasının iş koluna hedef olan işverenlerin saldırı meselesiydi ve 54 bin işçiyi kapsamaktaydı.

Değerli arkadaşlarım, işverenler özellikle son yıllarda Türk işçi hareketine karşı taarruza geçmişlerdir. Türk - İş'e bağlı 1,5 milyon işçi arkadaşımız, gönül birliği içersinde işverenlerin taarruzunu kırmak mecburiyetindedir. Bu konuda ittifak etmek mecburiyetindeyiz. Maddi, manevi her konuda, birleşmenin gerekliliğine inanmak zorundayız. Konuşmalar neticesinde, kurultay ittifakla bu karara varmıştır. Bunun akabinde, İzmir'de bir miting tertiplendi? Miting'de bir çoklarınız bulundunuz, biz de bulunduk. Mitingdeki birinci konuşmacı, 8 yaşındaki bir işçi çocuğuydu. Hem konuşuyordu, hem ağlıyordu. Demek ki, bugün Türkiye'de ağlayan çocuklar var. Bu çocuklar bir kimseden dayak ya da lâf işittiği için ağlamıyordu, arkadaşlarım, Batıda artık rastlanmayan, çağ dışı, Anayasa'da yeri olmayan lokavt'ın uygulanması suretiyle, 20 yıl hizmet ettikten sonra işveren tarafından babası kapıya atıldığı için, babası çalışmadığı müddetçe kendisine, kardeşlerine, annesine kimin ekmek getireceği düşüncesi, o çocuğu ağlatıyordu. Yarının endişesi, o çocuğu ağlatıyordu. Ama diğer taraftan bir çoklarının çocukları Avrupa'da tahsil görebiliyor ve yıllık ücretli izinlerini yurt dışınaa getirmek imkânını bulabiliyorlar. Bir taraftan da işçinin çocuğu 20. asrın çeyrek yarısında halâ ağlıyor. Yarından endişeli, emin değil Türk İşçi Hareketi bu mitingi de yaptıktan sonra, birleşmeyi bir

noktada sağladığı içindir ki, Teksif iş kolundaki lokavt yalnız İzmir'de kaldı ve işverenler anlaşmaya mecbur oldular. Ama hemen arkasından olay Çimse - İş'in iş koluna sıçradı. 5 bin işçiyi lokavt'la kapıya döktüler. Bunda da birleşmeyi sağladık. İzmir'de Çimse - İş'in lokavtları devam ederken, Türk işçi hareketinin de bir çok meselesi dikkate alınması suretiyle, biliyorsunuz İzmir'de 8 saatlik bir uyarı direnişi yapıldı. Uyarı direnişi yapılırken, ismine ne derseniz deyin, 8 saat bölgesel genel grev deyin, uyarı direnişi deyin, işverenlerin Türk işçi hareketine karşı giriştiği saldırıları kırmak, onların, o işçilerin alın terine değer vermesini tanıtmak için yapılan mücadeleye deyin meclislerde görüşülen kıdem tazminatı kanununun kuşa çevrilmesi konusunu söyleyin. 80 bin işçi arkadaşımız, siyasi kanaat farkını gözetmeksizin, işçi olduğunu bilerek, alın teri döktüğünü anlayarak 80 bin işçi arkadaşımız işi bıraktı. 8 saat hepimiz burada yaşadık. İzmir'de hayat durdu. Arkadaşlar, demek ki, biz gerektiği zaman anlaşabiliyor, gerektiği zaman gerekli şahıslara dersini verme imkânını bulabiliyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir çok konuşmacı arkadaşımız vergi adaletsizliğinden ve bir çok meseleden şikayetlerde bulundu. Türk - İş icraatcılarını itham ettik. Ama kendi kendimizi tenkit etmedik. Kendi kendimizi tenkit etmek mecburiyetindeyiz. Türk - İş Icra Kurulu tek başına, bölge kurultayları düzenlesin diye bir karar vermedi. Bu öneri Türk - İş İcra Kuruluna başkanlar seviyesinde getirildi. Öneri Türk - İş'in yönetim kuruluna getirildi ve karara bağlandı. Ama bütün kurultayları bir nefer olarak gezdim, gördüm ki, bir çok sendika lideri özellikle Türk - İş'in Yönetim Kurulu üyesi kurultaylara katılmadı. Yarın kurultaylar neticeye bağlanacak. Bir tek İstanbul kurultayı kaldı. Ayın üçünde Türk - İş Yönetim kurulu toplanıyor. Arkadaşlarım, Ey bu beyefendiler, büyük sendikacılar, İstanbul'da ve Ankara'da oturan değerli dostlarım. İşçi arkadaşlarım Samsun'da, Sivas'ta, Diyarbakır'da, İzmir'de Adana'da, Eskişehir'de neler konuştular, neler söylediler? Hangi arayış içersine girdi işçi arkadaşlar? Hangi özlem içersine girdi? Sana hangi yolu öneriyor? Işık tutmak için Yönetim Kurulu olacak, nasıl bir yargıya varacaksın, nasıl bir değerlendirme yapacaksın? Bir meseleye nasıl gireceksin Beni bu siyasi kanaatten bu düşünceden, bu ipotekleşmiş kafamı, koparsanız da, Beni buradan alamazsınız düşüncesi varsa, o konu ayrı. Bunda da allanıyorlar, aldanacaklardır arkadaşlarım. Onun için, yalnız Türk - İş icraatcılarını değil, kendi kendimizi de tenkit etmeliyiz. Türk - İş yöneticisi olacaksın, yönetim kurulunda bulunacaksın, çıkacaksın burada Türk - İş İcra

Onlardan gider, rey isteriz. Ama hiçbir zaman tarım kanunu çıkmaz bu meclisten, çıkmayacaktır arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de bir toprak reformu oldu. Özellikle toprak reformu madenlerin devletleştirilmesi, petrollerin millileşmesidir. 1960 yıllarında, Türk - İş'in değerli başkanı, o günün genel sekreteri, toprak reformu çıkmalıdır derken, madenler devletleştirilmeli, petroller millileştirilmelidir derken, egemen güçler onu kominstlikle itham edecek kadar gaflet içerisine girmişlerdir. Ama bugün toprak reformu meclislerden çıkmıştır. Çıktı da ne oldu arkadaşlarım. Göstermelik olarak Urfa'da üç beş köylüye toprak verdiler ve böylece kaldı. Madenler devletleştirilmeli, olmayacaktır. Çünkü dış ticaret devletleştirilmeyecektir. Vurguncular, tefeciler, aracılar bu gün halâ hakimdir. Bu düzen, böyle gidiyor arkadaşlarım. Şimdi Türkiye, bütçesinin yaklaşık olarak % 50'sini petrole vermektedir. Acaba Türkiye'de petrol yok mudur? Yani tüm komşularımızın var da, Türkiye'ye Allah'ın garezi mi var ki, bizde yoktur. Var, bizde de, ama yalnız politika bunu böyle yapmıştır. Açtılar kuyuları, kapattılar arkadaşlarım. Yabancılar böyle yaptı. Çünkü onların işine böyle geliyordu, böyle kârlıydılar. Açtılar açtılar, kapattılar. O halde ne yapmak gerekir? Sen şu partidensin, ben bu partidenim lâfı ile vakit geçirmenin zamanı geçmiştir. Sanayiciler toplanıyor, İzmir'de, İstanbul'da diyorlar ki: «Biz yerimizi tesbit mecburiyetindeyiz.» Ben şunu söylemek istiyorum. Sağ sol meselesi kavramı kafamızı kurcalıyor ise, işverenler sağda toplanmış ise, işçiler, bizler, solda toplanmak mecburiyetindeyiz. Eğer işverenler solda toplanmış ise ki, mümkün değildir. tabiatın kaidesine aykırıdır, o zaman biz sağda oluruz. Arkadaşlar bizim işverenlerle bir pota içinde olmamız mümkün değil. İşverenler toplanıyor diyor ki, biz yerimizi tesbit etmeliyiz. Aynı toplantıda bir sanayi bakanı kalkıyor, diyor ki, bu işçiler platonik aşk mahsulü mü diyor? İşçinin dışındakiler de hilkat garibesi mi diyor. Yine son günlerde sanayiciler toplanıyor, diyor ki, «Fiyatlar değil, dikkat edin, ücretler durdurulmalıdır, - Ey vicdansızlar, Allah'tan korkmazlar, milliyetçiyim diye geçinen sahtekârlar, işçiye ne verdin de, ne getirdin de ücretlerini donduracaksın.

Sen önce fiyatlarını dondur, kârdan fedakârlığı düşün. Ama ilk etapta işçinin ücretlerine göz dikilir, ücretler dondurulmalıdır denir. Bir bakan çıkabiliyor bugün özgürlükçü demokrasinin bol olduğu ülkede, müdahale istemeyen sendikal düzen karşısında, müdahale istemeyen toplu pazarlık, grev karşısında, grev'ler bilim-

Kurulunu, yönetim kurulunu tenkit edeceksin. Yok öyle şey. Eğer onların icraatını beğenmiyorsan, onların çalışmalarını tasvip etmiyorsan, o yönetim kurulunda bulunmayacaksın, çıkacaksın ayrılacaksın arkadaşlarım. Doğru konuşmak, doğru olmak mecburiyetindeyiz. Bunun başka şekli yoktur.

Arkadaşlar, Türkiye'de vergi adaletsizliği gerçekten ciddi şekilde vardır. Sendikacılar, bizler, toplu sözleşme yaparız. İşçi arkadaşlarımıza 2000 TL. zam aldık deriz. 1500 TL. zam aldık deriz. Ama işçinin cebinde kaç kuruş kalıyor, bunu bilmiyoruz, söyleyemiyoruz. Demek ki işçinin maaşı 5000 liraya çıkarsa, eline 3000 geçer, 2000'i gider. 6000 liraya çıkarsa, 3500 geçer, 2500'ü vergi olarak gider. Ciddi şekilde bir vergi adaletsizliği vardır. Vergi kanunu öyle çıkmıştır ki, egemen güçlere, kapitalistlere işverenlere çıkmış tır. İşverenler uçakla seyahat ederler, bunu giderlerine yazarlar. Hatta çocuklarına elbise alırlar, giderlerine yazarlar. Avrupa seyahatleri düzenlerler, giderlerine yazarlar. Yıl sonunda ya zarar etmiş hanesi açılır, ya da az kâr etmiş olurlar. Dolayısı ile devletten vergi kaçırırlar. Ama, işçi arkadaşlarım, bordroya imza atarlar, ay başı geldiği zaman vergisi hiç onların haberi olmadan keşilir. Demek ki, bir çok meselemiz var. Asgari geçim indirimi konusu söylenir, bu meclislerden çıkmaz arkadaşlarım. Meclislerin aritmetiğine bakarsanız hangi partiye mensup olurlarsa olsunlar, bizden değildir onlar. Bugün 145 tane avukat, 70 tane doktor, bilmem şu kadar mühendis, bilim adamı filan tesbit edilmiş. 2 tane de işçi sendikacı var. Onlar da kontenjandan girmiş, garibanın boynu bükük. Ama kendi maaşlarını çıkarmaya geldiği zaman, 3 dakikada 28 bin liraya şak diye çıkarırlar. Bir tanesi de çıkıpta itiraz etmez. Demek ki Türkiye'de asgari ücret 1200 liradır. Bizim maaşımız çalışan işçinin 24 misli fazladır. Biz nasıl bu insanları temsil edeceğiz? İşçinin, çalışanın huzuruna çıkıpta senin yanındayım, seninle birlikteyim, senin dostunum diyeceğiz. Nasıl bunu söyleyeceğiz? Bunu söyleyecek tek Allahın kulu çıkmamıştır. Sağından da çıkmamıştır, solundan da çıkmamıştır. En aşırı uçtakiler dahi kucaklaşmış, öpüşmüşlerdir, arkadaşlarım. Ama meclislerden 20. asrın çeyrek yarısına geldiğimiz şu günlerde dahi, tarım işçisinin problemi halledilememiştir. (Özellikle Ege bölgesi bunu yaşamakta) Milyonlarca tarım işçisi, insan haysiyetinden yoksun bir yaşantı içerisindedir. Hiç bir güvenliği yoktur. İlkbahar gelince doğudan Anadolu'dan Adana'ya, İzmir'e, Ege bölgesine yoksul vatandaş 2 yaşındaki çocuğunu sırtına alıp ailesi ile beraber gelir, çalışırlar. İnsanların yaşayamayacağı yerde, bunlar yatar. Onlar da Türk vatandaşıdır deriz.

sel esaslara göre, kontrol altına alınmalı diyor. Bir bakan çıkıyor ve bu bakan geçmişte çalışma bakanlığı yapmış bir zat, arkadaşlarım. Ama diyemiyor ki, Türkiye'de lokavtlar yaygınlaştı. Lokavt grevin eşiti değildir. Grev kararı alınsın, sendika olarak işçi grev oylaması isteyebiliyor. İşçinin % 51'i hayır derse, sendika greve gidemiyor. Ama lokavt böyle mi? Lokavtı, işveren karar aldığı taktirde, lokavt kararı aldığı takdirde, akşam evine gitmiş, çocukları ile kavga etmiş ise, ben size mal mı bırakacağım demiş ve sabahleyin gelmiş kapıyı kapatmış, işçiyi kapıya dökmüş olabiliyor. Demek ki lokavt, insanları, çalışanları, açlığa, yoksulluğa, sefalete iten bir zihniyetin mahsulüdür. Grevle eş olabilir mi, mümkün değildir arkadaşlarım. Diyemiyor ki o bakan, grevler durdurulmalıdır, grevler kısıtlanmalıdır. Lokavtlar kısıtlanmalıdır, lokavtlar kayıtlara bağlanmalıdır. Çünkü lokavt Anayasa'da yoktur. İşçiyi, çalışanı açlığa, sefalete iten bir zihniyetin mahsülüdür diyemiyor. Grevleri kontrol altına alalım diyor. O halde, demek ki, değerli arkadaşlar, biz uyanmak mecburiyetindeyiz. Geçmişin münakaşasını yapmayın arkadalşarım. Allahaşkına geçmişte hatalı mı yaptık, doğru mu yaptık, yanlış mı yaptık, bunu bırakacaksınız. Türk İşçi Hareketi teşkilâtlanma süzgecinden geçmiştir, teşkilâtlanmayı tamamlamıştır. Bugün siyasete ağırlığını koymanın zamanı dahi geçmiştir. O halde siyasete ağırlığımızı koymak mecburiyetindeyiz. Ama nasıl koyacağız, özellikle lider arkadaşlarıma söylüyorum. Siyasi partilerden, bağlı bulundukları siyasi partilerden kendilerini çekmek mecburiyetindeler. Partilerden arınmak mecburiyetindeyiz. Beraberce bu yola gitmek mecburiyetindeyiz. Karar rahatça verilebilir. Karar kolayca verilebilir. Ama Türk - İş'in verdiği kararın ağırlığı olması gerekir. Türk - İş kararını verdiği takdirde bir partiyi destekleme kararı almış ise, o partiyi iktidara getirmek mecburiyetindedir. Buraya girerken, bu karar verilirken, verildiği takdirde, işçi arkadaşım, değerli liderler, değerli temsilciler, ben falanca partinin düşüncesini atmak mecburiyetindeyim. Benim de içimde bir parti vardır. Ama benim düşüncemin aksinde karar verildiği taktirde, Türk - İş'in kararı istikametinde hayatımın sonuna kadar çalışmak mecburiyetindeyim.

Bunu beraberce yapmak, varlığımızı ispatlamak zorundayız. Bir partiyi desteklerken, al benim bir çuval oyumu demeyeceğiz. Arkadaşlarım yok öyle şey. Parti iktidara geldiği takdirde, nelerin bize yapılacağını, elbetteki onunla oturup, bir akde bağlamak zorundadır. Elbetteki özgürlükçü demokrasinin, sağlıklı yaşayabilmesi için demokrasinin var olabilmesi için, demokrasi var olduğu

müddetçe işçi haklarından, insan haklarından, sosyal adaletten bahis olunacağı düşüncesiyle, bunu yapmak zorundayız. Eğitim verilecektir. Esnek eğitim şüphesiz, siyasal eğitim olacak. Her türlü eğitim olacak. Bizim dahi eğitime ihtiyacımız var. Eğitim verilirken, işçi arkadaşlarımızı, kendimiz dahil bir partinin partizan militanı haline getirmeyeceğiz. Eğer o parti, desteklediğimiz parti bize vaad ettiklerini yerine getirmezse, o parti bilmelidir ki, Türk İşçi Hareketi partiye değil, liderine, Türk - İş'e inanmıştır. Benden güvenini alabilecektir. Ya başka partiyi desteklemek, yahutta parti kurma durumu olacaktır. Zaman kaybedecek miyiz, deneme tahtası olacakmıyız? Olabilir, ama, biz yıllardan beri deneme tahtasıyız. Bir dört beş sene daha olsun, kıymeti yoktur. Onun için önce bu günkü şartlar içerisinde, bir partinin desteklenmesi zarureti vardır. Bir partiyi destekleyeceğiz ve siyasi eğitim veya birleştikten sonra bir partinin kurulması meselesine girdiğimiz taktirde, daha çok muvaffak olacağımız inancı bizde vardır.

Değerli arkadaşlar Türk İşçi Hareketi mutlaka bir arayış içerisinde ve bu arayışın neticesine mutlaka ulaşacaktır. Bunun hiç başka şekli yoktur. Bütün kurultayları gezdik ve inanın ki, İzmir kurultayında tüm konuşmacılar bu meseleye inanmış ne şekilde bir arayışta ve nerden bir çıkış yapmanın yollarını aramanın içerisine girmiştir. Bu sevindiricidir. Birbirimize inanarak ve birbirimizi severek bunu yapmalıyız arkadaşlarım. İnanarak, severek yaptığımız takdirde, inanıyorum ki, başarıya ulaşacağız. Başarı Türk İşçi Hareketinin olsun. Çimse - İş adına hepinizi saygıyla selâmlıyor, mutlu yarınlar, hayırlı günler diliyorum. Sağ olun arkadaşlarım...

Mecit DEĞERLİ, Likat - İş Sendikası İzmir Şube Başkanı :

TÜRK - İŞ'in hazırlamış olduğu Bölgesel Kurultayların hem Kamu oyuna hem de Türk işçi kesimine büyük yararlar sağlıyacağı kanısındayız. Bu tür toplantılara ekmek ve su gibi ihtiyacımız vardır. Bu tür toplantılar için çaba sarfeden TÜRK - İŞ Yöneticilerine teşekkür eder, bu Kurultayların devamını dileriz..

Bölgemizin gözüyle Sendika görüşü ve düşüncemiz; Sendikacılık felsefesi ve yakın sevgi ve muhabbetten uzaklaşıyoruz. Neden acaba? Bu nedenlerin altında yatan neler olabilir acaba? Tabii ki siyasi çevrelerin etkisi bizleri bu sevgiden ve dostluktan uzaklaştırıyor.

Bu hastalıktan nasıl kurtulacağız; tedavisi mümkün olmayacak mı acaba? Bunun tedavisi için dıştan mı doktor arayacagız? Benim şahsi kanaatim ve görüşüm; Bu hastalığı biz, bizler tedavi edebiliriz. Türk - İş Genel sekreterimizin Adana Kurultayında yapmış olduğu konuşma bu hususta bizlere ümit kapılarını açmıştır. Siyasi bir partiyi desteklemek veya bir parti kurmak fikirleri bize ümit vermiş ve bizleri mutlu kılmıştır.

Ay bacayı aşmadan ağırlığımızı koymanın zamanı gelmiştir, geçiyor bile. Şimdiden faaliyete geçelim sülükler kanımızı bitirmeden, bizleri güçsüz bırakmadan bu konu kısa zamanda bir şekle bağlanmalıdır..

27. sırada bulunan işyerimiz ve işkolumuzdaki aksaklıkların düzeltilmesinde işverenin katı tutum ve davranışını bizleri ve temsil ettiğimiz kütleyi huzursuz ediyor. 1957 senesinden bu güne, kadar muvakkat akitle her sene 3-5ay ve toplam olarak 8-9 sene gibi uzun bir hizmeti geçen arkadaşlarımızı, vatandaşları bu güne kadar daimi kadroya aldıramadık .Kaldı ki çalıştığımız müessese kamu kesimindedir. İşsizlik ordusu her geçen gün biraz daha büyüyor. Vatandaşın, işçi kardeşlerimizin bu iş isteklerini hükümetler yerine getirmelidirler..

Hükümet edenlerin yakın dost, akraba, sülâle, sinsile, seçim bölgesindeki seçmenin oğlunu ve akrabasını işe yerleştirmesi için telefon, kartvizit, baskı yapmak suretiyle adam kayırma devam ettiği müddetçe Sosyal adaletin olup olmadığını sizlerin vicdanlarınıza bırakıyorum..

Bunun sonu nereye varacak? Sözlerimin başında da bahsettiğim gibi ay bacayı aşmadan tedbirler arayalım. Meclislere elleri nasırlı, bizleri temsil edecek arkadaşları sokalım.. Avukatın, Doktorun, Mühendisin, Çiftlik ağasının bulunduğu bu meclislerde senin lehine karar çıkmaz, aleyhine çıkar. Lehimize çıkan karar varsa da bu ancak rey avcılığı için çıkmıştır. Bunun bilinmesinde yarar vardır.

Liderlerin gürz atmaları, vatandaşın liderler üzerindeki görüş ve düşüncesi şahsi kanaatime göre puanlama yapılacak olursa, sıfır puan verilmiştir. Sakın yanlış anlaşılmasın, herkesin siyasi görüş ve kanaatine saygılıyım saygı duyarım. Yalnız, bir ülkede halâ okuma imkânını bulamayan % 85 cahil olan bu kardeşlerimizin, kavgaya hazır olun parolasını yaratmışlardı, bu bir gerçektir kanımızca..

TÜRK - İŞ'in de tutum ve davranışlarına kısaca değinmek isteriz. Ne mutlu bizlere ki uyuyan çocuğu uyandırdık, yeni bir yol gözüküyor ufuklara doğru. Güç birliği, fikir birliği bir arada toplanacak, TÜRK - İŞ'in üzerindeki kara bulutlar kalkacak, ak günlere kavuşacak.. Ya bir parti kuracak ya da tank görevi yapacak bir partiyi destekleyecek, gerçek yüzümüzü tüm Ulusa göstereceğiz, ne mutlu bizlere..

Memleketimizin son yıllarda geçirmiş olduğu kıriz, sıkıntı ve hayat pahalılığı vatandaşı güçsüz ve takatsız bırakmıştır. Parti çekişmeleri tüm Ulusu huzursuz kılmış ve hayatı yaşanmaz hale getirmiştir. Yarınından emin olmayan vatandaş perişan, aç, susuz, İş Bulma Kurumu kapılarında beklerken kardeş sevgisinden, müslümanlık sevgisinden, cumhuriyet sevgisinden, yaşama sevincinden mahrum koyduğumuz bu vatandaş yığınını siyasal çıkarlarınıza ne zamana kadar yem olarak kullanacaksınız? Tanrı sizlerden bu mazlumların hakkını soracaktır..

Çok kıymetli yönetici arkadaşlarım, sözlerimin sonuna gelmiş bulunuyorum. Kaleme aldığım bu cümleler içinde sizleri her ne kadar rahatsız edici tarafı varsa şimdiden özür dilerim, içten gelen duygularımı sizlere anlatmak istedim.

Türkiye'de ve yurt dışında çalışanlara siz yöneticiler el uzatıp, kader birliği, fikir birliği yaparak, siyasilere fırsat vermeden bir çatı altında toplanıp, seni temsil eden kişiyi sen seç, meclislere gönder. Bu da TÜRK - İŞ'in kuracağı bir parti ile gerçekleşebilecektir.

Sözlerime son verirken bu tür kurultayların daim olmasını diler, TÜRK - İŞ'in yön verdiği bu görüşü, bütün gücümüzle ve kâlbimizle destekleyeceğimizden emin olabilirsiniz..

TÜRK - İŞ'in başarısı için, tüm Ulusun refah içinde yaşaması için, dualarımızın ve rüyalarımızın gerçekleşmesi için, Ulu Tanrıya duayı bir borç bileceğiz. Saygı ve muhabbetlerimle...

Hacı Doğan GÜZEL, Türkiye Sağlık - İş Sendikası İzmir Şube Başkanı :

Türk - İş 3. bölge kurultayının değerli temsilcileri, saygıdeğer meslekdaşlarım, konuşmama başlamadan önce Türkiye Sağlık İşçileri sendikası adına hepinize saygılar sunarım.

Değerli dostlar, dünden beri devam eden kurultayımızda, bir çok konuşmacı arkadaşlarımızında işaret ettikleri gibi Türk - İş

bir siyasi partimi kurmalı veya bir siyasi partiyi desteklemeli, konusu tartışılmaktadır. Aslında kurultayın 1. ana amacıda bu olsa gerek. Bir siyasi partiyi nasıl desteklemeliyiz? Şartlar ne olmalı, Türk İşçileri olarak neler istemeliyiz? Önce bu konuyu tartışmada yarar vardır. Eğer bundan evvel Türk - İş'in tutum ve davranışları, 24 ilkesinde olduğu gibi kâğıt üzerinde kalarak siyasi partilere karşı bağımsız ve siyasi partiler dışında bir politika izlendiği yansıtılmış olmasına rağmen, hepinizin bildiği gibi Türk - İş yöneticilerinin siyasi partilerin dışında değil ta içinde olduğunu burada söylemekte yarar vardır. Öyleyse bundan önceki konuşmacı arkadaşlarımında söylediği gibi Türk İşçilerinin eğitilmesi sorunu artık çıkmıştır. Eğitime ihtiyacı yoktur. Kimler eğitilmelidir? Türk - İş yöneticileri eğitilmelidir. Onların eğitime ihtiyacı vardır. Neden eğitime ihtiyaçları vardır? Sendikanın üst kademesinde kurmay olarak lider olacaksın. Sendikalarla nikâhlı bulunacaksın, ondan sonrada gideceksiniz siyasi partilerle gayri meşru flört edeceksiniz. Etmeyeceksiniz. Flört edecekseniz sendikadan kopun, nikahınızı bozun, önce Türk - İş yöneticilerinin, bu günkü yöneticilerinin, eğitime tabi tutulmasında yarar var. Arkadaşlarım burdan söylediler, aynen fikirlerine katılıyorum. Sağlık İşçileri sendikası olarak ne dediler? Türk - İş yöneticileri işçilerin on yıl daha gerisinde dediler. Öyleyse işçilerin on yıl gerisinde kalamazlar. Kendileri eğitime tabi tutulsunlar, siyasi partilerle flörtlerini bir defa durdursunlar.

Değerli dostlarım, siyasi partilerin görüş ve davranışları hakkındada bazı konulara değinmek istiyorum. Büyük önderimiz kahraman Mustafa Kemal Atatürk'ün bir sözü vardır. Derki: «Her ne şartlar altında olursanız olun, gerçek, sadece gerçekleri söylemekten kaçınmayınız.» İşçi Türk - İş'in talimatı üzerine herhangi bir partiye oy verebilir. Ancak bunu kendileri yapmazlar, istismar ederler. Çünkü onlar parsellenmişlerdir, siyasi partilerce. Türk - İş partiler üstü politika izliyormuş şimdiye kadar 24 ilkesine göre yalan değilmi? Soruyorum. Hangi politikadan bahsediyorsunuz, hepiniz siyasi partinin içinde değilmisiniz. Öyleyse ne yapmamız lâzım. Biz hiç bir siyasi partinin uydusu olmadan devam edebiliyormuyuz? Varmı bunun çıkış yolu. Varsa devam edelim. Yoksa bir siyasi parti ile anlaşma nasıl olmalıdır? İşçinin yararına neler sağlanmalı? Parlementoya kaç kişi sokmamız gerekiyor? İstediğimiz olacakmı? varmı? Bu sorunları çözümleyecek bir siyasi parti varmıdır? Yoktur diyorsunuz? Dünden beri buradaki konuşmacılar bundan bah-

settiler. Dedilerki: «Hiçbir siyasi parti işçinin yanında değildir.» Örnekler verebiliriz, Hatta binlerce örnek.

Değerli arkadaşlarım, örnek veriyorum. 7 sayılı kararnameyle işçi memur sorununu yüksek hakem yetkisine verirken, 12 sayılı kararname başımıza dert oldu. Tabii siyasi iktidarların bunu yapmak işine gelmedi. Memura haftada iki gün tatil çıkarırken, emek gücüyle daha çok çalışan işçiye haftada iki gün tatili neden çok görüyor. Niye çok gördüler? İşte bunun için çok gördüler. Yutturmacadır. Laf edebiyatından başka hiç birşey değildir. İnanmıyoruz, aslında inanmadığımızı şöylede söyleyebiliriz. Türk - İş genel başkanı benim hemşerimdir. Saygım sonsuz. Sayın Tunç bile zaman zaman siyasi partilere yeşil ışık yakmaktadır. Buna da karşıyım. Bu gün için bir siyasi liderin bir ay önce konuştuğu bir ay sonra konuştuğuyla çelişkiye düşmemelidir. Tek kelime ile olmalıdır. İşçi kitlesi liderinin sözünü senet olarak kabul etmektedir. Öyleyse zamana göre hava çalmamak, havaya göre yeşil ışık çalmamak gerekir. Bir siyasi parti desteklenecekse önce bu siyasi partinin işçiden yana olması önemlidir. Bunun tamamen ayyuka çıkarmak lâzımdır. İstenecek şartların ne derecede kabul edilip edilmeyeceği sorununu düzenlemek lâzım. İşçi kurultayları düzenlensede bir siyasi partiyi destekleme kuralı alınsada, lâftan öteye gitmeyecektir. Uygulama safhasına konmayacaktır. Tabanda değil, tavanda bu zorluk. Tavandadır bu zorluk, kendi kendilerini düzeltemedikleri müddetçe bu mümkün değil, çünkü gruplara ayrılacaklardır. Niye gruplara ayrılıyorlar? Kendi çıkar ve menfaatlerine dokunduğu için gruplara ayrılıyorlar. Siyasi partilerimizin ülkemizi ne hale soktuğunu bilmeyeniniz varmıdır? Sağ sol kavgası yokmudur? Sünni alevi meselesi yokmudur? Bütün işçileri, talebeleri gruplara ayıranlar yokmudur? Bu gruplamalar niye? Bu gruplaşmaları, bu kamplara bölmeleri yaratanlara alet olanlara lanet okuyorum.

Değerli arkadaşlarım, İzmir'in düşman işgalinden kurtuluşu 9 Eylül 1975 gününü Egeli olarak yaşamayınız yoktur. Siyasî partilerden örnek vermek istiyorum. Bir grup siyasi parti çıkıyor devletin başbakanına satılmış, katil, mason diyor. Partinin liderleri ve de yanlarında milletvekilleri de var. Ağzı kulaklarına gidiyor. Bu kişilerin bir grupu çakıyor, zamanın başbakanlığını yapmış Kıbrıs Türkü Türk kalacak. Ecevit piçtir piç kalacak kelimesini söylüyor. Ben nefret ediyorum bu kelimeden. Başbakana bu sözlerin söylenmesine ne kadar karşı isem, Ecevit'e de bu sözlerin söylenmesine o kadar karşıyım. Bunlar samimi değiller. Bu kişiler samimiyetten

uzaktır. Oyleyse bir siyasi parti bulunda Allah aşkına billah aşkına destekleyelim. Yok efendim sağ grup işverenler, sağ parti tarafından bizde sol tarafta olalım. Şartları kabul edelim, ister sağda olalım, ister solda olalım aslında biz Türk İşçileri olarak aşırı sağa da aşırı sola da karşıyız. Biz özgürlükçü demokrasiye inanıyoruz ve bunu yaşatmak azmindeyiz.

Değerli arkadaşlarım, bir çok konuları not almıştım. Fakat çok değerli konuşmacı arkadaşlarımın bu konulara değinmesi nedeniyle, bu notlarımı erteleyerek mümkün olduğu kadar değinilmeyen konulara değinmek istiyorum. Bildiğiniz gibi 1975 yılının Türkiyemizde son iç ve dış olayların siyasi partilerimizi rahatsız etmiyorda, onlar zevk alıyorlar. Biz emekçi Türk İşçilerini rahatsız ediyor. Yurt dışındaki büyük elçilerimize yapılan suikastlar, bunlarca öldürülmeler, Kıbrıs sorunuyla ilgili olmaktan öteye gitmemiştir, onunla bağlıdır. Amerika bir fiyasko vermemiz, taviz vermemiz nedeniyle, Türkiye'ye silah ambargosu uygulamıştır. Ben bu abmargoya hem sendikanın adına hem de şahsım adına seviniyorum. Keşke bu silah ambargosu uygulaması bundan önceki yıllarda olsaydı da kendi kendimizi toparlasaydık. Lânet olsun AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNE?

Değerli arkadaşlarım, sorunumuz büyüktür. Dertlerimiz çoktur. Aslında burda sendikacılık edebiyatı yapmaktan öteye, Türk - İş kurultayının amacı olan siyasi görüş nedeni ortaya çıkmaktadır. Bir çok arkadaşlarım burda bazı itirazlarda bulundular. Dedilerki: «Genel merkez genel başkanlarının, kurmay sendikacıların burada konuşmaları hiçte doğru değil. Çünkü işçilerin konuşmaları gerekiyor dediler.» Doğru aynen katılıyorum. Onlar her fırsatta ellerine mikrofonu geçirdiği zaman rahat rahat konuşurlar. Birde tabandan şikayet ne oluyor diye sorulduğu zaman tabanın konuşma sırasında dahi dikrofonu, tabandaki kişilerin yeteri kadar kullanma fırsatı verilmemesi acı bir şeydir gerçekten. Ancak şunu unutmasınlar kurmay sendikacılar bizden başka konuşacak kimse yok zannediyorlar, aldanıyorlar. Taban uyuyor zannediyorlar, aldanıyorlar. Tabanda ne meçhul askerler var, ne cevherler var, bunlar yetişmelidir. Fırsat verilmelidir.

Değerli arkadaşlarım, üzüntüsünü çektiğim kaderde kıvançta beraber olduğum sağlık İş'in ayrı bir özelliği vardır. Özelliği şudur: En kutsal varlık olan insanların hastalığı ile uğraşır. Fakat yoksun olan tarafı grev hakkının olmayışıdır. Türkiye Sağlık - İşçileri sendikası olarak, bizimde grev hakkımızın olmasını istiyo-

ruz. Aslında grev toplu iş sözleşmelerinde, işçiyle işverenin anlaşamadığı takdirde, işçinin kullandığı bir silâhtır. Biz bu silâhtan yoksunuz, o bakımdanda 1976 yılında SSK ile yapılacak sözleşmemiz konusunda SSK nun Hristiyanca düşüncesiyle 7 sayılı kararname ile işçi niteliğine sahip olan arkadaşlarımızın, memur yapılması için gayret sarfedilmektedir. Buyurun demokrasiden bahsedin, içtenlikten bahsedin, çalışanlardan bahsedin. Fakat Türk - İş'in yönetici kadrosundaki huzursuzluk kafa ve düşünce birliğinin olmayışı nedeni ile Türk İşçilerinin madur olduğunu benim buradan söylememe gerek yok, zannediyorum. Aslında 7 sayılı kararname ile işçi olan ikşiler memur durumuna getirilmek istenmektedir. Büyük acıdır. 200 bin kamu görevlisi 12 sayılı kararname ile toplu sözleşmeden mahrum bırakılmıştır. Bunun içinde, Sağlık Bakanlığına bağlı 40 bin üyemiz vardır. Ne yapılmıştır? Ne yapmıştır Türk - İş? Hiç bir şey yapmamıştır. Emir verdide yapmadıkmı? Demin arz ettim size, 16 Haziranda Türk Işçileri emri layıkıyle yerine getirmiştir. Madur olduğumuz konularda emir vermesini biliyorlarsa eğer, hodri meydan varız.

Değerli arkadalşarım, sık sık kongrelerde bana sitem ederler, Sağlık - İş kolunun İzmir Şube Başkanı olduğum için arkadaşlarım. İlâç sorunumuz vardır. Türk işçileri olarak hepiniz Sosyal Sigortalar kurumuna bağlı olduğunuz için sağlık tedbirleriniz kurum ünitelerinde yapılmaktadır. Hanginiz doktora çıktığınız zaman istediğiniz ilâç yazıldıda reçetenize, eczaneden alabildiniz. SSK mundaki içler acısı sorunun bir taneside ilâç sorunudur. Bugün kurum listesinde 60 kalem ilâç vardır. Sayın genel başkanımın bu hususta başarılı çalışmaları, sadece sendikamız olarak olmuştur. Sadece kurumda değil, Türkiye'deki ilâç sorunuyla ilgili büyük çalışmalar olmuştur. Bu günkü ilâç sorunu gerçekten yürekler acısıdır. İnsanın sağlığına yarardan çok zarar getiren tipte ilâçlardır. Bunlarda zamanında hiçbir etüd yapılmadan kuruma sokuşturulmuşlardır. Türk işçisi uyutulmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, işçi memur sorunu dedim. İşçi memur sorunu başımızın bir belâsı. Aslında işçi memur sorunu demek istemiyorum. Şöyle demek istiyorum. Çalışanların sorunu olarak nitelendirmek istiyorum. Çalışanların sorunu olarak artık bu siyasi partilerin, politikacıların ayak oyunundan çıksında, şu işçi memur sorununa da bir çare getirilsin. Kişi işçi ise işçi olsun, memur ise memur olsunda, artık bu sıkıntı bitsin, yani tükensin. Ama şunu söylemek gerekirse, aslında işçilikten çok memur yapmak zihniyeti

bulunmaktadır. Buda hiç kimsenin işine gelmemektedir. Çünkü toplu sözleşmeyle zam alacaktır. Bu hususta Türk - İş'in girişimleri ne olmuştur? Ne olmalıdır? En kısa zamanda bu iş sonuçlanmalıdır. Sağlık - İş adına söylüyorum. Son cevaplarında bilgi vermelerini rica ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir çok konuşması arkadaşlarım sendika enflasyonundan bahsettiler. Kimler yaratıyor bunları? İşçilermi yaratıyor? Hayır. Bunu yaratanlar sendikaların üst kademesindeki kurmay sendikacılardır. Şeçilmediği zaman gömleğini giyip, yahutta tulumunu giyip iş başına gitmeyi şerefine haysiyetine yediremeyip, bir geçim aracı olarak sendika kurmaktan başka çare bulamadıklarından yapıyorlar. Aslında sendika demek topluma hizmet eden kutsal bir müessese demektir. Saygı duyuyoruz. Öyleyse bu enflasyon niye? Türkiye'de edindiğim rakamlara göre 875'in üstünde sendika kurulmuştur. 36 iş kolu olmasına rağmen 875 sendika ne acı şeydir. Her gün bir tabelâ asılmaktadır. Ve buna rağmen efendim Türk - İş'in her problemi bitmiş, ne kalmış? Bir siyasi sorunu kalmış bunu söyleyen kimlermiş, eleştirenler Disk'miş. Beyler biraz insaflı olalım. Bu gün Türk - İş'e sarı deyip, Türk - İş'e bağlı sendikacılara sarı sendikacı deyen Disk'in toplam 60 bin üyesi vardır. Küçük bir sendikamızın üyesi kadar adamlar çıkıyorlar genel kurullarında haysiyetsizce, falan partiyi destekliyoruz diye karar alıyorlar, yalan söylüyorlar. Yalandır aslında bu kişiler o partiyi desteklemiyor. Bu demek o partiyi desteklemek anlamındada olmaz. Demin arz ettim dedimki kişiler hücreye girdiği zaman vicdanı ile başbaşa kendi paralelinde kendi düşüncesinde bir partiye oy verirler dedim. Yalan söylüyorlar bunlar, onu söylemekle zaten bir şey kazanmıyorlar. Zaten kendileri yok. Kaybedecekleri şey yok. Ama şunu unutmayın, eğer böyle gerçekleri tamamen saptayarak iyi bir karar, zinde bir düşünce ile bir karara varmadan, Türk - İş böyle bir karar alırsa, Türk - İş'in çok büyük kaybı olacaktır. Ondan yararlanacaklar. Neden kaybı olacak, demin arz ettim. Türk - İş'in icra yönetim kurulunda olan sayın sendikacılarımızın düşünceleri başka başka partilerle flört ettiği için, böyle bir partinin ismini ortaya attıkları zaman ne olacak biliyorsunuz. Herkes kendi düşüncesinde olan partiye gidecektir. O bakımdan parçalanma olacaktır. Öyleyse çok sihhatli, çok sağlıklı düşünerek karar vermek zorunda olmalıdır. Türk - İş yöneticileri bu hususta titiz davranmalıdır. Konuları belli başlı saptayarak hareket etmek zorundadırlar. Eğer onlar gibi, Disk gibi böyle bir düşünce ile hemen

falan partiyi destekliyoruz, kararı alırlarsa bu bize yarardan çok zarar getireceği kanısındayım.

Değerli arkadaşlarım, sorunların bir çoklarına değinen arkadaşlar oldu. Vergi reformu istendi. Bende not almıştım Tarım iş kanunu istendi. Bende de vardı. Bunun yanında 506 sayılı Sosyal Sigortalar mevzuatının işçi yararına daha iyi düzenlenmesi 1475 sayılı İş Kanunu'nun işçi aleyhine olan maddelerinin değiştirilmesi. Özellikle işçi memur sorunu bunların kesinlikle çözümlenmesi ve işçi yararına bir hale getirilmesinde zaruret vardır. Peki zaruret vardır da bunu defalarca kongrelerde toplantılarda söylüyoruz. Türk - İş'e iletiyoruz. Ancak yerimizde saymaktan deşarj olmaktan öteye gidemiyoruz. Öyleyse bu konuların yapılabilmesi için bize verilecek bir talimat olması lâzım. 16 Haziran da olduğu gibi Türk - İş'in tabandaki, biz uzatmalı onbaşılar, Türk - İş'in emrindeyiz. Emrinde olacağız. Daima yaşatmak için gayret göstereceğiz. Onlar yeterki sağlıklı, sıhhatli kararlar alsınlar. Son olarak önerim şu olacak Türk - Iş'in bölgesel kurultayların sonucunda alınan öneriler, yapılan tesbitler sonucunda en erken zamanda olağan üstü kongresine gitmesi, Türk İşçi Hareketi için gerekli yapılacak tedbirin anında alınması ve gerekiyorsa eğer kurultaylarda önerilen bu konular yerine getirilmeyecekse, bu günkü yönetici arkadaşlarımın da lütfen bu görevden uzaklaşmaları, yerine daha aktif, daha dinamik arkadaşlarımızın gelmesi. Yani ben burda söylerken artık bu arkadaşlarımızın kilometreleri doldu anlamında değildir. Ya verilen görev yerine getirilmelidir; Veyahutta bu görev terk edilmelidir. Ancak benim son önerim şu olacak, ya bu deveyi gütmeli, ya bu deveyi yine gütmeli Diyardan gitmemeli. Abdullah Baştürk gibi siyasi düşüncesi ile ben Türk - İş'ten ayrılıyorum deyip gitmemeli. Öyleyse demekki siyasi istismar konusudur. Yalan söylüyor başaramıyor. Mücadeleye devam edeceğiz, gitmeyeceğiz. Konuşmamı genel başkanımız Mustafa Başoğlunun bir sözü ile bitiriyorum. Bu gün dünden ileriyiz, yarın daha mutlu ve güçlü olacağız. Hepinize teşkilâtım adına SAYGILAR SUNARIM - SAĞ OLUN, VAR OLUN.

Naci PİSKİN, Petrol - İş Sendikası İzmir Şubesi Delegesi :

Değerli Yöneticiler,

Sayın Emekçi Kardeşlerim,

Tüm Petrol - İş İzmir Şubesi Üyelerinin Selâmlarını arz ederim.

Ben ve diğer delege arkadaşlarım üretim aracının başından buraya geldik.

Dile getireceklerimiz, özlemler ve eleştriler, önerilerimizin dikkate alınması ümidiyle bir «çağdaş sendikacılık» kavramı vardır. Sarı Sendika ağalarının dilinden düşmez bu söz. Çoğu demogojiye meydan verir.

Biz çağdaş sendikacılığı, herşeyden önce işçilerin bir sınıf olduklarını savunan, gerçek, devrimci sendikacıların sermaye sınıfının zararına kotardıklarında aramalıyız.

Çağdaş sendikacılığın ne olduğu hakkındaki düşünceler, ancak belirli ilkeler çerçevesinde bütünlük taşıyabilir. Bunlar sırasıyla şöyledir;

1 — SINIF BİLİNCİNE DAYALI EĞİTİM :

İşçi Sendikaları, işçi sınıfının ortak ekonomik çıkarlarını korumayı amaç edinen kuruluşlar olarak bilinirler. Kapitalist düzen içinde sürekli işsizliğe, açlığa ve yoksulluğa itilen işçi sınıfının, politik yönetime sahip çıkarak bu gidişe son vermesi gerektiğinden, sınıf bilincine dayalı bir eğitimden geçmesi zorunludur. İşte bu noktada sendikalar işçinin ekonomik kavgasının yanı sıra, onu tüm yoksunluklarının son bulacağı kendi yönetiminin bilincine eriştikleri için, bir çeşit «hazırlık okulları» niteliğini kazanırlar. İşçiler bu okulda zaman yitirilmeksizin eğitilirler. Bu eğitim süresinde sendikaların kendilerini tamamlayabilmeleri şu dört öneriyi gerektirir;

a) İşçi sınıfının tarihi geçmişini ve geçmişe yaslanık felsefesini konu edinen bir kütüphane,

b) En az ayda bir çıkması kararlaştırılan merkezi bir yayın organı,

c) Komite çalışmaları, seminerler, paneller, konferanslar, açık oturum, sinema gibi kültürel atılımların ivedilikle sürdürülmesi,

d) İşçilerin yoğun bulunduğu semtlerde, sendikaya bağlı işçi lokâllerinin açılması,

Sendikalar bu dört öneriyi pratikte uygulamak için mevcut eğitim fonlarının yasa ve tüzük değişiklikleriyle arttırılmasına çaba göstermelidirler.

2 — AKTİF VE KISA DEVRELİ TOPLU İŞ SÖZLEŞME SÜRESİ :

Sendikalar, burjuva yasalarının tanıdığı bir takım hak ve özgürlük, basmakalıp maddeler halinde sunan demode olmuş «klâsik sözleşme'lerin» dışına çıkmalıdırlar.

Sözleşme sürelerinin aktif bir devre içinde uygulanmasının işyerleri için taşıdığı önem büyüktür. Hammadde stokunun çoğaldığı, buna bağlı olarak üretimin hızlandığı bir zamanda kapitalistlere karşı eylem koymanın yerinde bir davranış olacağı aşikârdır.

Sözleşme süreleri aktif bir devreye rastlatılırken, bu sürelerin olanaklar ölçüsünde kısa olmasına çalışılmalıdır. Böylece işçi sınıfı, sürekli olarak eylem birliğine sahip olacaktır. Kısa sürede çok eylem koymak, işçi sınıfının politik bilinci biraz daha erken kavuşmasını sağlar. Öte yandan sermaye kesiminde tam bir bezginlik getirir.

3 — ENFLÂSYON ORANININ İZLENMESİ, ORTALAMA ENFLÂSYON ORANININ SÖZLEŞMEYE AKTARILMASI :

Kapitalizm buhranlar rejimidir. «İşçi ücretlerinin artması, pahalılığı arttırır. İhracaat güçleşir. Ödemeler bilânçosunda sürekli açıklık oluşur» yaygaralarını basan kapitalistler, aslında «çok kazanmak» hırslarıyle ekonomik bunalımın tek sorumlusu olurlar. Enflasyon oranı giderek artar. Hiçbir zaman bir sene sonrasının fiyatları, bir sene öncekinin fiyatlarıyle aynı kalmaz. Ama, işçi ücretlerinin ve toplu iş sözleşmesi malî hükümlerinin dondurulduğu çok görülmüştür. ,

Sendikalar, her seneye özgü ortalama bir enflâsyon oranı saptayarak kapitalizm yapısındaki tedirginlikle, bir sene sonrasının, olasılı bir biçimde ama bilimsel verilerden hareketle, enflâsyon oranının en az 2/3'ünü dikkate alıp sözleşmelerin malî hükümlerine ek artışlar getirmelidirler. Bu kuşkusuz şimdiye değin gerçekleşmesi başarılamayan bir bulgudur.

4 — ÇALIŞMA SAATLERİNİN KISALTILMASI İÇİN MİCADELE :

Kapitalistler, sanayiî devriminin ilk dönemlerinden bu yana, işçileri uzun saatler boyu çalıştırarak ve kendilerine hak ettiklerinden çok düşük bir ücret ödeyerek, onları «ancak ölmeyecek denli yaşamaya» tutsak etmişlerdir. İşçiler topluca mücadelelerle, birçok faturalar sonucu çalışma saatlerinin kısaltılması «artık ürün» sömürüsünün bir dereceye değin azalmasına yol açmışsa da, bu kez

«taylorizm» adlı bir düşünce ve makinelerin modernleşmesi demek olan «otomasyon»la emekten en çok verimliliği almayı sağlayan kapitalistler, sömürüye bir başka açıdan devam etmişlerdir. Nihayet emeğin verimliliğinin bir ölçüde olması ve otomasyonun belirli bir noktada duraklaması olasılığıyla, kapitalistler, yeniden zamandan sömürüye bel bağlayacaklardır. Bu durum karşısında sendikalara düşen görev, çalışma saatlerinin azaltılmasına çalışmaktır. Bugün 8 saatlik yasal iş gününü bile bile çiğneyen az gelişmiş ülke kapitalistlerine karşı verilecek savaş uzun saatler boyu çalışmayı kısa zamanda önlemektir.

5 — SOSYAL YARDIMLARDA ARTIŞ, KAPİTALİSTLERDEN GELECEK HER TÜRLÜ ÜCRET SİSTEMLERİNİ TARTIŞMASIZ REDDETME :

Sendikalar, her fırsatta işçilerin de birer insan olduklarını, onların yaşamlarını insanca bir düzeye yakınlaştırmaya gayret ederek açıklayabilmelidirler.

Sosyal yardımlarda, çağdaş gereksinmeler dikkate alınırken, öte yandan kapitalistlerden gelecek her türlü ücret sistemleri tartışmasız yerilmeli ve reddedilmelidir.

Bilinmelidir ki, kapitalistler, çok kazanmayı engelleyecek üretim masraflarını sürekli olarak kısmaya çalışırlar. Bu kısma, en çok işçi ücretleri üzerinde olur. Arasıra yaratılan yeni ücret sistemleri, kendilerinin biraz daha fazla kazanmasını öngören bir politikadan başka bir şey değildir.

6 — SOSYAL VE İŞ GÜVENLİĞİNİN KORUNMASI :

Kapitalist düzende işçi metadan bile değersizdir. Onun dünyaya gelmiş olması kapitalistlerce salt bir işgücü taşıdığından önemlidir. Bir iş kazası sonucu yada başka nedenlerle ölümü halinde ardından ağıt yakılmaz. Sosyal Güvenlik yok denecek ölçüde yetersizdir. Öte yandan işverene mal edilen iş yasaları hükümleri de onu her an işinden edebilir. İşin burasında halledilmeyen bir işsizlik sigortası sorunu yatar. Sendikalar yapacakları sözleşmelerde bu açıkları kapatacak çareler bulmaya çalışmalıdırlar. Ayrıca, işsizlik sigortası için bir kampanya yürütülmelidir.

7 — DEMOKRATİK KURULUŞLARLA OMUZ OMUZA MÜCADELE :

İşçi sınıfı, bir takım hak ve özgürlüklerinin alınmasında, onları istemekle kalmaz, aynı zamanda direnir, örgütsel gücünü ortaya koyar. İşçi sınıfının mücadelesinde, demokratik kuruluşlarla omuz omuza mücadele vermesi kuşkusuz onun yarına olur. Düşüncelerini kamu oyuna duyurmakta çeşitli gösteri, toplantı ve yürüyüşlere katılması güç birliğini daha da artırır.

Çağdaş sendikacılık, tüm demokratik kuruluşlarla ilişkisi olan ve işçi sınıfının kurtuluşunu amaçlayan belki bir partinin görüşü çevresinde birleşen sendikacılıktır.

8 — TEŞKİLÂTÇI OLMA :

Özellikle, geri kalmış ülke ekonomisinde işçi sınıfı tam olarak örgütlenmemiştir. Sendikal bir örgütlenme olmadan, politik bir örgütlenmenin başarı kazanma şansı çok azdır. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesi politik mücadeleye dönüştürülürken, sendikaların, işkollarına bağlı işyerlerindeki işçiler arasında örgütlenmeyi tamamlamış olmaları gerekir.

İşte, çağdaş sendikacılık kavramı altında yatan ve sendikacılığı masabaşı alırverişinden kurtaran ilkeler bunlardır.

Yukarıdaki özlemler, mensubu bulunduğum Petrol - İş Sendikasının tüm üyelerine ait olduğunu arz eder, bu kurultayın Türkiye işçi sınıfına ve emekçi halkımıza yararlı olmasını dilerim.

saygılarımla.

Yusuf KOÇANOĞLU, Turgutlu Çimse - İş Sendikası Başkanı :

Değerli arkadaşlarım, benden önceki konuşmacı arkadaşlarım bazı meseleleri dile getirdiler. Çeşitli yönleriyle meseleler dile geldi. Biz de Türk işçisinin en tabanda dediği ve mutlu insanların yaşadığı, mutsuz insanların yaşadığı konutların teşkilini sağlayan ve bunların yapımında baş maddeyi sağlayan bir kuruluşun temsilcisiyiz. Tuğla sanayiinin temsilcisiyiz.

Değerli arkadaşlar, tuğla sanayii Türkiye'de toplu iş sözleşmesi düzeninden, yeni yeni nasibini almış bir sanayi koludur. Bu kuruluş-

ıa, Türkiye'de büyük para kazanıp, işçisine verme zihniyetinden yoksun kişilerden kurulu, iki çatı altına, 3 makina koyup, bu gün büyük paralar kazanan kuruluşların içinde çalışan işçileri temsil eden bir arkadaşınızım. Değerli arkadaşlar, bu arada, bu güzide topluluğa, mayıs ve haziran aylarında 50 gündür devam eden grevlerimizde başta Türk - İş'e bağlı teşkilâtların göstermiş olduğu sevgi, saygı, maddî ve manevî yardımlardan dolayı hepinize ayrı ayrı şahsım adına teşekkür ediyorum. Değerli arkadaşlar, Türk - İş 1963 senesinden beri Türk işçisine ne vermiştir ne verememiştir? Bunların muhasebesi yapıldı. Ama kısaca ben de gireyim.

Değerli arkadaşlar Türk - İş Türk işçisine 1963 senesinden beri çok şeyler verdi. Çok şeyler verdi, ama, son zamanlarda, bunun sunuculuğunu yapamadı, yapamaz duruma düştü. Bakınız bir hadiseyi anlatayım. Sayın Doğan Üstkanat ağabeyimiz 3. Bölge temsilcisi iken, 1973 seçimlerinin hezimetine uğramış AP mensupları, Türk - İş'i ziyarete geldiler. Değerli arkadaşlar, Türk - İş'i ziyarete gelen parti mensupları, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Borsalarını gezdiler, bizim de Türk - İş 3. Bölge Temsilciliğini ziyaret ettiler. Enteresan bir soru sordular. Bakınız işçiye nasıl soru sordular. Bizim tekrar iktidar olabilmemiz için, siz işçi temsilciler, bize ne önerirsiniz? Değerli arkadaşlar, nasıl Faik Türün'ün İzmir işçisine kan kusturan Cemal Süer'lerin, Balıkesir'de maden ocaklarını elinde tutan ve işçinin kanını sömüren Sıtkı Yırcalı'ların toplandığı bir parti, Türk işçisinden bir daha iktidar olması için neler istediğini soruyor. Türk işçisi kimleri iktidar yapacağını, iktidar yaptığı zaman kendilerinden neler isteyeceğini bilen bir topluluktur. Değerli arkadaşlarım, bunlar senelerce iktidar oldular vermediler mi, verdiler. İşte Türk - İş'in sağladıklarını söyleyemediği gibi, tabana indiremediği gibi, anlatamadılar. Anlatılmayan, söylenilmeyen, lâflarda kalan bir meselenin Türk işçisine faydası yoktur. Anlatılması lâzım, yapılması lâzımdır.

Değerli arkadaşlarım, bunların yapılması için ne yapılması gerekiyor, neler yapmamız lâzım? 1963 lerden beri Türk - İş çok şeyler vermiş dedik, tamam, bunlar, Türkiye'de 9. genel kurul, Çimse - İş Sendikasının başkanlar kurulu olarak aldığı bir kararla, Turgutlu Şube Başkanı olarak, genel kurulu izlemek için, burada bulunduk. Türk - İş'in raporunda ve Türk - İş'in yönetici kadroları bilhassa sayın Genel Başkanı Halil Tunç'un ifadeleri ile Türkiye'de memur - işçi ayrımına bir çözüm getirilecektir, getirilmezse genel greve gidilecekti. Bakınız 18 senedir Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

işçi - memur ayırımına çözüm getirememiş. 20 senede 10. genel kurulu yapacağız. Hâlâ memur - işçi ayrımına çözüm gelmemiş. Benim sağlık işçileri sendikası başkanı sayın arkadaşım, elbette yakınacak, yakınmayacak mı? Türk - İş'in aydınlık günlere doğru gittiğini konuşmacılar söyledi. Kusura bakmayınız ama, Türk-İş aydınlık günlere doğru gitmiyor. Karşısındaki sendika, devrimciyiz diye geçinen ve mayıs ayı içerisinde yaptıkları genel kurulda CHP yi destekliyoruz diyen aşırı solun militanları ve Karl Marx'ın, Mao'nun ve Lenin'in prensiplerini Türkiye'ye oturtabilmeleri için, aşırı solda 5 partiye parsellenmiş olan liderlerden kurulu bir oyuncak sendikanın, Türk-İş'in karşısında gün geçtikçe güçlendiğini görmemek mümkün değil. Neden hafiften alıyoruz meseleyi. Efendim Disk hafif bir sendika imiş. Hayır, Disk basit bir sendika değil. Eğitim felsefesini, işçinin tabanda kafasına kadar sokacak duruma gelmiş, bugün onun için, karşımızda güçleniyor. Biz, ne yapıyoruz? Sayın genel sekreterimiz burada; Türk-İş'in eğitim felsefesesini bilen var mı? Bilemezsiniz, çünkü yoktur. 8 senedir amatör temsilcilik, yönetim kurulu üyeliği ve şube başkanlığı yapıyorum. Türk - İş eğitim felsefesi hususunda hiç bir şey görmedim. Böyle gidersek görmeye de niyetim yok. Görmeyeceğiz, gözlerim kapalı gidecek. Beyler onları siz seçiyorsunuz, siz rey veriyorsunuz, ipotekli kafalar olarak rey veriyorsunuz. Ondan sonra da, yönetcilerden bekliyorsunuz. Beklemek mümkün değil. Türk—İş'in içerisinde bir sosyal demokrat hareket başladı. Aslında sosyal demokrat düzeni geliştiren onlardan değil. Sosyal tabanın yukarıya doğru tapayı patlatacağını anladılar. Hemen raporu hazırlayıp, Türk—İş yönetim kuruluna sundular. Kendilerini tebrik etmek lâzım. Değerli arkadaşlarım, neden sosyal demokrat düzenden kaçıyoruz? Türk işçisine birşeyler vermek istiyoruz. Yok sayın genel başkanım söylediler, işverenler bir yerde toplanalım diyorlar. Nasıl toplanacaklar, belli sömürünün, faşist düzenin, kapitalist sermayenin toplanacağı yer neresidir? Muhakkakki bize göre ters olan istikamet sağdır. Kendilerine göre sunucu da bulacaklar. Bulmadılar mı bugün? İşte 3. konfederasyonu kurdular. Misk konfederasyonu nereden doğmuştur? Hiç bildirilerini okumadınız mı? Bildirilerinde ne diyorlar? Türk—İş eninde sonunda bizm isteğimize gelecektir. O halde sermaye çevreleri bu kadar hızlı gelişim yaparlarken, biz Türk—İş olarak, halâ diyoruz ki «Partilerüstü politika». Geldik partilerüstü politikaya beyler. Partiler üstü politika bize ne verdi? Partilerüstü politikadan Türk İşçisi ne kazandı? 1965 seçmelerinden buyana partilerin içerisine girmiş arkadaşlarımız, genel başkanlarımız burada konuşurken, siyasi ceketleri çıkaralım dediler. Nereye çıkarıyorsun ağa-

beyciğim, nereye çıkarıyorsun bey kardeşim, nasıl çıkarıyorsun? 28 bin lira aylık var, çıkar mı, çıkaramazsınız. Sonra da sizi 3. kez kontenjandan aday göstermezlerse, ateş püskürürsünüz ve dersiniz ki, liderinize sahip olun. Bir parti lanetlemiştir. Türk işçisi hâlâ bir lidere sahip olacak, o lidere nasıl sahip olurum? Olamam kardeşim, olmam mümkün değil. İşte Türkiye'de partilerüstü politikanın getirdiği ve hepimizi acı günlere doğru iten 1630 sayılı dernekler kanunudur. 9. genel kurulda söz verildi. Türk—İş İcra Kurulu burda bir harfini değiştirebildiler mi? Devlet güvenlik mahkemeleri, sayın Doğan Üstkanat ağabeyimizi bilirsiniz. Cemal Süer'in ızdıraplarından nasıl aldığımızı hatırlarsınız. Değiştirebilidiler mi, değiştiremediler, değiştiremezler de. Değişmez bunlar, çünkü bir partinin sendikacısıdır. Milletvekili gelir de, dernekler kanununda imzasını gördüğümüzde, beyler ben buna bakmadan imza attım dersem, Türkiye'de böyle sendikacıların millevekili olmasından da ben şahsım olarak üzüntü duyarım. Türk—İş'i güçlendirmek mecburiyetindeyiz. Türkiye'de sosyal adalet ilkesinin ve hür demokratik rejimin tek savunucusu Türk—İş'tir. O halde Türk—İş'e sahip çıkmak mecburiyetindeyiz. Sağı çıkar, solu çıkar, komünisti çıkar, faşisti çıkar herkes çatar. İşte 1963 lerde verdikleri meyvaları, herkes elde edebilmek için çatıyor. Müsaade etsinler, biz o meyvaları vermeyeceğiz. Biz o meyvaların savunuculuğunu yapacağız ve yemesi bize nasip olacak, onlara değil. Değerli arkadaşlarım, sizler en az benim kadar okur, gazeteleri takip edersiniz. Hiç işveren sendikasının veya işveren sendikası konfederasyonunun DİSK'i tenkit ettiğini gördünüzmü, görmediniz. Ama bakınız, enteresan bir konu anlatayım. İşkolunun olmaması itibariyle dikkatimi çekti. İzmir'deki Metal—İş Sendikası yönetici arkadaşlarımı çok sevdiğim için, sık sık ziyarete giderim. Metal—İş Sendikasının muhasebe müdürü vardır. Timuçin ağabeyimiz, tecrübeli bir arkadaşımızdır. DİSK'in İzmir bölgesinde, kaynağı olan, yaşama gücünü sağlayan bir metaş fabrikası var. Bakınız arkadaşlar, o arkadaşım bu meseleye şahittir. Biz Türkiye'de savunma mecburiyetinde olduğumuz Türk—İş'in, sarı sendikacılıkla itham edenlere devrimciyiz deyip, Mao'nun, Lenin'in, Stalin'in prensiplerini anlatmak isteyen, yoban sendikacıların Efes'in petek salonunda, orada çalışan 1800 işçi için imza atıyorlar. Metal—İş sendikasının mensupları buna şahittir. Değerli arkadaşlarım, 60 liraya 3 senelik imza atıyor. Aynı civarda çalışan Çimse—İş sendikası iki senelik bir sözleşmeyi, 56 liraya bağlıyor. Şu halde, bu kadar basit, bu kadar gerçek yönü ortada olan bir meseleyi acaba Türk—İş ve Türk—İş'in yetkilileri neden anlatamazlar? Sayın genel başkanımız Kıbrıs'ta iken, bir beyanat verdi-

ler, dediler ki: «Türk—İş bir partiyi destekleyecektir ama, bu solda bir parti olacaktır». Mademki işverenler sağda toplanmış. biz solda olalım. Tamam, yalnız eğitim sekreteri sayın ağabeyimiz ayrı bir demeç veriyor. Kıbrıs'ta solda bir durumdan bahsediliyor. Türkiye'de Türk—İş'in İcra Kurulundaki bir şahıs, sağdan bahsediyor. Yine Türk—İş'in yönetim kurulu üyesi bir arkadaşımız gazetelerde konfordan, lüksten, grevlerin işçiye zarar verdiğinden bahsediyor. Olmaz böyle şey. Olmazsa, hep beraber değiştirelim. Olmayan bir şey, yapılmayan bir şey Türk işçisine, Türk toplumuna zarar veriyorsa, değişmesi gereklidir İhanet edenler burada bulunmamalıdır.

Değerli arkadaşlarım, düşünebiliyor musunuz, Türkiye'de acaba sizler görevinizi yapıyor musunuz? Sizler de yapmıyorsunuz, bizler de yapmıyoruz. Öğretmiyorlar, öğetmezler. Çünkü bu mücadeleyi yapan bir arkadaşınız olarak, Çimse—İş bünyesinde çok yaptım. Sayın genel başkanımla, sayın mali sekreter arkadaşım bilirler, teşkilat başkanları bilirler. Eğer Türk işçisine fayda sağlayacak bir kişinin üzerinde ufacık bir nebze gördüğüm zaman, hayatımı o kişi uğruna vermeye hazır olan bir insanım. Değerli arkadaşlar, yapmıyoruz dedik, yapamıyoruz dedik. Niçin yapamıyoruz? Bu mücadele kısa vadeli bir mücadele değildir. Türk—İş bünyesindeki tüm teşkilatları 9. genel kurulda adım izledik. Bu, sosyal demokrat, bunda komünist fikri var. Sosyal demokratlar bu tarafa, sağcılar bu tarafa, komünistler şu tarafa efendim. Bir grup gelir, sayın Hava—İş sendikası başkanımız o gün için neredeydi? Bugün tenkit ediyorlar Türk—İş yönetim kurulunu, etmeye gerek var mı? Yok, etmeye gerek yok. Değerli arkadaşlar, ipotekli kafaların elini cebine sokup, çıkardığı rey kağıdını sandığa atarken, düşünmeleri gerekir. Neden düşünmüyorsunuz da, bugün böyle konuşuoyrunuz. Konuşuyoruz ama, Türk—İş genel kurulu delegesi olamıyoruz, veyahut oluyoruz. Bugüne kadar olmak nasip olmadı. Değerli arkadaşlarım, ipotekleri çözünüz. Eğer ki ipotekleri çözmezseniz, eğer ki, 10. genel kurulda Türk—İş İcra Kurulu, Türk—İş Yönetim Kurulu bir değişikliğe uğramazsa, evdeki karımın, beşikteki çocuğumun vebali, Türk—İş genel kurulunda oy kullanacak delegenindir. Kesinlikle söylüyorum, Türk—İş'i sevenler, Türk—İş'i seven insanlar, bunu yapmak mecburiyetindedir. Ben oyumu verdim; ondan sonra da Türk—İş çalışmıyor demenin zamanı geçmiştir.

Değerli arkadaşlarım, yine sayın başkanımız değindiler, dediler ki 2 dakikada milletvekili maaşları şu kadara çıktı. Sayın Doğan Üst-

kanat ağabeyimiz de dedi ki, saatlik çalışmalra, bizde saat olmadığı için yövmiye aklıma geliyor, saatlik ücretleri 1200 lira imiş. Ben de kaba taslak bir hesabını yaptım. 1973 seçimlerinden sonra parlemento birlikte çalışamadı. Hep beraber rey verdiğimiz insanlar toplandılar, saatte 1200 lirayı alıp, aylardır Türk Milletine eziyet çektirdiler. Ondan sonra çıktılar bir hükümet kurdular. Dediler ki, hükümet budur. Hükümet geldi memura dedi ki, sen haftada iki gün tatil yapacaksın. Siz işçiler çalışmaya devam. Memleketin, sanayi bakımından kalkınmaya ihtiyacı vardır. Çünkü siz şimdiye kadar çalıştınız, şimdiden sonrada çalışmaya devam. Ben diyorum ki, Türkiye'de siyasiler de bizi sevmezler. Çünkü kendi menfaatleri için sevmezler. Ama Türkiye'de öyle durumlar vardır ki, zengin, mutlu bir yaşantı içinde olan inanlar telefonla işini hallederken, yine o parlemento üyeleri aracılığı ile bizler, kapı kapı dolaşırız. Başımdan bir hadise geçti. Çimse—İş sendikasının, Turgutlu bölgeinde 3500 üyesi vardır. Bir enerji kıntısı yapıldı. 20. yüzyılda Türkiye'de elektrik yok. Enerji yok, sanayi örneğinden bahsediyoruz. Değerli arkadaşlarım, bu mesele için Türk—İş 3. bölge temsilcisi arkadaşımla Ankara'ya gittik. Ankara'ya vardığımızda, Türk—İş İcra Kurulunda Sayın Özdemiroğlu ağabeyimizle bir telefon görüşmesi yaptık. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bir randevu aldık. Meselenin anlatılması gerektiğini, yoksa 2500 üyemizin işten çıkarılacağını kendilerine ifade ettik. Peki dediler, bekledik. Bugün bakan yok dediler. İkinci gün yne öğleye kadar bekledik, yine bakan yok. Ben kendi kendime şu soruyu sordum. 1,5 milyon üyesi olan teşkilatın icra kurulu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bir randevu almak için günlerce bekliyoruz. Değerli arkadaşlarım, acaba bu kadar zaman içinde Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Yönetim Kurulu, İcra Kurulu, bu kadar zaman beklerse, benim, toprak fırınların içerisinde çalışan bir işçi arkadaşımın meselesi olursa, ne olacak? Ölmeye mahkum olacak. Değerli arkadaşlarım, sayın merhum Seyfi Demirsoy'un ruhları şad olsun, bir sözleri vardır. Derler ki; «Ankara'da Türk—İş var.» Ben Ankara'da Türk—İş'i göremedim. Değerli arkadaşlar Türk—İş varsa, Türk—İş'in 1,5 milyon üyesi varsa, o Bakanlar Kurulu, o başbakan, o devlet, o meclisler sallanmalı. Ama geliniz görünüz ki, hiç kimsenin sallandığı yok. Ama Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gittiğimiz zaman, koltuğunun altında siyah çantaları, boyunları kravatlı, bir takım vatandaşlar, hızl aaralardan geçerek, müsteşarın yanına çıkmasını biliyorlardı. İşte devlet kapılarından, bakan kapılarından, genel müdür kapılarından işini halledemeyen bir işçi arkadaşımızın, elbetteki biraz düşünmesi gerekir. Düşünmek

mecburiyetindeyiz. Sayın genel başkanımız diyor ki: «Türk—İş bir partiyi desteklediği zaman, o parti iktidar olmalı». İktidar olduktan sonra ne olacak? Eline 24 tane ilke vereceğiz. Efendim, meselelerimiz bu diyeceğiz. Şu kadar sendikacıyı milletvekili yapacaksın diyeceğiğz. Kaç tane olabilir? Azami 50 tane olabilir. 50 tane milletvekili parlementodan grup kararlarının dışına çıkabilir mi, çıkamaz. Arkadaşım 65 lerden bu yana, parlementoda üye olan milletvekillerinden kaç tanesi istifa etti? Değerli arkadaşlar, bir hikâye ile meseleyi bitirmek isterim. Türk—İş'in varlığı bakımından, Türk—İş'in büyüklüğü bakımından, Türk işçisinin selâmeti bakımından, gerekli olanın yapılması lâzımdır. Bize, bizim içimizden ihanet edenler çıkarsa, onlara da gerekli dersi vermelidir. Değerli arkadaşlarım, bir hikâyeyi anlatacağım. Bir vatadaş pazara çıkmış, dolaşırken keklik satan bir vatandaşı görmüş, başına halk toplanmış. Keklik satan vatandaş kekliğin marifetini anlatırken, o vatandaş da kalabalığın arasına giriyor, «Bu keklik ne iş yapar» diye soruyor. «Bu keklik, alırsın göl kenarına gidersin, bağlarsın, gak diye öter, sen de çevirirsin tüfeği pat diye gelenleri vurursun.». 60 lira verip kekliği alıyor. Üç adım ileriye gidiyor, kekliğin kafasını koparıyoor. Öteki bey, niçin kekliğin kafasını kopardınız diyor. «Bu kekliğin sınıfına ihanet edenlerin kafası kopmalıdır, kafasını onun için kopardım.» diyor.

Değerli arkadaşlarım, Türk—İş'e göz dikenlerin, onu parçalamak isteyenlerin kafaları böyle kopacaktır. Hepinize Çimse—İş Sendikası adına saygılar sunar, mutlu yarınlar dilerim.

Kenan DURUKAN, (Hab—İş Sendikası Genel Başkanı) :

İşçinin gerçek temsilcisi, Türk—İş'in 3. bölge kurultayının üyelerini saygıyla selamlarım.

Sevgili arkadaşlarım, bu kurultayda en büyük dileğim hepinizin gönlünden ve kafasından geçen fikirleri toplayabilecek, sizlere gönül birliği düşünce birliği kurabilecek bir kabiliyetin bana nasip olmasını diliyorum. Değerli arkadaşlarım, Türk—İş 1961 Anayasasına dayalı, 1963 yılında çıkarılan sendikalar kanunu ile çağdaş sendikacılık anlayışına ulaşan bir işçi kuruluşudur. Sendikalar, işçilerin ekonomik, sosyal, kültürel menfaatlerini korumak ve geliştirmek için kurulurlar. Sendikaların üst örgütü olan Türkiye'de sözün başında arzettiğim gibi, Türkiye'de işçilerin gerçek temsilcisi Türk—İş'te bu tarihten sonra, bu sıfatını kazanmaya başlamıştır. Türk—İş'i bugün en sert şekilde eleştiriye tabi tutanların haksız olduklarını söylemek, elbet-

te mümkün değildir. Ama Türkiye'de, Türk İşçi Hareketi başladığı günden, günümüze gelinceye kadar aşamaları gözden ırak tuttuğumuz zaman, bazen ifrata, bazen haksızlıklara vesile olduğunu da nazardan uzak tutmamak lazım. Sevgili arkadaşlarım, 1963 senesinde özgür sendikacılıkla birlikte, toplu iş sözleşmesi ve grev yasasını, sendikaların kişiliklerinde, tüzel kişiliklerinde, işçilerin iktisadi, sosyal menfaatlerini koruyup geliştirme de, sendikalara güç verdiği bir dönemde Türk—İş'in işçilerin politik düşüncelerine müdahele etmeme, bir bakıma son Türk—İş genel kuruluna kadar, 1973 genel kuruluna kadar, adına partilerüstü politikalar dediğimiz, aslında Türk—İş'in en başındaki kişiden, Türk—İş'i eleştirme hakkını kendinde gören, bugün tezgahın en uç naktasında sıra işçisinin dahi siyasi partilere parsellenmiş olduğunu, eğer deyim doğru ise ki, ben bu deyimi kabul etmiyorum, biraz sonra kanıtlamaya ve ispatlamaya çalışacağım. Herkes, bütün işçiler, siyasi partilerin uydusu olmuşlardır. Bugün hala bütün işçiler, dümendeki işçiler siyasi partilerin uydusudurlar. Kaptırmışlardır kendilerini ve hepimiz körü körüne siyasi partilere parsellenmiş, onların uydusu halinde siyasi tercihlerimizi kullanmaktayız. Bunu ifade ederken, böyle söylemek yerine, sendika liderinin, siyasi partilerin uydusu olduğunu söylemek arasında bir fark olduğunu kabul edeceğinizi sanıyorum. Çünkü, uydu olan, yalnız sendika liderleri değil, işçiler de uydu olmuşlardır. Vatandaşlar da uydu olmuşlardır. Siyasi bilinçten yoksun olarak, ağaların emrinde çalışan 27 köyün ağası, 27 köyün mülkiyeti üzerinde olan kişi, o bölgede kendi partisinin aleyhine bir oy çıktığı taktirde, bütün köy halkını, falakaya yatırıp, dövdüğü, siyasi tarihimizde leke ile yazılıdır. Bütün köy halkı dövülmüştür. Şimdi, Türkiye'nin genel siyasi yapısının, bu durumda olduğunu, evvela, naktalamak mecburiyetindeyiz. Onun için birbirimizi suçlamayalım. Tencere dibin kara, seninki benimkinden kara, birbirmizi suçlamayalım. Hepimiz aynı uyduluğu sürdürüp gitmekteyiz.

Değerli arkadaşlarım, uydu değiliz. Bunu ispatlıyacağım. Söylenen sözlerle, bunu ifade etmek istedim. Değerli arkadaşlarım, 1963 ten sonra, sendikalar toplu sözleşmelerle, işçilere menfaatler getirmeye başlamıştır. Bu, giderek, 1969 lara kadar süregelmiştir. 1969 da Türk İşçi Hareketi, toplu iş sözleşmesiyle elde edilenlerin, işçinin cebinde kalmadığını anlamak durumuna gelmiştir. Ekonomik bilinç, işçide uyanmaya başlamıştır. Ve 1969 da, geriye doğru baktığımız zaman, toplu iş sözleşmesi öncesi, işçi dahili talimatlarıyla, işçileri, işverenin dilediği ücretle çalışma, dileği koşullarla çalışma yerine,

toplu iş sözleşmesiyle işçiler, temsilciler vasıtasıyla, sendikalar yoluyla işçi ve işverenler çalışma şartlarını birlikte tesbit etmiş olmalarına rağmen, ücretleri, sendikalar, işçilerin isteklerine göre arttırmış olmasına rağmen, geriye dönmüş bakmışlardır ki, 6 yıllık ücret artışları, toplu iş sözleşmelerinde, özellikle asgari ücretlerde, en az 10 misli arttığı halde, asgari ücretle işe giren işçilerin sosyal yaşantılarındaki artış hızı, ücretin artış hızı gibi, on misli olmamıştır. Daha açık örneği, Milli Savunma iş yerlerinden verebiliriz 1964 ün 1 Mayısında, vasıfsız işçi 50 kuruş saat ücreti ile işe girerken, 1969 da bu ücret, toplu sözleşmeleri ile 500 kuruşa yükselmiştir. 1964 te, 50 kuruşla iş bulan sanatsız bir işçi, Ankara'nın gecekondusunda ev kiralayabilmekteydi. O ücretle iş sahibi oldum diye evlenebilmekteydi. Pazardan da filesine erzak koyup, evine götürebilmekteydi. 1969 da 500 kuruş saat ücreti ile işe alınan vasıfsız işçinin yapabildiği şey, yine aynı o gecekondu mahallesinde bir gecekondu kiralamak, aynı şekilde o pazardan filesine ancak o kadar erzak götürebilmek olmuştur. Ücreti 10 misli arttığı halde, sosyal yaşantısı değişmemiştir. Bu işçilerinn iktisadi bilinçlenmesinin bir sonucu olarak, sendikalara, sendikaların etkisi ile de Türk—İş'e baskıları çoğaltmış ve artık ekonomik alanda, karar verildiği noktada, işçilerin söz sahibi olması gerektiği anlaşılmıştır. Vananın başında siz olmadığınız zaman, vanayı istedikleri zaman, istedikleri tarlaya, istedikleri miktarda koyvermekte, ama halka ve işçiye, çalışanlara, ölmemelerini sağlamak için pamuklarına damla damla dudaklarına sürsün diye vermektedirler. Toplu iş sözleşme düzeni işçiyi öldürmeyecek ama, ondurmayacak bir düzenin devamını sağlamaktan başka bir şey değildir. 969 da Türk İşçi Hareketi içindeki bu iktisadi bilinç Türk—İş'i toparlamaya itmiş ve sevk etmiştir. Bu nedenlerle, Türk—İş 969 de demiştir ki, «İşçilerin yaşantısı toplu iş sözleşme yapmakla değişmiyor. İşçiler mutluluğa erişemiyorlar, öyleyse tüm ülkenin iktisadi ve sosyal sorunları çözülmeli ki işçiler de bu bütün içerisinde mutluluğa erişebilsinler. Bunun için 24 ilke tesbit edildi. Vergi değişmedkçe, vergide adalet sağlanmadıkça, işçinin yüzü gülmeyecektir. İhracat vurgunları durmadıkça, ihracattan kaybolan dövizler hazineye girmedikçe, işçinin yüzü gülmeyecektir. Toprak reformu yapılmadıkça, madenler devlet eliyle milli çıkarlara uygun işletilmedikçe, petrollerimiz, toprağın kanının yabancılar tarafından zehirlenmesi önlenmedikçe, petrol milli çıkarlara uygun hale getirilmedikçe, işçinin yüzü gülmeyecektir. Eğitimde adalet sağlanmadıkça, orman köylüsünün, tarım işçisinin sorunları çözülmedikçe, Türkiye'nin problemleri çözülmeyecektir. Bu noktaya Türk—İş parmağını bastı ve dedi ki: «969 da bunların ger-

çekişemesi için, siyasi partiler nezdinde, etkili teşebbüslere gireceğim» dedi ve yerinde bir karar aldı. İşte ne olduysa, o kararı aldıktan sonra oldu. Balıkesir'den bir arkadaşım söz hakkının bana transferini sağladıktan sonra bir pusula yazmış «Acaba mümkünmüdür, bir saniye, iki saniye çıkıp okutayım.» Kafasına takılan nokta şu «Türk—İş 24 ilkesi olduğunu söylüyor, bunları gerçekleştireceğim, siyasi partilere baskı yapacağım diyor, yapmıyor. Yine Türk—İş, işçi-memur ayırımını gerçekleştirmezseniz grev yapacağım diyor, yapmıyor. Türk—İş, memurlara iki gün tatil verdiniz, işçilere de vermezseniz genel grev yapacağım diyor, yapmıyor.» Çıkıp bunları söylemek istemiş çocuk. Ona ben söylerim dedim ve söylüyorum Türk—İş bunu saptadıktan sonra, kıyamet koptu. Nasıl koptu? Şöyle koptu. Türk—İş ve Türk—İş'e bağlı işçiler, biraz evvel arzettiğim gibi, hepsi birer siyasi kanaat benimsemiş, içlerine sindirmişler ve seçimlerde kendi düşüncesindeki siyasi partilere oy vermektedirler. 24 ilkenin gerçekleşmesi için iktidardaki siyasi partiye baskı yapmak gerekiyor. O baskıyı rahmetli Demirsoy yapmak istedi. Demirel'in fikrinde olan arkadaşlar, hemen, Seyfi Demirsoy'un etrafında kümelendiler. Başkanım dediler, sen bizim inandığımız siyasi partinin liderine bu kadar sataşamazsın. Sayın Demirsoy, o arkadaşlara taviz vermek mecburiyetini hissetti. Sayın Demirel'i Türk—İş'e davet ettiler ve sayın Demirsoy, Allah nur içinde yatırsın, sendikacılık hayatının en büyük hatasını yaptı. Sayın Demirel'e, sen Türk işçilerini en iyi anlayan başbakansın demek ihtiyacını hissetti. Sıkıştı, güneş çarığı, çarık ayağı sıkar. Liderler Demirsoy'u sıkıştırdı. Demirsoy'da böyle bir taviz verme ihtiyacını hissetti. Kapayalım bu sayfayı, kastım o değil kusur bizlerde beyler. 1969 dan sonra Türk—İş ilkeleri istikametinde bir baskıyı tesis edemedi, edemezdi, başaramazdı. DİSK'in yaptığı gibi, o gün Türk—İş çıkıp deseydi ki, biz A partisini destekliyoruz. Bunu diyen, olsa olsa Türk—İş'in İcra Kurulu olurdu. İşçiler de bu lâfı dinlemezlerdi. Çünkü DİSK CHP yi desteklerim dedi. Ama işçinin ondan haberi yoktu. İşçi bildiğine oy veriyor. Yine DİSK, neden CHP yi destekliyorum demek ihtiyacını duydu. Gerçekten CHP yi desteklemek için mi? Vallahi de hayır, billahi de hayır. Sadık beyin bir tesbiti var. Good Year Fabrikası DİSK'e bağlı Lastik—İş Sendikasının üyesidir. Good Year Fabrikasının önündeki lojmanlarda da DİSK'e bağlı Good Year Fabrikasının işçileri oturur. 1975 ekim seçimlerinde o sandıktan çıkan oyların % 80 i AP ye, % 20 si CHP ye verilmiştir. Buna rağmen Ankara'da Türk—İş Yapı Kooperatifi de Aydınlıkevler'de 2566 daire yapılmıştır. 14 sandık konmuş-

tur. Bu 14 sandıkta Türk—İş'e bağlı sendikaların üyeleri, işçiler oturmaktadır. Bu sandıklardan çıkan oylar, Türk—İş CHP yi destekleme kararı almamış olmasına rağmen, sandıklardan çıkan oylar şöyledir : 188 CHP, 6 AP, 165 CHP, 14 AP. Ben aynı zamanda bir resmi sıfat taşıyorum. Yalan söylemek bana yakışmaz. Konuşmalarım banda geçiyor, zapta geçecektir. Aydınlıkevlerdeki Türk—İş bloklarındaki sandıklardan kaç oy çıktığını araştırıp, bulabilirsiniz. Yalan olduğu taktirde tarih önünde mahcubiyeti, ben kabul ederim. Good Year Lastik Fabrikası önündeki sandıktan çıkan oylarla ilgili bilgiyi sayın Türk—İş Genel Sekreteri Adana'daki konuşması sırasında beyan etmişlerdir. Ona dayanarak, bu bilgiyi de sunmuş bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, mesele şuradadır : 969 dan sonra, Türk—İş ilkeleri etkinlik kazanmayınca, yahutta söylediğini yerine getirmeyince, Türk—İş siyasi partiler üzerindeki etkinliğini yitirmiştir. Siyasi partiler, artık Türk—İş'i ciddiye almamak istemişlerdir. Çünkü demişlerdir ki, işçiler nasıl olsa bölünmüştür. İşçiler, istedikleri siyasi partiye oy vermektedirler. Türk—İş de işçileri siyasi bilinç noktasında birleştirip, tek istikamete yöneltme gücüne sahip değildir. Onun için, 1960 dan sonra siyasi iktidarlar Türk—İş'i ciddiye almamaya başlamışlardır. 1969 dan sonra Türkye'nin iktisadi ve siyasi hayatında korkunç değişmeler ve gittikçe kötüye giden büyük hamleler olmuştur. 1971 yılı başında, Türk—İş topluluğu içinde, sendika liderleri, işçilerin ekonomik güçlerinin, giderek kaybolduğunu, bunun daha kötüsü, rejimin tehlikeyle karşı karşıya olduğunu somut örneklerle ortaya koymuşlardır ve Kızılcahamam toplantısında, 4 ler raporu diye bir rapor verilmiştir. Allah selamet versin, o raporu veren arkadaşlarıma şükran borçluyum. 1971 yılının Şubat ayında, Tük—İş Yönetim Kuruluna Türk—İş, Türkiye'nin iktisadi sosyal hayatından sorumlu olduğu kadar, rejiminden de sorumludur. Türkiye'nin rejimi kötüye gidiyor. Türk—İş ağırlığını koymalıdır, uyarısını yapmıştır. Fakat bu tepkilerle karşılanmıştır. Arkasından biraz zaman geçmiştir ve 12 Mart muhtırası süngüsünü göstererek, demokratik bir idareyi, devlet yönetiminden uzaklaştırmıştır. Bunu her zaman iftiharla, her yerde söylüyoruz. Herkes söylüyor. Türkiye'de, Türk Silahlı Kuvvetlerinden sonra, en büyük güç, en büyük baskı grubu Türk—İş topluluğudur, Türk İşçi Hareketidir. Türk İşçi Hareketinin liderleri, o demokratik olmayan metoddan önce, Türk—İş yönetimini ikaz etmek basiretini göstermiştir. O günlerde tepkiyle karşılanmıştı. Muhtıra gelip, demokratik idareyi, demokratik olmayan yollardan, iktidardan götürünce, işçiler hayıflanmaya başlamışlardır. 1971—

1975 dönemi, kim ne derse desin, işçiler çağın gereği olarak ülkedeki ekonomik ve sosyal gelişmenin bir gereği olarak, siyasi platformda yerleşmek için, devamlı bir kaynaşma içindedirler. 1973 seçim sonuçları, bu bakımdan bir güç değişikliği kanıtlamış, ispatlamıştır. Kim ne derse desin, şimdi öyle bir noktaya gelmiş bulunuyoruz ki değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin sorunları.. Defalarca aynı örneği verdim. Başka türlü izaha kabiliyetim kâfi değil. Türkiye'nin sorunları bir güç şeklinde, belli bir plâtformun üzerinde durmaktadır. Bu ülke sorunlarının, her bir köşesine, bir ip bağlamışlar. Siyasi partiler, bu yükü kendi düşünce doğrultusunda sürüklemeye çalışıyorlar. Soruyorlar Ecevit'e, nereye götürüyorsun? O da «ortanın soluna» diyor. Bu sorunları orada çözeceğim. Demirel'e soruyorlar, yahu sen nereye çekiyorsun? Var mı diyor bunu başka sonu... Erbakan'a soruyorlar, sen nereye götürüyorsun? «Allah'ın yüce katında meseleleri çözmeye götürüyorum» diyor. Türkeş'e soruyorlar, sen nereye gidiyorsun arkadaş? Vallahi; «Hitler'le buluşacağım, bir yere» diyor. İşin acısı ve en garibi de şuradadır. Değerli arkadaşlarım, bu siyasi liderler, memleket sorunlarını çözmek için, belirli istikamete çıkarken, hiç birinin de kötü niyetli olduğunu asla söylemiyorum. Hiç kimse vatana ihanet kastı güdemez, hepsi kafa yapılarına ve dayandıkları kitleye göre, sorunlarına oradan çözüm bulunacağına inandıkları için, ekiyorlar. Hepsinde iyi niyet var. Bizde en garip olan, yadırganması gereken bir Türk—İş'in, kurultaylar yaparak saptamak istediği esas mesele, bu noktadadır. Biz de maalesef bu iplere bölünmüşüz. Ben Ecevit'in ipinden yakalanmışım, benim şube başkanım Necati Devrim başkası yanlış anlamasın diye söylüyorum, misal olarak, Demirel'in ipinden tutmuş. Kâmuran, misal olarak, Demirel'in ipinden tutmuş, başkası Erbakan'ın, bir başkası Feyzioğlu'nun, bir diğeri Türkeş'in, bir başkası Bozbeyli'nin ipinden tutmuş çekiyoruz. Ikınıyoruz, sıkınıyoruz ama, hiç kimse biribirini sürükleyemiyor. Sorunlar da ortada duruyor. Bakıyorum, çekerken, zorlarken karşı ipin ucunda Kâmuran var. «Kâmuran oğlum ne yapıyorsun yahu?» «Ne yapacağım, Türkiye'nin meselelerine çözüm bulmak için sürüklemeye çalışıyorum.». Ben de bu taraf açekiyorum. Çünkü bu tarafta çözülecek sanıyorum diye bu tarafa zorluyorum. «Yok ağabey, aklın varsa bu tarafa gel, senin istikametin yanlış» diyor. Değerli arkadaşlarım, bütün düğüm noktası burada. Hepimiz aynı ipten tutmak mecburiyetindeyiz. Çimse—İş'in lokavatında diyelim ki, Çimse—İş'in patronu, hani bir arkadaşım söyledi; «Patronlar sağda ise, biz solda, patronlar solda ise, biz sağda olmalıyız» doğrudur. Diyelim ki, Çimse—İş'in patronları solda, adam-

.ar lokavt yaptılar. Ecevit'e oy veren işçilerin yövmiyelerini ödediler mi, ödemediler değilmi? Ödemezler.. Diyelim ki, adam sağda, bir adam Demirel'in adamı, AP ye rey verenler gelsin, onların yövmi yelerini vereceğim dedi mi, demedi. Greve çıkarken, AP ye, DP ye, CGP ye, CHP ye rey veren işçiler, partiyi düşünür müsünüz? Düşünmezsiniz, menfaatleriniz biribirine bağlı değil mi? Vergi adaletsizliği hepinizi kıskıvrak yakalamış mı, yakalamamış mı? Hepinizin çıkarları aynı mı, değil mi? Neden başka başka iplerden tutuyoruz. Bir ipten tutmak zorundayız. Bunun aksini söyleyebilecek adamı, ben kabul edemiyorum. Varsa çıksın konuşalım. Bir ipten tutmak mecburiyetindeyiz. Ama hangi ipten? Burada münakaşa olabilir, olmalıdır, olacaktır. Burada münakaşa etmezsek, kim güçlüyse, gücünü demokratik olmayan usullerle, güçsüzlerin üzerine bastırıyor olur. Burada demokrasi gelecek, hangi ipi tutalım münakaşasını yapacağız arkadaşlar, yapmalıyız da.. Çünkü inkar edilmez bir gerçek vardır ki, işçiler büyük çoğunlukla genel iki grupta toplanmışlardır. CHP de ve AP de. Bunlara rey verilmektedir. Ben bir sendikacı olarak, hele hele meseleyi Allahın yüce katında çözmeyi, iktisadi bir görüş olduğunu, devlet idaresinde bir görüş olacağını kabul etmiyorum, var saymak istemiyorum. Şimdi arkadaşlar, AP ninkinden mi tutalım, CHP ninkinden mi tutalım? Türk—İş buna karar vermek zorundadır. Buna karar vermek zorundayız. Şimdi bırakalım hepsini, gelelim kendi siyasi partimizi kendimiz kuralım fikrine. Bu fikri samimi olarak, bütün safiyetiyle, işçinin kendi sınıfsal milliyetçiliği içerisinde düşünelim. Kendi partimizi kendimiz kuralım, saf arzusuna bütün gönülümle hûşû» ile saygı duyarım. Ama bunu incelemek ve bunun üzerinde hasasiyetle durmak zorundayız. Değerli arkadaşlar, bu arkadaşlarıma saygı duyuyorum. Hûşû ile, samimiyetimle söylüyorum. Ancak bilesiniz ki, değerli arkadaşlarım Türkiye'de ordudan sonra, tabii milletvekilleri tamam ne söylediyseniz haklısınız. Bir tek haksızlık oldu, ona ufakça değineceğim. Bir arkadaş, efendim istifa etmeyen namuzsuzdur dedi. Milletvekilliğinden ben istifade ederim arkadaşlar, ama yol değli bu, bu yol değil. Yani milletvekilliğinden istifa etmek değil. Şimdi o tartışmaya girmek istemiyorum. Düşüncelerinizin hepsine saygı duyuyorum. Geçtiğimiz dönemin millet meclisi zabıt ceridelerini alır okur iseniz, Kenan Durukan kardeşinizin gerek kıdem tazminatı yasasında, gerek 506 sayılı kanunda yapılan değişiklikle gerek çalışma hayatıyla ilgili diğer konularda Millet Meclisinde işçi sınıfının çıkarlarına uygun hareket edip etmediğini müşahede edeceksiniz. Zabıt ceridelerini okuduğunuzda, sayın Sadık Şide'nin bakanlık döneminde de, ondan önce

Ecevit hükümeti zamanında da Ecevit Hükümetinin getirdiği tasarıya muhalefet şehri koyduğu için, başbakana şikayet edilip, buna rağmen muhalefet şerhinde direnen bir işçi milletvekilinin varlığıyla gurur duyacaksınız. Bunu ben söylemek istemiyorum. Sevgili arkadaşlarım, parti kuralım mı, kurmayalım mı? Kurarsak ne olur? Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de arz ettiğim gibi mebus, subay ve şimdi kamu oyunda giderek işsizler ülkesi Türkiye'de, giderek işçilerin kavuştukları sosyal güvenlikle, toplu iş sözleşmesi ile elde ettiklerine, giderek haset duymakta özlemle bakılmaktadır. Kamuoyunun genel doğrultusu budur. Dün sayın Başbakan'ın İzmir'de yaptığı konuşmayı tam İzmir'e gelirken, haberlerde dinledim. Türkiye'de iki milyondan fazla açık işsiz vardır. Çalışan herkes, her işçinin tezgahına sokakta iki üç kişi talip iken, işçiler bir siyasi parti kurarak ne halletmek istediklerini kamu oyuna anlatmak zorundadır. Ayrıca Türkiye'de işçi kesiminin yoğun olduğu sanayi bölgeleri, Türkiye'de parmakla sayılacak kadar azdır. İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Eskişehir taş çatlasa on il çıkartırsınız. Bu bölgelerde, ne dereceye kadar etkili olunabileceği ve Türk—İş'in kuracağı bir sayisi partinin, parlamentoya ne götürebileceğini iyi bilmelisiniz. Diyelim ki, yüz milletvekili götürdünüz. Bir partiyi desteklemek suretiyle, Millet Meclisine sunabileceğiniz, samimiyetimle söylüyorum, yirmi tane yürekli adam, BMM'nin ve siyasi partilerin uykusunu kaçırır ama, bir İşçi Partisinin, bir siyasal partinin palementoya sokacağı yüz milletvekili iktidar olamadığı takdirde, bugün yontulmak istenen sendikal haklar ve sözleşme haklarına büyük darbeler getireceğini, artık işçi sınıfının taviz vermek mecburiyetini kendinde hissetmeyen siyasi partiler, iktidar olup işçiden de destek görmediğini anladığı takdirde, işçiyi bir kenara itmek, temsilcilerin temsiline bırakmaktan öte, hiçbir şey yapamayacaktır. Bu, asla işçi sınıfının lehine olmayacaktır. Eğer Türkiye'de bugünkü rejim devam eder giderse, bir siyasi parti üç milletvekili ile iktidar olabilrse, Türkiye'nin geleceğine umutla bakmak, güç olacağını işçiler idrak etmek mecburiyetindedirler. Üç milletvekili ile, iktidar olunabilen rejimde, halkın sorunlarının çözümüne olanak bulunmadığını ifade etmektesiniz. Fiyat kontrol komitesinin kapılarında zam bekleyen, ihtiyaç maddeleri piyasadan çekildikçe, istikbalde büyük bir pahalılığın, kısa bir devre sonra halkın, işçinin bütün dar gelirlilerin yakasına yapışmayacağını görmezlikten gelmek, hiçbir işçinin ve hiçbir işçi liderinin hakkı olmamak lâzım gelir. Bugün eğer fiyat kontrol komitesinin kapısında zam bekleyen mallar, fiyat alamıyorsa bugünkü hükümetin yapısının ne kadar süreceğinin

tayin edilmemiş olmasından ileri gelmektedir. Er geç bu ekonomik düzen, o mallar aistediği fiyatı vermek zorunda kalacak, o zamlar, bizim işçimizin, halkımızın sırtından elbette çıkacaktır. Bunu bilmek zorundasınız değerli arkadaşlarım. Şimdi muhterem arkadaşlarım toparlıyorum, bütün mesele, hangi ipten tutmalıyız, bunu münakaşa etmek gerekir. Bunun münakaşası halkın önünde olmalıdır. Bunun münakaşasını Türk işçi liderleri, siyasi parti liderleri ile yapmalıdır. Bunun münakaşasını bizim, kendi aramızda yaparak düzlüğe çıkmamıza imkan yoktur. Çünkü, sağdan da, ,soldan da bizi ayartmak isteyeceklerdir. Biraz evvel değerli arkadaşımın fıkrasındaki keklik misali. Eğer biz bu münakaşayı kendi aramızda yürütmeye kalkarsak, sağın da solun da etkileriyle keklik olacaklar çıkacak ve boynu kesilebilir. Ama Türk—İş liderleri, Türk—İş'in ilkelerini, ülkenin kalkınması için vergi reformunun nasıl yapılması lözım geldiğini, ithalât ve ihracatın nasıl düzenlenmesi lâzım geldiğini, madenlerin, petrolün milli çıkarlara nasıl uygun olacağını, toplu iş sözleşmesi düzenine getirilen kısıtlamaların nasıl kaldırılacağı, lokavt melânetinin nasıl sınırlandırılacağını düzenleyen bir protokolü, siyasi parti liderleriyle oturur, halkın ve kamuoyunun önünde tartışır ve pazarlık yaparsa, mesele halledilmiş olur. Arkadaş nasıl CHP ile MSP hükümet olabildi? Nasıl şimdi 4 siyasi partinin temel ilkeleri birleşerek, bir koalisyon protokolü haline gelebildi? Neden yarın Türk—İş'in ülke yararına ileri süreceği fikirler ve ilkeler bir siyasi partiyle birlikte, bir hükümet progamı haline getirilmesin? Neden olmasın? Böyle bir koalisyon protokolüne hangi siyasi parti razı olur? Kamuoyu önünde açıkça konuşmak lâzım gelirse, ihracat vurgununa hangi siyasi parti karşı çıkabilecek ise, petrollerin millileştirilmesine hangi siyasi parti yüreklice karşılayabilecekse, toprak reformunu Türk İşçi Hareketinin istediği düzeyde, hangi siyasi parti gerçekleştirmeyi vaad ediyorsa, hangi siyasi parti tarım işçilerini iş kanununa kavuşturabileceğini, sosyal güvenliği Türk—İş'in ileri süreceği koşullarla sağlayacağını taahhüt ediyorsa, o siyasi partiyi desteklemeliyiz. Bu destek Türk İşçi Hareketinin temel ilke ve görüşleri doğrultusunda olmalıdır. Ama CHP lideri ve CHP üst kademesi, Türk—İş'in ileri sürdüğü bu ilkeleri tartıştı ve kabul etmedi. AP kabul etti. O taktirde AP ye oy vereceğim demelidir. Ben bugüne kadar biraz evvel söylediğim gibi tüm siyasi partiler sorunlara çözüm bulmak için memleket sorunlarına iyi niyetle çekiyorlar, bizde onlara iyi niyetle rey veriyoruz. Ben bugüne kadar onun yolunun iyi niyetli olduğunu anlamış, onun için oy veriyorum. Ama şimdi yapılan münakaşalardan gördüm ki, en gerçekçi çözümü vaadeden siyasi parti CHP dir. Benim liderim, oy ver-

diğim lider, bizim ilkelerimizi niye benimsemedi, hayret, ben yanılmışım. Oyumu şimdi bu defeya mahsus olmak üzere, bu koalisyon protokolüne, bu hükümet programına vereceğim ve bunu iktidara getireceğim. 4 yıl içinde başarı sağlamadığı taktirde Türk—İş gene bir başka siyasi partiyle protokol yapabilir ama, hiçbir zaman bugün olduğu gibi işçiler kalıplaşmış FB li GS li gibi, yenilse de, galip gelse de, o siyasi partiye oy verme alışkanlığından kurtulup, arkadaşlarımın uydu dedikleri alışkanlık ki, şimdi düzeltiyorum, alışkanlıktan kurtulduğumuz zaman gerçeklere çözüm getireceğine inandığımız zaman, oyumuzu değiştirebiliyorsak ki o taktirde uydu olmak alışkanlıktır alışkanlığımızı değiştirebileceğiz, kanısındayım Değerli arkadaşlarımızı, burada bir noktaya dokunup da sözlerimi tamamlayacağım, değerli arkadaşlarım. Türk-İş çalışanların umudu ve gerçek temsilcisidir. Türk-İş'in şahsiyeti uludur, mukaddestir. Türk-İş'e yönetilen eleşti riler, ben de yönetiyorum, asla Türk-İş'in hükmi şahsiyetine değildir. Türk-İş'i yönetenlerin çelişkilerini, zaman zaman yerli yerinde tenkit etmek hakkına sahibiz. Beğendiğimiz yöneticiler vardır. Beğenmediğimz yöneticiler de vardır. Bir talihsizlik eseri, 1973 kurultayında, kamplaşma yüzünden sosyal demokrat diye anılan bir kısım sendikacı arkadaşlar, bugün Türk-İş yönetim kurulunda yoktur. Eğer gerçek deyimi öyle ise, kamuoyundaki deyimiyle adeta bir siyasi partinin yönetim kurulu gibi bir hüviyetle Türk-İş yönetim kurulu faaliyet göstermektedir. Bunu bir talihsizlik olarak çiziyorum. Önümüzdeki Türk-İş genel kurulunun, elbette bu talihsizliği yeneceğine inancım tamdır. Türk-İş'in, içinde kalıp, ondan sonra çeşitli bahanelerle Türk-İş'ten kaçmak ve Türk-Iş'in yöneticileri ve Türk-İş aleyhinde bir takım be yanlarda bulunmayı asgarî yüreksizlik, asgarî sabırsızlık, asgarî tabansızlık asgarî işçi dâvasına inançsızlık olarak niteliyorum. Böylece Abdullah Baştürk'ün işçi hareketine yaptığı hareketi ve yaptığı ihaneti lânetliyorum. Huzurunuzda hepinize saygılar sunarım.

Şükrü YENİHAN, Ağaç-İş Sendikası İzmir Şube Başkanı :

Türk-İş'in 3. Bölge Kurultayı üyelerini sayın başkanımızı ve değerli misafirlerimizi hürmetle selâmlarım. Arkadaşlarım, dünkü toplantıya göre, şimdiye kadar, gerçek siyasi, gerçek sendikacı arkadaşlarımımızın konuşmasiyle vakit daraldı. İsterdim ki, dünkü topluluk devam etsin. Hakikaten, biz Türk-İş'e kıymet veriyorsak, Türk-İş'in bütün kararlarına parmak basmak istiyorsak Türk-İş'ten ayrılmamak istiyorsak, biz bu topluluğu dağıtmamalıydık. Bakıyorum dünkü toplantıya

düne göre bugün yani ikinci gün bitmeden o kalabalık, üçte bire indi. Evet ben, ne sendikacıyım ne siyasetçiyim. Sadece işçiyim. Sabah işten çıktım buraya geldim. Akşam da işe gideceğim. Her ne olursa olsun, bizim buradaki konuşmamızı, gittiğim zaman, üyelerimiz bana soracak. Kurultaya, gittin, orada iki gün bizim menfaatimize olan şeyleri konuşanlar oldu mu, diye bana sorarlar. Neler getirdiniz, hakikaten bizim için iyi bir şeyler olacak mı diye soracaklar? Onlara ben nasıl cevap bulacağım, onu düşünüyorum. Parti ile bir alâkam yok. Sadece akşam çocuklarıma götüreceğim ekmeği düşünmekteyim.

Arkadaşlar ben Ağaç-İş Sendikaları yönetim kurulunda idari olarak, başkanlığı idare etmekteyim. Şimdilik nedense çocuğumuzun beşiğini, evlenecek kızımızın kayrolasına kadar, dolabına kadar bütün süsleri Ağaç-İş yaptığına göre, en çok haksızlığı Ağaç-İş'te görmekteyiz. Çünkü neden, Ağaç İşçiliği eski sanatlardandır. Bizim kendi öz sanatımız olduğu halde, hiç kıymet verilmemiştir. Ve halâ da verilmemektedir. Toplu sözleşmelerden almış olduğumuz üç buçuk kuruş zammı, işverenlerimiz, bunu da fazla görmek suretiyle, ikinci bir dönem toplu sözleşme gelinceye kadar, emin olun, toplu sözleşme zammı almış olan arkadaşların bir tanesi kalmıyor, hepsi çıkarılıyor. Yeni asgarî ücretliler doğmuş oluyor. Bunu, biz, bölge çalışma müdürlüğüne yazıyoruz. Bölge çalışma müdürlüğü bize yetmişaltı günde cevap veriyor. O işsiz bekliyor, çoluğu çocuğu ne olur bilmiyoruz. Artık siz karar verin. Biz bunlara inmeden, siyasi kanaatimiz ne ise, onu sürdürmeye gayret ediyoruz. Bölge Çalışma müdürlükleri bize hak veriyor. İşçi hakkıdır, mahkemeye verin diyor. Veriyoruz, mahkeme devam ediyor ama, işçinin ömrü kifayet etmiyor. İşçi hakkını almadan gidiyor. Akşam buradan çıktıktan sonra, işçi hakkını almadan gidiyor. Akşam buradan çıktıktan sonra otobüste giderken, bu toplulukta olan, belki burdadır, belki değildir arkadaşlardan üç kişi konuşuyor. Birisi soruyor diğerine «Ne anladın bu toplantıdan?» Yahu diyor, benim anladığım bir şey varsa böyle kapalı bir yerde toplantı yapmışlar. Diyelim ki, BMM parlementosuna siyasi gazete girmeyecek, basın olmayacak, TRT girmeyecek. Gizli bir toplantı yapıyorlar. Burada bütün milletvekilleri, parlementerler toplu olarak bir karar alacaklar. Bütün gün konuşuyorlar. Kapalı salondan dışarı çıkan insan yok. İçeri girmenin de imkânı yok. Bir tane millet vekili çıkıyor, dışarıyı basın sarmış. Sizin toplantınız nasıl geçiyor. Çok mükemmel bir toplantı oldu, çok güzel kararlar var çok güzel konuştular diyor. Ne oldu neler konuştular diye basın yine soruyor? Basına cevap şu olu-

yor. Bir kişi kalktı, öyle konuştu ki, tam iki saat sürdü diyor. Ne konuştu o iki saatte diyorlar? Ne konuştu onu söyle bize. İşte onu söylemedi, diyor. Biz de buradan anladığımıza göre açık açık söylesinler de, biz de bilelim. Eğer eğitilmemişsek günah bizim değil, yine onlarındır. Eğitilmişsek biz toplu olarak Türk-İş'i hakikaten benimsiyoruz. Türk-İş'e de rey vermeye, Türk-İş'n yöneldiği tarafa gitmeye hazırım. Ama işçilerimiz eğitilmemişse, biz de eğitilmemişsek, hakikaten bu işin nereye gldeceğini bilmiyorsak, günah bizim değildir. Günah yine Türk-İş'in yöneticilerinindir. Sayın başkanımız Halil Tunç'un bir konuşmasına rastladım ve dinledim. İşverenlere şu şekilde çatıyor diyor ki : «İşverenler akıllarını başlarına toplasınlar, bu işçileri kendi evlâtları gibi sevsinler, bu işçilerin haklarını gaspetmesinler, yemesinler. Bu işçilerin hakkını tam olarak versinler. Maazallah bu memlekete bir felâket gelecek olursa, o işçinin tek yarım ayakkabısı kalmayacak, yarım pabucu kalmaz ama kendilerinin, damatlarının, kızlarının arabaları, kendi oturmuş oldukları lüks apartmanlar, bu keyfi kaçıracaktır. Düşünmeleri lâzımdır.» demiş, bir toplantıda. Ben şahidim ama, bu işçi ne öyle düşünüyor, ne de sosyalizmi, kapitalizmi düşünüyor. Hakikaten alnının terini istiyor. Onun için de lâzım gelen kararı gene Türk-İş verecektir. Biz isterdik ki, hakikaten bu konuşmaları daha tabana indirsinler. Tabandaki arkadaşlar hiç olmazsa kendi dertlerini anlatabilsinler. Bizim pek anlatmaya kabiliyetimiz yoktur. Sendikacı olmadığımı da ifade ediyorum. 3. Bölge temsilcisi de bilir. acizane beni getirmişlerdir, sen idare et diye. Birkaç arkadoşla idare etmeye çalışıyorum. Ama nereye kadar gidecek. Bir şey daha ifade etmek istiyorum. Bir misal vererek bağlayacağım. Zaten fazla konuşmaya gücüm yoktur. Şöyle demek istiyorum ki, sevdiği bir arkadaşını biri görmüş, incir agacına çıkmış, arkadaşı ne yapıyorsun orada dediği zaman, ben kiraz yiyorum diye ifade etmiş. Yahu demiş sen delirdin mi? İncirağacında kiraz olur mu? Senin çıktığın ağaç kiraz ağacı değil, incir ağacıdır. Sana ne demiş be yahu? Yarın da çıkarım, kiraz ağacında incir yerim. Türk-İş'i toplayalım, Türk-İş'i hakikaten tutalım. Türk-İş'in kararlarına tabiyiz. Türk-İş'in vermiş olduğu bir karara evet deriz. Parmağımızı basarız. Ama işçiye sorarak.. Bu olmadı da, yarın çıktık öbür tarafa, bu biraz zor oluyor. İşçiler için de tatmin edici bir şey değildir . Sözlerimi burada bağlarken cümlenizi hürmetle selâmlarım'

Hüseyin BURMALI, Ağaç-İş Sendikası Dursunbey Şube Başkanı:

Sayın Başkan ve Kurultay arka daşlarım sizleri Ağaç-İş Sendikası namına saygılarımla selâmlarım.

Arka daşlar, dün Sayın Başkanımız Halil Tunç siyasî yönden sağcılık ve solculuktan bahsetti. Biz burada evvelâ işçinin haklarını arayacağız. Biz ağırlığımızı hangi partiye koyarsak koyalım, işçinin hakkını aramıyorlar. Arkadaşlar, haniya memur - işçi ayırımı olmıyacaktı? Memura haftada iki gün tatil yaptılar, işçiye bir gün, haniya nerede kaldı? İşçinin cumartesi tatili, nerede kaldı, işçinin hakları?

Arkadaşlar ,şimdi biz işçinin sağlığı lâzım arkadaşlar, Sosyal Sigortalar evvelâ % 9 sonra % 11 şimdi de anaya babaya bakacagız, dediler 10 du 13 ü buldu sigorta primleri, yükseldi. Arkadaşlar doktora çıktığımız zaman doktor 20 kişiden fazla muayene etmem diyor. 20 den sonra gelen hasta ne yapsın arkadaşlar. Doktora muayene olduktan sonra doktorun yazmış olduğu reçeteye ilâçları sigorta vermiyor. Paramız ile alıyoruz. Arkadaşlar nerede kaldı bizim işçi hakları? Arkadaşlar işçinin hakları aranıyorsa işçinin karnı doyarsa işçi oyunu nereye atacağını bilir arkadaşlar.

Benim de sizlere diyeceğim bu kadardır.

Cemail BAKINDI, İzmir Oleyis Temsilcisi :

Oleyis Sendikası adına Ege Bölgesi Şube Başkanı Cemail Bakırcı olarak hepinizi saygıyla selâmlarım.

Değerli arkadaşlarım, şu anda görüyoruz ki, kurultay amacından sapmış arkadaşlarımızın birbirlerine karşı yapmış olduğu tenkitlerin tahrik noktasına varması sebebiyle, sandalyelerin, masaların çoğu boşalmış vaziyette. Biz buraya meselelerimize çözüm bulmak için toplanmış bulunuyoruz. Görüyorum ki, arkadaşların birbirlerini itham etmek durumunda kalmaları sebebiyle, çok işçi de şu kurultayı terk etmiş durumda. Bütün arkadaşlar bu meselelerimize çare getirmek yerine, daha ziyade bitirmiş oldukları siyasi mekteplerin diplomaları ile karşımıza çıktılar. Sizin diplomanızla karşınıza çıkmadılar. Eğer bundan böyle de, böyle devam edecekse, onlara, diploma vermeyin. Burada bir çok arkadaşlar dertlerini dile getirirken, aynı zamanda sorunların çözüm yolunu getirmeleri gerekirdi. Çıkan arkadaş bizim şu derdimiz, diğeri bu derdimiz var diyor. Birininki

öbürüne ters düştüğünden, o ona vurdu bu buna vurdu. Kurultay bu mudur? Bizim öneriler geliyor. çaresi gelmiyor. Biz care arıyoruz. Bu gün hasta bir kuruluş var. Burada doktorlar heyeti olarak toplanmışız. Meseleye çare arayacağız. Konsültasyon yapacağız bıçağı nasıl vuracağımızı tesbit edeceğiz. Bıçağı, sendikacı sendikacıya saplarsa, bu teşkilâtın kurtulması veya bu günkünden daha etkin bir biçimde çalışması imkânsızlaşır, arkadaşlar. Siyasete ağırlığımızı koyacak mıyız? Koyacağız buna artık, bugün karar verdik. Herkes bunu söylüyor. Koyacağız derken bir takım adamların, siyasi diplomaları ile karşımıza çıkıp da, o diplomayı işçiye empoze etmenin anlamı yok. Çünkü Cumhuriyetimiz taze değil 52. yıl dönümünü kutladık. Bugüne kadar bizi idare eden, şu anda Millet Meclisini işgal edenler değil mi? Bunlar ne verdi bize Türkiye'yi nereye götürdüler? Evvelâ bunları bir sıralıyalım. Bundan sonra nereye gideceğiz, nereye ulaşmamız lâzım? Sorunlarımıza nasıl hal çaresi bulacağız? Bunları sıralıyalım, ondan sonra konuşalım. A giysisiyle B giysisiyle C giysisiyle değil. Evvelâ tabloları çizelim. Tabloların görünümüne bakalım. Ne manzara arz ediyor. Ondan sonra sorunlarımıza hal çaresi arayalım. Bu meclisler ne yapmışlar? Bugüne kadar gelen iktidarlar ne yapmışlar? 1950 de çoğulcu demokrasiye geçtik. Çoğulcu demokrasiden sonra bir takım iktidar değişiklikleri oldu. İktidar değişikliklerinden sonra 1973 e geldik. 1973 te bu millet hiçbirine iktidar vermedi. Nihayetinde memleket taviz politikalarıyla bugünkü güç duruma geldi. Taviz politikalarından dolayı bir Kıbrıs sorunu 1 - 1,5 seneden beri askıda btlunuyor. Dışarda hunharca adice, insanlık dışı hareketlerle iki tane elçimiz tesbih tanesi gibi gaddarca öldürüldü. Ses çıkaran yok. Bunların sebepleri ne? Bunların sebebleri istikrarsız, bilinçsiz, taviz politikası ile hükümet edenlerdir. Siyasete ağırlığımızı koyacağız. Taviz politikası ile iktidar eden hükümetler dememin sebebi, şimdi izah edeceğim, siyasete ağırlığımızı koyacağımız hususundadır. Biz İşçi Hareketi olarak, işçi kitlesi olarak kimseye yama olamayız. Kimsenin ekmeğine katık olamayız. Kimsenin ekmeğine tereyağı olamayız. Biz kendi rotamızı kendimiz çizeceğiz. Bize taviz verip de, yarın, birgün yapacaklarını, yapmayacaklarını taahhüt edebilirler mi, edemezler. Çünkü parlamento bugün 40 telli cambazhanedir. 3 dakikada parlamenter maaşı 28 bin liraya çıkar. Bir tanesi elini indirmez. 40 lira asgari ücret için verdiğimiz mücadeleyi siz biliyorsunuz. Şunu tekrar ediyorum. Biz kara cübbelilerin, biz beyaz önlüklülerin, biz halkın içinden gelmeyen pamuk ellilerin ekmeğine yağ olmayız. Kendi davamıza, kendimiz eğileceğimizi söyledik. Çok hazin bir meseledir. MSP gibi bir

parti çıkıyor. Kitle partisi değildir, sadece dinî esaslara dayanan, dinî bir zümreye dayanan bir parti çıkıyor, 1 milyonun üstünde rey topluyor. Adamın hiç bir aktivitesi yok, hiç bir doktrini yok. 67 vilâyete fabrika kuruyor. Millet bunun arkasından gidiyor. Biz ne kadarız, 1,5 milyon. Bizim koyduğumuz esaslar, 24 ilke ile konmuş. Bugün 24 ilkeden hiçbiri yerine getirilmemiş. Niye artık bunlarla birlikte olup da bu 24 ilkenin esaslarının yerine getirilmesini bekleyeceğiz. 52 senedir değdirmedik, kulağımızın arkası kaldı. Var mı başka tarafımız? Yeter artık uyanıyoruz, Memleketin sorunlarına geleceğim. Memleketin sorunlarını işçi mi doğurdu, hayır. Memleketin sorunlarını esnaf mı doğurudu, hayır. İzlenen hatalı politikalar. Bu politikaları bunlra izlemedi mi? Bu politikayı bunlar çizmedi mi? Beş yıllık kalkınma planlarını, kalkınma modellerini bunlar getirmedi mi? Montaj sanayiini bunlar getirip de memleketi dışa bağımlı bırakan bunlar değil midir ? Bugün bunun istismarını yapıyorlar. Komünistler, bağımsız Türkiye diye bağırıyor. Evet, Türkiye bugün bağımsız olarak dışa bağlıdır. Sebebi de, parlementodaki 450 tane 40 telde oynayan cambazlardır. Kusura bakmasın Kenan ağabeyimiz, o da onların içinde... Kendisini tenzih ederim. Memleketimizde yapılan araştırmalarla Avrupa'ya işçi sevk eden memleketler arasında 3. sırayı işgal ediyoruz. Hele şükür Avrupa'da bugüne kadar ne boksta, ne futbolda bir madalya alamadık. Ama bu hükümetlerin bu basiretsiz kişilerin sayesinde iyi bir madalya aldık. İşsizlikte 3. olduk, bronz madalya aldık. Sayın hocamızın yakında Libya'ya açacağı kapılarla şampiyon olacağız. Hocamız artık bunu da müjdeliyor, Libya'ya işçi ihraç edeceğiz diye.. Çok mutlu bir şeymiş gibi, yaptığı büyük bir işmiş gibi bunu rahatlıkla müjdeliyor. Bu karar esef vericidir. ...—

Değerli arkadaşlarım, parlementonun manzarası budur. Şimdi bugüne kadar konuşan arkadaşlar, ellerini vicdanına koysun, şapkalarını çıkarsınlar. Ceketlerini çıkartsınlar . Gelsinler bu manzara üzerinde çare arayalım. Sendikacılar da, işçiler de gelsinler çare arayalım. Bu manzara içerisinde, halâ bu adamlara yama olmaya devam edeceksin. Olmaz öyle şey. Bunun misalini vereceğiz. Geminin kaptanısın, içinde 100 tane tayfan var. 50 tanesini bana verirsen, seni Atlantik'ten geçiririm. Atlantiğin tam ortasına geldik, senin bana verdiklerin ağır geliyor, taşıyamayacağım. Hadi aşağıya dediğim zaman ne diyeceksiniz? O zaman işte herhangi bir partiyi samimi de olsa, samimiyetlerine güvenmeye artık imkân kalmadı. Çünkü 25 senedir çoğulcu demokrasi ile idare ediliyoruz. Samimi-

yetlerine güvenme. Artık insanın vicdanında, zerre kadar itimat kalmadı. Hadi aşağıya dediği zaman, Atlantiğin ortasına attığı zaman, o zamanki manzaramız ne olacak? Atlantiğin ortasında Koca Yusuf nasıl boğulduysa, Koca Türk-İş camiası da suyun dibine batar. Arkadan çoluğumuz, çocuğumuz ağlar.

Değerli arkadaşlarım, bugünkü sendikacılığımızın, genel görünümüne de değinmek istiyorum. Bazı arkadaşlar ifade etti, ben sayısal olarak ifade edemiyeceğim. Benim bildiğim kadarıyla 1600 küsur Deri-İş Başkanı, galiba 1900 küsur de sendika var dedi. Bu düzeni biz mi yarattık. Bu düzeni yaratan yasaları çıkaran bunlar değil miydi? Şimdi de toplanalım diyoruz. İyi ki aklımız başımıza geldi. Bu düzeni bunlar yaratmadı mı? Böl, parçala, hükümet politikası düzenini, bunlar getirmedi mi? Biz mi getirdik? Şimdi de birleştirmeye çalışıyoruz. Tabelâ sendikaları, bilmem ne sendikaları, arkadan bir Disk meselesi, bu düzeni yaratan bunlar. Arı kovanı gibi bugüne kadar bunlar, işçinin bulunduğu yuvaya çomak sokmaktan başka bir şey yapmadı ki... Halâ da sokuyorlar. Benim bunlar, bir işi yerinde yaptı. Halâ da yapıyorlar, sendikacılığın sendikacılığa gönül vermiş olan arkadaşlarım, işçinin tabanına indiler. İşçinin bilinçlenmesinden, işçiyi iktidar yapmasından, işçinin iktidarından korktukları için bunu yapıyorlar. Başka bir şey değil. Onlar başına ne geleceğini biliyor. Yalnız ve yalnız biraz evvel de bahsettiğim gibi, biz akıl mantık ve vicdanî olarak, yumruklarımızı bir yere vurduğumuz zaman, her türlü art niyetten arındığımız zaman, meseleye hâl çaresi bulmak gerekir. Bugüne kadar ne yaptılar sendikacılar? Partimizi istilâ etti devip, sendikacıların yeri yok dendi? Sendikacıları aldılar, köy köy dolaştılar, mahalle mahalle dolastılar. Ön secim geldi, 45. sıra, 50. sıra sendikacıya düştü. Ondan sonra filânca sendikacı arkadaşımız, bu partinin içersinde imiş diye, bir takım yanılgılarla, işçi arkadaşlarımızın reyini resmen sömürdüler. Sefalet edebiyatı yapıyorlar, başka bir şey değil. Gelelim Disk'in meselesine, bizim iş kolumdan karşımızda bir tane var.

Turizm-İş Sendikası diye bir sendika.. İki tane de idarecisi var. Genel Başkanı taşaronluk yapıyor. Genel sekreteri tenekeci. Masum, bir takım üniversiteyi bitirememiş, işsiz kalmış tiplerin eline veriyor. Bir takım evrak filanca yerde, şu hareketi yapacaksın. Filanca yerde şunu yapacaksın, devrim edebiyatı bilmem ne... Yahu devrimcilik nedir? Devrimciliğin evvelâ tanımı yapalım. Ben devrimciliğe antipati duymaya başladım. Bunlar adamı bu hale getirdiler. Devrimcilik resmen icraattır. Bulunduğu kitleyi icra edebilen kişi

devrimcidir. Devrimcilik manav dükkânlarında satılan hıyar değil, devrimcilik, turşucularda satılan lahane turşusu değil. Devrimcilik hizmettir. Hizmet ediyorsak, devrimciyiz. Devrimcilik edebiyatı ile işçiyi kandırmanın, devrimci olmayana faşist demenin bulunduğu kitabı size söyleyelim. Devrimci olmayan faşisttir, ibaresi Karl Marx ve Engels'in birlikte yazdığı Manifesto'dadır. Tekrar ediyorum, devrimcilik icraattır. Devrimcilikte, sefalet edebiyatını yapmanın anlamı yoktur. İcraat eden devrimcidir. O, devrimci olamayanlara da fafaşist damgasını basmanın anlamı yoktur. Artık önümüzdeki bir viraj var. Bu viraj, çok keskin ve kısa bir viraj. Bu virajı, şu içinde bulunduğumuz otobüsle, sağ salim döneriz, yolumuza emin adımlarla devam ederiz. Temsil ettiğimiz kitleye yüzümüzün akı ile hizmet götürürüz, yahutta o virajı dönemez, uçuruma gideriz. İdeolojik uçlar işçiyi kobay yapmıştır, işçi üzerine denemeler yapmaktadır. Bir takım unsurları enjekte etmektedir. Memleketimizde işçiyi işçiye vurduran sendikacılık var mı? Böyle bir sendikacılık artık dünyada var mı?

Devrimciyiz diyenler, çağın gerisindeler, işverenle işbirliği yapmaktadırlar. İşverenlerle kucak kucağadırlar. Kendileri işverendir. Zamanında sendika kuranlara komünist diyenler, şimdiki Disk'in idarecisi değil mi? Bunlar hafızalardan ne çabuk silindi. Büyük ağabeylerimiz bilir, biz onlardan işitiyoruz. Onlar anlatıyor. Benim yaşım 26 ve 2 - 2,5 senelik sendikacılık mazim var. Siyasiler, biraz evvel izah ettiğim gibi, arı kovanı gibi deşiyorlar. Değişmelerinin yegâne sebebi de, yine söylediğim gibi, bizim iktidarımızdan korktukları çindir.

Değerli arkadaşlarım, burada samimi olarak konuştularsa, hepsini tebrik ederim. Ama genel manzarayı, buradaki işçi arkadaşlarımıza başka şekilde aksettirmek, kanaatimizce doğru değildir.

Ben konuşmamı tamamlarken tekrar ediyorum, arkadaşlar, her türlü art niyetten, ipoteklikten, art zihniyetten, şu göbeklerimizi artık kendimiz keselim. Göbekten bağlı olmayalım. Gelelim, yumruklarımızı bir araya vuralım. İşçinin iktidarını birlikte kuralım. Kimsenin ekmeğine katık olmayalım.

Hepinize saygılar, sevgiler sunarım.

Orhan ERÇELİK : Tes-İş Federasyonu Sendikası Genel Bşk. :

Sayın başkanlık divanı, Ege'nin değerli işçi temsilcileri, sevgili

.rkadaşlarım. Kurultay çalışmalarının 2. gününün son saatlerine denk gelen bir sırada bir hayli yorulmuş dimağlarınıza, tahammülünüzü aşacak yükler yüklemeye gayret ederek ve aslında hepimizi bir mânada kıvrandıran bir rahatsızlığa açık ve mert bir çözüm yolu bulma çabamıza katkısı olur umuduyla, şu ana kadar konuşan değerli hatiplerin fevkalâde ilginç görüşleri beyanları arasındaki yer vermedikleri bir kaç önemli noktaya temas edip, huzurunuzdan ayrılacağım. Gerek bu kurultayda, gerekse bundn evveal yapılan kurultaylarda, konuşmacıların ortak nokta olarak ortaya koyduğu ve aslında kurultayların tertibinin düzenlenmesinin tek amacı olan nokta 1975 Türkiye'sinde işçi hareketinin gerçek hukukî ve fiilî temsilcisi Türk-ş'in, tüm ülke ve ulus sorunları açısından, kendinden beklenilenleri bugüne kadar gerçekleştirme başarısı yanında daha da beklenen düzeye çıkarabilmesi için, neler yapmak gerekmektedir. Sualim, cevap verilebilecek bir arayış oldu. Bu ortak nokta yeni bir arayış içinde bulunan kuruluşların öncelikle neyi aradığını çok, açık ve net bir biçimde ortaya koymadan önce, eksiksiz ittifak etmeleri ve o aradıklarını bulabilmek için değişik görüşlere sahip kişiler olsak dahi,bir müşterek görüşe nasıl varabileceğimiz sualinin de bağlı olduğu şartları ihmal etmemek gereğini duymaktayım. Yürekten kutlamak istiyorum, isim vermeksizin bir kaç konuşmacıyı yıllardır gözünüzden kaçırdığınız için yüklendiğimiz halde, çözümleyemediğimiz için huzursuzlaştığımız ve gittikçe büyüttüğümüz bir sorunu, bir temel sorunu açıklıkla burada ortaya koymuş oldular. O nokta şuydu : Türk sendikacılık hareketinin başladığı günden bu yana, dar çerçeveye sıkışmış kalmış olan ekonomik faaliyet alanı, 1970 lerde, 1975 lerde, artık yetersiz bir hizmet alanıdır. Onun dışına taşmak ülke ve ulus sorunlarına da tesbitlerimiz istikametinde çözüm yolları bulmak, bizim görevimizdir. Bu görevi siyasal aksiyonumuzu, siyasal ağırlığımızı koymadan yapamayız. Buna nasıl yaklaşacağız? İşte bütün sorun nasıl yaklaşacağız sualine ,ters bir açıdan yaklaşma ihtiyacından kendimizi kurtaramadığımızı ortaya koydular. Türkiye'de işçi hareketinin kökeninin siyasal olduğunu herkes bilmektedir. Türkiye'de sendikalaşma hareketini, sendikacılık tarihimiz yazmaktadır. Yaşayan yaşlı sendikacılarımız bilmektedir. Bizzat içinde görev lmaış kişiler olarak ifade etmektedirler ki, Türkiye'de sendikacılık hareketinin kökeni, siyasal partilere dayanır. İki şeyi biribirine karıştırdığımızı anlamaya başladık, sonucu çıktı. Bugünkü konuşmalarda, işçi hareketinin, siyaset ilişkisi üzerinde söz edilirken, genellikle şöylesine ifadeler kullanılırdı. Sendika-

cılığımızı siyasete bulaştırmayalım, siyasal partileri sendikaların içine sokmayalım, bizim daha halledeceğimiz bir çok meseleler var.

Değerli arkadaşlarım, bir bütünün sadece kendisi için değil, bir ulus için, bir ülke için hayatî önem taşıyan, mesuliyet sahibi insanların uykusunu kaçıracak kadar önemli bir meseleyi, 3 günde 5 günde bir kesin sonuca bağlamak, elbetteki söz konusu değildir. Ama hepimiz ittifak halinde, sayın Durukan'ın çok açık ve net ortaya koyduğu şu gerçeği artık kabul ediyoruz. Kavga, ekonomik alanda üretim ve paylaşım kavgasıdır. Üretimin arttırılması, artan üretimin paylaşımında hisselerimizi sadece bizim değil, tüm ulusun fertlerinin hisselerini eksiksiz alabilecekleri bir düzeye siyasi ve iktisadî işleyiş ulaştırabilme kavgası sadece toplu sözleşmelerle meşgul olmak, sadece yasaların geliştirilmesini istemek, bu düzeyde sorunu çözmeye yetmez gerçeğini, artık ittifakla kabul etmeliyiz. Siyasal alanda bir başka açıdan bakıldığında, 40 milyon insan içinde, oy hakkına sahip birer vatandaş olarak, birer fert olarak, siyasal neticeleri oylar ile nasıl etkiliyor isek, bir bütün olarak birlikte hareket edebilme halinde bu etkinlik, bizim istediğimiz sonuçlara ulaşma imkânı veren nitelikte bir etkenlik olacaktır. Bu noktaya gelince düğümlenip kalıyoruz. Çünkü arayışın temelinde neyi arıyoruz, suali hepimizin ittifak ettiği bir karar değildir. Olmayanları var sayarak, var olanları yok sayarak, hayatî önem taşıyan, sadece Türk İşçi Hareketi için değil, ülke için, ulus için, rejim için, hayatî önem taşıyan bir konuda ittifak sağlamak zorunludur, dedim. Bu noktada ittifak edemediğimiz için de, sorunun içinden çıkamıyoruz. Niçin ittifak edemiyoruz? Siyasal kökenin bir sendikacılık hareketinin yetiştirdiği, oluşturduğu, içinde yer verdiği kişileriz. Siyasî kökenli bir hareketin yönetim veya yönetim dışında yer almış mensuplarının, yılların kökleştirdiği temayülleri, fiyatları vardır. Bir çırpıda bunları söküp at, talimatının geçerliliği, müeyyidesizliği, açıkça ortadadır. Çünkü oy sandığı başında her fert, her vatandaş, vicdanı ile mantığı ile ve muhakemesi ile baş başadır. Alınacak kararın geçerli bir uygulama kabiliyeti vardır dedirtecek tek bir tezahürü, tek belirtisi şuradaki toplulukla bir başka kurultayda, bir başka sendika genel kurulunda, bir Türk-İş Genel Kurulunda müşterek görüş haline geldi dedirtici, bir birine taban tabana zıt olmayan, fakat, ufak ayrıntı farkları sayılabilecek bir yapıya düşüncelerimizi ulaştırma hali, ama bunu söylerken birbirimize olan güvenimizi o derece yitirdik ki, üzüntüyle ifade edeyim, bir hatip mikrafon başına çıktığında kaygıyla ifade ediyor.

İnsan psikolojisini, nefsimde yaşadığım için, diğer arkadaşların da aynı hissiyat içinde bulunduklarına kaniyim. Hangi arkadaşlarımın sempatisini, hangi arkadaşlarımın tepkisini davet edecek kaygısıyla mikrofon başına çıkıyor, arkadaşım. Dinleyen değerli arkadaşlarımız, peşinen kafalarında teşekkül etmiş, yılların teşekkül ettirdiği kanatlerde, Erçelik çıkmışsa şöyle konuşacaktır, Durukan çıkmışsa böyle konuşacaktır, diyorsa, bunun sebeplerini görmezlikten gelerek, meseleye çözüm yolu bulunacağına kani değilim. Sendikacılık hareketleri tümüyle, siyasî faaliyettir. Sendikacılık siyaset dışındadır görüşü temelsiz, tutarsız, gerçekle alâkası olmayan bir görüştür. Bir ülkenin sosyal, ekonomik kültürel sorunlarına belli istikamette çözüm getireceğine inanmış insanların bir araya gelmeleri, bunların vücut verdiği siyasal partilerin faaliyetleri siyasetin konusunu teşkil eder. Bizim faaliyetimiz nedir? Sosyal, ekonomik ve kültürel meselelerimiz değil mi? O halde bu kadar bir biriyle iç içe olan konuda araba yürüsün tekeri dönmesin görüşü ne kadar sakatsa; sendikacılık hareketi siyaset dışında kalsın, siyaseti bulaştırmayalım görüşü de kadar sakattır. Burada ittifak halinde olduğumuzu; gezilerimizde, sohbetlerimizde yıllarca edinebildiğim tecrübelerle müşahade etmiş bir arkadaşınızım. Bunun ışığında belirtmeliyim ki, sendikacılık hareketi siyaset dışında kalamaz. Bu bir düğüm noktasıdır. Siyaset dışında kalamamak gerçeği yanında, sendikacılık hareketinin siyasetle ilişkisinin hangi yöntemle gerçekleşeceği düğümü... Düğüm buradadır, bu düğümü çözmeye gayret ediyorum. Ama bir önemli nokta da burada gözümüzden kaçıyor. Demokratik rejime uçlarda girmiş bir ülke olmamıza rağmen, demokratik rejimi yaşatmak, işletmek alanında birinci planda sorumluluk taşıyan siyasal partilerimizin durumlarına bakmıyoruz. Siyasal partilerin durumlarına bakmamamız bir takım gerçeklerin gözden kaçmasına sebep oluyor. Ben bir işçi lideri olarak işçi hareketinden evvelâ şunu bekliyorum: Türkiye'de demokratik rejimin, özgürlükçü demokratik rejimin varolabilmesi için temel şart, siyasal yapıyı oturtmaktır. Siyasî yelpazede henüz yerlerini kesinlikle anlayamamış partilere, Türk işçi hareketi, aktif fonksiyonu ile yerlerini aldırarak göstermelidir. Bu günkü gazetelere göz gezdiriniz. Parlâmento çalışmaya başladı; grup yöneticileri seçildi... İç kavgaların tezahürlerini görüyoruz. İşçi hareketinin bütünlüğü, yüklendiği sorunu taşıyabilmede en önemli faktördür. Ne var ki, işçi hareketi bugün bütünlük içindedir sözünü söyliyemiyoruz. Bütünlük sosyal meselelerimizde vardır. Sayın başkan ifade etti, konuşmaların-

da. Ekonomik meselelerin çözüm yollarında var diyoruz. Hangimiz vergi adaleti konusunda, hangimiz dengeli kalkınma konusunda, hangimiz yeraltı kaynaklarımızın ulus ve ülke çıkarları doğrultusunda işletilmesi konusunda, hangimiz dış ticaret daleverelerine son verilmesi konusunda, hangimiz milletçe milletlerarası düzeydeki itibarlı mevkiimizi almak ve korumak konusunda değişik görüşlere sahibiz. Hepimiz ittifak halindeyiz. Nerede ayrılıyoruz? Konu siyasal bir istikamet kazandığı an ayrılıyoruz. Çünkü birimiz falan partinin muhtarıyız, diğerimiz filan partinin belediye meclis üyesiyiz, bir diğerimiz falan partinin delegesiyiz. Bu sıfatlarımızı, bu kanaatlarımızı, bu inançlarımızı, muhafaza ederek, siyasal yönlenmede, ittifak sağlama, demiryolu tabiri ile patinajdır. Yerimizde sayarız. Bu çözümlenmeyecek mi, çözümlenecek. Muhtelif vesilelerle ifade ettim, nasıl çözümlenecek? Bizler değişeceğiz arkadaşlarım. Yeni bir neslin erajasyonu başlamıştır. Gitmeyi, herkes geldigi gibi peşinen kabul etmelidir. İfadem şuydu : Bu konuda hiç bir yönetim kadrosu, hiçbir lider, tüm sorunların kendi yönetim içinde çözümleneceği hayaline kendini kaptırmamalıdır. Yönetim dönemi içinde, gücünün yettiğince ama namuslu, ama bu toplumun insanı olduğunu unutmadan, ihmal etmeden çözümlemeye çalışmalı, bakiyesini yerini teslim edeceği genç nesillere, pırıl pırıl açık ve net bir ortam içinde bırakabilmelidir. Biz, ne çözüyoruz, ne de gidiyoruz. Hem çözmemek hem de gitmemek sebepleri burada düğümlü. Siyasi kisvelerimizi çıkaralım demek kâfi değil. Çelişkiler ülkesi Türkiye'de, işçi hareketinin, çelişkilerden kurtulması da mümkün değil. Her kalkan, parlementodan şikayet ediyor. Kimdir o parlemento? Bizim oylarımızla seçtiklerimiz kimlerdir? Siyasal ilişki kuralım dediğimiz siyasi partilerin temsilcileri, gerçekleri gözden ırak tutarak, meselelere çözüm yolu bulmak mümkün değil. Ben, gözlerden ırak tutulduğuna inandığım şu iki önerimin değerlendirilmesini, bizi sonuca ulaştırıcı çıkar yoldur inancıyla, ifade ediyorum. 1 — Türk-İş başkanı 1952 de kurulan Türk-İş'in, 1975 yılında İzmir'de düzenlediği 3. bölge kurultayında sol ve sağ kavramların ekonomik kavramlar olduğunu söylemek ihtiyacını hissediyor. Değerli arkadaşlarım, nerede olduğumuzu, ne olduğumuzu daha henüz ittifak halinde tesbit edebilmiş değiliz. Bunun günahı hepimizin. Eğitim hap değildir, verildiğinde yutasınız. Eğitim, bir alış veriştir. Eğitimi vermek, fakat eğitimi almaya da hazır olmak gerektir. Türkiye'de, işçi hareketinin en büyük sorunu, işçi sorunudur. Sağ ve sol kavramların ekonomik mi olduğu, yoksa başka anlamlara mı geldiği hala tereddüt konusu ise, o toplulukta, siyasal yönlenmeyi tartışmak ve hele hele biraz evvel ifade ettiğim siyasal kisvelerimizi

lâfla çıkaramıyacağımız kisvelerimizi üzerimizde taşıyarak, bu sorunu çözmeye çalışmak, bir hayli zordur. Ama bir büyük merhaledir. Biz bunları, hiç mi hiç bilmiyorduk, konuşmuyorduk. Hepimiz gökten zembille inmedik. İşyerlerinden geldik. Sendikacılığa başladığımızda, hiçbir bilgimiz yoktu. Emin Kul arkadaşımız, bir önemli eksiğimizi daha ortaya koydu. Sosyalist teorinin, niteliklerini belirlediği işçi sınıf deyiminin içinde yer alan işçi 1975 Türkiye'sinde bunlar, statusü tayin edilmiş işçidir, birbirinden bir hayli farklılaşan yapılar arzediyor. İşçi, mülkiyet kavramı dışında kalmış kişidir. Teorinin tarifi budur. Sayın Kul arkadaşım, gayet güzel söyledi. Bizim nazarımızda, bizim fiili durumumuzda, mülkiyet kavramı dışında kalmış insanlar değiliz, biz. O kadar değiliz ki, işimizden aldığımız ücretin yetersizliği, bir yanda da ekonomik sıkıntılarımız, evde bekleyenlerin, beklediklerini götürebilme sıkıntısı içindeyiz. Kırıp sarıp, dışarda dolmuş çalıştıranlarız, kırıp sarıp, mesai saatleri dışında, tezgah kuranlarız. Öyle bir ülke ki, trafik polisi dolmuşçuluk yapıyor. Mülkiyet kavramını 1950 lerin doktrinin ortaya koyduğu kavram olarak göremeyiz. Bunlar, çok geniş konulardır. Vakti, asıl sahiplerine bırakmak istiyorum. Evvela işyerinde işçiler toplanmalıydı. İşçileri dinlemeliydik. Bilahare onların temsilcileri, seçtikleri temsilcileri biraraya gelmeliydiler. Değişik işyerlerindeki hava, ortaya koymalıydı. Ondan sonra da, üst düzeyde, bu fikirler değerlendirilmeliydi. Bir yönetim kurulu üyesinin, bunu niçin söylüyorsun, diyenler olabilir. Değerli arkadaşlarım, düşünceye saygı, kararlara saygı, demokratik davranışın, demokrasi savunuculuğunun ilk şartıdır. Böyle bir önerimiz vaktinde olmuştu. Teyidini gördüğüm için, yararlı olabilme bakımından ifade ediyorum ve sözlerimi şöyle bağlıyorum. Birbirini ne pahasına olursa olsun sevmeye, birbirini ne pahasına olursa olsun saymaya mecbur insanlarız, niçin? Sosyal ve ekonomik sorunlarımız, sosyal ve ekonomik yapımız bakımından biz, biri diğerinden farklı olmayan insanlarız. Sınıfız biz, özgürlükçü demokratik rejim, sınıfı toplumu rejimidir. Sınıflı toplum rejimi içinde, bir sınıfız biz. Sınıfımızın bilinci vardır. Ama bizim için asıl olan, toplumun tüm sorunlarıyla ilgilenme ihtiyacı duyulan inancımız, özgürlükçü demokratik rejimin bir müessesesi olduğumuzu, özgürlükçü demokratik rejimin sınıflarının var olmaya devam edeceğini, sayın başkan ifade etti, ekonomik sistemin karma ekonomi olduğunu ifade etti ama, üzülerek kabul etmeye mecburuz ki, bunları bütün çıplaklığıyla, daha müşterek bir görüş haline getirmiş değiliz. Eğitim, eğitim, eğitim biribirimizi sevmeden, birbirimizi dinleme tahammülünü göstermeden, bir hafif şöyle bir konuya temas ettiğinde, bir başka grubun tepkisiyle karşılaşır. Ben bir hatip isem şu

mikrofon başında sizin sevginizi, sizin inancınızı, sizin sempatinizi yitirmekten korkuyorsam, düşüncelerimi açıklıkla ortaya koyamam, temayüllerinize uygun yuvarlak laflar etmek hastalığından kurtulamam. Size düş en görev, herşeyi açık yüreklilikle sabırla dinlemektir. Dğoru olanları seçmek için, hepinizin terazisi var. Hepinizin kantarı hassas, aslında bazlantılarınızı da kopardığınız gün, Türk İşçi Hareketi, kim isterse, kim istemezse, siyasal yönlenme bakımından, birgün siyasal tercihini açıklıkla ortaya koyacaktır. Buna mani olmak yolunda yapılan girişimlerin, hiçbir faydası olmayacaktır. Faydasızlığını bildiğimiz bir konuda, çaba ve zaman sarfetmek basiretsizliğine düşmemeliyiz. Ama bunu yaparken, sendikacılığımızı, işçiliğimizi bir tarafa atmak küçüklüğüne, samimiyetsizliğine düşerek, yıllarca, şu ya da bu şekilde teşekkül etmiş siyasal kanaatlerimize göre, bu istikameti verelim dediğimiz sürece, gelecek nesillere, bizden sonra emaneti devredecek olduklarımıza, müsait bir vasat bırakmamış basiretsiz, gününü gün etme poltikasının ötesine geçememiş cüce yöneticiler, cüce adamlar olarak sendikacılık tarihine geçmekten öte bir şey yapamayız. Bir yanda bir siyasi partinin bir mensubu eleştirilirken, insanın tabiatında vardır, başka türlüsü olmaz. Hareket noktası siyasi temayülümüzünden geliyr. İşteo ona aykırı olanları yadırgıyorlar, yadırgayacaklar. Amagenellikle tek taraflı işliyor bu, 12 sayılı kararname ne zaman çıktı bellidir, diyeceksin ki başkan da başladı politika yapmaya, hayır. 12 sayılı kararnamenin ne zaman çıktığı önemli değil, ne zaman çıkmışsa, biz niçin müessir olmamışız suali, şu, ya da bu siyasal partinin, iktidarda olması hali, şu, ya da buna sempati duymamız hali meseleyi halletmiyor. Bu bir sempati, antipati meselesi değildir. Bu bir eylem meselesidir. Ayağını denk al, yoksa seni alaşağı ederim, lafının anlamını icraatımızda ortaya koyuyorsak, o zaman bizim bir şey söylememize gerek yoktur. Bir çok iş kendiliğinden düzelecektir. Maaşlar 28 bine çıktı, çıkar. Değerli arkadaşlarım, çıkar, biz de çıkarmak için uğraşmıyor muyuz? İnsiyatifi eline geçiren, evvela, kendi sorunlarını çözecektir. Bunları da yadırgamayınız. Çünkü ateş yakar, soğuk üşütür. Ateşin niçin yaktığından şikayetçi olmanın anlamı yoktur. Ateşin yaktığını bilip, ona göre hareket etmek, soğuğun üşüttüğünü bilip, ona göre hareket etmek, bir de toplumun sorunlarına rağmen, onunla kendi meselelerimiz gibi ilgilenelim dememize rağmen, günlük icraatımızda birinci planda kendi sorunlarımıza çözüm aramıyor muyuz? Birbirimizi sevelim, herşeye rağmen sevelim. Görüşlerimiz ne kadar taban tabana zıt da olsa, birbirimizi sevelim ki, bir görüş etrafında buluşma yolunu tıkamayalım. Bana küfrederek, beni ikna edemezsiniz. Bana haka-

ret ederek, doğru yola davet edemezsiniz. Sizin gururunuzu kırarak, sizi inciterek, sizi tahkir ederek arkamdan götüremem. İnsan olduğumuzu unutmayalım. Bu duygu ve düşünceler içerisinde, siyasal parti oyunlarına gelmemek ihtiyatlığını göstermek gerektiğini ifade ediyorum. Siyasal partiler ne durumdadır, buna da dikkatle eğilmek lâzımdır. Gereğini duyarak, gelecekte bir yanlış karar almanın pişmanlığını duymayacak kadar açıklıkla, meselelere başlangıçta girmek gereğine işaret ederek, sözlerimi bağlıyorum. Bu kurultayın şahsen bir sendikacı olarak, yapılan konuşmalardan samimiyetle ifade ediyorum, fevkalâde önemli, şimdiye kadar düşünemediğim birçok noktayı, tesbit imkânı buldum. Hepinize müteşekkirim. Böylece yola devam ve böylece neticeye ulaşılacağına inancımı ifadeyle sizlere enerji işçileri adına saygılarımı, sevgilerimi ve mutluluk dileklerimi iletiyorum.

Sağ olun, var olun.

Ayten KARADOĞAN, Tarım-İş Sendikası Manisa Şube Başkanı :

Sayın divan, sayın işçi kardeşlerim,

Dün atalarımızın, babalarımızın damla damla kanlarıyla aldıkları bu toprakları, bugün alın terleriyle sulayan bilek güçleriyle yeşertmeye çalışan tarım işçilerinin ege bölgesi temsilcisi olan ben tüm tarım işçilerinin sevgi, saygı ve selâmlarını sizlere ileterek sözlerime başlamak, onların dertlerinin bir nebzesini olsun sizlere anlatmak istiyorum.

Sosyal güvenceden yoksun, yarınlarının ne olacağını bilmemenin telaşı içinde yuvarlanan bir taş parçası gibi, yatakları, yorganları sırtlarında küçücük bebekleri kucaklarında kadınıyla, erkeğiyle, bugün Adana ovasında pamuk toplayan, yarın Manisa ovasında üzüm kesen, kurutan, öbürgün bilmen nerede tezekleşmiş toprağı çapalayıp yeşertmeye çalışan nasırlı eller akşam olunca sıcak bir yuvadan mahrum, arazi sahibinin lütfen gösterdiği bir samanlıkta, bir hayvan damında, suya, yavrularına bir kakış çorba pişirmeğe çalışan aynı nasırlı eller bütün bir ömür boyunca durmamacasına çalışır çalışır. Öbür tarafta yemyeşil orman denizinin ortasında bir yangın kulesinde gözlerini kırpmadan nereden bir duman çıkacak, nereden bir alev yükselecek diye etrafı gözleyen orman işçisi, ateşin içine hayatını hiçe sayarak elinde baltasıyla atılır, ateşin büyümemesi için yangın

şeritini açar, koskoc aağaçları devirirken çok kere üzerine devrilen bir kütüğün altında kalarak körpe bir fidan gibi ezilir gider. Yurdunun milli servetini korumağa çalışır, çorak ovasını yeşertmeğe çalışır, verimini arttırmayı düşünür. O bütün bu işleri bir lokmaya, bir hırkaya başarmaya çalışırken tüm tarım işçilerini düşünen var mıdır? Sayın arkadaşlarım, ihtiyarladıkları, artık elleri balta, çapa, saban tutamadığı gün ona kim bakacak, bir dilim ekmeği kim verecek? Hastalandıklarında nabzını tutacak, bir doktorları, ağızlarına atacak tek bir ilâçları yoktur. Onları koruyacak, yarınlarını garantiye alacak, bir sosyal güvenceleri yoktur. Devede kulak misali devlet sektöründe çalışan yalnız bir avuç tarım işçisi sosyal sigortanın kapsamındadır. Diğerlrei yurdun bir ucundan öbür ucuna nerde bir iş bulursa orada çalışmak üzere akıp gidiyor, yok oluyor. Yıllardanberi tasarı hazırlıyor, yakında parlementoya sevk edilecek diye duyduğumuz ümitle beklediğimiz Tarım İş Kanunu ne hikmetse bir türlü hazırlanamaz, parlementoda görüşülemez ve o kocaman meclis kapısından bir türlü çıkamaz. Ve böylece tarım işçisinin çilesi de bitmez, tükenmez.

Arkadaşlar, bugün yurdumuz bir tarım ülkesidir. Durmadan kalkınmamız, sanayiimizin ilerlemesi, yurdumuzun en ücra köşelerinde tütecek fabrika bacalarına bağlıdır diye bağıranlar ne yazıkki, ovasında, fabrikasında türlü meşakkatlere göğüslerini gererek çalışan işçilere gözlerini çevirip bakmıyorlar. Onların hayat şartlarının bir parça düzelmesi, çalışma koşullarının iyileşmesi için hiçbir şey yapmıyorlar. Soğuk kış aylarında akşam evine döndüğünde, sobasının çıtır çıtır yandığını, ocağında aşının tıkırdadığını, çocuklarının gözlerinin mutlulukla parladığını göreceğini bilen bir işçinin daha verimli olacağı bilinen bir gerçektir. İşverenlerden toplu sözleşme yoluyla aldığımız üç beş kuruş her gün yükselen fiyatlar karşısında güneşe tutulmuş bir kar tanesi gibi eriyip gitmektedir. İşte arkadaşlarım bütün bu gerçekleri görmemek için gözlerini kapayanların gözlerini açacağız. Sesimizi duymamak için kulaklarını tıkayanların kulaklarını açacağız. Bağlı bulunduğumuz, mensubu olduğumuz için iftihar duyduğumuz Türk-İş'in birliğinden güç, kuvvet alarak, inandığımız yolumuzda, adım adım ilerleyerek zirveye kadar yürüyeceğiz. Arkadaşlarım, Türk-İş'in birliğinden, gücünden korkanlar nefesleri tükenene kadar «Türk-İş parçalanıyor, dağılıyor» diye bağırsınlar, elleri kalem tutamayıncaya kadar yazsınlar. Türk-İş, dün olduğu gibi bugün de ayaktadır. Yarın da ayakta olacaktır. Türk işçisi her geçen

gün biraz daha bilinçlenip, el ele sırt sırta vermedikçe hiç kimsenin gücü, kuvveti onu yıkmağa, parçalamağa yetmiyecektir.

Kardeşlerim, Parlementoda avukatlar vardır kendilerini ilgilendiren kanunları çabucak hazırlar, oylamadan geçirirler. Fabrikatörler vardır. kendileri için çalışırlar. Daha daha daha neler vardır, hep kendileri için çalışırlar. Bütün bunları tek tek saymaya gerek yok, herhalde. Parlementoda olmayan sadece bizleriz, biz işçileriz. Niye yokuz? Niye o kapıdan içeri girip o kürsüden sesimizi duyuramıyoruz. Yağlı tulumlarımızla oraları kirletip, nasırlı ellerimizle kalem tutamayız. Bugün milyonluk makinaları işleten ellerimiz kendimizi ilgilendiren meselelerde parmak kaldırmasını da bilir.

Birbuçuk milyona yaklaşan varlığıyla Türk—İş artık siyasi yönünü seçmeli, parlementodan sesini yükseltmelidir. Bunu nasıl yapmalıdır. İşte halletmemiz gereken sorun budur. Bizim kanımızca, bugünkü koşullar altında işçiden yana olan işçinin tüm haklarını, ufak hesaplar, büyük çıkarlar uğruna bir tarafa atmayacak bir partiyi desteklemeliyiz. Desteklemeliyiz diyorum. Sayın kardeşlerim dikkatinizi bir noktaya çekerim. Bu destekleyiş hepimizin bütün ümitlerini bağladığı, yüceliğinden gurur duyduğu Türk-İş'in bütünlüğüne zarar vermemelidir. Birde destekleyeceğimiz parti bünyesinde biz işçileri eritmemelidir. Bilhassa buna çok dikkat etmeliyiz.

Konuşmama burada nihayet verirken, sizlere hitap etme imkânını veren mensubu bulunduğum sendikacı arkadaşlarıma ve dinlemek lûtfunda bulunan siz işçi kardeşlerimi saygıyla selâmlar, teşekkürler ederim. Herşey gönlünüzce olsun.

Nihat ŞÜLENBAZ, Tek Gıda-İş Sendikası Merkez Şube Genel Sekreter Yardımcısı :

Ege Bölgesi İşçi Kurultayına katılan sayın sendika temsilcilerini ve basın mensuplarını saygıyla selamlar, Tek Gıda-İş Sendikası adına yapacağım bu kısa konuşmayı dinlemek lutfunda bulunacağınızdan dolayı, teşekkürlerimi peşinen kurultya heyetine arz ederim.

Malûmlarınız olduğu üzre; Türk-İş ilk genel kurul toplantısını demokrasinin beşiği olan İzmir'de (23) yıl evvel yapmıştı. Bu bakımdan; kurultayımızın alacağı kararların, gene (23) yıl evvelki gibi Türk-İş ana tüzüğünün 3 ncü maddesindeki AMAÇLAR'ın tahakuku istikametinde, yani insan haklarına, Atatürk ilkelerine, Anayasaya saygılı,

komünizm ve faşizme karşı, demokratik, düzeni koruma, sosyal adaletin gerçekleşmesi amaçları istikametinde olmasını yürekten dilerim.

Biraz daha gerilere gidecek olursak; 20.Şubat.1947 tarih ve 5018 sayılı işçi ve işveren sendikaları ve sendika birlikleri hakkındaki kanun icaplarıyla karşılaşmış olacağız.

Bugünkü durum ise; Anayasamıza dayanan 15.Temmuz.1963 tarihli, 274 sayılı Sendikalar Kanunu ve aynı tarihli 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ürünüdür.

Özet olarak; 1947, 1952, 1963 yılları ki, 1963 yılını hazırlayan ve oluşturan 9.Temmuz.1961 tarihli, 334 sayılı kanun ile kabul edilen 1961 Anayasamız, Türk Sendikacılığının bugünkü düzeye gelmesinde daima hatırlanacak ve dikkate alınması zorunlu tarihler olarak, unutulmaması gerektiğini belirtmek isterim.

Çünkü; Türk demokrasi tarihinde, 1946, 1950, 1960 yıllarının önemi ne ise, Türk Sendikacılık tarihinde de bu yılların Türk İşçi Hareketine inikası sonucu 1947, 1952 ve 1963 yıllarının önemi hiç bir suretle değişemez.

Sonuç olarak; Türk milleti -ki aksi düşünülemez- özgürlükçü demokrasi yolundan gittiği sürece, Türk-İş'de özgürlükçü demokrasi yolundan yürüyecektir. Bu yoldan Türk işçisini hiç bir kuvvetin ayıramayacağını kesinlikle ifade etmek isterim.

Bu arada; 12.Mart.1971 tarihinde, zamanın Hükümetine verilmiş bulunan ve siyasi tarihimize 12 Mart Muhtırası olarak geçen olaya kısaca değinmeyi ve anılan muhtıranın oluşturduğu hükümetler dönemindeki sendikâl faaliyetlerin ne duruma geldiğini, gerçek demokrasi açısından daima hatıralarda taze tutulmasının faydalı olacağına işaret ederim.

Sayın arkadaşlarım; biraz da kendi içimize döndüğümüzde, Türk-İş Ana Tüzüğünde muvakkat İcra Komitesi olarak görev alan,

BAŞKAN	:	Ömer AKÇAKANAT,
GENEL SEKRETER	:	Şaban YILDIZ,
MALİ SEKRETER	:	Seyfi DEMİRSOY,
DENETÇİ	:	Mehmet İNHANLI,
ÜYE	:	Adil BOĞAKAPTAN,

kardeşlerimizi saygıyla. sevgiyle ve özlemle anıyorum. Aramızdan ayrılmış bulunanlara rahmet, yaşayanlara kurultay adına uzun ömürler diliyorum.

Tabiyatıyla; yerçekten Türk İşçi Hareketinin bir numaralı savaşçısı olduğu her gün tescil edilegelen Genel Başkanımız Seyfi DEMİRSOY'u bu kez hasretle anıyor ve bunu her Türk-İş işçisinin yüreğinde hissettiği kanısında olduğumu müsaadelerinizle beyan edyorum.

Çünkü; DEMİRSOY'un kişiliği birleştirici idi, uzlaştırıcı idi, karşılaştığı güçlükleri göğüslemesini biliyordu ve işte bunun için de, inanç kaynağımızdı, güvenç kaynağımızdı.

O, Ekmek, Barış, Özgürlük meşalesini en güçlü biçimde taşıyordu. Ruhu şad olsun.

Bu arada Sayın Genel Başkanımız Halil TUNÇ'dan söz etmek isterim.

Evet; kendileri gerçekten soyadları gibi, Tunçlaşmış kişiliğinde Türk-İş'i şerefle, onurla, bilgileriyle temsil ediyorlar ne varki, yüksek müsaadeleriyle ve aflarına sığınarak daha etkili ve beklenilen sonucu vererek Türk işçisini birleştirici çabaları ısrarla sürdürmelerini temenni ederim.

Biz TEK GIDA—İŞ SENDİKASI olarak, tarafsız bir kurul önünde iş kolumuzda yaptığımız toplu iş sözleşmeleriyle DİSK toplu iş sözleşmelerinin işçiye sağladığı yarar yönünden her zaman mukayeseye ve incelemeye tabi tutulmasına hazırız. Bundan şunu demek istiyorum; TÜRK—İŞ üniteleri çalışmıyor da, DİSK bu nedenle gelişiyor fikri yanlıştır, sakatttır.

DİSK; yapılan seçim sonuçlarına rıza gösterilmediğinden ve tahriklerle doğmuş, kuvvetli propaganda ve maalesef bir kısım görülebilir ve görülemez örgütlerin desteğiyle, bugünkü, sun'i olarak yaratılan seviyeye çıkmış bulunulmaktadır.

Ancak; kusurlarımız yok mu? Evet vardır. Şimdi de müsaadelerinizle bu konulara değinmek isterim.

1 — VERGİ ADALETİ :

Örneğin; Bir işveren seyahata çıkmış olsa, tasavvur edemevemeceğimiz masraflar yapsa, bunu faturalarla, muhasebeleştirerek

vergi indirimi yapar. İşçinin ise; yıllık ücretli izinde, alacağı izin ücreti ile çalışmış olduğu süreye ilişkin ücret rasında vergailendirme yönünden hiç bir fork yoktur. Ancak; vergi meselesinin derinliğine inildiğinde işçi aleyhine gerçekten korkunç bir durumla karşılaşılacağı kuşkusuzdur.

2 — ASGARİ ÜCRET :

Senelerden evvel bu konuyu Genel Merkezimiz nezdinde dile getirmeye çalıştık. Bugünkü tatbikatın özet olarak, Anayasamızın 45 nci maddesiyle ilişkisi olmadığı gibi, 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesinde anılan en geç iki yılda bir saptama maalesef uygulanmamaktadır.

Şayet; Anayasamız uygulanacaksa asgari ücretin NET olarak ödenmesi şayet İş Kanununu uygulayan en büyük merci Çalışma Bakanlığı ise, asgari ücret tesbitinin, yasanın amir hükmü gereğince en geç iki yılda tesbitinin yapılması doğaldır.

3 — DEVALÜASYON :

Türk Lirası; 17 Nisan, 8 Temmuz, 14 Ağustos, 28 Ağustos tarihlerinde bulunulan yılda dolara göre değer kaybetmiş ve son olarak da 28 Ekimde Türk Lirasının sonucu belli olmayan bir oranda değeri düşürülmüştür.

Sevgili arkadaşlarım; bir memlekette geçerli akçe hemen, hemen yedi ayda, aksini kim derse desin, beş sefer satınalma gücünü kaybederse, toplu iş sözleşmelerinin işçiye sağladığı gerçek anlamdaki faydadan, nasıl söz edebiliriz?

Ekonomisi sağlam olmayan toplumlarda, murakabesiz bir piyasa da buna eklendiğinde, toplu iş sözleşmelerinden ancak teselli veya aldatmaca aracı olarak söz edilebileceğini acı da olsa kabul etmek zorundayız.

4 — YARGI ORGANLARI :

Sayın arkadaşlarım; son zamanlarda Yargıtay 9 ncu Hukuk Dairesince alınan kararlardan, sendikâl faaliyetlerimiz açısından endişe duyduğumu ve bunun tüm işçi toplumu olarak düşünce ile izlediği kanısında olduğumu dikkatlerinize sunarım.

Örneğin; İhbar önelini peşin olarak ödeyen işveren, işçiyi ihbar öneli süresine ilişkin hak ve menfaatlerinden mahrum edebilmektedir. Bu takım şartların tahakkuku halinde haftada 48 saatten fazla yapılan çalışmaların fazla çalışma sayılmaması ve en son olarak da, 275 sayılı kanunun 22 nci maddesi «GREV OYLAMASI» ile alâkalı karar ki, işveren tarafından grevin engellenmesi kolayca mümkün olabilecektir.

En yüksek yargı merciine güvencimizi yitirdiğimiz anda, dolaylı yollardan elimizde bulunan hakların alınma çabalarıyla karşı, karşıya bulunduğumuz kuşkusuz anlaşılmaktadır.

5 — ÇALIŞMA BAKANLIĞI TEŞKİLÂTI :

Muhterem arkadaşlarım; anılan Bakanlığın 2.Ekim.1974 tarih, 1066-1-3/11645 sayılı (12) numaralı, 274 ve 275 sayılı kanunların tatbikatıyla ilgili genelgelerinin hiç bir suretle anılan kanun hükümleriyle bağdaşmadığı ilgililerin tetkiki sonucu kolayca saptanacağı görülecektir.

Bu takım talimat ve bu kabil genelgelerle; kanun hükümlerinin zorlanması ve hattâ tatbikatta tadili yoluna gidilmesinin, ne dereceye kadar Hukuk Devleti kavramı ile bağdaşabileceğini ilgililerin takdirlerine arz ederim.

Bölge Çalışma Müdürlükleri ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının icrai bir yetkili olmadıktan sonra, 1475 sayılı iş kanunundaki para cezalarının, basit trafik suçları seviyesinde bulunması ve nihayet sendikalara mahkemeye verin, dava açın tavsiyesinde bulunan teşkilâtın 1975 Türkiyesindeki işçi toplumunun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır diyemiyorum. Çünkü bir hayli uzaktır.

Sosyal Sigortalar Kurumuna gelince; Bu Kurumun yönetimine gerçekten işçi kesimi ağırlığının görülme zamanı gelmiştir ve hattâ geçiyor. Sağlık ünitelerindeki, sağlamı hasta yapan kuyruklar, çalışma zamanını tam olarak değerlendirmeyen personelin tutumu, tabiplerin tahaccüm karşısındaki davranışları ve nihayet sağlık ünitelerinin yaygın bir halde olmaması, üzüntü ve endişe verici tablonun kalın çizgileridir.

Bu arada; İSTANBUL - İZMİR - ANKARA - ADANA - ERZURUM - DİYARBAKIR v.s., işçi yoğunluğu bulunan il merkezlerinde kurulu Sosyal Sigortalar Kurumu Şube Müdürlükleri bünyesinde, sendika temsilcilerinin de yer alma zorunluğunun kaçınılmaz bir düzeye

ulaştığını, sebeplerini burada açıklamayı lûzumsuz gördüğümden, sadece işaret etmekle yetiniyorum.

İş ve İşçi Bulma Kurumuna gelince, işsizlik sigortasından, mesleğe yöneltme servisinden yoksun bu tür bir kuruma, kuşkusuz batıda hiç bir ülkede raslanılması mümkün değildir. Kurum bugün için iş piyasasına hakim olmaktan ziyade, sadece seyirci kalmaktadır. Oysa ki; gelmiş, geçmiş ve bugünkü hükümetin dahi programlarında işsizlik sigortası vardır. Fakat diğer vaadlerde olduğu gibi, işsizlik sigortası da sadece kâğıt üzerinde kalmağa mahkûm edildiği tüm işçi toplumunun malûmudur.

Bu arada şuna değinmek isterim; Türkiyemizin akçeye ilişkin bütçesi olmakla beraber - ki anında hali malûm - bir işgücü bütçesi yoktur. Endüstride eğitim münferit olup, topluma mâl edilecek biçimde değildir. İşte ismi var, fakat kendisinden beklenilen fonksiyonu yerine getiremeyen devlet mekanizması, bu yıl ikiyüz bini aşkın Lise mezunu gencin sokakta kalmasının başlıca nedenidir.

6 — TARIM İŞÇİSİNİN DURUMU :

1475 sayılı İş Kanunun geçici 4 ncü maddesi hükmüne göre, mezkûr kanunun 33 ncü maddesi uyarınca, Çalışma Bakanlığı asgari ücret tesbit komisyonunca alınan 30.Temmuz.1974 tarih, (7) sayılı kararla, tarım işçisinin asgari ücreti 33.— TL. sı olarak saptanmıştır. Rakam üzerinde şimdilik durmaksızın bir de gene 1475 sayılı kanunun 5 nci maddesinin (1) nci bendine bakalım. «Aşağıdaki hususlarda bu kanun hükümleri uygulanmaz. 1 — Deniz ve havataşıma işlerinde, 2 — TARIM işlerinde (Orman talî yolları dahil).

Sevgili arkadaşlarım; tarım ülkesiyiz deriz, milli gelirde tarım ürünlerinin yeri, yüzde şu kadar deriz, işçisini iş kanunu kapsamı dışında tutarız, göstermelik bir geçici madde ile sözde asgari ücretini saptarız.

Değerli arkadaşlarım; bunlar sosyal adalet anlayışıyla hiç bir şekilde asla bağdaşamaz. Tarım işçisi; en kısa bir süre içinde yasal haklarına eksiksiz kavuşturulmalıdır.

7 — KANUNLARIN TATBİKATI :

En son çıkan; 1475 sayılı İş Kanununun (14) Kıdem Tazminatı ve (24) toplu işçi çıkarmaya ilişkin 4.Temmuz.1975 tarih, 1927 sayılı kanunun uygulanmasının hemen akabinde meydana gelen birçok

problem hepinizin malûmudur. Diğer taraftan mezkûr kanunun 13 üncü maddesi ki, sosyal ve ekonomik nedenler dışında çoğu kere işverenin doğrudan doğruya işçi zararına, grev kararı alınan işyerlerinde dahi, 275 sayılı kanun uyarınca tarafların hakları askıda bulunduğu halde, işveren için bu hak askıdan alınarak kendisine verilme yoluna gidilmiştir. Kanun dışı lokavt kararının tescil ettirilmesi hayal olmuştur.

Tekrar temas ediyorum başımızdaki Eemokles'in kılıcı olan İş Kanunun 13 ncü maddesine, özellikle küçük sayılabilecek işyerlerinde sendikalaşmayı önleyen, işçiyi anayasal hakkına kavuşmak için sendikaya üye olayım derken işsiz bırakan, dolayısiyle ekmeğinden eden bu maddenin kötü niyetle uygulanmasını önleme için tadili şarttır.

Bu hususlara temas etmemin sebebi, TÜRK—İŞ - PARLEMENTO ilişkilerinin yoksulluğunu gözleriniz önüne sermek içindir.

Sevgili arkadaşlarım; en az (3) kişilik bir mutlak surette uzaktan değil, Senato ve Mecliste, Komisyonlarda, kanunların çıkışına Türk-İş'in ağırlığını hissettirecek biçimde aralıksız faaliyetini sürdürmelidir.

Bu yapılmadığı takdirde, maalesef, Büyük Millet Meclisinden çıkan ve çıkacak kanunların, değil hak vermek, eldeki hakları dahi alır biçiminde olacağı mukadderdir.

8 — TÜRK—İŞ HUKUKSAL YÖNDEN ÇALIŞMALARI :

Hepimizin bildiği gibi; 1317 sayılı kanula tadil edilen 274 sayılı Sendikalar Kanununun bir kısım hükümleri Anayasa Mahkemesince iptâl edilmiştir. Sonra ne oldu? Dolayısiyle bu kanunda bir takım boşluklar olduğundan tabelâ sendikacılığı denilen birçok sendikalar yeniden türedi. TÜRK—İŞ bu çok önemli kanunun iptâl edilen hükümleriyle alâkalı bir faaliyet göstermişmidir? Sonuç nedir? Bizim tesbit ettiğimize göre; 1, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 23, 29, 32 nci maddeleri tamamen veya kısmen iptâl edilen 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile de 35, 36, 37, 39 ve 42 nci maddeleri uygulama biçimi değiştirilen eldeki Sendikalar Kanunu ile Türk işçisine gerçek hizmet götürülürmü - ilgililerden rica ediyorum, evvelâ elimize bize aktivite verecek - Sendikalar Kanunu en kısa bir süre içinde lütfen ele alınsın.

9 — TİP TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ :

İşyerlerinin özelliği dışında; genellikle işkolu düzeyindeki bilgiyi

kapsayacak toplu iş sözleşmesi oluşturulmalıdır. Çünkü; Türk-İş'e bağlı çeşitli kuruluşların bilgi ve tecrübelerinden, parasal yön dışında hukuki yönden, kardeş teşekküllerinde yararlandırılmasından fayda sağlanacağı kanısındayız.

Örneğin; biz TEK GIDA—İŞ SENDİKASI olarak, özellikle işçi aleyhine işleyen hükümlerden toplu iş sözlemesi tasarılarına koyduklarımızı açıklayayım. «İBRANAME» işçiden ibraname alınmasını kabul etmiyoruz. Çünkü; 1475 sayılı İş Kanununda yeri yoktur. «ZAMAN AŞIMI» tamamen işçi aleyhine işletilen bir hükümdür. İşyerinde; işçi hak ve menfaatlerine ilişkin olarak zaman aşımının işleyemiyeceği tasarılarımızda yer almaktadır. Bu misâllerimizi değerli zamanınızı almama yönünden fazlalaştırmıyorum.

Bu önerilerimizi burada vakit darlığı nedeniyle kestikten sonra, biraz da memleket meselelerine değinmek istiyorum.

Gerçekten; Amerika Birleşik Devletleri'nin silâh ambargosundan sonra, Türk-İş'in kendi silâhını kendin yap, kampanyasına katılmada gösterdiği örnek tutum, tebrike şayandır. Kendilerine Sendikam adına teşekkür ederim.

Ancak; Amerika Birleşik Devletleri'ne bir şeyi borçluyuz ki, o da bize gerçek yüzünü göstermiş bulunması ve bundan böyle de Türk milletinin değerli dostluğunu artık kendileri için kaybedilmiş bir dostluk olduğudur.

Türk-İş olarak; kendi silâhımızı kendimiz yapmamız yönünden, memleketimiz menfaatleri ön plânda dikkate alınmak şartiyle, girişilecek özellikle DEVLET teşebbüsünün yanında olduğumuzu müsaadeleriyle ifade etmek isterim.

Kanımızca; memleketimiz bugünkü işçi göç sebepleri nedeni, endüstri yerleşmesinin vatansathında, dengesiz biçimde toplanmasındandır. Türk endüstrisinin yerleşme sahası kanımca (% 80 - % 90) arası İSTANBUL, MARMARA ve EGE Bölgesindedir. Anadolu halkı iş mevsimi dışında ne yapacak? Türkiye'deki gizli işsizlik özellikle kırsal bölgelerde korkunç seviyededir. Toprak reformu bu durumu kısmen hafifletebilir. Bu bakımdan güvendiğimiz Devlet Plânlama Teşkilâtının Tarım ve Toprak Reformu ile endüstrileşmeyi birlikte yürütmelerinin zorunlu olduğunu ihtiyaten duyururum.

Endüstrimizin; sadece Anadolu'yu pazar kabul etmekle kalkınması hiç bir suretle düşünülemez. İslâm ülkelerinin dahi her türlü iyi ilişkilere rağmen pazar olarak benimsememesi mümkün değildir.

Karşımızda, bir ortak pazar ve daha geniş anlamıyla bir dünya rekabeti mevcuttur. Herşeyden evvel **KALİTE** ve **FİAT** faktörleri, zamanımızda dostluklardan evvel gelmektedir.

Dış ülkelerdeki işçilerimizden; genellikle yabancı işverenler de memnun olduklarına göre, Türk işçisinin yabancı işçiden hiç bir suretle geri olmadığı, bu bakımdan aksaklık varsa yönetimde, daha doğrusu halâ işyerinin yönetimine işçisini bir türlü iştirak ettirmeyen işverende aramanın olacağı doğaldır.

Sevgili kardeşlerim; meselelerimiz çoktur, fakat halledilmesi yönünden ümitsiz olmamalıyız. İlk şart birleşelim diyorum. Çünkü; korkarım ki par, parça yiyecekler, bu dağılmadan ne DİSK ne de hiç bir teşkilâta bağlı olmayan **MÜSTAKİL SENDİKALAR** ve ne de **TÜRK—İŞ** kârlı çıkacaktır. Bizler tüm Türk işçileri bir dereceye kadar kendi teşkilâtları sayılan kendi teşkilâtları zararına çalıştıkları sürece bundan işveren yararlanacaktır. Daha sonraları korkarım ki demokrasimiz zedelenecek ve belki de daha korkuncu olacaktır. Kanımca evvelâ birleşelim. Hayatiyetini Anayasamızdan olan bu güç karşısında görülecektir ki herkes bizi karşısına değil, yanına alma çabasına girişecektir. Birleşen Türk işçisi dürüst yoldan, Anayasal yoldan iktidar demektir. Bunu şu yüce kurultayımızda haykırıyorum.

Teşkilâtın; herhangi bir parti desteklemek veya bir parti kurma, yani siyasi ortamdaki yeri, teşkilâtın yetkili organlarınca veya bir nev'i anketle saptanması mümkündür. Tekrar söylüyorum ilk yapılacak iş birleşmedir. Çünkü teşekkül edecek güç, her çareyi en iyi şekilde halledebilecek bir güç olacaktır.

Bu bakımdan; önerilerimizin biran evvel tahahhuku yönünden, Türk-İş Ana Tüzüğünün 11 nci maddesi uyarınca, olağanüstü genel kurul toplantısın için kurultayımızın karar alması yönünden Divan Başkanlığınca gereğinin ifasını, arz ve teklif ediyorum.

Konuşmama zorunlu olarak burada son verirken, hepinize sağlık ve mutluluklar diler, Kurultayın Türk işçisine ve memleketimize hayırlı olmasın ıve yararlı kararlar almasını yürekten dilerim.

Okan YÜKSEL, Türkiye Gazeteciler Sendikası İzmir Şb. Bşk. :

Türkiye Gazeteciler Sendikası adına, işçi kardeşlerime, işçi dostlarıma saygılarımı sunarım;

Kurultay, övünç verici bir çizgide, düzeyde gelişirken, bugün tam tersi ortaya çıkmış durumda. Burada, Türk işçi sınıfının, en büyük temsilcisi olduğunu söylediğimiz Türk-İş'in, en büyük bölge kurultaylarından biri yapılırken, arkadaşlarımız, ne yazık ki görev ve sorumluluk anlayışının dışına taşarak, kurultayı terk edip gitmektedirler. Ne yani, konuşmamız bitince, bizde mi çekip gideceğiz buradan, dinlemeyecek miyiz diğer arkadaşlarımızı? Bu saygısızlığı mı yapacağız? Burada, konuşma masturbasyonu mu yapacağız? Türk işçi sınıfı için, bir takım önerilerde bulunan arkadaşlarımız bile, şu anda burada yoklar. Bu kadar kısa süreye dayanamayan arkadaşlarımız, nasıl sendika liderleri, temsilcileri olabilirler? İşçi sınıfı karşısına nasıl çıkabilirler?

Genel Başkanımız Sayın Halil Tunç, dünkü açış konuşmasında ekonomik doktrin açısından sağ ve sol kavramları, anlatmaya çalıştı. Ne kadar öğünsek azdır Türkiye Gazeteciler Sendikası üyeelri ve örgütü, yıllardır zindanlarda çürümek pahasına, mapuslarda yatmak pahasına, faşist yöneticiler elinde, egemen çevreler karşısında, ezilmek pahasına, bu kavramları yıllar öncesi ortaya atmıştır. Bu kavram, şimdilerde yeni ortaya atılıyor. Türkiye'de işçi sınıfı kavgası var diyenler bizdik. Burjuva devletinin savcıları, yedişer buçuk yıllarla çıktılar karşımıza. Toplam altmış yıl yedik. Özgürlükçü demokratik rejim adı altında, kandırdılar bizleri. Hangisi, 1960 devrimi mi? Gerçek bir devrim mi? Asker — Bürokrat kesiminin ekonomik baskılar nedeniyle yaptıkları mıydı devrim? 1971'lerdeki üç paşanın verdiği muhtıra ile, kaçan hükümet mi hükümetti? Bu muydu Türkiye Devleti? Böylemiydi yöneticilik? O halde, benim Türk-İş başkanım da bir muhtıra versin, hükümetler gitsin. Bu mu özgürlükçü demokrasi? Özgürlükçü demokrasi diyoruz, gereklerini yerine getirmek lüzumunu bile duymuyoruz. Batı diyoruz, batıyı ancak öykünüyoruz. Batının ancak kravatını alıyoruz, smokinini alıyoruz, operasını alıyoruz, İstanbul'a 150 milyon liralık opera sarayı dikiyoruz. Bu mu batıcılık? Batıcılığı ben düşüncede anlarım, anlayışta anlarım ve bunu Türk toplumunun gelenek ve göreneklerine göre özümleme de bulurum. Bir takım kavram kargaşalıkları çıkıyor ortaya, biz diyoruz ki; toplumlar ekonomik doktrin gereği beş yapıdan geçer. İlkel toplum diyoruz, köleci toplum, feodal toplum, kapitalizm, sosyalizm v.s. Her bir üst safha, alt safhanın etkisiyle oluşur. Türkiye feodal toplum yapısını atlatmıştır. Kapitalizm mi var? O da yok. Barbarcılar var, vurguncular var, hayali mobilyacılar var. Bunları yazan basın, Sayın Halil Tunç'un dün dediği gibi, aşırı sol

basın mı? Faik Türün işkenceci başı dedik diye mi? Ne oldu? Yerel seçimler bile gösterdi. Türkiye halkı en güzel şekilde cevaplarını verdi. A partisi işkencecisi, İstanbul'da yanıtını aldı, C partisi adayı da Trabzon'da aldı. Deniz Kuvvetleri Kumandanı Kemal Kayacan - dan bahsediyorum. Bu şehir Trabzon da olabilir, Zonguldak da olabilir. Biz Türkiye üzerine konuşabiliyoruz. Ayrıcalık mı yaratmak istiyoruz, Zonguldak, Trabzon diye. Türkiye artık, halkıyla, bilinç düzeyini aşmak üzeredir. Bunu engellemek isteyenler, yönetici durumunda olanlardır. Türk-İş'in eğitim felsefesi olmadığına dair sözler söylendi. Biz yıllardır söylüyoruz bunu, ne yapıyorlar? Türk-İş tabanına iniyor mu, eğitiyor mu? Ekonomik doktrinleri gösteriyor mu? Nedir sağ kavram, sol kavram nedir? Kurultaylarda bile görülüyor bu. Öyle arkadaşlarımız çıkıyor ki, Örneğini — Ankara'da gördüm · Sağcıyım diye bağırıyor, Marxist teorilerden söz ediyo. Bu kadar bilinçsizlik olmaz. Sağ sermayedir, sol da emek. Sermaye sol olacak diye, ben sağ olamam, ben solum. Solcuyum ben. Bunu bilincimle yerleştirmişim kendi kişiliğime. Bunu Türkiye halkına da ulaştırmak istiyorum. 1975 Türkiye'sinde çok şeyler istiyoruz. Güneşli günler istiyoruz, yaşamak istiyoruz. Çocuklarımızla yaşamak istiyoruz. Bu fırsatı bize vermiyorlar. Askerleri ile geliyorlar, tankları ile geliyorlar, jandarma dipçiği ile geliyorlar. Türk-İş ne yapıyor? Öğretmen kıyımları, memur kıyımları ve sokaklarda gençler vuruluyor, sehpalara götürülüyorlar. Ne yapıyoruz? Hepsi bizim çocuğumuz, kardeşimiz, bu ülkenin çocukları. Yapılacak şeyler, elbette, sıra kavramında söz konusu edilebilir. Fakat sıra düzeni olmayabilir. Bir takım sıralar alt üst edilebilir. Türk-İş artık çok şeyi, çok kısa sürede yapmak zorundadır. İlerici ve devrimci örgütlerin yanında bulunmak zorundadır. Memurlarla birleşmek zorundadır. Hem memurlarla birleşelim, işçi - memur ayırımı sona erdirilsin diyoruz, hem memurlara sataşıyoruz. Öğretmenlerle birleşmek zorundadır. Onbinlerce öğretmen kıyıma uğrarken, Türk-İş'in sesi neden duyulmuyor? İspanya'da beş halk çocuğu sephaya götürülürken, Türk-İş'in ancak İstanbul temsilcisinden ses çıkıyor . Neden Türk-İş'ten ses çıkmıyor? İran Şahı Türkiye'de Şahbanu'da Türkiye'de, bütün dünya basını İran'ın sömürülen halkının parasıyla Şah ve Şahbanu için övgüler düşüyor. İran'da doğan iki çocuktan biri ölür. İran'da köylünün yaşama süresi ortalama yirmi yedi yıldır. Gerçekleri neden öğrenmek istemiyoruz? Arkadaşlarımız sefalet edebiyatı yapılmasın, devrimcilikten aptipati duymaya başlarız diyorlar. Olmaz öyle şey. Sefalet edebiyatı değildir yaptığımız, gerçekleri söylemektir, Bunları yapmaya çalışıyoruz. Devrimcilikten antipati duyulmaz. Türk-İş eleş-

tirilirse, Türk-İş'e antipati mi duyacağız? Devrim devrimdir. Şu salonda, bu meydanda, bir kavga veriliyor. Hani er olanlar, hani işçi olanlar, hani temsilci olanlar? Bırakıp kaçıyorlar. Sadece konuşmakla mı yetineceğiz. Gazeteciler nerede diyorsunuz. Gazeteciler mapuslarda, zindanlarda, 12 Mart döneminde yatan bizdik. Ressamlarımız, şairlerimiz, karikatüristleridiz, yazarlarımız, çizerlerimizdi. Gazeteciler burada, aranızda... Biz gazeteciler arasında da kavga veriyoruz. Gazetecilerin, işçi sınıfından olmadığına dair kavgalar var. Biz işçiyiz diyoruz. Yok öyle toplumda ayrıcalık. Daha 1933'lerde Mustafa Kemal'in söyledikleri var «İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz» demiş. Nerede kaynaşmışız? Bize devlet, imtiyaz vermiş. Basın kartı vermiş, toplumdan ayrıcalık tanımış. Neden vermiş? Çünkü işverenlerin kolayına gelmiş, devleti sömürtmüş, işçiye vermemek için sömürtmüş. İade ediyoruz. basın kartlarımızı, işçi oluyoruz, öğünç duyuyoruz. Korkmayın bizden, kucak açın bize. Aydın kesime alaycı bir şekilde bakıyorlar, neden diyorlar fakirlerin yanındasınız, neden işçilerin yanındasınız? Fakirlerin yanında olmak, onurlu insanların görevi değil mi? Aydınlar sizin yanınızda olacaktır. Aydın kesimi, artık yüzyılların yanılgısını gidermeye başlamıştır. Bu ülke geçmiş yıllarda ne çektiyse, aydın, bürokrat kesiminden çekti, eşraf çevrelerinden çekti, egemen çevrelerden çekti, emperyalizm uşaklarından çekti. Daha dün değil miydi Mustafa Kemal'e bolşevik diyenler... Bugün de bize yakıştırıyorlar aynı tanımları. Tarih gerçeği gözler önüne seriyor. Aradan yirmi yıl geçse, elli yılda geçse, korkumuz yok bizim. Onun için, biz gelecek yılları kısaya indirgemek istiyoruz. Tam bağımsız bir Türkiye istiyoruz. Ne Amerikan uşağı, ne Rusya'nın yanında. Türkiye bunu başaracak güçtedir. Tarihsel geçmişimiz bunu göstermektedir. Bugün, bir Amerika, bize ambargo koymaya kalkıyor hem de nasıl? Kendi paramızı peşin peşin vermişiz bu silâhları vermiyor. Öncelikle yanılgı, neden? Ben sanayileşmem için gerekli, üretimim için gerekli sermayeyi, gidip silâhlara yatıracağım. İnsanları vurmaya, öldürmeye çalışacağım. İnsanları yaşatmak değil midir en güzel olan. Ama Amerika, bir Yunanistan'ı silahlandırır, bir bizi silâhlandırır. Arkasından da isterse silâh verir, isterse silâh vermez. Bu mudur ulusal onur taşıyan dış politika? Hiç bir partiye bağlı değilim. Hiçbir partinin sözcülüğünü yapmam. Çünkü Türkiye'deki bütün partilerin, palavra sıkan bir takım palavracı politikacılar tarafından işgal edildiğine inanıyorum. İşçi sınıfının kavgasını verelim diyoruz. Nasıl vereceğiz? Bütünleşmeyi sağlayamadan nasıl veririz? Ülkemizde 25 milyonu aşkın köylü kesimi var. Bunlarla bütünleşmeden, nasıl kavga

veririz? Gençlik var, yiğit gençlik var, güçlüklere kolaylıkla göğüs geren bir gençlik var. Bu gençliği neden almıyoruz yanımıza? Bizler genç değilmiydik? Hepimiz gençlik döneminden geldik. Genç olanlarımız bile var. Neden gençliği böylesine güzel bir kavgaya, neden sokmuyoruz?

Neden genç işçileri yanımıza almıyoruz? Neden ille düşünce bakımından, fiziksel bakımdan yaşlanmış çizgisinde kalmayı yeğliyoruz? Türkiye Sendikası, görüş ve önerilerini, her zaman, her yerde açıkça dile getirmektedir.

Petrol devletleştirilsin diyoruz, var mı karşı olan Yeraltı kaynakları devletleştirilsin istiyoruz, Bankalar, sigorta şirketleri devletleştirilsin istiyoruz, eğitimde eşitlik istiyoruz. Türkiye'nin zavallı halkı demeyeceğim, ikiyüz bin genç insan sokaklarda, öğrenim göremiyorlar. Eşitlik sağlansın istiyoruz. Vergide eşitlik sağlansın istiyoruz, gelir dağılımında eşitlik sağlansın istiyoruz. Bölgelerarası ayrıcalık kalksın istiyoruz. Sadece batı değil, doğuya da gidilsin istiyoruz. Elektrik, su götürülsün istiyoruz, okul götürülsün istiyoruz. Onlar sadece finanse kapitallerin, tröstlerin, kartellerin, daha çok para kazanmaları için boğaza köprü kuruluyorlar. Ben mi geçiyorum? Arabayla köprüden hangi işçi geçiyor? Türkiye Gazeteciler Sendikası olarak eleştiri, öz eleştiri olsun diyoruz. Oturduğunuz yerde, birtakım çirkin sözler söylüyoruz. En başta söyledim, biz yıllarca zindanlarda, mapuslarda yatarız. Ama gölgemizi çiğnetmeyiz adama.

Türkiye Gazeteciler Sendikası adına Okan YÜKSEL saygılar sunar...

Mustafa BAŞOĞLU, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı :

Sayın başkan, işçi kurultayını bu ana kadar izlemek büyüklüğünü gösteren değerli işçi kardeşlerim. Türk-İş'in yıllardan beri savunduğu bir ilkesi, bu işçi kurultayı vesilesiyle bir kere daha kendini göstermiş oldu. Biz Türk-İş olarak yıllardanberi, fikir özgürlüğü olsun istiyoruz. Herkes dilediğini, dilediği kadar söylesin, sonra dinleyenler beğendiklerini alsınlar, beğenmediklerini bir kenara itsinler diyoruz. Şimdi burada, dünden beri görüyoruz, diğer kurultaylarda olduğu gibi, bütün arkadaşlarımız, kendi düşüncelerini, inançlarını dile getirdiler. Fazla zamanınızı almadan, izin verirseniz bir kaç konuya değinmek suretiyle, düşüncelerimi arzetmeye çalışacağım.

burada, düşüncelerini arzeden, gazeteci arkadaşımızın söylediklerinden bir kısmına, bir Türk vatandaşı olarak ve bundan önemlisi bir işçi olarak katılmadığımı ifade etmek istiyorum. Boğaz köprüsü yapılmasın, fabrika kurulmasın, iş sahaları açılmasın. Sonra ne olacak Türkiye'de? Eğer biz bunları yapmayacak olursa, sefalet olur. Herşeyi, devletin eline verelim, ama, biz her şeyin devletin elinde olduğu ülkeleri de biliyoruz. Orada işçilerin sürüm sürüm süründüğünü de biliyoruz. Faik Türün Paşa İstanbul'da işkence yapmıştır. Bu, genel bir şikâyet konusudur. Acaba Faik Türün Paşa veya başka bir paşa, durup dururken sokakta giden vatandaşları, arkadaşları toplayarak içeri götürmüş, onlara işkence mi yapmıştır... Yoksa görevinin gereği olarak, Türk bayrağının yerine kızıl paçavraların savunuculuğunu yapmış olanları mı savunsun. Bunları bilmemiz, bunları değerlendirmemiz lâzım gelir. Biz de işçiler olarak, kimseye gölgemizi çiğnetmeyiz. Ama, Türk Milleti olarak topraklar üzerinde, bir başka bayrağın dalgalanmasına da izin vermeyiz. Böyle sorunları, hep kendi kafamıza göre, bir dünya yaratarak götüreceksek, çözümüne imkân yok. Ama bir noktada elbetteki birleşeceğiz. Yararlı bulduğumuz fikirleri birbirimizden alacağız. Zararlı bulduğumuz fikirleri atacağız, sevgili arkadaşlarım. Aşağı yukarı, iki aydan beri şube kongrelerine katılıyorum. İşçi arkadaşlarımın, temsilci arkadaşlarımın, diğer iş kollarındaki işçi kardeşlerimi dinliyorum. Bu kurultay vesilesi ile bir kere daha şunu tesbit ettim. Genel olarak, bizim topluluğumuza yan etkilerle bir arıza, bir hastalık bulaştırılmak isteniyor. İşverene gidiyoruz işçi temsilcilerinden şikâyetçi, temsilci şube yöneticisinden şikâyetçi, şube yöneticisi merkezinden, merkez Türk-İş yöneticisinden. Bazı arkadaşlarım taban diyorlar ki, ben bu deyimlerin yerine, işçi kelimesini tercih ediyorum. Aslında taban, daha değişik olur. Aslında taban demek, bana göre doğru değil. Ama sendikanın temsilcisini, şube başkanını, işçilerin dışında nasıl görürüz. Bunları biz, kendimiz seçerek, iş başına getiriyoruz. Sendikanın yöneticisi işçiyi satarsa, satar diyoruz, böyle bir alışkanlık süre geliyor.

Yarın o yönetime gelecek olan başka birisi olacaktır? Biz dışardan başkalarını getirit, bizi idare etmesine izin mi vereceğiz? Bunu Disk yapmaktadır. Disk'in yönetiminde, aslında işçiler değil, bir takım, işçi olmayan kişiler söz sahibidir. Bunların elinde zincirler vardır. Fabrikanın önünde dolaşırlar. Bunların elinde çivili sopalar vardır. İşçilerin özgürlüğünü, sendika özgürlüğünü de ellerinden almaya çalışırlar. Bizim Türk-İş topluluğunda, Sayın Halil Tunç, Sayın

Şide, Özdemir ve özgür hizmetkârınız ben ve benden önce konuşan bütün sendikacılar, hepimiz işçiyiz, hepimiz işçinin içerisinden geldik. Görevimizi yapmadığımız an, elbette işçi bizi götürecektir. Ama Mustafa Başoğlu sendikanın başına seçildi. Artık tezgahtan uzaklaştı. Mutlâka işçiyi satar gibi bir düşünceyi eğer biz, işçilere aşılamaya kalkarsak, Türk-İş'in başındakiler ihanet eder diye bir düşünceyi aşılamaya kalkarsak, işçi şubesi başkanı ve temsilcilerini, kendilerinden değilmiş gibi görmeye başlarsa, o zaman arkadaşlarım, biz, istediğimiz hedefe ulaşamayız. Hepimiz işçiyiz. Bugün ben, sendika başkanı olarak duruyorsam, yarın mutlâka işçinin arasına döneceğim. Benim geldiğim yer orasıdır. Bunu inkâr eden, zaten işçinin arasında, Türk-İş topluluğu arasında bulunamaz. Bulunmaması lzım gelir, bizim onu barındarmamız lâzım gelir. Böyle olunca arkadaşlarım, birbirimize vereceğimiz fikirlerle, zannediyorum, geleceğimizi teslim edeceğimiz genç işçi kardeşlerim, elbetteki bizden sonra başkaları, bu yönetime gelecektir. En nihayet, bir yönetici ölünceye kadar bu görevde kalabilir. Allah gani gani rahmet eylesin, Sayın Başkanımız Demirsoy'un bir noktada hayatı son buldu, aramızdan ayrıldı. Onun yerine bir başkası gelmiştir. Yarın ben gideceğim, benim yerime siz geleceksiniz . Sizin yerinize bir başkası gelecektir. Ama mutlâka işçiler gelecektir. Başkalarının gelmesine imkân yok. Öyle olunca, yönetim kadrolarında olanlar, mutlâka ihanet içerisindedirler gibi bir düşünceyi, bizim benimsememiz lâzım gelir. Tasvip etmememiz lâzım. Şimdi Türk-İş yöneticilerinden bazı arkadaşlarım da kendi kendinden şikâyette bulunmak suretiyle, işlerin iyi gitmediğinden yakınmaktadırlar. Arkadaşlarım, aslında Türk-İş'in çok şey yapmasını istememiz iyidir, övünç vericidir. Ama bilmemiz gerekir ki, biliyoruz zaten, benim söylemem gereksiz, Türk-İş, hükümet değildir, Türk-İş Meclis değildir, 24 ilkesini, genel kurulunda kabul etmiştir. Onun çeşitli ilkeleri vardır, ama, bunları kanunlaştıracak güce sahip değildir. Bunları gerçekleştirebilecek hükümet değildir. Bir başka şikâyet konusu daha vardır. Mecliste işçiler olsun deriz, işçilerden daha çok kişiler, Meclise gitsin isteriz. Ama genel olarak, işçi milletvekillerinden şikâyet ederiz. Aramızdan bakan olsun deriz, hükümette söz sahibi olsun deriz. Bir değerli arkadaşımız bakan oldu. İlk olarak onu eleştiren biz olduk. Hem böyle yönetime katılalım, hem yönetime katılanları eleştire eleştire kendimizi kötüleyelim. Bu bir alışkanlık, zannediyorum. Bizi doğru bir yola götürmez, bizi bir noktada çıkmaza iter. Yarın herhangi bir arkadaşımız Meclise girecek, bakan olacak, onun gerisinde kalanlar mutlâka onu eleştirmemelidir. Elbette, ha-

taları varsa, bunu söylemesi gerekir, Türk-İş çok şey yapmalıdır. Ama, acaba Türk-İş'e bu işi yapabilecek gücü ve cesareti verebiliyor muyuz? Ben size siyasî düşüncelerimi, hiç bir zaman. hiç bir arkadaşımın katılmadan bir örnekle arz etmek istiyorum. 12 sayılı kararname, işçi - memur ayrımını, çıkmaza sokmuştur. İşçilere haftada iki gün tatil verilmiyor. Asgari ücretlerin tesbitinde, Türk-İş zamanın hükümetiyle kapışmış, kendi düşüncesinin kabul edilmesini istiyor. Grevler yaygınlaşmış, lokavtlar genişlediği bir dönemde, Başkan Halil Tunç'un «Eğer bu sorunlara çözüm getirilmezse, genel greve giderim» sözüyle kamu oyunun işçilerin karşısına çıktığı zaman, bazı CHP li arkadaşlarımız, yahu siz acaba CHP iktidarını mı yıpratmak istiyorsunuz gibi bir takım düşünceler ileri sürmüşlerdir. Bunu, zaman zaman konuştuk, tartıştık. Aradan zaman geçti. İşte, sizin şerefinizin ortaya koyduğumuz 8 saatlik direnişin olduğu İzmirdeyiz. Ama hiç bir AP li sendikacı, niçin Süleyman Demirel Başbakanken, size bu derinişi yapıyorsunuz diyemedi. Dememesi lâzım. Hangi parti iktidarda olursa olsun, Ecevit olur, Süleyman bey olabilir başkası olabilir. Madem bu demokratik düzendir, böyle olacaktır. İktidarda olan siyasî partiye, sempati duyarak, sorunlara çözüm getirilmediği zaman, bu bizdendir, sesimizi çıkramayalım. Nasıl olsa bunu bir noktada aramızda hallederiz, düşüncesiyle gidecek olursak Türk-İş niçin etkili olmuyor, Türk-İş niçin ağırlığını koymuyor dememiz lâzım gelir. Bir direniş karşısında, iktidardaki siyasî partiye göre, ona sempati duyan işçiler, ben buna katılmıyorum derse, Türk-İş bütünlüğü, nasıl sağlayacaktır? Vergi reformunu nasıl gerçekleştirecektir? Toprak reformunu istediği gibi nasıl yapacaktır? En nihayet, etkili olabileceği, işçilerin tek silâhı, genel grevdir. Bundan daha etkili bir silâhımız yok bizim. Ordumuz yok, polis kuvvetlerimiz yok. Bizim belli noktalarda ağırlığımızı koyacağımız tek kuvvet, genel grevdir. Eğer genel greve bütün işçiler katılmayacak olursa, bir takım siyasi mülahazalarla gidelim veya gitmeyelim endişesine kapılacak olurlarsa, elbetteki Türk-İş'ten daha fazla bir şey beklememek gerekir. Ben de sözlerimle, icra kurulundaki değerli arkadaşlarımın, bir noktada, yönetimde de sorumlu olan ve gerekiyorsa elbetteki ben de sorumluluğunu taşıyan bir insan olarak, her şey düzgün gitti demiyorum. Ama bazı sorunlara çözüm getirememişsek, bir noktada, biraz da bunun kendimizde olduğunu, kendi hatalarımızdan meydana geldiğini kabul etmek zorundayız. Çünkü biz birbirimizin dışında olamayız. Siyasî düşüncelerimiz ne olursa olsun, işçiler olarak bizim birbirimizin dışında kalmamıza imkân yok-

tur. Herşeyden evvel, kader birliğimiz vardır. Aynı amaçla uğraşan kişileriz. Siyasî düşüncelerimiz şu olsun, bu olsun, bizi, bir noktada ayırmaz. Toplu sözleşme hakkına engel geldiği zaman, hepbirlikte kavga ederiz. Grev hakkını ortadan kaldırmaya kalksalar, hepbirlikte kavga ederiz. Çünkü, ortak menfaatlerimiz vardır. Öyle olunca arkadaşlarım, elbette birbirimizi eleştireceğiz. Ama zannediyorum, bu eleştiriyi yaparken, insaf sınırlarını taşmamız gerekir. Şimdi değerli arkadaşlarım, burada bir bakandan örnek verildi. Ben bildiklerimi arz etmek bakımından söylüyorum. Herhangi bir arkadaşımdan sempati, ya da antipati alacağım gibi bir endişe, ya da ümit içerisinde değilim. Ama bir sendikacı arkadaşınız olarak, sorumluluğu hisseden ve namusluca bir sendikacılık yaptığıma inanarak şunu söylemek istiyorum. Gerçekten AP li bir bakanın Türkiye'de grev hakkının, hangi amaçla söylerse söylesin tartışma konusu olacak şekilde beyanatta bulunması doğru değildir. Elbetteki buna karşı olmamız gerekir. Ama burada şu da söylenmeliydi, 12 sayılı kanun hükmündeki kararname, kamu kesiminde çalışan 200.000 arkadaşımızı toplu sözleşme ve grev hakkından yoksun bırakmıştır. Maalesef, bu kararnamenin altında, Başbakan olarak, Ecevit'in imzası vardı. Bunu da söylemek zorundayım. Arkadaşlarım, başka bir örnek arzedeyim : Sosyal Sigortalar Kurumunda, herhangi bir siyasî mülâhazayla konuşmuyorum, sadece yürürlükte olan bir kararnameden söz ediyorum, eğer hergangi bir siyasî parti hangisi olursa olsun bizim haklarımızı kısıtlama yönünde ,bizim haklarımızı ortadan kaldırma yönünde bir davranışa girerse, ister AP, ister CHP, ister MSP, ister DP olsun, hangisi olursa olsun, bu mücadelede en önde yürümezsem, şerefsizim. Haklarımızı ortadan kaldırtmayız.

İzmir'de yapılan direnişte, grev hakkımız olmasına rağmen, buraya geldim, konuşma yaptım, temsilci arkadaşlarımı topladım, hastanelerde diğer arkadaşlarımla birlikte, fiilen katıldım. Bizim uygulamamamızda siyasi mülahaza yoktur. Çünkü siyasi partiler, henüz kendilerini bir noktada açıklığa kavuşturamamıştır.

Siyasî partiler daha bir oluşun içersindedir. Evvelâ onlar iyice bir olgunlaşsınlar, oluşsunlar. Hangisine daha çok güvenebileceğimizi bir kere kestirebilelim. Gayet tabii düşüncelerimizi söyleriz, destekleyelim deriz. Ama şu anda benim verdiğim örnekler, o partiden, bu partiden verdiğim örnekler göstermektedir ki, siyasî partiler daha kendilerini tam mânasıyla işçi haklarını gerektiği gibi savunabilecek açıklığa kavuşturamamıştır. O zaman, hangi siyasi

parti olursa olsun, bizim, onun uydusu olmamız gerekir. Onun peşinden gitmememiz gerekir. Hepimiz, işçi olarak, vatandaşız, radyo dinleriz, gazete okuruz, toplantılara gideriz. Siyasileri, politikacıları takip ederiz, Hangisinin bizim düşüncemize uygun olduğuna inanırsak, gider reyimizi ona veririz.

Başka arkadaşlarım da ifade ettiler. Meclisten işçilerin kıdem tazminatlarının bir aya çıkarılması hakkındaki teklif, aşağı yukarı beş altı ay kadar sürümcemede kaldı, çıkamadı. Çeşitli mülâhazalar vardı, ortaklar arasında fikir ayrılıkları vardı. v.s. Ama bu bizim çıkmazımızı ilgilendiriyordu. Diğer arkadaşlarımın da söylediği gibi, kendi aylıkları kanunî hakları değildir, o ayrı bir konu, Meclisten geçtiği için söylüyorum. Kendi çıkarları söz konusu olduğu zaman, bütün siyasi partilerdeki arkadaşlarımız nasıl da birleştiler?. Kimse birbirine lâf atmadı, kimse birbirine sataşmada bulunmadı. Hiç kimse aleyhinde de bir tek lâf söylemeden, birleşip çıkarı verdiler. Çünkü arkadaşlarım, onlar da kendi açıları bakımından bir çıkar grubudur. Kendi çıkarları yönünden, kendilerini düşüneceklerdir. Biz de onların karşısında, hangisi olursa olsun, kendi çıkarımızı korumak ve geliştirmek durumuyla karşı karşıyayız. Türkiye'de vergi adaletsizliği vardır. Eğitimde eşitsizlik vardır. Devletin yer altı ve yer üstü kaynakları, gerektiği gibi değerlendirilmemektedir. Buna kimsenin itiraz ettiği yok, karşı da çıktığı yok. Eğer, biz bu sorunlara, çözüm bulacaksak, evvelâ kendi aramızda, bir noktada birleşmemiz gerekir. Şimdi bizim bütün işlerimiz bitti de falan siyasî parti mi olsun, filân siyasî parti mi olsun durumuna mı geldik? Ben size çok önemli bir konu arzedeyim değerli arkadaşlarım. Biz, kollarını sıvamış ve bir takım yan etkileri de etrafına çekmek suretiyle, Türk-İş'e bağlı bütün iş kollarında sendikalar kurdurmuş bulunuyoruz. Her birimizin birliği ve varlığı yavaş yavaş kemirilmeye başlanmıştır. Hepimizin, birlikte bunu kavgasını etmemiz gerekmez mi? Sağlık -İş'ten alacağı on, Deri-İş'ten alacağı 20, Maden-İş'ten alacağı 30, veya 40, gide gide sonunda bizim halimiz neye varacaktır. Şimdi bir de, devrimcilik meselesi vardır. Siyasî meseleleri gerektiği kadar tartışmıyalım demiyorum. Ama evvelâ kend bütünlüğümüzü korumak, kendi geleceğimiz bakımından daha çok bir arada olmamız gerektiğini, dikkatten uzak tutmamamız gerekir. Herbirimizden kopan, Türk-İş toplumundan kopuyor demektir. Türk-İş'i kıskananlar çoktur. Türk-İş'i çekemeyenler çoktur. Türk-İş'ten yana görünüp de Türk-İş'i arkadan han-

çerlemek isteyenler de çoktur. İçerden çoktur, dışardan çoktur, ama Allaha şükür, şimdi ayaktadır. Ne kadar kuvvetli bir teşkilâtımız varmış arkadaşlarım. Politik düşünceler tartışılacaktır. Zamanı geldiğinde, parti mi kuracağız, bir partiyi mi destekliyeceğiz, bu da meydana çıkacaktır. Elbette bu genel kurulda tartışılır. Ama bir değerli arkadaşımın dediği gibi, birkaç arkadaşımın söylediği gibi, alacağımız kararlar, eğer etkili olacaksa, neye gelmişse, alacağımız kararları eğer işçi arkadaşlarmıza kabul ettiremiyeceksek ve alacağımız kararlar bizi biraz daha biribirimizden uzaklaştıracak, koparacaksa, bunun amacımıza uygun olmayacağını iddia etmek mümkün değil.

Kaldı ki, siyasî etkinliğe karşı çıkan, hiçbir arkadaşımı görmedim. Değerli arkadaşlarım, bir de burada, izin verirseniz, onu da arzederek huzurlarınızdan ayrılacağım. Sanki Türkiye'de, vergi kaçıranlar ki, ben aslında, vergiyi kaçıranın, devlete karşı görevini yerine getirmeyenin, nüfus kâğıdında vatandaş olarak görünse de, samimi bir Türk vatandaşı olduğuna inanmıyorum. Ama Türkiye'de, sanki vergiyi kaçıranlar, milliyetçiliği temsil edermiş gibi, milliyetçilik kavramı üzerinde de yanlış anlamalara sebep olabilecek tartışmalara girmememiz gerekir. Türkiye'de vergiyi kaçıranlar arasında, milliyetciyim, sağcıyım diyen olduğu kadar, solcuyum diyenler de vardır. Bunu hepimiz de biliriz. Yani sanki solda görünenler, aslında samimi olarak solda görünenler, ona milliyetçiliği de en az milliyetçi düşüneceğini savunanlar kadar benimseyenler vardır. Bir de sadece, kendi çıkarı için, solda görünenler vardır. Ayrıca devletin yönetimini değiştirmek için, solda görünenler vardır. Sanki orada oturanlar, sanki orada bulunanlar vergiyi muntazam mı ödüyor. Gidin, bir yurt dışı gezisinden dönen bakalım. Kaç kişi gümrüğe vergi ödüyor, bir tanesi ödemez. Arkadaşlarım, milliyetçilik herhangi bir siyasî partinin inhisarında olan birşey değildir. Milliyetçilik, Anayasamızda tercih edilmiş, kendisini Türk sayan, ben Türkiye Cumhuriyet Hükümetinin vatandaşıyım diyen ben, bu topraklar üzerinde yalnız ayyıldızlı bayrağı sayarım, kabul ederim. Onun uğrunda ölürüm. Falan parti milliyetçiymiş, falan parti millî görüşü savunmuş olabilir. Kendine oy toplamak için, ama milliyetçilik kavramı bizi birbirimize, bizi birleştiren bizi dünyanın hakim kılan bir kavramdır. Milliyetçilik kavramı, Avrupalının bizi çeşitli yönlerden sömürmesine engel olan bir kavramdır. Yine öyle olacaktır. Avrupalı bizi çok mu sever? Sanki Türkiye'de yabancıların okullarının ne işi vardır? Amerikan kolejleri

var, İngiliz kollejleri var. Amerikan hastaneleri var. Eğer bunlar bizi o kadar çok seviyorlarsa, Amerika yardımı niye kesti? Yardımına da ihtiyacımız yok. Para ile aldığımız malı neden vermedi de, biz, Türkiye'de milyonlarca lira para harcayıp, kollejleri çalıştırıyoruz. Kültür emperyalizmini sürdürebilmek için, bizim genç dimağlarımızı, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı kendi kültürüne alıştırmak için, kendisine sempati duydurabilmek için yapmaktadır. Fransızlar da böyledir. Bir zamanlar, bir yabancı lisan hastalığı başlamıştı. Televizyonda ingilizce, almanca, Fransızca, italyanca dersler veriliyordu. Sanki çok önemliymiş gibi, bizim verdiğimiz vergilerle yaşattığımız TV'de yabancıların propagandasını, müziği de dahil, çalgısı da dahil, sanki biz dinlemek zorundayız gibi, bir kültür emperyalizminin devamına müsaade etmememiz mümkün müdür? Elbetteki her devlet, kendi çıkarını düşünür ve türküleri yalnız Türk düşünür tarihte de bu böyleydi, bugün de böyledir. yarın da böyle olacaktır. Her lisan bir insandır. Ama sadece propaganda aracı olarak yapılıyorsa, kendi kültürünü aşılamak amacıyla yapılıyorsa, o bizim düşündüğümüz manada her lisan bir insandırdan çıkar elbetteki. Lisanı öğreneceğiz ama, bize lisan öğretmeye çalışanlar, kendi varlıklarını, kendi kültürlerini aşılamamalıdırlar. İngiliz, Fransız alışkanlığı aşılamamalıdırlar. Gerçek milliyetçilik bu düşüncelerle bağdaşmaz. Ben bunu lisan üzerine değil, yabancıların üzerinde sürdürmeye çalıştıkları kültür emperyalizmi üzerine söylü yorum. Arkadaşlarım, bizi bize aşağılatmak istiyorlar. Bizim kimimize gerici diyorlar, kimimize ilerici diyorlar, kimimize de takunyalı diyorlar. Hep bunu söyleyenler gavurlardır. Hep bunu söyleyenler, bizi baskı altında tutmak isteyen devletlerdir. Bizi küçültüyorlar. Kendi kendimize küçülttürüyorlar. Kendilerini daima tavanda gösteriyorlar. Bir Fransız hayranlığı, bir İngiliz hayranlığı duymamıza gerek yok. Biz, dünya devletlerine medeniyet öğretmişiz. Biz dünya devletlerine insanlık götürmüşüz, onların bize öğreteceği bir şey kalmamıştır. Ama kendi çıkarları yüzünden bunu böyle yapıyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bunlar ülkemizin gerçekleridir. Bunların üzerinde durmak zorundayız ki, biz, hep birlikte hangi düşünceye sahip olursak olalım, kendi düşüncemizi daha çok sevebiliriz. Kendi kendimize daha çok bağlı kalabiliriz. Kıbrıs çıkartması oldu da, ne oldu? Hangisi bize yardım etti? Başta Amerika olmak üzere, İngiliz mi, Fransız mı yardım etti? Hiç birisi yardım etmedi, etmez, biz çıkarmayı kendi kendimize yaptık. Şerefli ordumuzun mensupları oraya gittiler ama, şimdi bütün gavurlar birleşmişler bizim şeref kanlarıyla aldığımız topraklardan bir kısmını çekebilmek için baskı

üzerine baskı yapıyorlar. Elbetteki öyle yapacaklar. Çünkü onlar bizden olamazlar. Onlar bizim çıkarlarımızı koruyamazlar. Değerli arkadaşlarım, benim bu söylediklerimde hiçbir arkadaşımın, benimle birleşemiyeceğini sanmıyorum. Siyasi düşünceler, ayrıdır. Ben kendi siyasi düşüncemi taşırım. Başkası kendi siyasi düşüncelerini taşır ama, şu söylediğim konuda, milliyetçilik konusunda, kültür emperyalizmi konusunda, yabancıların bizi sömürmek istemeleri konusunda, hangimiz birleşmek istemeyiz ki... Yıllardan beri bizi sömürdüler. İmkanlarımızı kullandılar. Bundan sonra hiç birisine, kendimizi sömürtmeyelim. Ne Amerika'sına, ne Rusya'sına ve Mao'suna, ne de İngiliz'ine muhtaç olmadan, varlığımızı kendimiz sürdürelim. İnşallah sürdüreceğiz. Buna hiç bir vatan haininin gücü yetmeyecektir. Saygılar sunarım.

İsmail Hakkı SÜREN; Türk Metal-İş Sendikası İzmir Şb. Bşk. :

Sayın başkanlık divanı, varsa, sayın TRT ve basın mensupları, kıymetli misafir sendikacılar, Ege'nin muhteşem işçi temsilcileri, sizleri, şahsım ve Türk Metal-İş Sendikası adına, saygıyla selâmlıyorum.

Türk Metal-İş sendikası olarak, sendikam adına yapacağım konuşmamı, iki bölümde arz etmek istiyorum. Birinci bölüm, bölgemizdeki sorunlarla ilgili, ikinci bölümde ise, asıl bu kurultayın toplanma sebebini teşkil eden, Türk-İş politikaya ağırlığını koymalımıdır, bununla ilgilidir.

Değerli, arkadaşlarım, ülkemizde özellikle bölgemizde, büyük çabalar sarfedilerek yapılan toplu iş sözleşmeleri, uzun mücadeleler verilerek yaptığımız görevler neticesinde aldığımız haklar, fiyatların hızla arttığı bu devirde, daha işçinin cebine girmeden, yerini bulmaktadır. Değerli genel başkanımızın dün açış konuşmasında belirttiği gibi, ekonomimiz dar boğazlar içerisindedir. En kısa zamanda, ekonomimizin dar boğazlardan çıkarılması için çareler aranmalıdır, bulunmalıdır. Neticesi daha çok vahim olacaktır. Patlamalar başlayacaktır. Bölgemiz dahilindeki sigorta tesislerinden arkadaşlarımız yeteri kadar yararlanamamaktadırlar. Sigorta primleri, hepimizin bildiği gibi, sessiz sedasız arttırıldı. Hiç kimsenin sesi çıkmadı. Primler arttırıldıktan sonra, bazı ilaçlara ambargo koyduk. Hayati önem taşıyan bazı ilaçlar, Sosyal Sigortalar tesislerinde bulunmamaktadır. Arkadaşlarımız sıkıntı çekmektedirler. En üst kuruluşumuz Türk-İş İcra Kurulundan arkadaşlarım adına rica ediyorum, aracı olsunlar.

SSK Genel Müdürlüğünden, bu çağ dışı ambargoyu kaldırtsınlar. Bölgemizdek iş mahkemelerinden müştekiyiz. İzmir'de kurulu iki tane iş mahkemesi mevcut. İki iş mahkemesindeki dosyalar, biteceği yerde, hergün istif yapılmakta, daha çok artmaktadır. İşçi arkadaşlarımızın davaları, bir sene, birbuçuk sene, hatta iki sene devam etmektedir. Arkadaşlarımız haklı bir daha dahi olsa, işyerinden çıkarıldıkları zaman, işverenler, arkadaşlarımızın haklarını vermemekte, mahkemelerin uzun sürdüğünü bildikleri için, bir sene önce ödeyecekleri paranın alım gücü ile, iki sene sonra ödeyecekleri paranın alım gücünü de hesaba kattıkları için, mahkemelerin uzamasına vesile olmaktadırlar. Baskı altında tutmaktadırlar. Arkadaşlarımız, mahkemeleri devam ederken, usanmaktadırlar. Alacakları paraya lanet etmektedirler. Yine müşteki olduğumuz bir kurum, İş Güvenliği Grup Amirliğidir. Çok işyerleri, iş güvenliğinden yoksun çalışmaktadırlar. Bir tarafta kurumun müfettişleri Kordon'da denizi seyrederken, yaptığımız bütün yazışmalar yetersiz kalır. Bugüne kadar, hiçbir fabrikada, tesiste gereken iş güvenliğine ait tedbirler alınmamıştır. Müfettiş arkadaşlarımız gidip dolaşmakta, ama, fabrikatör yine bildiğini okumaktadır. Değerli arkadaşlarım, bölgemizde, Türk-İş'e bağlı teşkilatlar olarak, kopuk çalışmaktayız. Maden-İş sendikası, Türk-İş'in bünyesinden ayrıldığı zaman, yalnızca karşısında Türk Metal-İş Sendikası, daha eski ismiyle, Türkiye Metal-İş Federasyonu vardı. Senelerce mücadeleyi tek başımıza verdik. Ama bugün görüyoruz ki, bütün teşkilatlar huzursuz. Bütün teşkilatlar endişeli, çünkün her iş kolunda yavaş yavaş sendika kuruldu. Yalnız bizim kolumuzda kalmadı, diğer iş kollarına da sıçradı. DİSK'e bağlı teşkilatlar, müşterek çalışmasını biliyorlar. Bir bültenleri çıktığı zaman, o paraleldeki bütün teşkilatlarının altında imzaları olduğunu görüyoruz. Ama bizim teşkilatlarımızın bir araya gelmesi mümkün olmuyor.

Değerli arkadaşlarım, Türk-İş yöneticilerinden bu hususta ricamız var. Bölgedeki sendikaları, bir yönetmelik tanzim ederek, ne şekilde çalışacaklarını ve ne şekilde birleşerek çalışma şekillerini ve yöntemlerini tesbit etmelerini istiyoruz. Bu tesbitten sonra da, teşkilatların, o yönetmeliğe, aynen, uymalarını arzu ediyoruz. Türk-İş, bölgelerde kurultaylar yapıyor. Türk-İş, eğer bir işçiyi kendine yakınlaştırmak istiyorsa, bölgelerde bazı sosyal ve kültürel girişimlerde bulunması gerekmektedir. İşçi bunu arzulamaktadır.

Değerli arkadaşlarım, konuşmamın bu bölümünde, asıl kurultayların toplanmasına vesile olan, poltikaya ağırlık koymak ve bunun ilkelerinin neler olması lâzım geldiği meselesidir. Benden önce konu-

şan değerli hatip arkadaşlarım, teşkilatlarının görüşlerini belirttiler. Ben de teşkilatımızın bu konudaki görüşlerini kısaca özetlemek istiyorum. Bu mesele, bize göre, çok önemlidir. Önemli olduğu kadar da, hassas bir konudur. Üzerinde hasasiyetle durmak gerekir.. Türk siyasi hayatını geriye doğru incelediğimizde, 10 senede bir çalkantılar olduğunu görürüz. Milletimizin yapısı, çoğun gereklerini yerine getirmeye çok müsaittir. Bu itibarla Türk-İş, en kısa zamanda, bir politik büro kurmalıdır. Bu büro vasıtasıyla, en iyi şekilde inceleme ve politik eğilimi yapmalıdır. Neticelerine göre, Türk İşçi Hareketinin prensiplerine uygun düşecek partiyle, pazarlığa oturmalıdır. Hiçbir partiye basamak olmak istemiyoruz. Prensipler tesbit edilmelidir. Kriterler çizilmelidir. Biz tabandaki işçiler olarak, işçi arkadaşlarımızı, bu prensiplere göre davranmaya ikna edebilmeliyiz ki, ondan sonra bir partiyi destekleyelim ve desteklemeye devam edelim. Değerli arkadaşlar, işçi arkadaşlarımızın içinde, çeşitli partilere mensup, arkadaşlarımız var. Eğer ki prensipler çizilmezse, iknada, tabandaki arkadaşlar olarak, bizler güçlük çekeriz. Yüksekteki arkadaşlarımız, tavandaki arkadaşlarımız, belki onlar için mühim değil, tabanda çalışan bi zarkadaşlar çok güçlük çekmekteyiz. Bugüne kadar bu güçlükler içersinde çalışmamıza devam ettik.

Değerli arkadaşlarım, aşağı yukarı son konuşmacılardan bir tanesiyim. İki günden beri kurultayı sabırla izliyorum, sizler de izliyorsunuz. Sıkılan arkadaşlarımız var. Salonu terk ediyorlar. Vaktinizi almak istemiyoruz. Teşkilâtımın görüşlerini kısaca belirtmeye çalıştım. İşçi kurultayının neticesinde alınacak kararların, Türk-İş topluluğuna, Türk-İş'e, işçi arkadaşlarımıza mutluluk getirmesini dileyerek, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İbrahim ÇETİNBAŞ; Türk Fetal-İş Sendikası İzmir Şb. Sekreteri :

Çok muhterem işçi arkadaşlarım, konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selâmlıyorum. Ne acıdır ki, tabanın temsilcileri olduğumuzu, bu mikrofondan iddia ediyorum. Memleket sorunlarının, işçi sorunlarının dile geldiği bu mikrofonda dinlemekten sıkılarak, kahve köşelerinde kağıt oynamaya kaçıyoruz. Sabırlı olmasını bilmeyen, dinlemesini bilmeyen bir kişinin sendikacı olduğuna asla ve asla inanmıyorum. Riyakar olduğunu söylerim. Sorunlarını dile getirmeyen, kendi sınıfının insanlarının görüşlerini dinlemek lutfuda bulunmayan kişiler, temsil ettikleri kişilere, işçilere, emekçilere hizmet götüremezler. Çünkü onun karşısına gelip, derdini anlatan benim

emekçi kardeşim derdini dinlemekten aciz olduğu için ve onun görüşlerinin karşısında basit kaldığı için, onu da dinlemeden kaçarlar. Değerli arkadaşlarım, söylememizden zevk duyuyoruz ama dinlemesini de bileceğiz. Değerli arkadaşlarım, biraz evvel sayın sendikacı ağabeyimiz de, Kıbrıs'a Türk bayrağını diken, Türk gençliğinden bahsetti. O, Türk bayrağını benim sınıfımın insanı dikti. Tezgah başında çalışan, emekçi arkadaşımdı. Ne Yaşar Holding'in oğlu, ne Fevzi Azakat'ın oğlu, ne de Vehbi Koç'un oğlu yoktu orada. O toprağı, kanlarıyla sulayan, benim Anadolu köylümün, Ege köylümün, Marmara köylümün insanlarıydı. Hangi zenginin, hangi fabrikatörün oğlu Kıbrıs'ta savaştı? Asla ve asla, hiç bir zaman savaşmadı. Bugün aynı işverenlerin, aynı patronların oğlu diskoteklere gider. Bugün diskolara gidin ahlaksızlığın ne olduğunu görün. Bunları mı savunacağız? İşçinin yanında olan, işçiyi seven, işçiyi sayan kişilerin yanında olacağız. Tüm mutluluklar sizlerin olsun, değerli arkadaşlarım.

Hikmet ALÇAN; Şeker-İş Susurluk Şubesi Bşk.

Sayın başkanlık divanı, Türk işçilerinin güzide temsilcileri, kıymetli arkadaşlarım, sizleri, Şeker-İş Susurluk şubesi başkanı olarak, şahsım adına, teşkilatım adına saygıyla selâmlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türk-İş'in tertip etmekte olduğu işçi kurultayları, çalışan insanların temsilcileri olarak memleket davalarını, açık seçik bir şekilde, tartışma imkanını bize bahşettiğinden, tek kelime ile büyük dertlerle dolun işçi temsilcilerinin, böylesine toplantılarda deşarj olma imkanı vermesi bakımından, elbette büyük yararlar sağlamaktadır. Değerli arkadaşlarım, bu toplantı vesilesiyle Şeker-İş olarak bizde çalışanların sorunlarını, ülke sorunlarını, kısa da olsa, sizlere kendi görüş açımızdan ifade etmekte yarar görüyoruz. Kıymetli arkadaşlarım, ülkemizde her geçen gün, her geçen sene, işsiz olarak boş gezen insanların adedi bir hayli artmaktadır. Böylesine çalışanlar için, önemli olan bir konuda Türk-İş'i gerektiği ölçüde bir gayreti içerisinde olmasını bilhassa arzu ederiz. Kanaatim odur ki, Türk-İş böylesine mühim bir konuda, kendisine düşen görevi, tam olarak yerine getirdiğine emin değiliz. Bu durum işveren kesimini, bir inancı ölçüsünde, sendikalar karşısında da şımartmaktadır. Şöyle ki, toplu pazarlık masalarında çalışan insanlara, hak talep ediyoruz. Çalışan insanlara iyi imkanlar hazırlamak için,

mücadele verdiğimiz toplu sözleşme masalarında, adamlar dışarıda asgari ücretin altında bile çalışabilecek adamların mevcudiyetini ve biz gerektiğinde çok kolay şekilde de adam bulabiliriz ifadesiyle şımarık hareketler içerisine girmektedirler. Bu bakımdan, bu mühim davada Türk-İş etkin bir çalışma içerisine girmelidir.

Vergi adaleti sorununa da biraz değinmek istiyorum. Türkiye'de, namuslu olarak vergi ödeyen insanlar, bordrodan maaş alan işçisiyle, memuruyla kazancının üçte birini vergi olarak veren, insanlardır. Bunun karşısında, sanayicisi, tüccarı, yılda milyonları kazandığı halde, maalesef kendine düşen görevi yapmamaktadır. Bu bakımdan, vergi adaletinin sağlanması için, parlementoda da işçi üyesi, işçi milletvekili üyesi arakadaşlarım var, milletvekilleri meclise kanun teklif etme imkânlarına sahiptirler. Vergi adaletinin sağlanması yönünden, bugüne kadar, herhangi bir kanun teklifinin yapılmamış olması, işçi kesimi olarak bizleri üzmektedir. Türk-İş, bu güzide arkadaşlarımızı, gerektiği ölçüde ikaz etmelidir. Böylesine mühim bir konuda, maalesef, bizim görüşümüze göre, konfederasyonumuz gerektiği şekilde vazifesini yaptığına inanamıyorum.

Orman işçilerinin sorunu üzerinde de birkaç söz etmek istiyorum. Her türlü sosyal güvenlikten yoksun, çalışma koşullarından yoksun bu çileli insanlara, Türk-İş'in yardım elini uzatması lâzımdır. Bu çileli insanların, bir yerde bitirilmesi için, Türk-İş'in etkili bir çalışmanın içerisine girmesi lâzımdır. Muhalefetteki, Tarım-İş kanununu çıkaracağız diyor. İktidara gelir gelmez yine çıkaracağız diye. lâflar edip, gidiyor. Siyasi partileri, bu yönden gerektiği ölçüde Türk-İş tarafından, baskı altına almak lazı mve bu çilekeş insanların bir derece olsun ızdıraplarının dindirilmesi için, bir çalışmanın içine Türk-İş konfederasyonunun girmesini, bilhassa arz etmekteyiz. Bu hususta, eğer yapılmış çalışmaları var ise, ne ölçüde çalışmışlardır. Her zaman Türk-İş icra heyetinden hesap sorma imkânını, tabandan gelmiş bir insan olarak bulamıyoruz. Böylece bir toplantıda kendilerinden bilhasssa rica ediyorum. İşçi davalarıyla ilgili, az evvel arzettiğim konularla ilgili, ne gibi çalışmalar yapmışlardır? Çalışmalarını nereye kadar götürmüşlerdir.? Bu hususlarda, burada bize malûmat ve hesap vermelidir. Değerli arkadaşlarım, bugüne kadar Türk-İş, Türk-İş tüzüğünün gerektirdiği şekilde, partilerüstü bir politikayı, eksik, fazla nasıl devam ettirdiğinin elbette tenkidi yapılabilir. Devam ettirdik ve bu devam ettirme, bir ölçüde, Türk işçisinin bütünleşmesini sağlamıştır. Türk işçisi, partilerüstü politikayla, tek bir vücut halinde kalabilme imkanı sağlamıştır. Ama bu ortamda ,artık,

partilerüstü politikanın da terk edilip, yerine siyasal yönden etkili olabilecek bir politikanın içerisine girilmesi lâzımdır. Kanaatimiz ve görüşümüz odur ki, siyasal etkinliğini gösterebilmesi için, Türk-İş'in, bir siyasi parti kurmasını, biz, teşkilat olarak benimsiyoruz. Geçmişte siyasi parti kurulmuş. Bilhassa işçi kesiminde, konfederasyondan görev almış arkadaşlarımızın da iştirak ettiği, bir Türkiye İşçi Partisi kurulmuş, ama, kısa süre sonra işçi olmayan insanların eline geçmek sureti ile, fayda yerine hatta ülke için zararlı omuştur. Kapatılmasına kadar da bu devam etmiştir. Bu bakımdan tecrübe edilmiş bir şeyi yeniden tecrübe etmekte, biz Şeker-İş olarak, fayda görmüyoruz. Şeker-İş olarak görüşümüz şu : Türk-İş ilkelerine bağlı, Türk-İş ilkelerinin doğrultusunda bir siyasi partiyle, işbirliği yapılsın. Bir siyasi parti desteklensin. Fakat bu destekleme yoluna girmeden evvel, Türk işçisi, bugüne kadar sendikal yönden, iş hukuku yönünden, çeşitli yönlerden eğitilmiş ise, bu hususta da sendikaları kanalıyla, siyasi bir eğitime tabi tutulması lâzımdır. Eğer bu yapılmaz, derhal bir karar alınırsa, bu yola girilecek olursa, bu hususta endişemiz vardır. Bütünleşmeyi sağlamazsak, bugün Türk-İş ülkemizde, bir kuvvet olarak, kendisini kabul ettirmiş ise, bu bütünleşmesi sayesinde olmuştur. Bu bütünleşmeyi zedelersek, elbetteki Türk İşçileri olarak, bundan, bizler zararlı çıkacağız. Bu bakımdan, sendikalar olarak, bu sahada bir eğitimin içerisine girersek eğer üyeleri her konuda nasıl sendikasının verdiği bilgilere göre ikna edebilmiş isek, bu yönde de neticenin kısa zamanda müsbet bir sonuca ulaşacağına inanıyoruz. Bu hususta görüşlerimizi de ifade ettikten sonra, sözlerimi burada bitiryorum. Çünkü boş sıraların adedi dolu sıralarınkinden fazla. Bizde, sona kalan dona kalır diye bir söz vardır. Biz sona kaldığımız için, biraz talihsiziz. Sözlerimi burada bitirirken, sevgi ve saygıyla hepinizi selâmlar, kurultay toplantılarının işçi camiası için, ülkemiz için, hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Hüseyin PALA; Tümtis ve Türkiye Genel-İş Sendikaları Genel Başkanı :

Sayın divan, sayın basın temsilcileri, sayın sendikacı işçi kardeşlerim, Türk sendika hareketini genel olarak iki devreye ayırmak gerek.

1 nci devre 1946—1960 devresidirki ben bu devreyi sadece bir temsil devresi olarak niteliyorum. Bu dönemde sendikalar sadece isim olarak işçileri temsil ediyorlardı. Hukuksal bakımdan her türlü

temsilden yoksun bulunuyordu. Toplu sözleşme yapamıyor, grev yapa mıyor, işçi adına kanuni mercilere başvuramıyordu.

Görünüşde sendika hareketi vardı. Fayda yönünden aksiyon yönünden sendikalar yok gibi idi. Mali bakımdan sendikanın gücü yoktu.

1960—1963 döneminde ise sendikalar bir çekişme ve bir kargaşa içinde bulunuyordu. Sendika liderleri birbirini yıpratmakla, birbirini töhmet altında bırakmakla meşguldüler.

Kuşkusuz, 1946—1960 devresinde de sendikaların politika ile hatta ekonomi ile ilgilenmeleri çıkar çevrelerinin temsilcisi hükümet edenler tarafından istenmiyordu. Ancak buna rağmen sendika liderleri siyasi partiler için hizmete koşulmuşlardı ve işçilerde kendi sınıfsal çıkarlarını düşünmeden siyasi partilerin oy deposu olmuşlardı.

Aslında, 1946 — 1960 arası sendika hareketi siyasi iktidarların batı ülkelere karşı «Türkiye'de demokrasi vardır» havasını yaratmayı amaçlıyordu. Daha açık ve kısa değinmek gerekirse 1946 — 1960 arası sendika hareketimiz ne teşkilatlanma açısından ve nede fayda yönünden işçilere yarar sağlamamıştır. Fakat hiç olmazsa sendikacılık mefhumuna bizi yaklaştırmış, sendika hareketinin komünistlik olmadığına halk efkârını oluşturmuştur. İşçilerin sendikalara azda olsa üye olmalarını sağlamıştır.

Türkiye'de gerçek sendika hareketi, 1961 Anayasası ve bu Anayasanın gereği 274 sayılı Sendikalar ve 275 sayılı Toplu Sözleşme yasaları ile oluşmuştur.

1963 yılından sonra sendika hareketimiz işçinin faydası yönünden gelişmiş, toplu iş sözleşmeleri yapılmış, ücret zamları getirilmiş, iş şartları iyileştirilmiş, sosyal güvenlik sistemi işçilerin lehine gelişme göstermiştir.

Ancak, işçiler ile sendikalar arasındaki münasebetin her geçen gün biraz daha açılmasına, yani işçinin sendikalardan yabancılaşmasına da olanak hazırlanmıştır.

Bazı arkadaşlar, belkide bu yabancılaşma sözcüğünü hoş karşılamaz, belkide güceneceklerdir. Böyle düşünenleri anlayışlar ile başbaşa bırakıyorum.

Çünkü, artık gerçekçi olmak mecburiyetindeyiz.

Doğrudur, işçilere maddi bir takım haklar getirdik, fakat onların sendikal aksiyonunu geliştiremedik. İşçiler sendikalara sadace, her gün kendileri için ücret zammı getiren bir makina gözü ile bkatılar ve bu maksatla sendikalara üye oldular veya daha fazla zam alacak sendika aradılar.

Bugün için işçilerin sendika seçimini fazla zam açısından yapmadığını hangimiz söyleyebilirsiniz?

Sadece ücret zammının işçiyi mutlu kılacağın ıve sendikalaşmanın başka niteliklerinin de bulunduğunu ve bu nitelikler yerine gelmedikçe alınan ücret zammının işçiyi mutlu kılamıyacağını ve bir elle verilenin diğer bir elle işçinin elinden alınacağı gerçeğini işçiye anlatmadık; anlamsız bir sendika hareketinde devam ettik.

Bugün, içinde bulunduğumuz sendika enflasyonu, hergün bir sendika değiştirmek hareketi, sürdürdüğümüz anlamsız sendika çalışmalarının neticesidir.

1970 yılına kadar sendikaların işçi için sağladığı parasal fayda nisbeten işçiyi memnun etmiş ve sendikaları sevimli kılmıştı. Çünkü yıllarca işverenin sömürüsüne terkedilmiş işçiler bu dönemde kendilerine güven duymuşlar, hakların koruyan, geliştiren sendika kuruluşlarına sahip oldukları gövencesi içinde olmuşlardır.

Dünyamız hızla gelişiyor; şüphesizki Türk Işçi Hareketi de buna yabancı kalamazdı. ... .

1970 sonras enflasyonist hareketin işçileri etkilediğini görmekteyiz. Türk işçisi bunu kolaylıkla anlıyor. Alınan zamlar artık işçileri tatmin etmiyor. Alınan zamlar ne denli astronomik olursa olsun, geçim sepetine bir şeyler eklemiyor. Bu gerçeği anlamakta gecikmeyen işçi, sendikaclarına ve sendikalarına karşı hırçınlaşıyor.

İşçinin bu tedirgin hareketi birde art düşünceli bazı sarı ve ideolojilere saplanmış sendikacılar tarafından rahatlıkla istismar ediliyor. Şayet zamanında her şeyi çekinmeden işçilere anlatsa, onları her bakımdan eğitebilse idik, bu art düşünceler işçiyi tedirgin edemezdi.

İşçi bugün bir arayış içindedir. Hak ettiğinin kendisine verilmediğini, bir azınlığın onların alın teri üzerine saltanat kurduğunu biliyor. Türkiye'de devlet kredisi ile zengin olunduğunu anlıyor. Vergi adaletsizliğinin mevcut olduğunu işçi biliyor. Encok vergiyi kendisinin ödediğini biliyor. Milli gelirin % 50 sinin, % 10'u geçmiyen imti-

yazlılar tarafndan bölüşüldüğünü biliyor. 1.600.000 işçinin iş aradığını biliyor. 1.000.000 Türk işçisinin yabancı ülkelerde iş aradığını biliyor Karaborsanın kimin yararına yaratıldığını, vergi iadesinin kaç tane imtiyazlı için yapıldığını, ithalat, ihracat yolsuzluklarının kimler tarafından yapıldığını ve bundan hangi mutlu azınlığın yararlandığını, montaj sanayinin kimin yararına işlediğini ve aile holdinglerinin nasıl pahalılık yarattığını işçiler çok iyi biliyorlar.

İşçi; bütün bunlar ve benzerlerini pekalâ biliyor ve bunların kendi sınıfına ve sabit gelirli vatandaşa nelere mal olduğunu da biliyor. Fakat bunun nasıl önleneceğini henüz bilmiyor hiç olmazsa tam kavrayamamıştır.

Çıkar çevreleri uzun yıllar işçilerden ülkede dönen çıkar oyunlarını saklayabilmişler ve bu maksatla işçileri mümkün oldukça politikadan uzak kalmasını sağlamaya çalışmışlardır. Her vatandaşa yasak olmayan siyasi politikanın işçi kuruluşları için yasaklanmış olmasının başka anlamı yoktur. İnkâr edilmesine imkân bulunmayan sınıf bilincinin «öcü» gösterilmesinin maksadı açıktır. Gayeleri, işçiler siyasal bakımdan bir araya gelmesinler, ülke sorunlarında baskı gücü olmasınlar. Kuşkusuz, her bir işçi ve hele her bir sendikacı siyasal iktidarları oluşturmak için oy kullanmak hakkına sahiptir ve oyunu kullanıyor ve herkes bir partiye üyedir. Bunları kimse yasaklamıyor ve yadırgamıyor. Ancak, bir işçi veya bir sendikacı çıkıpta «çıkarları müşterek olan işçiler ülke iktidarını oluşturmak için oy potansiyellerini birleştirsin» dedimi kıyametler kopuveriyor. Hemen tepkiler başlıyor. Hayali rejim değişiklikleri, mülkiyet düşmanlığından tutunuz da mukaddesat ve milliyet düşmanlığı gibi her türlü itstismar konu ediliyor.

Bütün bu hırçınlığın sebepleri vardır ve hak edilmeden elde edilen çıkarların korkusu vardır. İşçi bilinçli hale gelir ve yönetimde söz sahibi olursa şimdiye kadar ülke zararına ve bir avuç çıkarcının lehine işleyen oyunların bozulacağından korkuluyor.

Çoğulcu demokrasilerde ayrı ayrı siyasi partilerin bulunması normaldir ve Anayasa kuralıdır. Siyasi partiler karma fikirler üzerine kurulamaz; öyle olduğu takdirde parti kavramının anlamı kalmaz. Siyasi partiler çağımızın koşulları içinde ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal bakımdan birleşik düşünce üzerine kurulur. Yani ülkenin yönetimini yakın anlayış içinde düşünenler bir siyasi partide toplanırlar.

Çağımızda ülke yönetiminde en etken sorun ekonomik ve sosyaldir. İşçilerin bu iki kavram hususunda ayrı düşünce içinde bulunduğunu hiç sanmıyorum. Durum bu olunca siyasal bakımdan işçilerin dağınık kalmasın isteyenleri, hele bu biçim düşüncenin sahibi bir sendikacı ise bunu kınamaktan kendimi alamıyorum, bu benim samimi kanatimdir, beni mazur görünüz.

Ülkenin içinde bulunduğu ortamı kısa hatları ile anlatmaya çalıştım; bunları istatistiki rakamlarla ortaya koymak mümkündür. Ancak zamanım ve sabrınız buna müsait değildir. Ülke yararına ve buna ilişkin sınıfımız yararına hareket ederek, bozuk düzene dur demek durumundayız. Hiç şüphesizki bazı art düşünceli ve belkide yabancılara bağımlı fikirde olanlar gibi «yıkmakla, yakmakla, vurmakla, vurulmakla» konuların çözüleceğine inanmıyor ve böyle bir hareketi hatırımızdan geçirmek bile istemiyoruz. Ancak ülkenin yönetiminde üzerimize düşeni yapmaktan kaçmayı da o kadar zararlı sayıyoruz.

Ülkenin sorunlarının sadece toplu sözleşmelerle, ücret zamları ile, grev ve lokavtlarla halledileceğine inansa idim, bazı siyasi parti liderlerini memnun etmek için işçilerin hep böyle dağınık politik inanç içinde kalmasını önerir ve bazı sendika liderleri gibi siyasi bir post kapmaya çalışırdım. Görüyorumki bunu bir anlamı kalmamıştır. Sorunlarımızın çözüm yolu parlementodan geçer. İşçilerin parlamentoda ağırlığını hissetirmeleri sadece kendi sınıfına değil tüm dar gelirli vatandaşın çıkarı için fayda sağlar.

Bir kısım insanların ülkemize faşist otoriter bir yönetim ve diğer bir azınlığın da Marksist otoriter yönetim özlemi içinde olduklarını hissetirir bazı hareketleri zaman zaman seziyoruz. Böylesi bir zihniyetin hakim olması herkesden önce işçilerin anlayış ve menfaatine ters düşer. O halde işçilerin birleşerek çoğulcu demokrasiyi savunmaları gerekir. Bu savunma, dağınık yöntemler ve işçi menfaatine ters anlayış içinde olanlarla yapılmaz.

Bugün Türk işçisini temsil hakkına sahip «Türk-İş»'e ümit bağlayan milyonlarca insan vardır. Türk-İş'e bağlı olsun yada olmasın her işçi Türk-İş'i eleştiriyor. Köylüsü, memuru, öğretmeni, öğrencisi ve hatta siyasi partiler Türk-İş'den bahsediyor ve Türk-İş'i eleştiriyorlar.

Bu eleştiriler lehde olsun, aleyhde olsun netice değişmez. Gerçek olan herkes ülke düzeninde Türk-İş'den bir aksiyon, bir alâka

bekliyor. O halde, Türk-İş herkes tarafından kabul edilen yerini seçmeli ve bunda gecikmemelidir. Aksini yaparsa bu yeri başkaları ve belkide ülkeye zararlı olacak düşünceyi taşıyanlar alabilir.

Türk-İş, 1952 den bugüne kadar bir politika izlemiştir. Belkide bir süre bu politika tutarlı idi. Ancak, son günlerde bunun yetersiz hale geldiğini Türk-İş'e bağlı işçi toplumunun siyasi kanaat bakımından gittikçe bölündüğünü ve bu bölünmenin, sendikal örgütlenmeyi de etkilemek üzere olduğunu görüyoruz. Bu gerçekleri inkâr etmek mümkün değildir.

Sayın sendikacılar, insanlar çağına göre yenilenmek mecburiyetindedir. Hele toplumun sınflarını temsil etmek durumunda olanlar daha çok bu mecburiyet içindeler. Sınıfımız yararına, ülkemiz yararına olacak yaklaşık bir siyasi politikada birleşelim.

İnsanlar bazı alışkanlığından uzaklaşabilirler hele bu uzaklaşma toplum yararına olursa daha kolay olur.

Değerli işçi arkadaşlarım, Türkiye'deki düzenin iyi olduğunu söylemek güçtür. Türkiye'deki yasaların hakkınca ve tam işlediği söylenemez. İzin verirseniz sadece işçileri ilgilendiren konulardan bazı örnekler vereyim :

Sosyal güvenlik yasamız 1948 den bu yana mer'iyette bulunuyor. Halbuki resmi istatistiklere göre sosyal güvenlik kapsamına alınması gerekirken bir türlü güvenlikten yararlanmayanların sayısı bir milyonun üstündedir. Buna karşıt güvenlik kapsamına alınan işçilerin sayısı 1.300.000 dür.

Çalışma Bakanlığının resmi istatistiklerine göre ücret ve aylık karşılığı çalışanların sayısı 4 milyondan fazladır. Buna karşın sendikalaşanların sayısı bir milyonu geçmiyor.

1971 de 11 maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 274 sayılı Sendikalar Yasasının ne olacağını düşünen bile yoktur.

275 sayılı Toplu Sözleşme ve Grev Yasasının yetmezliği yüzünden yetki meselesinde içinde bulunduğumuz keşmekeşlik hepinizce malûmdur. Parlementomuzun çekilen çileden haberi bile yok.

1475 sayılı İş Yasasında kıdem tazminatı ile ilgili yapılan değişikliğin yetersizliği şimdiden meydandadır.

1930 yılından bu yana meriyette bulunan belediyeler yasası artık ihtiyaca cevap veremediği kadar çağımız açısından gülünçtürde.

Yasaların doğurduğu güçlükler yüzünden belediyelerde çalışan 100.000'e yakın işçi asgari ücretini bile zamanında alamamaktadır.

Türkiye'de Kara Taşıma Yasası yoktur. Karayolu taşımacılığı yapan şoförlerin çalışma şartlarını feci dersek hata olmaz. Her sene trafik kazalarında can veren 5000 kişinin sorumlusu yoktur.

Trafik yasası 1950 deki son tadilatı ile işliyor. Trafik keşmekeşliğini hanginiz inkâr edebilirsiniz?

Türkiye'de devlet ve özel sektör kesiminde ücretle çalışan 1.500.000 tarım işçisinin çalışma şartlarını düzenleyen ve onları güvenlik kapsamına alan bir yasa yoktur.

Acaba vergi reformundan söz etmek sizi ilgilendiriyor mu?

İşçi Yardımlaşma Kurumu Yasasının niçin çıkarılmadığını soranınız var mıdır?

Başka örnekler ile vaktinizi almak istemiyorum. Yığın yığın sorunumuz çıkmazın içindedir. Buna rağmen işçiler birleşmesin, sendikalar siyasi politika ile ilgilenmesin, parti kurmayın, bir partiyi desteklemeyin, her işçi gözü kapalı bir partiye oy versin diyen bu özlem içinde kıvranan dostlarımıza sormak gerekir. Çözüm bekleyen bu sorunları hangi parlamento çözecektir? Bugünkü parlamentomuzu oluşturan sayın milletvekillerimizin yüzde kaçı işverendir? Yüzde ne kadarı tüccardır? Yüzde ne kadarı işverenlerin müşavirliğinden, müdürlüğünden gelmiştir. Yüzde kaçı toprak ağasıdır. Sorunlarımızı bunlar mı çözümleyecektir. Buna imkân varmıdır? Hiç biriniz ne bu sorunları inkâr edecek durumdasınız, nede bugünkü oluşum tarzı ile hükümetin parlamentonun sorunlarınızı çözeceğini söyleyebilirsiniz.

O halde kaybedilecek zamanımız kalmamıştır. Ülke yönetimine katılmalıyız, temsilcilerimizi, dostlarımızı, bizimle aynı inançta olanları parlamentoya gödermek için ne gerekli ise onu yapmalıyız.

Türk İşçi Hareketi aslında hiçbir zaman politikanın altında kalmadı. Üyelerimizi partilere kaptırdık, seçimlerimizde partiler etkin. Örnek; İzmir direnişi Bornova, Altındağ,

Dünyadaki işçilerin geçtiği köprülerden biz de geçeceğiz. Başka çıkar yol yoktur. Örnek : İngiltere, B. Almanya, İsveç, Danimarka, Norveç, Finlandiye, Fransa, İtalya.

B. Almanya işçileri rahatlıkla politikanın içindeler. İstediği namzet için kampanyayı lehde istemedikleri için alehte yürütüyorlar.

Zeki DEMİRKAN; Tümtis Sendikası Şube Yöneticisi :

Sayın Türk-İş İcra Heyeti, muhterem kurultaya katılan temsilci ve sendikacı kardeşlerim hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlarım. Tümtis sendikasının yönetim kurulu üyesi olarak karşınızda söz aldım. Acı bir gerçektirki değişen iş kolları yönetmeliği ile artık Tümtis belkide tarihe karışıyor. Bir ayak oyununa gelmişiz. Bizi bu ayak oyununa getirenlerin bundan sonra getireceklerinde biraz evvel arkadaşların parlemento üyelerine galiz küfürlerle yüklendiler ama ben o şekilde yüklenmeyeceğim. Allah onlarında yüzlerini kara çıkarsın.

Sevgili arkadaşlarım ben 1949 senesinde Karafatma dağında sivil polisler arkalarında koşturupta yönetmelik hazırlayan sendikacı bir babanın evladıyım. 1949 senesinden bugüne kadar sendikaların ne hale geldiğini genç arkadaşlarım belki bilmezler, ama biz büyüklerimizden ve başımızdaki yaşlı başkanlarımızdan ne kahırlarla, ne çilelerle teşkilatı bugüne getirdiklerini biliyoruz. O bakımdan bu toplantılarda birlik ve tesanüdü sağlarsak ayakta kalırız. Şunuda diyebilirimki parti hüviyetlerimizi üzerimizden çıkaracağmıza and içersek, arzu ettiğimiz hedefe ulaşacağımıza inanırm. Ama bunu hiç birimiz yapamayacağımıza göre hedefi iyi tayin edelim.

Bir arkadaşımız çıktı falanca kişilerin kafalarının koparılmasından söz etti. Kimlerin kafalarnın kopacağı bizce anlaşıldı. Sevgili arkadaşlarım, bir sendikacının yetişmesi kolay olmuyor. Bir sendikacıyı harcarsın gider, ama yerine yenisini koyarken çok düşüneceksin. İşte bir Seyfi Demirsoy, Allah rahmet eylesin, öldü gitti bugün arıyormuyuz, aramıyormuyuz? Yarın bir Halil Tunç, bugün arkasından konuşuyoruz. Şöyledir diyoruz, böyledir diyoruz. Bir Kaya Özdemir diyoruz. Bugün memlekette az çok Sosyal Sigortalar kanununda değişiklik olduysa, çıktıysa bir nebze biraz evvel genel başkanımında bir noktada biz Türkiye Belediye İşçileri Sendikası üyesiyiz. Gerel başkanımda arz etti. Kapıcılar sendikası konusunda Kaya Özdemir ağabeyimizin haklı olduğu gibi Sosyal Sigortalar konusunda daha çiçeği burnunda genç delikanlı iken yaşı 29 iken 30 yaptılar, nüfusunu parlementoya üye koydular. Daha o devirlerde çalışma komisyonlarında Türk işçisine yardımları oldu. Sayın Sadık Şide'ye gelince, benim icra kuruluna yağ yaptığımı zannetmeyin. Sevgili arkadaşlarım, hakikatleri ortaya koyuyorum. Sayın Sadık Şide arkadaşımız dört aylık bakanlık döneminde SSK'nın son değişiklik konu-

larında sümenlerin altında kümelenmiş ve ne yapılacağı belli olmayan konuları açıklığa çıkaran, hatta işçi memur meselesinin sümenin altında ne hale geldiğini bilen arkadaşmdır. İcabederse politik olmaması sebebiyle belki kendisi bu konulara değinir, açıklar. Biz hepimiz bu konuları biliyoruz. Biz buralarını bu tip kurultayları miting meydanlarına benzetmeyelim. Şayet her birimiz kalkar buraya biz hapis yattık, bin zindanlarda çürüdük, biz şöyle yaptık, bir şu nutku çektik, dersek bu iş burada biter arkadaşlarım.

Sevgili arkadaşlarım bunları söylediğimiz zaman ipleri koparmış bütün davalarımız bitmiş demektir. İşi particiliğe sokmayacağız. Şayet işi particiliğe sokmuş olsaydık sevgili arkadaşlarımız biz İzmir'de eylem uyguladık, bu eylem İstanbul'da uygulanmadı, Adanada uygulanmadı, Konya'da uygulanmadı, belki uygulanabilirdi ama İzmir seçildi sevgili arkadaşlarım şunu söylemekte fayda var. Yine söylüyorum parti rozetlerini bir kenara bırakıp sendikacılığı kalbimize koyacağız. Yüreği ve kafası olan arkadaşlar bu yola baş koyacaklar. Bizi yolumuzdan çeviremeyeceklerdir. Şayet politikacılık olsaydı aramızda bize buradan biraz evvel başka türlü konuşan bir arkadaşımın konuşmasına değinmiyeceğim genç arkadaşım çok hararetliydi onun gençliğine veriyorum. Politika olsaydı, particilik olsaydı, değil Halil Tunç kim gelirse gelsin İzmir'de eylemi belki zor yaparlardı. Sevgili arkadaşlarım sebebi var. Bu gün memlekette zindanda yatacak arkadaşlar varsa benim 138 tane Tes-İş'li arkadaşım var. Neden bunlar konuşulmuyor? Benim 9 tane Tümtis Sendikasından Altındağ'dan atılmış arkadaşım var neden bunlar bahsedilmiyor. Sorarım Okan arkadaşıma basın olarak iki günden beri burada kurultay yapıyoruz. Neden TRT de neden gazetelerde manşetlerimizi kocaman kocaman attırmıyorlar, sermayeden yanamıdırlar, bizden yanamıdırlar? Gazeteciler olarak Türk-İş konularında neden patronlarının karşısına çıkıpta benim bugün Türk-Iş kurultayım oldu. Televizyonda bunu bu şekilde vereceksin diye TRT Müdürünün karşısına çıkıp veyahut Cumhuriyet gazetesinin karşısına çıkıp veyahutta bu adamlar gazeteci Başbakan başlarına geçtiği zaman aradıklarını alamadılar. Madem bakanlara yükleniyorlar Sayın Attilâ Sav geçti bir yönetmenlik değiştirdi bizi allak bullak ettiler. Kardeşim, Sağlık işçi kardeşlerim Tes-İşçi kardeşlerim Tümtis'ci kardeşlerim, hani Tek Gıda-Iş'ten olan arkadaşlarım? Birbirimize girdik ESHOT camiasında sopalarla birbirimize girdik. Halâ da uğraşıyoruz. Şayet hapisse hangi arkadaşım hapiste yattıysa gelsin bana söylesin. İşçi davası için hapiste yatan arkadaş

gelsin çıksın buraya zindanda çürüyen arkadaş gelsin söylesin, şayet bu cra heyeti de o zindanda çürüyen arkadaşıma bakmadıysa bunlara da lânet ediyorum.

Sevgili arkadaşlarım onların inandığı insanlarla mücadele ettim. 25 tane arkadaşımı işten atarlarken disiplin kurullarında mücadele verdim. Sonunda zile bastı polis dedi. Ramazan günüydü, ağızımızın orucuyla zindanlarda çürüdük biz işte. Sevgili arkadaşlar bu zaferse bizde bunları söyliyelim. Okan arkadaşım lütfen gazetelere bunları yazsın şayet kalemi yazıyorsa gazeteciler lütfen yazsınlar. 6 ay ceza yedim 1000 TL. da ceza verdim. 25 arkadaşımı sokaklara attılar ama biz AP cilik, CHP cilik diye bir şey düşünmedik hiç bir zaman. Sevgili arkadaşlarım yine söylüyorum AP cilik, CHP cilik, MSP cilik diye, bırakın bir noktada birleşin. Bütün gelmiş geçmiş bakanlar parlementerler üzerimizde kumar oynamaktadırlar bakanlara laf atmayın. Biz kendi davamızı kendimiz halledelim, gücümüze güç katalım. Sayın Kaya Özdemir'e yüklenelim, sayın Şeker-İş Başkanına yüklenelim. Bugün genel sekreterimiz olmuştur. Bize ne faydalar getirmiştir 4 ay içersinde yapmış olduğu işi parlemento 7 senede yapamamıştır bize, ben size şunu söylüyorum. Erkeksek mertsek icra heyetine çatmadan evvel her birimiz bu akşam yönetim kurullarımızı toplayıp genel başkanlarımızı sigaya çekebiliyormuyuz? Bunlar Türk-İş'in yönetim kurulunda değillermi arkadaşlarım? Her teşkilâtın genel başkanı Türk-İş yönetim kurulunda değil mi? Arkadaşlarım neden sormuyorsunuz? Neden genel başkanlarınıza bağırmıyorssunuz? Buradan dikkat ettim dünden beri takip ediyorum akşama kadar sırf icra heyetinin üzerinde bütün mesele. Demekki rahmetli Seyfi Demirsoy'da ölmeseydi ona da bugün aynı hücumlar yapılacaktı. Ölmü demek kendisini kurtardı. Kabahat varsa yönetim kurulunda da vardır. Aman genel başkanlara şirin görünelim, yarın teşkilâtını sekreteri ve malî sekreteri ile birlikte gelirse ben millî bir sendikayım Ahmet seni sevmiyorum, Mehmet senin falanca yerdeki sendika üyen daha fazla bir kulis yaparda beni atlatır diye sen genel başkanına bağırmazsan sen genel başkanını hizaya getirmezsen işçiyi önlerine dökmezsen genel başkanın orada konuşmazsa Halil Tunç'un önünde elini oğuşturursa bilmem başka iş için bilmem neler yapmaya kalkarsa, Sadık Şide'nin önünde bilmem ne yapmaya kalkarsa elbetteki bu icra heyeti bu kadar olur.

Benzinsiz araba yürümez arkadaşlar o bakımdan birlik beraberlik yapacağız hedefe ulaşacağız. Biraz evvel Orhan Erçelik ar-

kudaşım, sayın Pala arkadaşım meseleyi izah ettiler. Biz Tümt:s Sendikasının yöneticileriyiz bizim Frintaş diye bir müessesemiz vardı. Bize bağlı, Avrupa'ya, İran'a sağa sola yaş sebzeler götürürdu. Bu arabalar Kadıköy'den Haydarpaşa'ya Haydarpaşa'dan Kadıköy'e geçecekleri zaman günlerce saatlerce beklerdi mallar, çürürdü. Geçen gün gazetede bir manşet gördüm resmiyle birlikte TIR arabaları hiç beklemeden boğaz köprüsünden geçiyor dendi. Şimdi soruyorum size. İzmir'den domatesini kaldıran bir sebzeci vatandaşım veya İzmir'in meşhur marulunu, enginarını, İstanbul'a sabah saat 9 a kadar yetiştirirse hale pazara girer istediği raiç fiata satar. Ama yetişemezse Vapurun yokluğu veyahut araçların çokluğundan karşı yakaya geçemezse yemiş iskelesindeki pazara yetişemezse o maldan hayır gelmez. O üreticide üç beş kuruş para kazanamaz. İşte bu memlekete gelen her hükûmet bir çivi çakmıştır. Bu vatan için çalışmıştır. Biz birbirimizi kösteklemeyelim. Yalnız parlementodaki üyeleri çalışmaya sevk edelim ama biz içerde birlik ve beraberliğimizi bozmayalım. Bize kötülük etmiş bakanları konuşalım. Nasıl Atillâ Sav'ın arkasından bizi bugün bu perişan hale soktuğundan bahsediyorsak nasıl ki bize Türk-İş icra heyeti burdadır. Benim haberim olmadan yönetmelik değişmez, deyin, öylemi sayın icra heyeti, öylemi sayın Pala, öylemi sayın Erçelik diyelim. Geçmişteki bir Başbakan benim haberim olmadan bir yönetmelik değişmez deyip ertesi gün saat ikide Resmi gazetede yönetmelik değişikliği görünce bu memlekette bu Türk-İş teşkilâtının kime tesli medileceğini ne edileceğinden ürkerim. O bakımdan önce kendimizi analize edelim kendimizi arındıralım. Nereye gideceğimizi ondan sonra tesbit edelim. Konuşacaklarım bundan ibarettir sevgili kardeşlerim. Belki daha fazla konuşurdum dağarcığımızda var bir şeyler yok değil ama Zeki Demirkan çatışacak diyeceksiniz. Çatışma değil. Doğruları söyledim. Arkadaşım heyecanlıydı. Heyecanına müsaade ettim. Zindanlarda çürüdük dedi de o bakımdan. Bana söylesin yarım saat zindanda yattıysa onun için ben gidip 6 ay yatacağım. Hangi gazeteci işçisinin davasını işverene karşı isterken zindana düşmüştür. Türk-İş buradadır o bakımdan bunları bu şekilde tezat haline getirmeyin. Eylem demeyin biz 15-16 Haziran olayları olmasın diye aramıza ne bir gençliği soktuk ne bir kimseyi soktuk. Ben troleybüs atölyesinde eylemi idare ederken benim yanıma sosyalist işçi partisinin militanları geldiği zaman işte sayın Etem Özg arkadaşım Halil Tunç beye telefon ettim. Aramıza böyle kişiler giriyor dedim. Sekreter Süleyman bey arkadaşımda nöbette iken Tes-İş Federasyonunun

teşkilât sekreteri Ali Demirkan'a — Aynı zamanda birâderimdir — ona telefon ettim bu şekilde militanlar aramıza girmek istiyorlar dedim yalvardılar sokmayın aramıza dediler. İşçiye döndüm ideolojileri başkadır dedim, aramıza girmesinler dedim. Biz bu tip bir Türk-İş Teşkilâtıyız, ama biri ayak oyununa getirirse bu işçiyi başka türlü meselelerle birleştiripte yoketmek istiyorsanız arkadaşlar buna ne kimsenin ömrü yeter ne kimsenin kuvveti ne de kudreti yeter. Buradan namus şeref sözü veriyorum. Babam kurmuştur bu sendikayı canım pahasına dahi bu teşkilâtı, Türk-İş Teşkilâtını kimseye teslim etmeyeceğiz arkadaşlar bunu böyle bilesiniz. İyi geceler hepinize Yaşasın Türk-İş, yasasın Türk-İş icra heyeti.

Vahap GÜVENÇ, Teksif Genel Sekreteri :

Yüce Türk-İş'in üçüncü Bölge temsilciliğinin sınırları içinde faaliyet gösteren sendikacı arkadaşlarım, hepinizi Teksif adına saygı ile selâmlıyorum

İki gündür bu kurultayı sabırla takip eden ve bundan bir sonuç çıkarmaya çalışan arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür ediyorum. Bir kişiye daha teşekkür etmek gerekir. Divanda sabahtan beri askerce nöbet tutan Genel Sekreter arkadaşımada bu sabrından dolayı teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, iki gün bu topluluğa seçilmiş en iyi şarkılardan bir demet sunsaydık dinleyemezdiniz. Dinlemek gerçekten çok zordur. Davasına gerçekten sahip olanlar, tam mânasiyle sahip olanlar burada kaldılar bir sonuç çıkartmaya çalışıyorlar. Ben de bugün bu kurultaya ancak katılabildim. Sabahtan beri aranızdayım. Bugünkü yapılan konuşmalardan sonuç çıkarmak çok kolay ve basit değerli arkadaşlarım. Her konuşmacı burada kurultayı kendine göre yorumladı. Niçin kurultay toplanıyor diye? Ama gel gör ki bende oyle bir yorum yapacağım. Çünkü bana görede bu kurultay amacına uygun olarak görevini yapmadı. Kurultayın amacı zannediyorum, tabandaki işçinin sesini dile getirmek, sendikanın başında bulunan idarecilere, liderlere bir görev vermek içindir. Ama gel gör ki burada yine bizim sayın genel başkanlarımız konuştu, çoğunlukla. Tabandaki arkadaşıma daha geniş fırsat verilmedi. Bu bizim değerli başkanlarımız, bende dahil bende icra kurulu üyesiyim yani. Bu değerli icra kurulu üyesi arkadaşlarımız, bu değerli başkanlarımız, her

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

türlü kongrede konuşma hakkını kendilerinde görüyorlar, gidiyorlar çeşitli sendikaların şubelerinin ve merkez sendikalarının kongrelerinde alabildiklerine konuşuyorlar. Ve biraz da şurada tabandan gelecek sese göre istikamet verebilmek için işinin başından tezgahının başından kopmuş gelmiş iki gündür burada şu kurultaya bağlanmış olan arkadaşlarımı dinlemek isterdim ben. Şimdi bu değerli lider arkadaşlarımı da ikiye ayırmak lâzım. Sayın başkanları da burada ikiye ayırmak lâzım. Bir kısmı konuşmalarının büyük bir ağırlığını siyasi meselelere ayırdı, bir kısmı da karınca kararınca memleketin ekonomik, sosyal ve kültürel meselelerine ayırdı. Şimdi konuşmasının ağırlığını siyasî meselelere doğru yönelten arkadaşlarıma şunu söylüyorum. Gazeteci arkadaşlarım varmış burada, TRT den de varsa onlarda yanlış aksettirmesinler. Türkiye'de işçilerin ekonomik, sosyal, kültürel meseleleri bitmiş değil.

Hala onun kavgasını yapıyoruz. Bir kısım lider arkadaşım, meseleleri siyasal yöne doğru ağırlık vererek konuşmalarını sürdürdü. Bundan işçinin, ekonomik, sosyal ve kültürel meseleleri bitmiştir, hallolmuştur. Yapılacak iş, bundan sonra budur manasını zinhar çıkarmasınlar. O arkadaşlarımın alışkanlığıdır. Bu kurultayda konuşurlar, gider diğer sendikanın kongresinde aynı şeyleri bozuk plak gibi okurlar ve böylece bu çember döner döner gider. Bir arkadaşım burdan söyledi. Aşağıdan, tabandan bir hareket geliyor. Arkadaşlar bunu görmeyen sendika lideri, sendikasını idare edemez. Gemisini karaya oturtur. Bunu görmeyen, tabandaki gelişmeyi görmeyen sendikacı, Türkiye'de artık sendikacılık yapamaz, mümkün değildir. Bunu inkâr edemeyiz. Ama gel gör ki, bu nasıl haleldilir? Önemli olan sorun, çözümlenmesi lâzım gelen sorun, budur. Biz işçiler olarak, bir siyasi partiyi mi desteklemeliyiz yoksa bir siyasi parti mi kurmalıyız? Hangisi daha kolaydır? İşçiyi; hangi fikir etrafında daha çok toparlayabiliriz? Bunun araştırılması yapılmadan, burada gelişi güzel konuşmak mümkün değildir. Benim kuşkum vardır. Bu fikre karşı değilim. Tabandan gelen bu sese kulak verip, bir şeyler yapmamız gereklidir. İşçi topluluğunun oylarını başı boş bırakamayız. Bir yere kanalize etmemiz gereklidir. Ama burada, baskın konuşanların araştırmasını, eleştirmesini yapmadan, geçmiş senelerde angaje olduğu partiler istikametine götürmelerinin de imkansızlığına değinmek isterim. Sayın Erçelik burada çok doğru söyledi. Henüz siyasi partilerimizin yelpaze içinde, henüz yerlerini tam manasıyla belirleyememişlerdir. Her seçimde bakıyoruz ki, AP biraz daha sola gidiyor. CHP bulunduğu yerden biraz daha sola kaçıyor. Şimdi par-

tiler, kendi bulundukları yerleri tam manasıyla belirleyemediği bir sırada, işçilerin kalkıp herhangi bir siyasi partiyi destekleme kararını çıkarttırması, bence Türkiye'de işçilerin parçalanmasına sebep olur. O zaman siyasi parti sendikaları kurulur ve üye olunur. Bir güzel sözü şurada söylemek istiyorum. Geçtiğimiz hafta, İzmir şubemizin kongresinde bulundum. Benim delegelerimden bir tanesi kalktı, sendikacılığı üç bölümde özetledi. Aynen onun fikri olarak aktarıyorum, benimsedim. Türkiye'de hatta dünyada üç basit sendika var. Bir tanesi, jurnalcı sendikadır. Bunlar işverenin kurdurduğu sendikalar, işyerinde bulunuyorlar, işyerindeki işçilere gerekli baskıları yapıyorlar ve iş yerindeki hareketleri, işverene jurnallıyorlar. Bu sendika tipi, gittikçe, Türk-İş'in büyük savaşı sonunda azaldı. İleriki tarihlerde, belki bu kalmayacak. İkinci bir tip sendika siyasi iktidara ortak olma arzusu içerisinde bulunan, sendikaya bir partiyi destekleme, ya da, bir partinin içerisinde görev almayı isteyen sendikadır. Şimdi bunu biraz daha açacak olursak, bunun sonucunda da Türkiye'de tatbik edilen Anayasa'ya göre, biraz eleştirecek olursak, bunun da sonunun bir nevi işveren olduğu ortaya çıkar. Çünkü Türkiye'de Türk Anayasasına göre karma ekonomi sistemi vardır. Karma ekonomi sisteminin olduğu yerde, devlet işverendir. Siz, siyasi iktidara ortak olma arzusunu gösterir, bir siyasi partinin içerisinde yer alırmısınız? Yahutta, o siyasi partinin, iktidara gelmesini destekler, o partiyi iktidara getirirseniz, o parti bir nevi işveren durumuna gelmiştir. O işverenle ortak olmuş olursunuz. Dediğinizi yaptıramazsınız, kısa süre de olsa örneği görülmüştür. Üçüncü tip sendikalar, özgür ve pazarlık gücü olan, pazarlıkçı sendikalardır. Türk-İş'in başından beri savunduğu sistem de budur. Özgür, hiçbir siyasi partiye dayanmayacak, hiçbir siyasi partinin desteğini lüzum görmeyecek, sadece gücünü işçilerden alacak, ama her türlü siyasi kanaati olan işçilerden olacak, ekonomik meselelerde birleşerek ve pazarlık gücü ile işçisine almış olduğu haklarını da sonuna kadar korumasını bilecek. Türk-İş'in ilerden beri takip etmiş olduğu sendikacılık, gerçekten bu tip sendikacılıktır. Şimdi bunu bir başka yöne doğru çekmek istiyorlar. Doğru, gidelim ama, önce araştırmasını yapalım. Değerli arkadaşlar, böyle bir karar Türk-İş kongresinde çıkacaktır ki, Türk-İş'in tüzüğü var, böyle kongreler Türk-İş'in bu tüzüğünü değiştirme yetkisine haiz değil Türk-İş'in kararlarını bozma gücüne haiz değil, öyleyse Türk-İş kongresi toplanacak, ,gerekirse tüzüğü tadil edecek, ya da daha önce almış olduğu kongre kararını ortadan kaldıran ters bir karar alacak. Bunu yaparken, siz Türk işçisini temsil eden değerli

arkadaşlarım, bu işi yaparken, karakuşi yapar mısınız? Mümkün değil, eleştirecek bir komisyon kurarsınız. Gücünüzün yettiği kadar ters bir istikamete gitmemeğe çalışırsınız. Onun için eleştirirsiniz, araştırırsınız, ne var, ne yok diye.. Şimdi bakalım, ben şurda hemen bir iki dakikada bunu araştırayım. Ne var, burada konuşan arkadaşlarıma soruyorum. Acaba partilerin programlarını okudular mı? Partilerin tüzüklerini okudular mı? Acaba Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Cumhuriyet Halk Partisinden daha ilerde, işçiye yakın mı, değil mi, bunu biliyorlar mı? Yarın o çıkacak ortaya, TSİP'nin amacı bu, TSİP'nin programı da, tüzüğü de işçiye daha çok yakın eğer sayın arkadaşım sen o zaman galip geleceksin olmaz diyecek ve Türk-İş'in eski usulü daha iyiydi, hür ve pazarlıkçı yöne yönelelim diyeceksin. Yani partiler üstü politika güdelim, işçiye daha çok bilinç verelim, işçiyi öğretelim. Bilgisiyle işçi beş yıllık planlara, hükümet proğramlarına, işverenlerin yapacağı işlerdeki proğramlarına işçi kendi görüşünü yerleştirsin, kaba kuvvetle olmaz. Ben inanmıyorum. Cumhuriyet Senatosunda ben de altı sene üyelik yaptım. Yani tüm siyasilerin içerisinde bulundum. Hiç bir tanesine inanamıyorum. İçeride bulunarak işi yürütmek mümkün değil. Bilgili olursak, daha faydalı oluyor. Meseleyi tam manasıyla biliyorsak, bilinçli olarak savunuyorsak, karşısındaki o kızdığım parlementodaki doktor, o kızdığım parlementodaki hukukçu, sesini çıkaramz hale geliyor. Meseleyi bilmeden, burada demogoji yaparak, işçilere hak elde etmenin mümkün olmadığını, burada açıkça söylüyorum. Tarih gösterecektir, ilerde bu sözlerimize hak vereceksiniz. Ben buna da inanıyorum. Değerli arkadaşlar, birşeyi daha tesbit ettim. Burada bazı arkadaşlarım, ya heyecanlarından olacak, ya da çok kızmış olduklarından olacak ki, parlementoya çok sataştılar. Yine Orhan Erçelik'in bir sözünü alarak, ben o fikri teyid etmek istiyorum. Parlementolardaki milletvekilleri ve senatörler de, bizlerin oyu ile oraya gitmiş olan insanlardır. Bazılarımız AP li. AP listesine oy verdik, bazıları CHP li, CHP listesine oy verdik. kendi oyuna küfretmez. Burada, bu kendi oyuna küfürdür. Bu kadar MSP'ye veren var, MHP'ye veren var. Bunlar sizin oyunuz, insan idraksiz olmamak gerekir. Biz, içte ve dışta meselelerimizi çözüme bağlayacak parlementoya küçük düşürücü sözler söylerse, belki bilinçsiz olan bazı çevreler, bravo yahu milletvekiline buradan bir arkadaşım namussuz dedi. Ne kadar kuvvetli, cesur adam yahu bunu söyledi der. Bundan öte birşey olmaz. Bilgiyi, dürüst, namuslu olmaya, herkesi kendimiz kadar namuslu görmeye mecburuz. Fikir beyan ediyorum, burada herkes fikrini söyler gider, ama, küfretmez,

durup dururken kimsenin kellesini de kopartmak doğru değildir. Kelle koparılacak şeyler var, zamanı var. Eğer bir halk ihtilali hazırlıyorsanız, o başka, o zaman kelleyi koparırsınız, seçimle düşünmek var. Kelle koparmakla, seçmemek arasında büyük fark var. Bunun idraki içerisinde, burada bunun bilinci içerisinde konuşmak lâzım. Değerli arkadaşlarım, gerekli hizmeti vermemişlerse, Türk-İş genel kurulunda, biz hesaplarını görürüz. Vereceğimiz oyları da düşünürüz. Demokratik yollar budur. Bunun başka yolu yoktur. Bunlar keklik değil, bir başkalarını çağırıpta, kurşuna dizdirecek keklik değil. Yine bu söze karşı çok yerinde iken allerji duydum. Yerimde ama, söz hakkı bize de gelecek biz de konuşuruz dedim ve nitekim de geldi. Şurada beyan ettiğim gibi, şimdi değerli arkadaşlarım, son olarak şunu söylemek istiyorum. Biz sendikacılar, biraz yaşlandık. Ben de dahil, gideceğiz. O yerimize gelecek genç elemanlar, şurada konuşan heyecanlı genç elemanlardan oluşursa, o da tehlike olabilir. Liderin, heyecanını yenmesi gerekir. Heyecanlı lider, heyecanını yerine göre yenemeyen lider, işi planlayamaz, programlayamaz ve onu gidip tetkik edemez, kontrol edemez. Konrolü elinden kaçırır. Çünkü heyecanın sonu yoktur. Kendisinden de daha çok heyecanlı insanlar çıkar. Bağışladığınız için teşekkür ederim. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

Genel Sekreter M. Sadık ŞİDE'nin kapanış konuşması :

Konuşmama başlarken, rahmetli Demirsoy'un bir sözünü tekrarlamak isterim. Başkan, seminerlerin veya Türk-İş Sendikacılık Kolleiinin gününde ders verirken şöyle söylerdi. «Sendikacı, mutlaka en az üç gazete okumalıdır.» Bu gazetelerden biri, tandansa göre, siyasi yelpazeye göre, sağda olmak, diğeri sol, birisi de ortada olmalıdır. Sadece soldaki gazeteyi okuyan, meselelere gerçek anlamda teşhis koyamayacaktır. Sadece sağ gazeteyi okuyan da teşhis koyamayacaktır. Bunları beraberce okuyan kişiler, hadiselere doğruya yakın teşhis koyma imkanına sahip olacaklardır. Ama gelin görün ki, bugünkü gazete fiatıyla bir işçi arkadaşımızın üç gazete okumasına imkan yoktur. O taktirde bunu bir işyerinde, 7-8 kişi çalışıyor ise, her arkadaşımız ayrı bir gazete almak suretiyle, temin etmek imkânına sahibiz. Arkadaşlar, kurultayımızın başladığı gün, İzmir çok hareketliydi. Şah, sayın Cumhurbaşkanımızın misafiri olarak yurdumuzda bulunuyordu ve o saatlerde İzmir'deydiler. Takiben büyük bir işyeri açıldı. Belki de bunların sonucu, büyük kurultayımızın, özellikle

İzmir gazetelerine intikâli, hayal kırıcı oldu. Dört satırlık kısa haberler halinde yazdılar. Oysa, kurultayımız görüştüğümüz önemli meseleler, çeşitli memleket meseleleri, dört satırla geçiştirilmemeliydi. Böyle oldu hadiselerin çokluğuna bağladık. Radyoda dördüncü haber, televizyonda görüntüsüz olarak on ikinci haberdi. Hatırlarsınız, Adana kurultayı, o gün, o akşam televizyonda birinci habar idi. Bununla kastım, şu basın, Türk-İş çalışmalarına gereği kadar ilgi göstermiyor. Hep haber tesbit ediyoruz. Gazeteleri açın, haberleri sayın,, gayet güzel teşhis ettiniz bizzat mücadele eden arkadaşlarım var, iç yüzünü biliyorlar. DISK haberlerini sayın, bir de, Türk-İş haberlerini sayın, bir mukayese edin. Gelin de bu davranışta, maksat aramayın. Bu davranışın bir sebebi olup olmadığı üzerinde de düşünmek zorundayız. Belki bu bizim kusurumuz. Neden basın Türk-İş'i desteklemiyor? Basın diyorum, sağ sol diye ayırmıyorum. Basın neden Türk-İş'i desteklemiyor? Sebepleri var arkadaşlarım. Hatta bu soruyu biraz değiştirerek şöyle sormak mümkün. Neden Türk-İş'e çok çullanılıyor? Neden Türk-İş, ilgisi olan ve olmayanlar tarafından devamlı tenkit ediliyor? Bunların sebebi ortadadır. Bir arkadaşım, büyük bir dikkatle diyordu ki : «Türk-İş'i tenkit ederken, hükmi şahsiyetini bir tarafa bırakıp, yöneticilerini tenkit etmemiz lâzım. O yöneticiler, Türk-İş'in hükmi şahsiyeti için hizmet ediyorlar. Böyle düşünmek biraz doğrudur. Fakat asıl, hepimizin koruması lâzım gelen, Türk-İş'in hükmi şahsiyetidir. Keşke benim şahsıma olsa, rahat göğüslerim, ama, çoğu defa bizi aşıyor. Hükmi şahsiyete yapılıyor. Neden yapılıyor arkadaşlar? Çok kısa olarak, şöyle ifade etmek istiyorum. Türk-İş, her şeye rağmen, bütün karalama, kötüleme ve teşhir kampanyalarına rağmen, konuşmacı arkadaşlarım söylediler, doğrudur. Türk ordusundan sonra teşkilâtlanmış en büyük güçtür. Bu bir gerçektir. Bu gün Türk-İş'e bağlı teşkilatların üye sayısı, bir buçuk milyon civarındadır. Büyük bir kuruluştur. Şimdiye kadar 23 yıllık tecrübesi vardır. Çeşitli sahalarda faaliyet göstermiş, çeşitli alanlarda imtihan vermiştir. Türk-İş topluca, teşkilâtıyla birlikte nereye ağırlık verdiyse, oradan mutlaka netice almıştır ve hatta bazı eylem sahipleri, Türk-İş'i bu maksatla peşlerine takmak istemişlerdir. Türk-İş, belli amaçları, belli ilkeleri sebebiyle, her çağırılan yere gitmemiş, her istenilen yerde olmamıştır. Ama şimşekleri üzerine çekmiştir. Ülkemizde çeşitli olayların arka arkaya cereyan ettiği sırada, gerçekten memleketin çok önemli meselelerini, çok kimsenin telaffuz edemediği, ağızına alamadığı sırada, Türk-İş'in yöneticileri, bırakalım şahısları, bir an Türk-İş'in hükmi şahsiyeti kamu oyuna çok ağırlık vererek, gerçekten sesini yükselterek, memleketin çok yakından ilgilen-

diği konuları ortaya koyma cesareti göstermiştir. Misallerle zunları uzatmaya vakit yor. Zaten de çok yorgunuz. Yorgun olduğunuz bir sırada, fazlaca vaktinizi almak istemem. Bu söylediğim hükümlerden bir tanesi de, geçen akşam başladı ve birkaç gün evvel devam etti. Önümüzdeki günlerde büyük bir ihtimalle tekrar edilecek. Açıklamak ihtiyacını hissediyorum. Çalışma Bakanlığıyla ortaklık yapan Türk-İş, sendikalar kanunun değiştirilmesi gayretine girmiştir. Sendikalar kanununda, bazı maddelerin değiştirilmesi için, gayret sarfetmektedir. Bu haber birkaç gazete vasıtasıyla, ısrarla yayılmak istenmektedir. İşin aslı nedir? Değerli arkadaşlar, Türk-İş çok evvelden bir görüşü açık seçik ortaya koymuştur. Gerçek anlamda sendikacılık yapmak için, kanun himayesine ihtiyacımız yoktur. Bir kanun olmadan dan sendikacılığımızı yürütecek olgunluğa eriştik. Ama, yapılmakta olan bir çalışma, Çalışma Bakanlığında yapılmakta olan bir faaliyet mevcuttur. O çalışma, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş beş maddenin yerine, yenilerini koymak için sürdürülmektedir. Türk-İş'le herhangi bir ortaklık mevzubahis değildir. Kaldı ki, Türk-İş, herşeye rağmen, 274 sayılı kanun ıslah edilecekse sadece Anayasanın iptal ettiği beş maddeyle değil, tümüyle ele alınması görüşündedir. Hatta o da yetmez. 275 sayılı konun 274'le direkt ilgili olması bakımından, birlikte ele alınmalı ve birlikte ıslah edilmelidir. Ama böylesi bir zamanda, bu ıslahat yapılabilir mi? Budan tereddütümüz var. Daha istikrara kavuşulduğu bir sırada müzakere edilmesinde, yarar görmekteyiz. Yapılmakta olan bu çalışmaların hiç bir safhasına, fiilen katılmadığımızı da huzurunuzda açıklamış oluyorum. Bir noktada dikkatinizi çekmek isterim. Arkadaşlar, şimdiye kadar, hiç bir seçim sonrası, parti liderlerinden duymadığımız bir ufak cümleyi duydum. zannediyorum hepiniz tesbit ettiniz. Iki büyük parti lideri, 12 Ekim seçimlerinden sonra, seçim sonuçları hakkında düşündüklerini kamuoyuna açıklarken, radyo ve televizyonlarda şu sözleri söylediler. Takip eden günlerde gazetelerde de çıktı. «İşçilerin oyunu biz aldık.» İki büyük parti lideri aynı sözü söylediler. Partiler, bu defaki seçimlerde, işçi oylarını almıştır. İzmir basınının, biraz önce söylediğim sebeplerden, sadece dört veya altı satırla yer verdiği bu çalışma aslında büyük bir dikkatle takip edilmektedir. Türk İşçi Hareketi, politikaya ağırlığını koymada, yeni düzenlemeyi nasıl yapacaktır, eğilim nedir? Nasıl bir çalışma içindedirler? Çok yakından takip edilmekteyiz, gözler üstümüzdedir. Bunun işareti, 12 Ekim seçimleri sonuçları değerlendirilirken, iki siyasi lider tarafından söylenmiştir. Şimdi Oleyis'ten bir arkadaş, gayet güzel söyledi «Ek-

meklerine yağ olmayalım». Biz ortaklık da kursak, pazarlık yapıp desteklesekte, bu anlaşmada menfaat, partinin yönüne değil teşkilatımızın yönüne olmalıdır. Bu anlaşmada ağırlık, menfaat ve fayda mutlaka bizim olmalıdır. Eğer bu ortaklıktan, bu destekten kastettiğimiz biz değil de, partiler kârlı çıkacaksa, böyle bir desteğin zannediyorum, sizler de taraflısı değilsiniz ve olmayacağız. Bunun için çeşitli önerileriniz oldu. Hepsi banda geçti. En kısa zamanda kağıtlara, sonra matbaaya ve sizlere ulaştırılacaktır. İlkbahar kurultayları için tutanak ayrı. Genel merkezlerimiz aracılığı ile sizlere ulaştıracağız. Arkadaşlar, biz bu çalışmayı, sadece işçilerimizin fikirlerini tesbit ederek yapmıyoruz. Yan taraftan, çok önemli bir çalışma daha yürütüyoruz. 10 rapor hazırlamaktayız. 10 adet rapor, İngiltere'de İşçi Partisiyle, TUC (İngiliz İşçi Sendikaları Konfedearsyonu) nin ilişkileri nasıl devam etmektedir? Batı ne yapıyor? Bu konuda İngilizler, İşçi Partisiyle, nasıl bir ilişki içerisindeler? Organik bağ kurmuşlar mı? Seçimler sırasında davranışları nasıl oluyor? Bu hem İşçi Partisinin tüzüğünü, hem İşçi Sendikaları Kofederasyonunu incelemek suretiyle, ortaya konacaktır. Almanya'da DGB ile, SFD' nin ilişkileri nedir? Belçika'da, Hollanda'da, İtalya'da, Fransa'da İşçi Partileri ile, işçi kuruluşlarının ilişkileri nasıldır? Bu durum 10 ülkede incelenecek. Yıllardan beri sendikaların çeşitli partilerle olan ilişkileri maddelere dayanmak suretiyle, fakat en inandırıcı şekilde, herkesin okuduğunda rahatça anlayacağı biçimde, hazırlanmaktadır. Bir taraftan bu kurultaylar, bir taraftan örnek aldığımız ileri Avrupa ülkeleri tatbikatı ve bir taraftan da bu kurultaylar sonrası teklifleriniz değerlendirilecek Henüz kurultaylar bitmeden, başladığımız 7 Temmuz 1975 tarihinden beri, uygulamakta olduğumuz il toplantıları var. İl toplantılarına 15 Kasımdan sonra, yeni bir şekil veriyoruz. Fakat 7.7.1975'ten beri devam eden ilk toplantıları, her ay 7 ilde temsilciliğimiz başkanlığında toplantılar yapılmakta, 6 ana konu üzerinde işçilerimizin düşündükleri, raporlar halinde konfederasyona intikal etmektedir. Bu çalışma, arz ettiğim gibi, tek yönlü değil, sadece bölge kurultayları ile değil, batıyı tetkik ve illerde işçiye kadar inmek suretiyle fikirlerini toplamakla devam edecektir. Elbette rafta kalmayacaklardır. Sayın Güvenç, gayet güzel söyledi. İftihar ettiğimiz, işçi arkadaşlarımızda, gerçekten bir uyanış mevcuttur. Eğer işçi topluluğu, meselesine, gerçek anlamda sahip çıkarsa, yönetici onun arzu ettiği istikamette gidecektir. Yöneticinin burada bir farklı görevi var. Bu gelen tepkiyi bu gelen heyecanı sınırlamak, şekillendirmek, sonuca doğru yola koymak, akıcılığını sağlamaktır. Bizlerin ve sen-

dika genel başkanlarının ve genel icra kurullarının önemli görevi buradadır.

Değerli arkadaşlarım, kurultayımız devam ederken bir açıklama yapıldı. O açıklama hakkında görüşlerimizi söylemeden edemeyiz. Karadon bölgesindeki grizu infilakını müteakip, maalesef dünе kadar, 11 işçimiz şehit oldu. Bugün ise 14'tür. Maalesef yükseliyor. Çünkü yaralı kurtulanlar da, büyük ölçüde yanmış insanlardır. Yaşamasından ümit kesilmiş olanlar vardır. Korkarız bu sayı daha da artacak. Bir ilgili, son zamanlarda özellikle maden kazalarının azaldığını söylüyor ve diyor ki: «Son 7 ay içerisindeki kazalar, memnuniyet verecek şekilde düşmüştür.» Böyle bir beyan, gerçeği yansıtmaz. Kamuoyunu yanıltır. 7 aylık süre içinde, ne olduğu üzerinde durulmaz. Akşam bir madenci arkadaşım, şöyle söylüyordu. 7 ay içerisinde hiç kaza olmaz, fakat, 8. ayın başında öyle bir kaza olur ki, Allah korusun, 150 kişi birden gider. Bu ölçü değildir. Ölçü olarak, şimdiye kadar yıllardan beri bu konuda tutulan istatistiklere bakın, ne diyor. Kömür madenciliğinde, çeşitli ülkelerde iş kazası oranı aşağıdaki gibidir. Japonya'da nisbet 0,59, Çekoslovakya'da 0,38, İspanya'da 0,83, Fransa'da 0,64, oPlonya'da 0,45. Hindistan'da 0,53, Yeni Zelanda'da 0,21, Türkiye'de 5,50 değerli arkadaşlar. Diğer ülkelerin 15 katı 20 katı fazla. Gerçeği böylece ortaya koymak ve alınacak tedbirlerin ne olduğunu ve bunların ne suretle anınacağı üzerinde durmak mecburiyetindeyiz.

Yoksa son 7 ayda kaza sayısı şu kadardır demek, ne bundan sonraki kazaları önlemeye, ne de kamuoyuna, doğru bilgi vermeye yetmez. Şimdi hemen şunu ilave etmek istiyorum. Türk-İş olarak, gayet iyi biliyoruz ki, Maden Federasyonunun zaman zaman intikal ettirdiği raporlardan biliyoruz ki, dünyada maden işkolunda en çok iş kazası olan ülke bizim ülkemizdir. Bunun sebebi tektir, açıktır. Gereğince koruma malzemesi kullanılmamaktadır. Bu kullanılması gerekli koruma malzemesi, çağın gereklerine uygun değildir. Koruması beklenen malzeme, çoğu defa kaza anında görev yapmamaktadır. Eğitimsiz personel ki, bu çoğu defa böyledir, (bu kaza da var) grizunun gelmesi beklenen yerin, dehlizin, önce toprak, sonra beton duvarın örülmesi gerektiği zamanda yapılamadığından, koridorda bulunan işçi arkadaşlarımız şehit olmaktadırlar. Bunlar çok süratle alınmadığı sürece, işçi büyük tedirginlik içinde olacaktır. Endişemiz şudur. Böyle büyük kazalar, yer altında çalışan işçilerimiz üzerinde, bu kadar süratle büyürse, her yıl 178 bin kaza vuku buluyor, bu arada bir çok işçi arkadaşımız da vefat ediyor. Maden işçisindeki huzursuzluk, had safhaya varacaktır. Madenlere girme-

mek gibi, ocaklara girmemek gibi bir durumla karşılaşırız. Bu noktada işçiye biz de mani olamayız. İlgillere, bunları duyurmayı, görev sayıyoruz. Kurultayımızın, tek hanım konuşmacısı Ayten hanım, galiba konuşmasını müteakip gitti. Çok çileli işçilerin temsilcisi olarak, burada tarım ve orman işçilerinin dertlerini söyledi. Bunların sayısı, söylediğinden de daha fazla, 8,5 milyondur. Türk-İş'in yapmakta olduğu mevzuat, bu defa elimizde olan ve 15 Kasımda parlementoya sunacağımız bu portre içerisinde birinci sırada bulunan kanun tasarısı, tarım ve orman işçileri kanun tasarısıdır. Değerli arkadaşlar. hemen ikinci madde de, bu kimselerin sosyal güvenliğe kavuşturulması ile ilgili bir tekliftir. 25 tasarı sunuyoruz. BMM'ne kıdem tazminatları ile alakalı, vergilerdeki uygulama ve hatta 9 noktadaki tıkanıklık ve şimdi sizlere süratle okumak durumundayım, bazılarından haber vereceğim. Sosyal Sigortaların kuruluş kanunundaki tadilat, bakanlık devremde hazırlanmıştır. Henüz meclise sevk edilmedi. Türk-İş görüşünü sevk etti ve kısa zamanda ele alınmasını istiyoruz. 4738 sayılı kanunun 13. maddesi ile, İş ve İşçi Bulma Kurumuna ödenen sigorta primlerinin mutlaka durdurulmasını talep etmekteyiz. 1497 sayılı kanundan bir tadilatı, 193 sayılı kanunun 104. maddesindeki tadilatı öneren teklifi de hazır. Ayın 15 inde, hemen takdim edilecek şekle getirilmiştir. 104 üncü madde, biliyorsunuz, vergi ile aalkalıdır. Asgari ücret, aylık toplamı en az geçim indirimi olmalıdır. Asgari ücret tesbit edilirken, değerli arkadaşlarımızdan bazıları biliyor. Besin içi gereksinmeler, besin dışı harcamalar deniyor. Bir insanın en az hangi miktar parayla geçinebileceği tesbit ediliyor ve bu karar ilan edildiği zaman, kanun maddesi kudretinde oluyor. Bu kadar asgaride geçinmeye imkân verecek paradan, devletin vergi alması kadar adaletsiz bir şey olamaz ve bu gerekçeyle diyoruz ki, en az geçim indirimi, mutlak asgari ücret seviyesine çıkartılmalıdır. Asgari ücretle geçinen kimseden, devlet tek kuruş para talep etmemelidir. Çünkü Türkiye'de, aylıklar arasındaki fark, fazladır. Bir tarafta bin, bir tarafta 40 bin. Aylıklar arasındaki fark 40 iken, aylık gelirler arasındaki fark 24- tır. 24- kat. T. C. vatandaşı, asgari ücretle geçinmeye mahkûm edilmiş kimse v eonun 240 kat fazlası aylık gelire sahip olan kimse. Asıl şikayetimiz, asıl derdimiz, bizi böyle hırçınlaştıran, genç arkadaşlarımızı böyle kırgın hale getiren bu değil mi? Bu kadar kuvvetli bir gerekçeye, parlementoda itiraz edilmesini beklemiyoruz. Bu kanunun kısa sürede çıkacağına inanıyoruz. Değerli arkadaşlar, bunun hemen altında, Çalışma Bakanlığının kuruluş kanununun günün şartlarına uydurulması, teknik ve mesleki bir eğitim

yapılması ile alakalı, yaygın bir faaliyete geçilmesi ve bu kanunun çıkartılması, 440 sayılı kanunun tadili ile işyerlerindeki işçilerin mutlaka yönetimde, ama gerçek anlamda söz sahibi edilmesi, sermaye kanunun düzenlenmesi, 1163 sayılı dernekler konununda, sendikaları bağlayan iki maddenin, mutlaka tadil edilmesi, icra, iflâs kanunundaki tadilat, kıdem tazminatlarının kapanan işyerlerinde behemahal garantiye alınması, iş mahkemeleri kanunu, çırak, usta, kalfa, madencilik reformu tarım iş kanunu, tarım ve orman işçilerinin sosyal güvenliğe kavuşturulması ve nihayet yurt dışındaki işçilerimizi alakadar eden beş kanun yer almaktadır. Size sadece, bazılarını okuaum. Bunların tamamı 25 tir.

İki üç noktaya daha temas ettikten sonra sözlerime son vereceğim. Bakanlığım sırasında bir basın toplantısı düzenledim. Basın toplantısını Bağ-Kur Genel Müdürlüğünde yapıyorum, günlerden pazar. Maksadım, sayıları 2,5 milyonu bulan küçük esnafın sıkıntılarını anlatmak, sosyal tedbirleri hakkında neler yapmayı düşündüğümü, basın aracılığı ile kamuoyuna duyurmaktı. Basın toplantısı saat 10 da başlayacaktı. Bağ-Kur Genel Müdürlüğü salonuna girdiğim zaman, gazeteciler beni koridorda karşıladılar ve hemen sorular sormaya başladılar. Devrin başbakanı Sadi Irmak, memleketimizin genel şartları iki gün tatil yapmaya elverişli değildir, demiş. O gün sabahki gazetelerde bu var. Fakat ben sabah gelirken gazeteyi okumadım. Gazeteciler bunu soruyorlar. Bir sendikacı olarak, bir işçi olarak, başbakanın bu görüşünü tasvip ediyor musunuz? Hatırlayacaksınız, gazetelerde çıktı. Katiyyen kabul etmiyorum. Verilmiş hak geriye alınmaz. O hak, istirahate daha fazla ihtiyacı olan işçilere, daha fazla verilmelidir. Bir saat onbeş dakika süren basın toplantısı, demin söylediğim gibi, Bağ-Kur ve küçük esnafın dertleri, ertesi gün gazetelerde manşet. «Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide, başbakana ters düştü.» Bazı olayları da unutuyoruz, gereği kadar değerlendiremiyoruz. Arkadaşımız bağırıyor, hadiseler var. Canımızı sıkan olaylar var. Türk-İş ne yopıyor ve arkasından bir laf «Türk-İş uyuyor». Değerli arkadaşlar, birşey söyleyeceğim. Çok -samimi inancımdır. Lütfen böylece kabul etmenizi rica ediyorum. Uyumaya değil, evimizde oturmaya vakit bulamıyoruz. Belki dışardan çok başka şekilde görülüyor. Mesaimizi çok yakından izleyen arkadaşlarımız şahittir. Onların huzurunda söylüyorum. Uyumaya bile vaktimiz yok. Bu kadar ağır tenkitlerden kaçının, biz de insanız. Bir yerde gerçekten tahammülümüz kalmıyor. Oysa bize daha hızla çalışacak kuvveti, mutlaka siz vereceksiniz, bir başkası değil.

Değerli arkadaşlar, Sayın Tunç kapanışta bulunmak istiyordu. Fakat bugün sabah İzmir'den ayrıldı. Rahatsızlığı arttı, kesin teşhise kavuşamadı. Kendisine Çep-up yapıldı. Bütün tetkikleri bitti. Müşahede raporunun bu hafta gelmesi bekleniyor. Önümüzdeki hafta gelecek müşahade raporuna göre tedavisi başlayacak. Buna rağmen, gerçekten sağlığı pahasına, çok sevdiği Egeli işçiler arasında bulunmak üzere açılışa geldi. Fakat dikkatinizden kaçmadı, konuşmayı müteakip terlemesi, yorulması ve her tarafının titremesi neticesinde, hemen dinlenmeye götürdük. Sabah giderken, bana, kapanışta, benim de sevgilerimi saygı ve selamlarımı söyle dedi. Sizlere onu iletiyorum, Sayın Tunç'un sevgilerini iletiyorum.

Türk-İş pasif değildir. Büyük bir teşkilattır, sorumluluğu olan bir teşkilâttır. Herşeyi, en iyi şekilde yaptığımız iddiasında değiliz. Kusurlarımız var, yalnız, çalışmalarımızı size zamanında ulaştıramıyoruz, sizleri zamanında bilgi sahibi edemiyoruz, bizim kusurumuz buradadır. Faaliyetlerimizi bütünüyle bilmediğinizden zaman zaman tenkitlerinize muhatab oluyoruz. Değerli arkadaşlar, elimizdeki kanun tasarılarından bir iki tanesi için, Disk üyeleri, Türk-İş'e müracaat ediyorlar. Yazılı müracaatlarında, kıdem tazminatları ile ilgili, vergi uyuşmazlığına temas ederek, bunu ne zaman düzelteceksiniz diyorlar. Üşenmedim iki tane Disk üyesine mektup yazdım. «Mektubunuz alındı kıdem tazminatları ile ilgili şikayetleriniz tetkik edildi. Bu şikayetinizi, niçin Disk'e yazmıyor da, Türk-İş'i tercih ediyorsunuz» dedim İsmi bende mahfuz, söylemeyeceğim, bir tanesinden cevap aldım Bu hadise sekiz gün önce oluyor. «Bizim konfederasyonumuzun böyle şeylere aklı ermez. Sizin yakında meclise sevk edilecek bir kanun çalışması içerisinde olduğunuzu, Türk-İş daimi mevzuat komisyonunda arka arkaya toplantılar yapıldığını duydum. Bu ricamı bir Türk işçisi olarak size intikal ettiriyorum ve sizden bekliyorum.» diyor. Bu misali iki konfederasyon arasında, ne türlü bir fark olduğunu bilmeniz için verdim. Değerli arkadaşlar, Türk İşçi Hareketi birçok eksiğine rağmen, iyi yoldadır. Daha iyi olması için, sizlerden aldığımız işaretleri değerlendireceğiz. Elbet Türkiye'de sosyal olaylar, ekonomik olaylar, birbiri arkasında, süratli bir gelişme gösterirken, siyasi olaylara karşı kayıtsız kalmaya imkân yok. Çünkü bu siyasi hadiseler de, ekonomik ve sosyal olaylarla içiçedir.

Değerli arkadaşlarım, Erçelik esasen politika ile içiçeyiz dedi ama, bu çalışmalarımız sonunda, ağırlığımızı daha etkin bi rşekilde hissettirebilmek, daha muntazam ve ciddi olarak kuvvetimizi hissettirmek için, karar organlarımızı, bu çalışmalarımızın mahsulü tutanaklardan, herhalde iyi bir takım sonuçlara varacaktır. Benim temennim, böylesi on üç saat süren çalışmalarda, sonuna kadar sabırla bekleyen, sabırla, konuşmaları yakından izleyen arkadaşlarımın gönüllerinde muhafaza ettikleri çok yönlü, çok iyi bir işçi hareketinin, hepimizin göğsünü kabartacak seviyeye en yakında ulaşmasını temenni eder, ömür boyu hepinize sağlık ve esenlikler diler, teşekkür ederim.

SON

İSTANBUL BÖLGE KURULTAYI

İcra Kurulumuzun 1 Ekim 1975 tarih ve 139/4 sayılı kararıyla 8/9 Kasım 1975 tarihinde yapılması derpiş edilen ve 2.10.1975 tarih 75/4603-29 Sayılı Tamim'imizle Teşkilâta duyurulan İSTANBUL BÖLGE KURULTAYI, aynı tarihlere rastlayan,

a) TÜRK—İŞ Yönetim Kurulu toplantısının gündemindeki acil konular ve bunların müzakerelerinin uzaması,

b) TÜKETİM KOOPERATİFLERİ Birliğinin Kuruluş Hazırlıklarının son safhaya gelmiş olması,

c) Yurddışındaki işçilerimizin sorunları için toplantıya çağrılan, TÜRK—İŞ/DGB Ortak Çalışma Grubu Hazırlıklarının başlamış bulunması, gibi önemli bir seri konu sebebiyle ertelenmiş, takibeden aylar içinde TÜRK—İŞ 10. Genel Kurul Hazırlık Çalışmalarına başlandığından daha sonraki bir tarihe bırakmak zorunluğu doğmuştur.

İSTANBUL BÖLGE KURULTAYI gibi önemli bir toplantıya, gereğince hazırlık yapmadan çıkmak düşünülemezdi.

Bu itibrala İstanbul Bölge Kurultayı ilân edilen tarihlerde yapılamamış ve bu tutanaklar arasında yer alamamıştır.

Bilgilerinize sunarız.

TÜRK—İŞ İCRA KURULU
Saygılarımızla,

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi
331.874 SON 1976

Düzenleme - Baskı
KAMER
BASIN - YAYIN LTD. ŞTİ.
Tel : 435 11 04 Fax : 431 39 03